P O rel 6292

Minnekunst.

MINNE-KVNST.
MINNE-BAET.
MINNE-DICHTEN.
MENGEL-DICHTEN.

t'AMSTERDAM,

Voor *Heſſel Gerritſz:* Boeck-verkooper op den hoeck vande Doele-ſtraet in de Paſcaert, of in de Engel, Anno 1626.

BIBLIOTHECA
REGIA
HAGENSIS.

Rijm-lievende Leſer,

Deſe Rymen ginghen uyt over vier jaren, terwijl ick buytens landts was; niet ſoo 't behoorde, min ſoo ick begeerde: t'huys ghekomen zijnde, heeftmen my noyt onghequelt gelaten om de Weduwe vanden eerſten Drucker niet te willen miſgunnen, 't geen men my verſeeckerde anderen (dieder anders mee deur wilden) niet te konnen beletten. Wel! ick hebſe verandert, ick hebſe vermeerdeert; of verbetert ſult ghy oordeelen: En met een niet vreemt willen vinden dat ick deſe minne-mallicheydt met het ſtellen van mynen naem niet op en proncke, alſoo die weynigh vermaertheyts myne ſchriften, en ſulcke ſchriften niet veel achtbaerheyts haren ſchryver konnen toe-voegen.

Semel inſanivimus omnes.

SINE
CERERE
ET BACCHO
FRIGET
VENVS

VOOR-REDEN
Aende
Nederlandtſche Ionckheydt.

Uſtige Mede-genooten van myne groene jaren, en ghy die onder het dack van een ſtatige bedaeghtheydt noch een jeughdigh hert huyſveſt, voor u is 't dat ick deſe mallicheydtjes ten toon ſtelle, en niet voor de waen-wyſe grimmers, die alſo haeſt als ſy de jonckheyd verloren hebben, oock datelijck verlieſen de geheughenisſe van mede eens jongh geweeſt te zijn. Doch eer ghy verder gaet, ſo houd een weynigh ſtil, en hoord my eens een woord vijf ſes ſpreken. Ick wil ter goeder trouwen handelen; en u voor eerſt en voor al gewaerſchouwt hebben, dat deſe Minne-kunſt *mijn werck niet en is; de wijd-beroemde rymer* Ovidius *heeftſe wel eer opſen Roomſch geſmeedt gehadt, en ick hebſe nu opſen Hollands herſmeedt, deſelve, ſo veel de ſtoffe heeft willen lyden, op de zeden van onſe Eeuwe paſſende, en nae's lands wyſe buygende. hy heeft Roomen voor ſijn doel gekoſen; ick kieſ' Amſterdam voor de mijn: eenſdeels om de beroemtheydt van deſe mach-*

machtighe Stadt, Roomen hier in niet heel ongelijck: anderſdeels om dat ick, by gebreck van meerder gedienſtigheydt, ten minſten deſe eerbiedinge aen mijn geboortsplaetſe ſchuldigh ben. Iſſer yet in dat u ſmaeckt, weet dat danck ſijn Roomſe aerdigheyd; iſſer oock yet in dat u walght, wijt dat mijn Hollandſe bastigheyd; die van ſijn goed Latijn quaed Duyts gemaeckt hebbe. Dan ſtelt daer wederom teghen, dat ick hem wat eerlijcker doe ſpreken, als hy wel eer in ſijn eygen tael gewoon was: ſijn meyninge niet te min ſo na komende, als onſe huydenſdaeghſe gewoonten eenighſins toelieten, jae ſelfs daer van ſomtijds af-tredende, om ſyne bevallige aerdigheytjes niet heel te verlieſen, en hem altemets wederom yet doende ſeggen, dat hy noyt gedacht en hadde, om van ſijn hout pylen tot mijn koker te maken. 't Is waer, yemand ſal my mogelijck verwyten dat ick dus doende voor geen trouwen Vertaelder deur magh, ende dat ick evenwel gae dorſſchen 't gheen een ander gheſneden heeft: wat ſchaed dat, als ick 't wel weten wil. en my niet en ſchame een ander hier in voor mijn wegh-wyſer te erkennen: ende wat leyd daer aen of ick de ſpyſe die ick ſchaffe gekoockt of verſtooft hebbe, alſſe onſe Genooden maer wel ſmaeckt. d'andere vreugdvergeten knorre-potten die niet heuchelijckx noch jeuchelijckx en leſen als om haer

daer

daer aen te ſtooten, ſal ick met recht moghen antwoorden, dat ſy tot deſe Feeſt niet geroepen en zijn, en dat onghenoode gaſten achter de deur ſtaen. Vaert wel dertele Muts-dragertjes, te gelijck met uwe aerdige herte-ſteelſtertjes: en ſoo ghy deſe Vaderlooſe Kunſt der Minnen, *die nu op mijn vertreck, voor een Vondeling op ſtraet geleyd wordt, mee-waerdelijck op-neemt, en tot mijn weder-komſte goedadelijck voedſtert, ſoo mocht ghy t'ſijnder tijd wel, tot danckbaerheyd, met* Raet tegen de Liefde *beloont worden.*

In Leyden den eerſten Maert
cIↃ IↃC XXI.

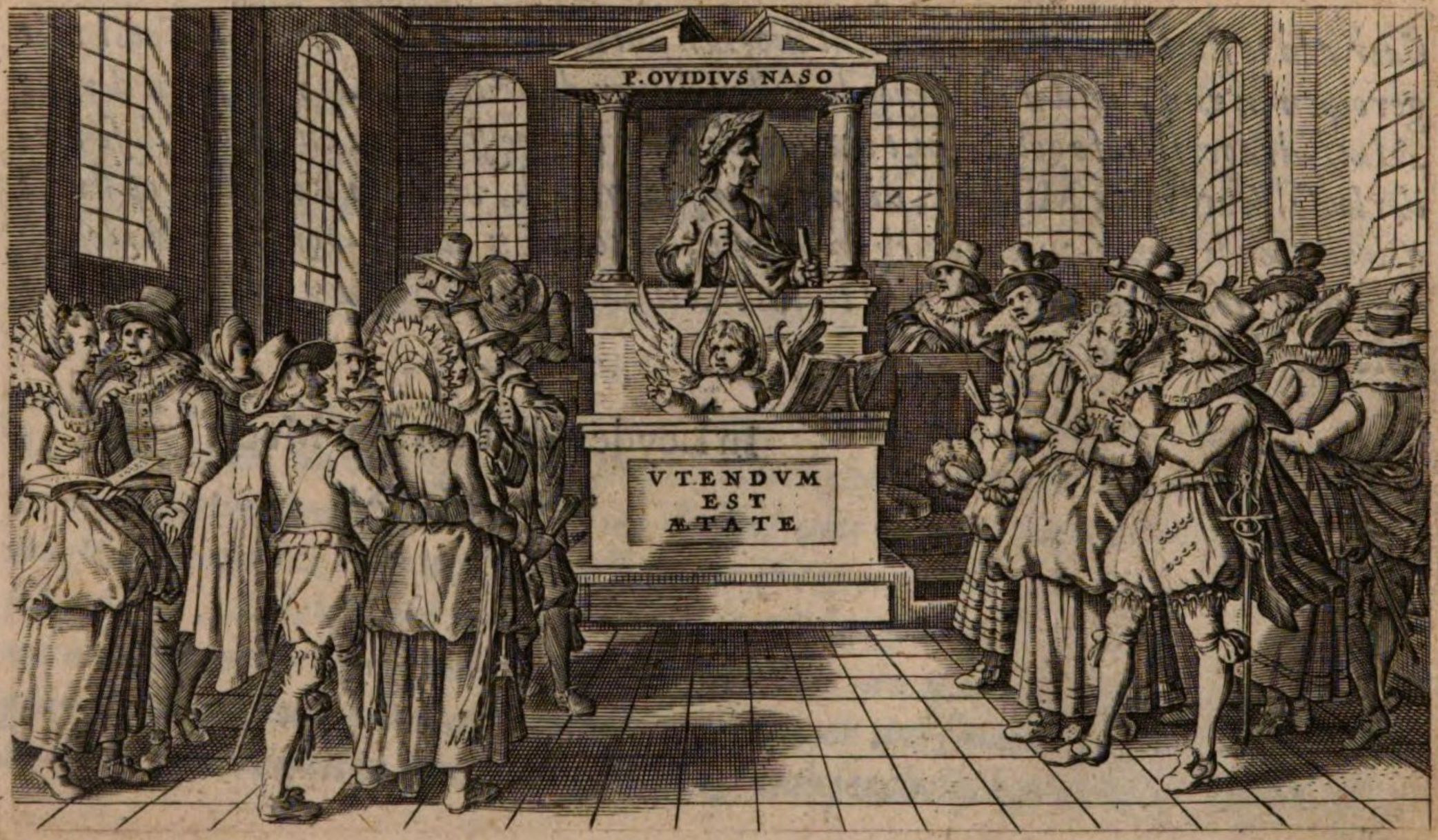
P. OVIDIVS NASO
VTENDVM
EST
ÆTATE

vande

MINNE-KVNST.

SO wie in Amſterdam noch niet en weet van minnen,
Die leeſ' de Minne-kunſt; om wijſlijck te beginnen. (ment:
Door kunſt wert 't ſchip geſtiert, door kunſt de koets ghe-
Door kunſt moet tot ſijn plicht de Min oock ſijn gewent.
Automedon wel eer in 't mennen was ervaren,
En Typhis in een kiel te ſtieren door de baren:
My Venus heeft geſtelt tot Meeſter vande Min;
Een Typhis ben ick en Automedon daer in.
Hy is wel wild en woeſt, en vol van vreemde grillen,
Die menighmael noch Moer noch Meeſter wijcken willen,
Dan 't is maer weer een kint, wiens jaren dweegh en teer
Noch wel te buygen ſijn door goede tucht en leer.

De ſwacke Chyron heeft Achilles konnen dwingen,
En 't fel gemoed getemt met ſnaren-ſpel en ſingen.
Die vriend en vyand bey ſo vaeck een ſchrick joegh an,
Heeft doen hy was een kind gevreeſt een ſtock-oud man:
En aende plack gereyckt, gehoorſaemlijck, de handen
Die Hector voelen ſou, daer Troyen moſt door branden.
Hy was Achillis dwangh, ick ben het vande Min,
Bey ſtraf, bey ſtuurs, bey ſtout, bey zoon van een Goddin.
De Stier nochtans ſijn neck wel wennen moet tot ploegen,
En 't moedigh Paert ſijn mond nae toom en teugel voegen,
De Min ſich geven oock ſal onder mijn gewelt,
Al is 't dat hy mijn hert met ſyne vlammen quelt:
Jae hoe hy my meer heeft gequelt, en uyt-geſtreken,
Hoe ick 't geleen verdriet ſal beter konnen wreken.
Ick wil my roemen niet, o Phœbe, dat u gunſt
My drijft tot dit beſtaen, my vordert in mijn kunſt.

Ick dronck noyt uyt u bron, ick droomde noyt de dingen
Die 't waen-ſieck Rymers-rot doen ſo veel wonders ſingen.
'k Sagh noyt het vliegend Paert; noch ken de Muſen niet;
't Moet zijn een ſcherper oogh dat die geſichten ſiet.
Een wiſſe wetenſchap, door oeffeningh verkreghen,
En door de tijd vol-toyt, die doet dit werck beweghen,
Die opent my de mond: ghy Moeder vande Min
Volvoert door uwe hulp het geen dat ick begin.
Soo dan, ghy die beſtaet, noch jong en onbedreven,
U onder liefdes vaen ten ſtryde te begeven,
Die 't ongewoone ſwaert aen uwe ſyde gort,
Gelijck een nieuw ſoldaet die op-ontboden wort:
Voor eerſt, tracht dat ghy vint het geen ghy wilt beminnen:
Daer nae, met ſoet gevry 't geen dat ghy mint, te winnen:
En eyndlijck, ſo haer hert te hechten aen u hert,
Dat d'eens verkreghen gunſt niet weer verloren wert.

Dit

Dit is het padt waer langhs mijn Paerden ſullen rennen,
Houd, Minnaer, u in 't ſpoor ghy ſult wel leeren mennen.
Terwijl ghy kieſen mooght, ſiet uyt, en kieſter een,
Die waerd is dat ghy ſeght, of ghy, of anders gheen.
Deeſ' ſal u in den arm van 't ſelfs niet vallen komen;
Maer moet ſijn nae-geſpoort, gebeen, en half genomen.
De Iager ſijn bekent de holen, en het woudt,
Waer ſich het bitſe Swijn, en 't bloode Hert onthoudt.
De Vogelaer ſlaet acht waer meeſt de Voghels vliegen,
En waer hy die beſt kan met ſtrick of net bedriegen.
De Viſſcher weet de plaets, en 't water, daer de Vis
In 't ſwemmen ſchoolt by een, en overvloe dighſt is.
Ghy oock, die u 't gevry in ernſt wilt onderwinden,
Beſpied eerſt, waer ghy mooght de meeſte Meyſjes vinden.
Ick ſal den ſoecker niet gebieden over Zee
Te varen met ſijn ſchip tot aen een verde ree;

Noch dat hy wyd en ſyd bewandel' vreemde paden,
Op dat hy krygh ſyn wenſch, en kan ick hem niet raden.
Al wierd Andromeda uyt 't ſwarte Moren-land
Door Perſeus mee gebracht; en Paris tot ſyn ſchand
Een vreemde Grieckſe vrouw baldadich ginck ontſchaecken,
En Ilion daer door een woeſte puyn-hoop maecken:
't Is beter dat ghy t'huys ſiet na een vryſter uyt,
Daer wortmen minſt verſchalckt, daer kentmē beſt ſyn bruyt,
Daer dientmen meeſt bemaeght om tot geſach te ſtyghen;
Waer toe van verr' gehaelt 't geen ghy na by kond krygen?
Aen 't ſchip-en-ſchatryck Y meer ſoete Nymphjes zijn,
Als aen de Maes, de Wael, den Yſel, en de Rijn.
So vele blaen in 't boſch, ſo veel gepluymde dieren
Als ſchuylen onder 't groen, in 't water viſſchen ſwieren,
So vele ſterren als een heldre nacht vertoont,
So menich ſchoone maeght oock aenden Amſtel woont.

't Zy

't Zy dat u neygingh ſtreckt tot d'on-volwaſſe jaren;
Een half ontloken knop daer kond ghy u mee paren.
't Zy dat u lieve luſt meer nae het rype graeght;
Van duyſent rype ſiet wie dat u beſt behaeght.
't Zy dat de gene die nu komen op haer daghen,
En daer door wijs en vroet, by u de prijs wegh-draghen;
Men vint van ſulcke ſoort al mee een goeden hoop,
Jae ghy die lichter krijght, en maer te beter koop.
Verleeght u ſlechts alleen, met onverhaeſte ſchreden
De Nes, de Warmoes-ſtraet, en Cingel om te treden,
Gaet d'Achter-burghwal heen voorby het Prinçen Hof,
Van daer weer nae den Dam, het Water op en of.
Dan daer de Heere-gracht met haer geçierde daken
Tot inde lucht geſchroeft, de wolcken ſchijnt te raken:
En prachtelijck verſelt met diergelijcke twee,
't Geen naeuw gantſch Neerland heeft vertoont op eene ſtee.

Beſiet de nieuwe Beurs, waer dat van alle wijcken
D'een om te koopen komt en d'ander om te kijcken.
Bewandelt de Zee-dijck, 't Rockin, de Calver-ſtraet,
En voorts de gantſche Stadt: Voor al wel gade ſlaet
Dat u door geen belet de Sondagh koom t'ontglyen;
Meer dan de heele weeck ghy Sondaghs ſult bedyen.
Want dan een yeder hem van ſynen arbeyd ruſt,
En geeft ſich op de ſtraet door laffe leegheyds luſt,
De Meyſjes in 't gemeen haer dan op 't fraeyſte kleden,
En toyen netjes op haer wel-gemaeckte leden:
By-naeſt dan elcken ſtoep op 't prachtighſte vertoont
Het ſoet-aentreckend ſchoon dat in haer huyſen woont.
Ja ſelfs de Kercken oock (wie ſou 't gelooven konnen?)
Zijn tot de min bequaem, en hebben vaeck gewonnen
De gene die daer op in 't minſt niet was verdacht,
En hem, eer dat hy 't wiſt, in ſlaverny gebracht.

Daer

Daer ſietmen, hoe dat d'een wel voeght een ſtatigh weſen,
En weer een wacker oogh in d'ander werdt gepreſen:
Daer menigh Jongelingh ſyn eerſte lief verkieſt,
Daer menigh Jongelingh ſyn vryheyd eerſt verlieſt.
Maer wilt voor alle dingh beſoecken de Toonneelen:
Waer dat ghy hebben kond't geſicht en keur van veelen.
Daer ſult ghy vinden 't geen ſal weſen minnens waert,
En waer ghy wenſchen mooght te weſen mee gepaert.
Gelijck de Mieren heen en weer langhs d'aerde loopen,
Wanneer ſy graen by graen tot [redacted]winter-voor-raet hoopen:
Of als een by en-ſwerm des ſomers in een hof
Van bloem op bloemken vlieght, nu aen, en dan weer of;
Soo ſiet-men 't Maeghde-rey (van dees' of die ghebeden)
Gepronckt en op-getoyt na ſulcke ſpelen treden.
Sy komen om te ſien, en om geſien te zyn:
Die plaets in menich hert druckt d'eerſte minne-pyn.

Van

Van nooden is 't daer niet alleen van veers te groeten,
Met loddrich oogh-gewenck, en vreemt geſleep van voeten:
Gaet voeght u by u lief, en ſet u by haer neer:
U niemand heeten ſal te ſitten na of veer.
Soeckt met een aerdigheyd hier aende praet te raecken:
Kout ſoo wat heen in 't eerſt, en van gemeene ſaecken.
Vraeght of ſy niet en weet wat datmen ſpelen ſal,
Of 't dicht is wel geſtelt, 't vertoonen heeft een val,
En d'oude Kamer meer, of nieuw' is waerd om pryſen:
En die ſy gunſt bewyſt, wilt die oock gunſt bewyſen.
Indien (als 't wel gebeurt) ghy op haer kleed ſiet ſtof;
Dienſt-vaerdigh met u hand dat daedlyck veget of:
Dan ofter niet en waer? 't moet even-wel geſchieden;
Laet alles oorſaeck zijn om haer u dienſt te bieden.
En ſoo ghy ſlepen ſiet haer keurs of huyck langs d'aerd,
Neemt die beleefdlijck op, ſulcx ſal u maken waerd.

Wilt oock eens omme-ſien, en na u macht beletten
Dat niemand op haer rugh ſijn plompe knie koom ſetten.
Yet kleyns, en licht om doen, heeft menighmael gevaen
Het teere maeghden-hert: 't heeft velen goed gedaen
Eer 't meyſje ſitten gaet te ſchudden 't ſachte kuſſen,
En met gemaeckte wind haer hette wat te bluſſen.
't Heeft velen in 't gevry oock geen kleyn nut gewracht,
Te hebben aen haer lief een warme ſtoof gebracht.
Deeſ' intree tot de min ſal u de Kamer geven,
Door ſtichtlijck-ſoet geſpeel van ſpeelders wel bedreven:
Het looſe Venus-kind daer dickwils onder ſpeelt;
En nae-gebootſte min wel ware liefde teelt:
So dat die ſtaet en ſiet nae 't ſoet-erdichte vryen,
Onnooſel, in ſijn hert gevoelt een ſelfde lyen.
Doen laeſtmael onſe Stadt ontſingh dien grooten Helt,
Voor wien de Spanjaert vaeck gevloden is uyt 't velt,

Verſel-

Verſelſchapt met de roem van d'Albionſche Vrouwen
Die Londen had geſien aen d'eerſte Keur-Vorſt trouwen:
En alſmen alles had bereyd, van ſtraet tot ſtraet,
Om ſulcken waerden Paer t'ontfangen na haer ſtaet;
De Meyſjes op den Dam nieuſgierigh haer vertoonden,
En 't ſcheen dat daer omtrent alleen de Vryſters woonden:
Wie vond doen onder 't ſchoon van ſulck een ſoeten hoop
Niet yet dat hem in 't hert door 't ooge-venſter kroop?
Nu maeckt hem Maurits ree om op een nieuw te vechten,
En d'over-heerde grond aen 't vrye land te hechten:
Nae dien 't gemaeckt Beſtant vaſt loopet op een endt,
So werd de Krijghs-man weer tot krijgh en ſlaen gewent.
Hoe ſult ghy 't, Spanjaert, noch op 't alder-duurſt bekoopen,
Dat ghy ons goed gerooft, en landt hebt af-geloopen?
De wreecker is al ree, en hy van verr' u dreyght:
Het recht en billickheyd ſich aen ſijn ſyde neyght.

Ghy zijt al lang door 't recht van ons' goe' ſaeck verwonnen,
Laet 't ſwaert volvoeren maer 't geen 't recht al heeft begonnē.
'k Voorſie, Naſſauſche Mars, hoe ghyſe jaegen ſult;
En hoe een Laure-krans om uwe hayren krult.
Mijn dichten uwen lof dan oock uyt-brommen ſullen,
En met u groote naem het groote rondt vervullen.
Dan ſal ick ſingen hoe 't onſachlijck Spaenſch gewelt
Door onſe Bataviers geſtuyt is en gevelt:
En hoe die Duytſlandts ſchrick hier voren plach te weſen,
Voor Maurits (oorloghs eer) ſich heeft geleert te vreeſen.
Soo dan de tijd komt aen, de ang-gewenſchte tijdt,
Dat ghy met zeegh en eer ſult keeren vánde ſtrijdt.
Dan ſullen maecken vreught de vry-gevochte landen,
En deur aen deur, om 't ſeerſt, gepeckte tonnen branden.
De ſoete jonge jeught die ſwiert dan langs de ſtraet,
Nieuſgierich om te ſien al watter omme gaet,

Ghy

Ghy Minnaer voeght u ſtrackx by die u beſt behagen,
En ſtoutlijck antwoort geeft op 't geen ſy van u vragen.
Ia 't geen ghy niet en weet, als wel bekent, vertelt:
Wat Stadt uyt 's Vyands juck in vryheyt is geſtelt,
Wie daer 't gebieden had, hoe langh het ſwaer beleggen
In als wel heeft geduurt; en wat voort valt te ſeggen
Van ſtormen, van geſchiet, van dooden, en de geen
Die onſ' gevangens ſijn. Doch dat ghy uwe reen
(Al ſijnſe ſchoon niet waer) een glimpje paſt te geven:
En 't gheen dat noyt en was verhaelt dat als na 't leven.
Dit alles dienen ſal tot liefflijck onderhout
Van u gevonden Lief, ſo ghy u maer verſtout.
De Meyſjes houden veel van die wat weet te ſeggen,
By praet-ſieck volck is eer met praten in te leggen:
Het praten wint haer gunſt, het praten treckt haer hert,
Een ſwyger voor een bloet by haer gerekent wert.

De Bruylofts-Feeſten oock, het gaſt-gaen, en ſulck leven,
Een inganck tot de min en 't ſoete mallen geven.
Wat anders ſoeckt men daer als leckre ſpijs en wijn:
Cupido garen wil by droncken Bacchus zijn.
Die als hy, ſpeel-ſieck, heeft ſijn vleugeltjes begoten,
Het vliegen is gedaen, de Min blijft daer beſloten:
Hy ſchud wel daedlijck af de druppels, half geſtoort,
Doch 't af-geſchudde nat brengt wondre kuurtjes voort.
De wijn, de wijn maeckt moed: en mildelijck geſchoncken,
Verhit het vrolijck hert, en doet het vlammigh voncken,
Dan komt het ſoet gelach, de ſtaetigheyd vertreckt,
Het veynſen is gedaen, 't verholen werd ontdeckt.
Daer blijft door 't meyſjes oogh het knechjes hert geſtolen,
Vrou Venus inde wijn, 't vyer leyd in 't vyer geſcholen.
Maer inde keur van 't ſchoon de kaers niet licht gelooft:
Het drincken, en de Nacht, van oordeel u berooft.

By

By daegh, in open lucht, ſagh Paris de Goddinnen,
Wanneer hy Venus deed de prijs van ſchoonheyd winnen.
De nacht verſchuylt 't gebreck, en 't leelijck ſietmen naeuw:
By nacht (gelijckmen ſeydt) zijn alle katjes graeuw.
By daegh juweelen koopt, by daegh ſiet doeck en laken,
By daegh oock onderſcheyd van ſchoon en ſchoon wilt maken,
Wat gae ick elcke plaets verhalen voort en voort,
Waer dat een hupſe maeght kan werden op-geſpoort?
Indien ick een voor een by d'ander wilde ſtellen,
Ick ſou veel eer aen ſtrand de witte ſchelpjes tellen.
En 't wijſt te mets ſich ſelfs; ſtiert maer nae 't oogh u gang;
De Dochters hier te land zijn niet ſo in bedwang
Dat het haer ſchande zy te komen op de ſtraten,
Hy vindſe dieſe ſoeckt: dies ſal ick 't daer by laten.
Tot hier toe heeft mijn Dicht, o Minnaer, u geleert,
Waer dat ghy vinden ſult de geen' die ghy begeert:

Nu ſal 't vervolgens af u voort te leeren poogen,
Hoe ghy die u behaeght ſult over-reden mogen.
Voor eerſt in u gemoet laet komen dit betrou,
Dat yet wat mooghlijkx is 't verkrygen van een Vrou.
Veel eer ſal inde Mey de vogel 't queelen haten,
En op een Somers-nacht de Kreeckel 'tſingen laten:
Dan een geſmeeckte Maeghd de Iong-mans af ſou ſlaen:
Ia d'alder-koelſt in 't oogh gaen alder-eerſt wel aen.
Gelijck den Mans ſo is 't gevry oock lief de Vrouwen:
De Man niet veynſen kan; bedeckter ſy haer houwen.
Dat maer de Iong-mans ſlechts eens ſtemmen over een,
Te laten haer gevry, te ſparen haer gebeen;
De Meyſjes eer yet langh de Vrijer ſullen maecken,
Iae ſullen graegher ſijn om aen haer lief te raecken.
In 't verſch bedouwde velt de Koe den Stier toe-loeyt,
En 't bremſtig Merry-paert den Hengſt met brieſſchē moeyt.

De

De Man die laet de Min en 't mallen eer beruſten,
De vrouwtjes branden bet, en hebben vreemder luſten.
Wat wil ick ſeggen hoe haer Biblis heeft ontgaen
In 't lieven van haer broer? wat Myrrha heeft gedaen
Als ſy haer vader, maer niet als een dochter, minde?
Dies wy haer inde ſchors eens booms beſloten vinden:
En 't deerelijck getraen, dat ſy daer over ſtort,
Na haren eerſten naem noch Myrrh' geheeten wort.
In Idaes groene woudt, vol ſchaduw-rijcke dalen,
Ginck onder 't vette vee van Koninck Minos dwalen
Een wel-gemaeckte Stier, heel wit, en ſonder vleck,
Dan dat hy had voor 't hooft een kleyne ſwarte pleck.
De Koejen ſchenen hem na ſyne min te vragen,
En wenſchten op haer rugh ſoo ſchoonen beeſt te dragen.
Paſiphaë de boel eens Stiers te worden ſocht,
En (nydigh-boos) niet ſien de ſchoone Koeyen mocht.

(Bekent is 't geen ick ſegh, noch Creta ſal 't ontkennen,
Hoe ſeer het ſich oock plach tot leugentjes te wennen)
Selfs heeft ſy voor de Stier, dicht by de water-kant,
Gaen ſnyden 't jonge gras met hare teere hand:
Sy voeght haer by het vee, bemind de woeſte wouden:
De ſorghe van haer man en kan haer niet weer-houden.
Wat is 't Paſiphaë dat ghy u prachtigh kleedt?
De geen die ghy beſoeckt van geene pracht en weet.
Waer toe tracht ghy u hayr ſo kunſtigh te verçieren?
Wat ſpiegelt ghy u dus, daer ghy gaet by de Stieren?
U ſpiegel doch gelooft, als ſ'u geen Koe vertoont:
Hoe! wenſcht ghy dat u hooft met hoornen waer gekroont?
Van 't Hof gaet haer nae 't Boſch de Koningin begeven,
Gelijck de Bacchæ doen door Wijn-Gods nat gedreven.
Ey! ſoeckt geen ander boel, ſo Minos u ſtaet an:
Of ſo gh' hem hoonen wilt, ſo hoont hem met een Man.
Helaes!

Helaes! hoe vaeck heeft ſy een Koe met quade oogen
Begreſen, en geſeydt; waerom heeft dees 't vermogen
Dat ſy mijn Liéf behaeght? ſiet hoe-ſe ſpringt, geckin,
'k Geloov', ſy vaſtlijck meent dat hy daer luſt heeft in.
Dit ſey ſy, en met een deed ſyſe uyt der weyden,
Wegh; na de kromme ploegh, of na het auter leyden.
Hoe dick heeft ſy de Goon door haer mee-vryſters doot
Verſoent, en 't ingewant nu hebbend' op haer ſchoot,
Gedacht, gaet nu en doet my noch mijn wenſch ontbeeren,
Dus ſal ick dy mijn leet en dyne luſt verleeren.
Haer wil is ſonder wet, haer wreetheyd ſonder maet,
En boet op 't domme vee haer onbeſuyſden haet:
By wylen ſouſe wel Europa willen weſen,
En dan wort Iõs lot weer bet van haer gepreſen,
Om dat deeſ' van een Maeght wiert tot een Koe gemaeckt,
En d'ander door een Stier wierd uyt haer land geſchaeckt.

Word

Word met geen reen gepaeyt, door geen ontſagh bewogen,
Tot dat 't onnooſel beeſt, door Dædalus bedrogen,
In ſchijn eens houte Koeys ſich met haer heeft gepaert,
Gelijck gebleken is aen 't geen ſy heeft gebaert.
Had haer Ærope van Thyeſtis min onthouden,
De Paerden vande Son, daer door verſchrickt, en ſouden
Niet hebben fluckx gekeert, noch midden uyt het ſpoor
Haer ſnelle loop gewend na 's lichts boodin Auroor.
De geyle Scylla heeft, om Minos te behagen,
Haer Vader 't purpren hayr, en ſoo 's lands heyl, ontdragen:
Dies ſy, met recht veracht, en van ſchips boord geſchopt,
Haer dicht-bepluymde Borſt met hare vleugels klopt.
Atrides door ſijn wijf t'huys 't leven wierd genomen,
Als hy was Mars op 't land, Neptun in zee ontkomen.
Van wien is niet beklaeght Creüſaes bruylofts-brant:
En 't kinder-bloed geſtort door 's moeders wreede hand!

Amintors

Amintors droeve zoon heeft uytgeſchreyt ſijn oogen.
Hippolytus van een met paerden is getogen.
Dit alles door de luſt van vrouwen is gewracht;
Haer wil is haer een wet, haer ſin moet ſijn volbracht.
Wel aen dan, maeckt u wijs datſ' alle zijn verwonnen,
En dat van velen een naeuw recht ſal weygren konnen:
Want 't zy het haer gevalt, 't zy dat het haer miſhaeght,
Sy willen zijn gevrijt, ſy zijn niet noo gevraeght.
En of 't u teghen liep? ghy breeckt daer door geen beenen;
Als 't al ten quaetſten luckt, ſoo ſtootmen maer ſijn ſcheenen.
Doch maeckt wat kennis eerſt met u Meeſterſſes meyt,
Op dat door haer behulp u min mach zijn beleyt:
En ſo ghy word gewaer, dat ghy uyt haer kond leeren
Haer Juffrouws hert en ſin, haer dencken, en begeeren;
So ſiet voor alle ding dat ghy dees dienſtmaeght wint:
Verkrijght ghy hare gunſt, ghy krijght licht 't geen ghy mint.

Hier toe, wilt gift noch gelt, noch ſoete woorden ſparen,
Maer boven al, belooft: beloftmen hoortmen garen,
En houdmen ſoo men wil: hier in is elck gelijck,
En d'armſte, kan na wenſch, zijn met beloven rijck.
Dies vult haer op met hoop; terwijlſ' op hoop ſal leven
So ſalſ' u waerſe kan een vryen toeganck geven.
De dienſt-boon meeſtendeel zijn al van eenen ſin,
En ſpreken nae het goud haer heeft gegeven in.
't Gelt hun de wagenhuur wie onder raeckt of boven,
En die haer beſt beloont ſy 't aldermeeſte loven.
Sy ſal u kieſen uyt de uurtjes, en de tijdt,
Wanneer u Lief moet zijn gelief-kooſt en gevrijdt,
En 't half-beweeght gemoed ſal lichtſt zijn om te winnen;
Lichtſt ſal 't om winnen zijn, wanneer de vreught haer ſinnen
Bekruypt, en in haer borſt de blijdſchap weeldrigh bloeyt,
Gelijck in vette kley het groene koren groeyt.

Terwijl

Terwijl men vrolick is ſo ſtaen de herten open,
En Venus dickwils komt dan ſoetjes ingeſlopen.
So lang als Troyen was met druck en angſt beſwaert,
So lang bleef 't voor gewelt en voor verraed bewaert:
Als ſorgheloose vreughd en blyſchap plaetſe grepen,
Doen ſaghmen 't houte Paert in hare muren ſlepen.
Voor al doet dan u beſt, wanneer 't het Meyſje ſpijt
Dat, die haer Vryer was, nu weer een ander vrijt.
Laet dan de Camenier, als ſy de blonde haeren
In duyſent ſtrickjes komt des morgens vroegh vergaren,
Haer Iuffrouw hitſen op, om wreken 't geen haer moeyt:
Het ſchuytjen heeft meer vaert als m'onder 't ſeyltjen roeyt.
Laet ſy dan van u deught en van u trouw vermanen,
Waerdeeren u verdienſt, begrooten uwe tranen,
U Maeghſchap halen op, u rijckdom brenghen in,
Maer ſweeren boven al hoe dat ghy ſterft van min.

Het moſt al wonder gaen ſou dit haer niet bewegen,
En 't is vry verr' gebracht een voet op 't land gekregen.
Doch drijft u ſaken door, eer dat haer gramſchap ſlijt:
Die, even als de ſneeuw, verdwijnt in korter tijt.
Die meent, dat maer op tijd en ſtonden letten moeten
Die met een kiel de zee, met ploegen 't land om-wroeten,
Is verre vande wegh: niet altoos mach in d'aerd
Geworpen zijn het zaed, noch 't ſchip gaen op de vaerd;
Niet altoos moetmen oock de teere Meyſjes vryen:
Den eenen dagh ghy meer als d'ander ſult bedyen.
't Zy datſe, binnens deurs, met huys-werck is belet;
Datſ' of haer doeckjes ployt, of hare kraeghjes ſet;
't Zy datſe by haer heeft haer Nichten en haer Neven;
Stelt uyt u vryery: dan bindtmen in de reven,
Dan iſſet winter-dagh, dan iſſer ſtorm in zee,
Dan blijftmen beter t'huys, aen ancker, op de ree.

Begint, wanneer ghy meent dat ſy ſal ledigh weſen,
Dan ſult ghy haer veel eer verbidden en beleſen:
Als haer de tijd valt lang, haer met een ſoete kout,
En aengenaem gevry, op 't vriendlijckſt onderhout.
Met brieven oock de gunſt ſoeckt van u lief te winnen;
De brieven (houd dit vaſt) vermogen veel in 't minnen:
Maeckt dat haer 't wit papier veel ſoete woordtjes brenght,
En onder 't loos gevley het ernſtigh bidden menght.
Cydippe, door een brief, op d'appel-ſchors geſchreven,
Gelief-lockt, heeft haer trouw onwetend' wegh-gegeven.
Tracht eere-ſoeckend volck, tracht Amſterdamſe Jeught,
Dat ghy wel-ſprekens kunſt en wijſheyd krygen meught:
Niet om alleen voor 't Hof, in 't pleyten, uwe reden
Met op-gepronckt çieraed van woorden te bekleden;
So wel als 't ſlechte volck, de Rechters, en den Raet
Word 't ſoete Meyſjen oock bewogen en bepraet.

Doch

Doch laet de krachten niet van u geleertheyd blijcken,
Noch praelt niet met de kunſt; want denct eens wat ſou't lijckē
Dat yemand by ſijn Lief een rechts-pleyt wilde doen,
En ſoudmen hem met recht niet ſot te zijn vermoen?
Een brief, niet als een brief, en ſoo't behoort, geſchreven,
Kan dickwils of tot ſpot of af-keer oorſaeck geven.
Dies laet u woorden zijn, noch hoogh, noch vreemd van aert,
Maer ſoet, en aengenaem, als of ghy by haer waert.
So ſyſe niet ontfanght, en weder ongeleſen
Te rugh u over-ſend, wilt niet onduldigh weſen:
Hoopt ſyſe leſen ſal ſo ghy verwacht de tijt,
En in u vryery niet al te haeſtigh zijt.
De Stieren tot de ploegh te-mets gewilligh komen,
En metter tijd verdraeght het trotſe Paert de tomen,
Het yſer door het ſtaegh gebruyck op't leſt verſlijt,
De ſtaegh-geploeghde aerd' de kromme ploegh verbijt.

Wat iſſer harder als de harde marmer-ſtenen,
En weecker als de drop die langs de goot loopt henen?
Nochtans als ſtadigh uyt de goot de druppel ſtort,
De harde ſteen gehoolt door 't weecke water wort.
Het onbeweechlijckſt hert is metter tijd te winnen,
Houd maer gedurigh aen in 't onverdrietigh minnen.
Ghy ſiet dat Troyen is verovert wonder laet,
Verovert is 't nochtans. Tijd weet tot alles raet.
So ſy u brieven leeſt, doch niet weerom wil ſchryven:
En port haer niet te ſeer: ſoeckt dit maer te bedryven
Dat ſy u ſoet gevley hoe langs hoe liever leeſt;
De reſt wel komen ſal, zijt daer niet voor bevreeſt.
Die 't leſen heeft gewilt, ſal oock wel 't antwoord willen:
Al dit met trappen komt, niet met verhaeſte grillen.
Miſſchien ghy in 't begin ontfangen ſult een brief,
Waer by ſe bidt haer niet te kieſen voor u Lief:

Sy vreeſt het geenſe bid: wenſcht ('t geenſe ſchroomt te biddē;)
Dat ghy niet ſtrax, vertſaeght, blijft ſteken in het midden.
Houd aen, en tot u wil ghy noch wel komen ſult,
Meeſt al in 't leſt verwint die aenhoud met gedult.
En midler tijd, wanneer ghy wandelt langs de ſtraten,
Wilt daer u Liefſte woont u dickwils vinden laten:
Gaet vaeck voorby haer deur, biedt haer een heuſche groet,
En maeckt als ſy gaet uyt dat ghy haer dan ontmoet.
In ſulck ontmoeten laet u ooghen ſteels-wijs ſpreecken,
En met een ſoet gelonck haer geven ſeecker teecken
Van u verholen min: doch ſlaet wel naerſtigh gae'
Dat 't geen ghy ſeggen wilt ſy maer alleen verſtae.
Waer ſy haer wegh neemt heen, neemt mee u wegh daer henen,
Sy ſal u alſſe 't ſiet op haer verſlingert menen:
U wegh te breken ghy u oock niet ſchamen moet,
Om weer haer op een nieuw te komen in 't gemoet.

Noch laet haer ſonder u niet gaen beſien de Spelen:
Al hebt ghy 't meer geſien, ſulx moet u niet vervelen.
Sy met haer brengen ſal yet dat u oogh daer hout:
Haer ſchoonheyd, haer gelaet in plaets van 't Spel aenſchout.
Wanneerſe gaet wilt gaen; ſo langſe blijft wilt blyven:
En nae haer eygen ſin helpt haer de tijd verdryven.
Maer wilt niet poogen om te komen in haer gunſt,
U vael-gepoeyert hayr te krullen na de kunſt.
Noch pooght door geene kunſt u aenſicht te blancketten,
Of als een pop u gangh en vrouwſche tret te ſetten.
Den Mannen die betaemt een ongeſocht çieraet:
Een ſchoonheyd ſonder kunſt, in als een middel-maet.
Ægides die men noyt een kruyſde bol ſagh maken,
Koſt Minos dochter doen bewilghen in haer ſchaken.
Hippolytus die wierd van Phœdra toe-gelonckt,
Nochtans ſo was hy noyt gelijck een Vrouw gepronckt.

Adonis die in 't Boſch was béſigh met te jaghen,
Heeft Venus ſelfs verlockt en haer het hert ontdraghen.
Hebt ſin in nettigheyd, op uwe kleedingh let,
Dat niet u mantel zy met kreuck by kreuck beſet.
U tong zy niet vervuylt, noyt roeſtigh uwe tanden,
Noch gruyſich en beſmult u ongewaſſchen handen.
Miſmaeckt met ſcheeren niet u baert, noch oock u haer,
En lijd daer nimmer op een on-ervaren ſchaer.
Siet toe dat niet u voet, te ſeer bevreeſt voor 't klemmen,
In een te ruyme ſchoen ſchijnt heen en weer te ſwemmen.
Houd uwe nagels kort: maeckt dat u adem niet
Sy yeder dieſe ruyckt tot onluſt en verdriet.
Laet al wat verder gaet de dochters en de vrouwen,
Of die hen niet als mans maer als verwijfde houwen.
Siet Bacchus roept my nu; want hy oock byſtant doet
Den Minnaers, die hy noch van ouds gunt alle goet,

Indachtigh hoe hem eens verluſte 't ſoet genieten
Van Ariadne; dies hem wee doen haer verdrieten.
Der Creten Konings kind ſat op het dorre ſtrant,
Verlaten, hoopeloos, half buyten haer verſtant,
In 't hemt, ſo alſſe was recht uyt haer ſlaep geſchoten,
De tuyten om het hooft, den boeſem ongeſloten,
De voetjes moeder-naeckt, en 't keurighſt van haer ſchoon
Door 't woelen vande wind onachtſaemlijck ten toon.
Sy riep weemoedelijck langs heen de doove baren
Haer wreede Theſeus na, die nu was wegh-gevaren,
Een laeuwe tranen-vloet liep langs haer kaeckjes af,
So lieven tranen-vloet haer meerder ſchoonheyd gaf.
Sy riep en ſchreyde bey, en beyde 't haer wel voeghde,
En hoe min opgetoyt hoe meer ſy 't oogh vernoeghde.
En nu weer op een nieuw beginnende te ſlaen
Haer teere ſachte borſt; ach ſeydſ' hy is gegaen!

Ach ſeydſ' hy is gegaen; wat ſal van my gewerden?
En mids klonck langs het ſtrant 't geraes van hacke-berden,
't Gedons van trommel-ſlagh, 't geluyt van woeſte zang,
Sy ſchrickt; en, door 't gehoor van ſulcken wonder, bang,
Word bleecker als de dood, kan niet een woord meer ſpreken,
Wil vlieden, weet niet waer, en blijft daer als beſweken.
Mids ſietſe komen aen het lichte Satyr-rot,
Met 't droncke wyve-rey, de voor-tocht vanden Godt,
En midden in 't gedrangh Silenus vol-geſopen,
Die vanden Eſel rolt met na de wijfs te lopen.
Ten leſten Bacchus ſelfs in volder heerlijckheyt,
Geſeten op ſijn koets met druyven overleyt,
Een wijn-ranck om het hooft, een wijn-glas inde handen,
Van Tygers aengevoert, getoomt in gulde banden.
Het Meyſje trilt en beeft gelijck 't verwaeyde riet,
En denckt meer om haer ſelfs noch om haer Theſeus niet.

Die Wijn-God dus ſpreeckt aen; Ey ſchoone wilt niet vreſen,
Ick ſal u Minnaer zijn, ghy ſult mijn Vrouwtje weſen.
Set Theſeus uyt u ſin; ſoo ongetrouwen vrient
So lieven weder-Paer, als ghy zijt, niet verdient.
Ontfangt my tot u man, tot Bruyt-gaef 't Gode-leven,
Den Hemel kan ick u ô Ariadne geven.
Ghy ſult een Sterre zijn, die menigh dwalend ſchip
Sal brengen op ſijn ſtreeck, ſal hoeden voor een klip.
Dit ſprack hy, en met een ſo ſprong hy vande waghen,
Op dat de Tygers haer niet ſouden doen vertſaghen:
Om-vat haer in ſijn arm, en ruckt haer om een hoeck,
Wat ſouſe doen? ſy moſt; een God was haer te kloeck.
De Satyrs over hoop ſtrax Bruyloft Bruyloft roepen,
Silenus wenſcht geluck, en Bacchus valt aen 't ſnoepen.
So dan wanneer 't gebeurt dat ghy aen tafel ſit
By u verkoſen Lief, let wel dat ghy hem bidt

Dat hy de krachten van ſijn weeligh nat wil dwinghen,
Dat ſy u inde bol niet dwarligh komen dringhen.
Hier kond ghy nu en dan wel ſeggen in 't gemeen,
Dat ſy gevoel tot haer geſeyd te zijn alleen:
En ſchryven op u bord, om haer te laten leſen,
Dat ſy is en altijd ſal u Meeſterſſe weſen:
Hier kond ghy u geſicht ſo mengen in het haer',
Dat ſy wat ſieckt' u quelt kan werden licht gewaer:
Paſt ghy den beecker krijght daer ſy uyt heeft gedroncken,
En drinckt haer daetlijck nae, eer daer word in-geſchoncken,
En waer ſy inden dronck haer lipjes heeft geſet,
U lippen metter vaert daer oock te ſetten let:
Voort na wat ſpijs ſy taſt, wilt die oock mee genaken,
En onder 't taſten pooght haer ſachte hand te raken.
Soeckt van haer Broeder oock te zijn een goeden vrind;
Want onder vriendſchaps ſchijn men lichtlijck toegang vind:

Hem

Hem ſult ghy boven u in 't gaen en 't ſitten ſtellen;
Hem voorſtaen waer ghy kond, en aen ſijn ſyde hellen;
Hem ſult ghy bieden 't geen voor u geſneden was;
En alſmen glaſen geeft hem geven 't eerſte glas.
Indien 't dan eens geviel dat yeder 't u wou brengen,
En u de ſchencker ſtaegh de kroes heel vol ginck mengen.
In 't drincken word u hier van my geſtelt een wet;
Dat is, dat u verſtand noch voet niet ſy belet
In hare plicht te doen: doch u voor al wilt wachten
Voor twiſt en dol gevecht, waer dronckaerts meeſt na trachten
Als hun 't geſopen nat ſo klautert inde kop
Dat reden moet van 't ſtuur, en raſerny daer op.
Eurition die heeft wel eer verloren 't leven,
Door dat hy dwaeſlijck dronck de wijn aen hem gegeven:
't Gevecht hoort tot de krijgh: de Feeſten, en de wijn,
Bequamer tot het ſpel en 't ſoete jocken zijn.

Dies

Dies is u ſtemme goed, ſo wilt een deuntje ſingen:
Zijn uwe leden rad, wilt inde bocht eens ſpringen;
En met wat aerdigheyd dat u natuur of kunſt
Begaeft heeft, ſoeckt daer mee te raken in haer gunſt.
Doch als de ware dronck, en 't over-matigh ſuypen,
Verhoetelt u geluck, u voordeel doet ontſluypen,
So doet weer 't veynſen goed, en 't is een gaeuwen treck
Te maken op ſijn tijd de dronckaert of de geck.
O wat gebeurter niet wanneer men ſo mach mallen!
Hoe vaeck is dan geluckt 't geen noyt had willen vallen:
Dies laet u looſe tong al willens yſer ſlaen,
En u gemaeckte ſpraeck wat ſtamerende gaen;
Op dat al 't geen ghy ſult te dertel doen of ſpreken,
Geweten werd de wijn; niet u, noch u gebreken.
Doch als daer na de ſpijs en dranck is wegh-gedaen,
En yeder ſich bereyd om weer na huys te gaen,

't Gewoel der gaſten ſal u plaets en toe-ganck geven;
Dies voeght u by den hoop, en ſtelt u dicht beneven
U alderliefſtes zyd', en leght het daer op aen
Dat ghy haer leyden mooght, en met haer t'huys moogt gaen:
Licht kond ghy onder weegh haer hand eens ſoetjes drucken,
En die op 't onverſienſt' een lieve kus ontrucken:
Indien dan tijd en plaets u een goed uurtjen jond,
En ghy (vry, onbehaelt,) wat t'ſamen kouten kond,
So wilt de boerſche vrees uyt u gemoed verjagen:
't Geluck den ſtouten helpt, en Venus dien die 't wagen.
Geen Wet ick u en ſtel in 't geen ghy ſeggen moet,
U ſpreken vloeyen ſal, ſoo 't ernſt is dat ghy doet.
Ghy moet oock op het fraeyſt de Vryer konnen maken,
En veynſen hoe de Min u hert doet vlammigh blaken:
Doch hier in toont u geeſt, op dat ghy werd gelooft;
En ſulx is licht om doen, want elck heeft dit in 't hooft

Dat

Dat ſy verdient gevrijt, geſmeeckt, gemind te weſen,
Ia dat ſy meer is waerd als ghy haer hebt gepreſen.
Ick laet de ſchoone ſtaen, ſoo leelijck was noyt Maeght
Die in haer leelijckheyd haer ſelven niet behaeght.
Het veynſen is nochtans wel in een ernſtigh minnen
Verkeert, en jock in liefd, dies, Soetertjes, u ſinnen
Niet ſtrakx af-keerigh wend van die u ſpeels-wijs mint:
Want ſpel in ware liefd men vaeck verandert vint.
Soo-dan maeckt dat haer hert allenxkes ſy bekropen
Door ſmeken en gevley; gelijck het ſtrand belopen
Door 't waſſend water word: noyt u verdrieten moet
Te pryſen haer ſchoon hayr, haer hand, haer kleyne voet.
Den kuyſſchen ſietmen oock haer ſchoonheyds lof behagen:
De Meyſjes hooren 't gaern, en ſy daer ſorgh voor dragen.
Want waerom anders is 't, dat Juno haer noch quelt
In 't vonnis dat hier op wierd tegen haer gevelt?

De

De Paeuw, dat moedigh Dier, ſteeckt op ſijn ſtaert en veeren
Wanneer die yemand prijſt, en weder gaerſe keeren
So ghyſe ſtil beſiet, flaeuw-hertigh na de aerd:
In 't midden van 't gerên ſo ſchept het ſnelle paerd
Vermaeck, als ſynen hals, en ſijn gekemde manen,
Door 's meeſters hand geſtreelt, hem tot ſijn plicht vermanen.
Niet ſchreumigh oock belooft: beloften trecken 't hert
Van 't ſoete Vrouwen-volck dat licht bewoghen wert.
Dit ſal ick om u doen, dus ſal ick met u leven,
So ſult ghy gaen gekleed, al dit ſal ick u geven;
Zijn woordtjes die ſeer veel vermoghen op een Maeght,
Wien altijd 't geenſe noyt verſocht heeft beſt behaeght.
't Val' uyt daer nae ſoo 't wil: Jupijn van boven neder
Lacht om der Vryers praet, en doet die, gins en weder
Gedreven vande wind, verdwynen inde Lucht:
By Styx hy 't Juno pleegh te ſweeren ſonder vrucht;

Nu draeght hy een goed hert tot ſijn gevonden treken,
En ſchelt de Minnaers quijt die haer beloften breken.
Nochtans daerom niet meent dat u een open baen
Geſtraet wort om hier nae met valſheyd om te gaen:
Een yvrigh-wakend God het oogh heeft op u leven,
Dus draeght u ſoo 't behoort; paſt yeder 't zijn te geven,
Laet loghen en bedroch niet komen in u mond,
Verraed ſy veer van u, beſmet tot geender ſtond
Met moord noch met geweld u hert, veel min u handen,
Ontdeckt niet, maer bedeckt u even-naeſtes ſchanden.
Alleen, ſo ghy zijt wijs, bedrieght vry ſonder ſchroom
De Meyſjes; buyten dit in als zijt trouw en vroom.
Geckt met die met u geckt, bedrieght die u bedrieghen,
Sy leggenter op aen om u in 't ſlaep te wieghen:
Maeckt datſe zijn betrapt, en vallen in het net,
Dat van haer was voor u gheſpannen en geſet.

Geen recht ſo billick is, als dat, tot ſtraf van ſonden,
De vinders van yet quaets vergaen door hare vonden.
De traentjes doen oock baet: met tranen en geween
Ghy ſelfs beweghen ſoud een onvermurwde ſteen:
Maeckt dat ſy ſomtijts ſie u nat-bedauwde wanghen,
Wil 't traentje niet wel voort, (want die niet altijd hanghen
Gereed en op den dijck) raeckt met een natte hant
Behendigh aen u oogh, en vochtight ſo de kant.
Wie, ſo hy is recht wijs, ſal niet de kuſjes menghen
By 't ſchreyen en 't geſmeeck? al wilſe 't niet gehenghen,
Ontrooftſ' haer evenwel: ſy mooglijck in 't beſtaen
Wat tegen-ſtryden ſal, en ſeggen, ſtil; laet ſtaen:
Verwonnen ſy nochtans ſal willen zijn in 't ſtryden,
So ghy voor kraegh-gekreuck u maer alleen kond myden.
Wien is een kus gegunt, en niet een ander neemt
Verdient ſelfs van het geen hy heeft te zijn vervreemt.

Al noemen ſy 't gewelt, en ſy haer des beklaghen,
Gelooft my, ſulck gewelt ſal haer nochtans behaghen.
't Geen haer is aengenaem (ey let eens op dees ranck)
Sy geven, maer als of 't was teghen wil en danck.
Gelijckſe ſchreumigh zijn in eerſt yet te beginnen,
So laten ſy haer licht van die begint verwinnen.
Ach! veel, ja veel te veel ſich ſelven voorſtaen laet,
Die wacht tot dat een Maeght te bidden hem beſtaet.
De Vryers komt het toe de Vryſters eerſt te vraghen,
Haer eerſt te ſoecken aen, te bidden, te behaghen:
Het Meyſje doet genoegh als ſy hem antwoord geeft,
Als ſy hem ſtaet te ſpraeck, en ſy haer toont beleeft.
Bid op dat ghy verkrijght; ſy wil maer zijn gebeden:
Begint; en voor gewis, ghy ſult haer over-reden.
De groote Donder-Godt die ſmeeckte met ootmoet
De Nymphjes daer hy oyt ſijn luſt heeft mee geboet:

Maer nimmer quam 't een Maeght Iupijn eerſt ſelver vragen,
Noch heeft hem ongebeen de koop oyt toe-geſlagen.
Dan ſo ghy ſiet dat ſy 't ootmoedigh bidden loont
Met trotſe ſpytigheyd, en haer vermetel toont,
Treckt vry te rugh u voet, en wilt u moeyten ſparen:
Veel vlieden 't geen haer jaeght, en vinghen weder garen
Het geen dat voor haer vlied: dies maeckt dat u vervreemt
Gemoed, en koel gevry, de walging haer beneemt.
Men ſal oock niet altijt haer ſtrax te voren leggen
Hoe dat men 't ernſtigh meent, noch haer het nauwſte ſeggen.
Laet onder deckſel van beſoeck de looſe Min
En onder vriendſchaps naem al ſteels-wijs ſluypen in.
Met deſe vond heb ick wel eer geſien bedroghen
Selfs d'alder-koelſte Maeght, en 't ſteeghſte hert bewoghen:
Want die haer had in 't eerſt gedient tot onderhout,
Daer ſaghmen haer eer lang te weſen mee getrout.

Het ſchoon en teder wit den landman niet kan voeghen,
Om dat hy inde lucht ſijn ackers om moet ploeghen:
't Mis-ſtaet oock deſgelijkx den kloecken boots-geſel,
Om dat de Son verbrant, en Maen vertaent ſijn vel.
De Minnaer even ſoo ſal 't blanck-zijn niet betamen:
Bleeck moet hy zijn die vrijt, daer 's voordeel in te ramen.
Dies laet de magerheyd ontdecken ſijn gemoet,
En al wat dat de menſch ontfermlijck ſchynen doet:
Der Vryers vleys en vet werd afgeteert door 't waken,
Door ſorgh, door angſt, door ſmert, en duyſent ſulcke ſaken.
Op dat ghy krijght u wil maeckt datmen u beklaeght,
En wie u ſiet, ſtrax ſeg; Dees immers liefde draeght.
Meedooghen druckt in 't hert een wonderlijck bewegen,
Waer door dat menigh gunſt heeft buyten hoop verkregen:
Want diens men ſich erbermt, die wenſcht men beter ſpoet;
Wel-wenſchen baert goe-wil, goe-wil geeft liefde voet.

Doch

Doch als ghy nu haer ſin ten deel hebt ingenomen,
En d'eerſte tegen-ſtant zijt kloecklijck overkomen,
Volvoert het vorder ſelfs, noch laet op niemand ſtaen,
Dat veyligher door u alleen kan zijn gedaen.
't Is ſelden wel geluckt een tweede te gebruycken;
Elck is ſich ſelven naeſt, licht garen eerſt de Fuycken.
Stoft oock niet van u Lief; ach! 't is gantſch vol gevaer,
Te pryſen 't geen men mind ſelfs by ſijn beſte Kaer:
Verfoeyelijcke Eeuw! van booſer men noyt hoorden,
Waer vriendſchap, trouw, en eer, niet zijn dan enckle woorden!
Want als hy u gelooft, ſo ſal hy doen ſijn beſt,
Om u verradelijck te lichten uyt het neſt.
Maer, ſeght ghy, ſulx hier pleegh ſeer ſelden te geſchieden
Dat vrienden onder ſchijn van trouw malkaer verrieden:
In Hollandt men wel eer ſijn vriend betrouwen mocht
't Geheym van ſijn gevry, ja al 't geen datmen docht.

So yemand 't ſelfd' nu hoopt, die mach oock vrylick hopen
Dat inden Amſtel-ſtroom voor water wijn ſal lopen.
Die hoop' vry dat de doorn hem druyven geven ſal,
En rooſen 't dorre riet dat waſt rontom ſijn wal.
Een yeder ſietmen nu naer eyghen welluſt trachten,
Daer henen ſtrecken ſlechts de ſorghen en gedachten,
Ja ſo het kan geſchien tot yemands ſpijt of leet,
Het ſchijnt hy daer geneught en ſoetigheyd in weet.
Helaes! de Minnaer hoeft ſijn vyand niet te vreſen.
Vlied ſlechts die ghy meend trouw, en ghy ſult veyligh weſen.
Wacht u voor broer en neef, voor ſpeelnoot en voor maet,
En houd met recht verdacht die met u omme-gaet.
Hier liet ick 't nu wel by; maer Meyſjes hebben ſinnen
Elck op haer eyghen ſelfs, dies yeder ſoeckt te winnen
Na datſe zijn ghe-aert: een land en teelt niet al;
Hier 't koren, daer het gras weer beter groeyen ſal.

Soo veel ghedaenten als men kan ter wereld tonen,
Soo vele zeden oock in Maeghden-herten wonen:
Die wijs is, over al ſal weſen toe bequaem,
En ſal by yeder een hem maken aenghenaem,
Na elkx geneghentheyd ſal hy hem konnen voeghen,
En door ſijn kloeck vernuft ſijn Lieffſtes hert vernoeghen.
De viſſchen men niet al op eene wijs en vangt,
Dees trecktmen onder 't net, die aenden angel hangt;
Een ander word betrapt onnooſel inde Fuycken.
Een middel ſult ghy oock tot alle niet gebruycken;
Want d'out-bejaerde ſal 't bedroch veel eerder ſien,
Als een, die jong en dom, meent alles te geſchien
Van herten en uyt ernſt: ſo ghy te loos den ſlechten,
En al te dertel ſchijnt die ſchaemt' aen 't voorhooft hechten,
Een ſulcke haer terſtont van u gheheel mis-trouwt,
En daetlijck in 't begin u en u by-zijn ſchouwt.

Waer uyt dan dickmaels komt, dat die flaeuw-hertigh vreſen
Van een die 't wel verdient de Vrouw en Bruyd te weſen,
Haer ſelven werpen wegh, en onbedacht ſlaen aen
Een hannen onbeſuyſt, of key met gelt belaen.
Dies houd u in het eerſt beklemt, en ingetoghen,
Tot dat ghy hebt geleert hoe verr' ghy gaen ſult moghen:
O 't is geen kleyn behulp te kennen 't Meyſjes ſin,
Want 't voeghen na haer wil geeft toe-ganck tot haer Min.
Hier zijn wy op de ree, tſae maets ſmijt uyt de dreggen,
Ick wil voor deſe tijd mijn ſchip aen ancker leggen;
Om met het eerſte weer en wind weer t'ſeyl te gaen,
En dan voort af te doen 't geen noch niet is gedaen.

Eynde van 't eerſte Boeck.

Vande

MINNE-KVNST.

BArſt uyt met bly geſchal, laet hooren vreughde-ſanghen,
Vermits 't gejaeghde Wilt is in mijn net gevanghen.
Alſo quam Paris aen verwinner in ſijn lant,
Met d'alderſchoonſte Vrouw van Griecken aen ſijn hant.
So bracht Pirithoüs op ſijn geſwinde waghen
Hippodameia t'huys, in weer-wil van haer maghen.
Hou Jongman, haeſt is quaed, ghy zijt noch diep in Zee,
En verr' is noch van hier de lang-gewenſchte ree.
't Is niet genoegh, dat ghy hebt door mijn hulp gevonden
De geen die ghy bemint: en dat ghy hebt de gronden
Van hare min en ſin gepeylt door myne kunſt:
't En zy ghy oock daer door mooght anckren in haer gunſt.

Want

Want 't is geen minder lof 't verkreghen te bewaren,
Als yet-wes op een nieuw te kryghen en vergaren:
't Verkryghen meeſt al is geleghen aen 't geluck,
't Bewaren is een kunſt, en wijſheyds meeſter-ſtuck.
Wilt Moeder vande Min, wilt my nu gunſtigh weſen,
So ghy my door u gunſt hebt oyt gheſtijft voor deſen:
Ick heb wat wonders voor; want ick betoonen wil
Hoe 't woeſte Venus-kind kan worden mack en ſtil.
Het is een lichte quant, en heeft noch daer beneven
Twee wiecken daer hy ſich med' op de vlucht kan geven.
Niet wel men die door dwang kan ſwichten noch door reen,
Voor dat het wufte Dier een block heeft aen ſijn been.
Als Minos om ſijn gaſt het vlieden te beletten
Hem midden inde zee had doen gevanghen ſetten,
Heeft Dædalus bereyd twee vleughels tot ſijn vlucht,
En ſo een vreemde wegh gevonden door de lucht.

Hoe! Minos koſt een menſch niet in ſijn land beſluyten:
Ick poogh een vlieghend God in ſyne vlucht te ſtuyten.
Hy miſt die hem begeeft tot booſe toovery,
Tot Duyvel, kol, of geeſt, en nare ſpoockery:
't Beſweeren, 't gochel-ſpel, noch ander helſche kuren,
En konnen door haer kracht de liefde niet doen duren.
Waer ſulkx te doen geweeſt, Medea had de gunſt
Van Iaſon voor altijd behouden door haer kunſt.
En Circe, die de Maen koſt uyt den Hemel ſweeren,
Had d'Itakeſer Vorſt belet na huys te keeren.
't En baet oock niet ſijn Lief te geven minne-kruyt,
Of vieſen toover-dranck; dit heyloos doen dat ſluyt
De deuren van 't verſtant, en maeckt de loſſe ſinnen
Tot dolle raſerny bequamer als tot minnen.
Doet 't booſe van u wegh; en wilt ghy zijn bemint,
Betracht eerſt datmen u beminnens waerdigh vint.

Dit

Dit kan u door haer ſelfs geen bloote ſchoonheyd geven;
Daer moeten nevens gaen de gaven van wel-leven,
De gaven van 't verſtant, de gaven van 't gemoet,
Waer ſonder ſchoonheyd geen of geen groot voordeel doet.
De ſchoonheyd is een ding dat niemand kan bewaren,
En in ſich ſelfs verteert door 't komen vande jaren.
De Lely even-ſtaegh niet in ſijn bloeyſel ſtaet,
En 't Rooſje metter tijd de dooren-ſtruyck verlaet.
De ſchoonheyd ſal u oock, eer dat ghy 't waent, ontſluypen,
So haeſt de rimpel komt op 't gladde voorhoofd kruypen.
So dan wilt u verſtant door-wercken van nu af,
En tracht na ſchoonheyd die u by-blijft tot in 't graf.
Door-loopt by daegh by nacht de bladen vande boecken,
Om daer wel-ſprekens kunſt en wijſheyd in te ſoecken.
Ulyſſes was niet ſchoon, maer had een ſoete tong,
Waer meed hy tot ſijn min oock ſelfs de Nymphen dwong.

Hoe

Hoe menighmael heeft hy ſijn Circe wel ſien ſchreyen,
Wanneer hy nu of dan eens repte maer van ſcheyen!
Hoe menighmael heeft hem Calypſo wel gebeen
Dat hy doch blyven ſou, en met haer zijn te vreen!
Hoe menighmael heeft ſy hem ſynen haeſt verweten,
En 't woeden vande zee ten breetſten uytgemeten!
Hoe menighmael heeft ſy hem op een nieuw gequelt
Om Troyens ſware val te hebben weer vertelt!
Hoe menighmael bekent dat ſulcke ſoete woorden
Veel meer dan't ſchoonſte ſchoon haer minnend hert bekoorde!
Sy opent hem haer gunſt, bied hem haer Eyland an,
Ontfangt hem in haer bed, verſoeckt hem tot haer man.
Dit kan wel-ſprekens kunſt verkryghen vande Vrouwen;
Dies wilt voortaen niet meer alleen op ſchoonheyd bouwen,
Maer voeghter yet wat toe dat 's lichaems brooſch çieraet
In duren en waerdy vry verr' te boven gaet.

Voor

Voor alle ding ſo wint gevoeghſaemheyt de ſinnen,
Daer ſtuurſheyd ſteeckt een ſtock in 't wiel van 't ſoete minnen.
De wreede kuycken-dief die word met recht gebaet,
Om dat by 't bits gevecht ſijn bloedigh leven ſtaet.
Maer 't Swalefjen dat mach vry-veyligh by ons wonen,
Om dat het met ſijn ſang ons vriendſchap ſchijnt te tonen.
Wegh, wegh, met ſnar gekijf, en dreutſe ſpytigheyd;
De teere min die word gequeeckt met ſoetigheyd.
Met lodderlijck gevley, met een aen-treckend ſmeken,
En woordtjes die een ſteen aen ſtucken ſouden breken.
Het quellighe verwijt, het knorren, en gekijf,
Baert onluſt en verdriet, ſelfs tuſſchen Man en Wijf.
Dan 't huwlijck brengt het mee ſich ſomtijds eens te ſtooren.
Maer ſegt de Vryſters niet als dat ſy garen hooren,
Maeckt dat u ſoete praet u Lieffte ſo behaeght,
Dat ſy na uwe komſt en na u by-zijn graeght.

Ick koom den rijcken niet de kunſt der Minnen leeren,
Die meer doen door haer goed als ſy ſchier ſelfs begeeren.
Hy heeft van all's verſtand, en ſelden hem yet miſt
Die 't herte-treckend' goud heeft hoop op hoop gekiſt.
Maer ben een Meeſter van de gene die beneven
Het uyterlijcke goed yet anders moeten geven;
Want daer het geld en goed in 't weghen valt te licht,
Daer geef ick kunſt voor gelt, en woorden voor gewicht.
Een ſulcke dan die moet voorſichtelijck beminnen,
En veel beſtaen waer dat de rijcke niet op ſinnen:
Veel moet oock van hem zijn verdraghen, en geleen,
Waer d'ander trots en bars, wel ſou toe ſegghen; neen.
Indien u Lief niet is van minnelijcke zeden,
En ſy u in het eerſt niet paeyt met ſoete reden,
Verdraeght ſlechts en volherd; ſy ſal 't hier na wel doen,
Ja ſal gedweeghſaem zijn eer dat ghy 't ſoud vermoen.

Allenxkens met gedult ſo word een tack geboghen,
Maer ſcheuren ſalſe wilt ghy daer u kracht op toghen.
Die 't loopen vande ſtroom niet geeft een weynigh toe,
Swemt noyt aen d'ander zyd', en maeckt hem ſelven moe.
Gedienſtigheyt die temt de Tygers en de Beeren,
En metter tijd men kan de Stieren 't ploeghen leeren.
Zijt garen vry de minſt'; hier door ſteelt ghy haer hert:
Die eerſt de minſte was de meeſte noch wel wert.
Prijſt 't gene dat ſy prijſt, laeckt 't geen ghy haer hoort laken,
Haer waer dat ſult ghy waer, haer leughen leughen maken:
Zijt droevigh alſſe ſchreyt, en vrolijck alſſe lacht,
En maeckt dat u gelaet van 't haer' ſijn Wet verwacht.
Doch of 't gebeurde dat ghy met haer quaemt te ſpelen,
Onthouwt, onthouwt dan wel 't geen ick u ga bevelen.
Indien ghy troeft ſo geeft haer ſtaegh de beſte blaen;
Ofkond ghy dit niet doen, ſo wilt u ſelfs verraen,

En willens uwe kans verſuymen, en verkijcken;
De Meyſjes worden ſoet wanneerſe moghen ſtrijcken:
Dies als ghy hebt geſien dat ſy wat morſſen wil,
Soo zijt al ſiende blind, en ſwijght daer over ſtil.
Indien het Ganſſe-bord u ſtreckt tot een vermaken,
Soeckt ſy met gaeuwigheyd voor by de put te raken,
Of teltſer een te veel uyt vreeſe vande doot;
Siet dat ghy u niet ſtoort, noch u daer aen en ſtoot.
Daer ſy niet vry en is, gaet haer een ſtoofje vinden;
Noch ſchaemt u niet haer ſchoen te binden of t'ontbinden:
En reeckent het u oock, o Minnaer, tot geen ſchand
Dat ghy haer ſpieghel hebt gehouden met u hand.
Hy die het recht herſtelt, de dwinghers heeft verſlaghen,
En 't Hemelrijck verdient, dat hy had eerſt gedraghen
Word vaſtelijck gelooft te hebben in het Hof
Van Omphale ſijn Lief, ſijn taekx geſponnen of;

En met ſijn ſtyve vuyſt, daer 't alles voor moſt bocken,
Te hebben willighlijck een ſlappe draet getrocken.
Alcides heeft ſijn Lief aldus te dienſt geſtaen:
Gaet, ſchaemt u nu te doen 't geen hy heeft voor-gedaen.
Indien ſy u beveelt haer hier of daer te wachten,
Stelt alles aen een ſyd' om op haer wil te achten.
Wanneerſe 's winter-daeghs in 't avond-Preken gaet,
Paſt ghy, om harent wil, u oock daer vinden laet;
Op dat als haer de nacht een oorſaeck geeft tot vreſen,
Ghy haer een leytſman mooght en lieve hulper weſen.
Heeft ſy u 's avonds laet een gunſtigh uur geſet,
Noch reghen, noch quaed weer, ſtreck u tot geen verlet.
Want 't is de rechte trap tot grooter gunſt te komen
Als wy om hare gunſt geen moeyten ons en ſchromen.
Het vryen is een ſoort' van oorlogh en van ſtrijt:
Wegh, wegh ghy laffe bloen die half gebacken zijt.

Sacht-

Sacht-levens, lanter-fants, noch ander bloode loeren,
En konnen tot haer eer dit wapen-tuygh niet voeren.
Schrick, onweer, arbeyd, ſpijt, en alderhande ſmert
In 't legher vande Min vol-op gevonden wert.
De reghen ſal u nu tot op het hemt door-dringhen,
En dan ſal vorſt, en ſneeuw, en haghel u beſpringhen.
Ja dickwils ghy noch wel, oock ſonder uwe ſchult,
Na lang gewacht, vergeefs en t'onpas komen ſult.
Die dit niet garen lijd, en niet en treckt ſijn ſinnen
Van alle trotſheyd af, en moet oock niet beminnen.
Schaemt u niet (wie ghy zijt) u alderliefſtes boon
Met vriendelijck gevley tot uwen dienſt te noon.
Wilt yeder by ſijn naem op 't minnelijckſte groeten,
En 't geen ſy voor u doen met drinck-gelt weer verſoeten.
Doch ick en vind niet goed dat ghy u Nymphjes ſin
Met eenigh dier geſchenck ſult trecken tot u min.

Ach! 't moet hem qualijck gaen, en gantſchlijck teghen loopen,
Die 't Meyſje leert haer gunſt om gift of gelt verkoopen.
Maer yet onkoſtelijkx, of wel een kleynigheyd,
Sult ghy haer bieden aen met goe bevalligheyd:
Wanneer de milde Oeſt het rype Fruyt doet ſwellen,
En d'over-laden tack doet na der aerden hellen,
Send haer dan verſch, en gaef, de nieuwe vrucht van 't lant,
Bekorer van het oogh, verleyder vande tant;
Ontbied vry dat u ſulkx van buyten is geſonden,
Al was het op de Mart voor gelt te koop gevonden.
Hier toe kieſt voor haer uyt de leckre ſuycker-Peer,
De ſoete witte Pruym, de Druyf der vruchten eer,
De rype roode Kars, de Perſick, en by deſen
Al wat ghy haer weet lief en aengenaem te weſen.
Of wel met eenigh boeck, fraey om en om vergult,
Hoe ghy noch om haer denckt, ghy haer betonen ſult.

Of

Oflaet een wyſertjen, heel kleyn, en net, de uren
Met onverwerden loop op hare zijd beſturen:
Of geeft een amber-bal, een beurs, een ſtrick, een veer,
Hantſchoentjes, wayertjes, en ſulck ſoet tuychje meer.
Wat hoogher gaet dat ſtreckt om 't Meyſje te bekoren,
En als een dief door 't dack van hare gunſt te boren:
Een wel-beſinde Maeght ſal nimmer nemen aen
Dat door een kleyn genot haer eer ſo dier ſou ſtaen.
Sal ick u boven dit oock raden, nieuwe Lieden
(Uyt-breydſters van haer lof) haer ſomtijts aen te bieden?
Helaes! de veerſſen zijn als-nu niet veel geacht,
Men prijſtſe ſo wel wat, dan 't gelt heeft ander kracht:
Een plompen boerſſchen uyl, hoe yl hoe broets van ſinnen,
Heeft hy ſlech goeds genoegh, hy kan hem doen beminnen.
Dit 's recht de gulde Eeuw, ſo langh van ons verhoopt,
Waer in men eer om gelt, met goud de liefde koopt.

Komt vry Homerus ſelfs met al u zang-Goddinnen,
En brengt ghy anders niet ghy raeckt hier nimmer binnen.
Daer 's nochtans hier en daer een dun-geſaeyde Maeght
Rijm-lievend en geleert, wien 't ſoet Gedicht behaeght:
En andre zijnder die verſtandigh willen weſen,
En draghen tot de kunſt een domme ſucht; by deſen
Sal mooglijck u Gedicht, geſmedet tot haer eer,
Verſtrecken voor een kleyn geſchenckjen, en niet meer.
Doch 't geen ghy meent te doen, en ghy hebt voor-genomen,
Laet u Meeſterſſe dat op u verſoecken komen;
So ghy hebt inde ſin te tonen uwe gunſt
Aen yemand die 't verdient, gebruyckt hier in dees kunſt
Dat hy u Lieſſte bid hem een goed woord te lenen,
Op dat ſy haer daer voor mach aen u ſchuldigh menen:
De daed houd die voor u, ſchenckt u Vriendin de naem;
Hier door verlieſt ghy niet, en maeckt u aengenaem.

Maer

Maer ſoeckt ghy harder draf na hare gunſt te draven,
En met een ſcharper ſchaef al 't letſel af te ſchaven,
Maeckt datſe meent dat ghy op 't hooghſt verwondert zijt
In hare ſchoonheyds glans (een roem van onſe tijt)
Kleed ſy haer op ſijn Spaenſch, de Spaenſche dracht wilt pryſen;
Is 't op ſijn Franſch, ſo houd veel vande Franſche wyſen.
Heeft ſy des Somer-daeghs een dun wit lijſjen aen,
Waer op van ſwarte zyd' veel ſoete werckjes ſtaen,
Roept dat ſy u daer mee doet branden in 't genaken:
Doch bid dat ſy haer wacht dat haer geen tochten raken.
Strijckt ſy haer hayr glad op, houd ſulkx voor zedigh-net;
Is 't weeldrigh-wilt gekrult, ſegt, dit 's na ſchoonheyds wet.
Als met verwondring, looft haer ſoete ſtem in 't ſinghen,
Haer vlugge aerdigheyd in 't danſſen en in 't ſpringhen:
En als ſy nu houd op, ſo klaeght hoe wee 't u doet
Dat ghy een ſulck vermaeck ſo haeſt verlieſen moet.

Al was ſy wreeder als Meduſa oyt mocht weſen,
So ſult ghy haer hier door beweghen en beleſen.
Alleen let dat ſy u niet voor geveynſt en acht,
Noch maeckt met u gelaet u woorden niet verdacht.
De kunſt wanneerſe blijft bedeckt ſo kanſe baten;
Maer wort-mer op betrapt, ſy ſal haer Meeſter laten
In ſchanden en verdriet, van ſijn geluck berooft;
En doet dat hy daer na word nieuwers in gelooft.
Wanneer de Herfſt ſijn hayr om-vlecht met purpre druyven,
En ons de tijd nu kou, nu hette toe komt ſchuyven,
Gevoelt het lichaem vaeck 't afvallen vande blaen,
En word of met een koorts of ſwackheyd licht bevaen.
Wenſcht dat ſy blijf geſont: doch ſo ſy hare leden
So ſlap vind dat ſy niet derf van haer kamer treden,
Of ſo ſy 't bedde houd, laet blijcken dan u min,
U toe-geſeyde dienſt, en ſorg aen u vriendin:

Vergeet,

Vergeet, o Minnaer, niet dan vlytelijck te ſaeyen
Het geen ghy mooght daer na weer ſeven-dubbelt maeyen:
Siet dat de vieſe ſieckt geen walging in u baert,
Noch weeſt voor 't bang geſucht en ſtenen niet vervaert.
Preeckt haer een moed in 't lijf, en tracht met trooſtend ſpreken
Te minderen haer pijn, haer ongeneught te breken:
Vertelt haer nu en dan een wenſchelijcke droom;
Die hoop van leven geeft is altijd wellekoom.
Doet haer in all's gerack, ſo verr' ſy 't wil gedooghen,
En laet haer dickwils ſien u nat-betraende ooghen:
Mengt onder 't droef geween by-wijl een lieve ſoen:
Hier uyt ſal ſy 't goe hert dat ghy haer draeght bevroen.
Nochtans om daer geen haet mee op u hals te halen,
So ſult ghy ſelfs u dienſt met middel-maet bepalen.
't Is niet al aengenaem 't geen uyt goe meyning ſpruyt:
Een dinck is lief of leet na dat het word geduyt.

Verhoed u dan dat ghy de gémelijcke krancken
Geen bittre pillen reyckt, noch ongewilde drancken:
Laet dit haer t'ſijnder ſchae' u mede-Vryer doen,
So krijght ghy metter tijd u voet in ſyne ſchoen,
Want datmen teghen meugh met walging op moet eten,
Baert af-keer van de geen die 't ons te nutten heten.
Doch by de ſelfde wind die u bracht vande ree
En moet ghy ſeylen niet als ghy zijt diep in zee.
Terwijl de liefd' is nieuw, ſo iſſe naeuw te wachten;
Allenxkens door 't gevry vol-krijghtſe hare krachten.
So ghyſe, na haer eyſch, wel koeſtert en wel voed,
So ſalſe metter tijd haer hechten in 't gemoed.
Siet waer ghy onder ſchuylt, ſiet deſe groote bomen,
Die zijn ſo metter tijd van lootjes voort-gekomen.
Een ſtroom hoe wijd en fel, heeft maer een kleyn begin,
Doch 't water valter hier en daer allenxkens in.

Maeckt dat ſy aen u went, dit is het beſt van allen:
Laet u geen ding te ſwaer om dit te kryghen vallen,
Dat ſy u altijd ſie, dat ſy u altijd hoor,
Ja ſelfs dat haer des nachts u weſen koom te voor'.
Doch als ghy nu beſpeurt dat geen gemeen verlanghen
Haer na u haken doet, en ghy haer vind bevanghen
Op 't hooghſte met u min, maeckt dan dat u vertreck
Een ongewoone ſorgh in haer gemoed verweck';
Vergunt haer dan wat ruſt: als 't land heeft braeck geleghen,
So geeft het ſijn gewas daer na met meerder zeghen.
Demophoön die wierd van Phyllis koel gemint
So langh hy by haer was: maer als een voor-de-wint
Sijn zeylen van haer ſtrant had zee-waerts in gedreven,
En koſt ſy ſonder hem niet duren en niet leven.
Doch maeckt u uyt-zijn kort, 't lang uyt-zijn ſwackt de min:
En d'eene rept haer naeuw of d'ander ſluypt weer in.

Als

Als Menelaüs bleef te langhen tijd in Creten,
So heeft Helena hem met Paris haeſt vergeten.
Wat ſlechtigheyd was dit, o al te ſlechten menſch?
Ghy brengt als metter hand u vyand tot ſijn wenſch:
Vertreckt alleen op reys, en laet u Wijfje blyven
Met ſulcken gaſt in huys: ſy ſeeckers niet bedryven
Dat ſtraffens weerdigh is; dat ghy, dat yeder een
In dit geval ſou doen, heeft Paris na-getreen.
Ghy dwingt haer tot het feyt, met tijd en plaets te geven,
En watter is miſdaen ſchijnt door u raed bedreven.
Wat ſal 't goe hertje doen? haer man die blijft van honck,
En by haer is een gaſt, beleeft, en ſchoon, en jonck:
En 't Trooſje derf alleen geen lédigh bed beſlapen,
So moetſe dan uyt noot met Paris vreughde rapen.
Al was Atrides hier, ick weef' ſijn Vrouwtje vry,
En ſey dat ſulcken loer had meerder ſchult als ſy.

Geſchied dit ſelfs in d'Echt, daer 't niet en mach geſchieden,
Wat ſal 't in 't vryen doen, waer 't recht noch reen verbieden?
Maer geen wilt Swijn en is ſo hitſigh noch ſo wreed,
Terwijl 't de honden draeyt en vinnighlijck ontleed;
Noch geen Leeuwin wanneer ſy gaet haer jongen ſoghen,
Als wel een teere Maeght in hare Min bedroghen:
Sy brand van enckle ſpijt, en 't uyterlijck gelaet
Dat wijſt genoeghſaem uyt hoe 't hert van binnen ſtaet.
Dit breeckt en ruckt aen tween de vaſt-geknoopte banden
Van d'aengevanghen min, en maeckt het al tot ſchanden.
Ghy draghers vande muts, voor al u hier van wacht
Dat als ghy yemand vrijd, ghy na geen ander tracht.
Niet dat mijn wet u wil aen een alleen verbinden,
't Is veel wanneer men dit kan in getroude vinden.
Vrijd waer ghy open vind, doch heelt u vryery,
En draeght geen ſotten roem op uwe boevery.

Schenckt d'eene nimmer yet dat d'andre konnen kennen;
En als ghy yemand ſchrijft, ſo wilt u hier toe wennen
Dat ghy u brieven eerſt met aendacht over-ſiet,
Op dat door u geſchrijf u doen niet werd verſpiet:
Het geen ghy d'eene ſend komt d'andre wel te leſen;
Waer uyt dan eerſt ontſtaet een achterdenckigh vreſen,
Daer na een luſt om voort t'ontdecken watter ſchuylt,
En door 't ontdeckte leet 't geterghde Meyſjen pruylt.
De langh-geterghde min die ſchiet weerom de pylen
Waer med' hy is gequetſt, en doet u dan ſomwylen
Beklaghen 't geen u Lief te voren heeft beklaeght,
Wanneer ſy nu als ghy een ander liefde draeght.
So langh der Griecken Vorſt met eene was te vreden
Bleef Clytemneſtra kuys, en by haer goede zeden:
't Quaed leven van haer man dat heeft haer quaed gemaeckt,
En door ſijn loſſe luſt is ſy in luſt geraeckt.

Sy had gehoort hoe lang hem Chryſes nae moſt lopen
Eer hy (goed heyligh man) ſijn dochter vry koſt kopen:
Sy had gehoord hoe dat, on-aengeſien haer klacht,
Briſeïs in ſijn tent was met gewelt gebracht:
Dit hadſe maer gehoort; ſelfs moſt ſy voor haer ooghen
Caſſandra aen ſijn ſyd en in haer huys gedooghen,
En ſien hoe Argos heer door dertel-geyle min
Een roof wierd van ſijn roof, een ſlaef van ſijn ſlavin.
Van doen af namſe voor Ægiſtus aen te hanghen,
En heeft hem in haer hert en in haer bed ontfanghen:
Straft luſt met weder-luſt, wreeckt ſmaet met teghen-ſmaet,
En door een quade wegh in ſyne weghen gaet.
Doch of't geen ghy wel ſwijght, en wijſlijck ſoeckt te heelen,
't Praet-ſuchtighe gerucht haer had gaen mede-deelen;
Al was'er al de Stadt van vol, bekent het niet:
Segt datmen dickwils ſnapt het geen dat noyt geſchiet.

Maer wilt terwijl ghy u ontſchuldight haer niet vreſen,
Noch angſtigh en verwert in uwe woorden weſen.
Want ſulkx een teken is dat ghy in u gemoet
Van 't geen men u verwijt niet ſuyver zijn en moet.
Nu Muſa wend u roer, en die ghy flus te helen
Haer parten hebt geboon, wilt die nu weer bevelen
Deſelve (na mijn raed) te brenghen aen den dagh.
En niemand my hier om lichtvaerdigh ſchelden magh.
Want met een ſelfde wind en kan men ſtaegh niet zeylen,
Maer moet de ſtreeck nu Ooſt, nu Zuydwaerts aen verdeylen,
Dan weer nae 't Noorden toe, van 't Noorden na het Weſt',
Om ſo behouden reys te kryghen op het leſt.
Siet hoe de waghenaer ſijn toom nu ſlap laet hangen,
En dan ſijn Paerden weer met kort gebit moet pranghen.
Daer 's menigh Meyſje die te trouwe dienſt verſlapt,
En wiens half-ſlete min moet worden weer gelapt

Met nieuwen yver-ſucht: wanneer dat alle dinghen
Na wil gaen en na wenſch, ſo ſietmen dickmael ſpringhen
De menſchen uyt den bandt van reden en van plicht:
En ſtercke beenen zijn 't die 't weelde-pack valt licht.
Recht even als het vyer, wiens ſchier verteerde kolen
Allenxkens zijn vergaen, leyt onder d'aſch geſcholen,
Maer niet te min ſijn vlam door 't ſwevel weder vint,
En door een nieuwe kracht de koude aſch verwint:
Alſo oock als nu langh de ſorgeloose herten
Vertraeght door al 't gemack niet voelen liefdes ſmerten,
Moet met een hard geſtoot van prickels ſcherp-gebeckt
De ſlaperighe min meer worden op-geweckt.
Maeckt dat ſy vreeſ' dat ghy wel mocht een ander kieſen:
Ontfonckt door deſe vrees 't gemoed dat wil bevrieſen.
O wat is hy vol heyls op wien een Maeght geſteurt
Uyt miſvertrouwen is, waeromſe nochtans treurt;

Die alſo haeſt als haer dees tydingh komt ter ooren,
Haer weſen, hare verw, en ſpraeck ſchier heeft verlooren.
Ach! dat ick zy de geen die ſy vliegh' inden baert,
En dieſe met gekijf en ſchelden maeck' vervaert,
Die ſy geheel betraent een ſtuurs geſicht gae geven,
Waer ſonder ſy niet kan, en wenſcht te konnen leven.
Vraeght ghy, hoe langhen tijd haer gramſchap duren moet?
So weet, dat die weer haeſt behoort te zijn verſoet:
Op dat d'ontſteken ſpijt, de toorn, en het bedroeven,
Geen wortel in haer krijgh, door 't al te lang vertoeven,
Werpt uwe armen ſtrakx om haren blancken hals,
Bid haer weer om genae', bekent u ſchult in all's,
En veeght haer traentjes af met een ſoet-mondigh kuſſen,
Hier mede krijght ghy vree, en ſult haer gramſchap bluſſen.
Als ſy heeft uyt-getiert, en ſy nu ſchijnt verſtoort,
Menght ſoen op ſoentje dan, ghy ſult ſtrakx zijn verhoort,

De Duyſjes die terſtond heel bitſigh t'ſamen ſtreden,
Die voeghen weer by een haer beckjes, wel te vreden.
Het is een wonder dingh, hoe alles watter leeft
Sich tot de lieve min en 't ſoete mallen geeft.
So haeſt het vyer, de lucht, het aertrijck, en de baren,
Uyt d'ongeſchickte klomp van een geſcheyden waren,
Liep 't ſchuwe wilt nae 't boſch, de viſch ſchool inde ſtroom,
En 't vlugghe vogheltjen vloogh door de lucht te boom.
De menſch, noch onbeſuyſt, en vol van domme krachten,
Die dwaelde lankx het velt, en nieuwers op en achte:
Een hol dat was ſijn huys, een heuvel was ſijn banck,
De drooghe ruycht ſijn bed, het water ſynen dranck:
Elck leefde voor ſich ſelfs, men wiſt van geen gewennen,
Men ſocht geen ommeganck, men leerde niemand kennen:
Alleen heeft metter tijd deeſ' aengename luſt
Dit woeſte hert getemt, de menſch gebracht tot ruſt.

So haeſt als Man en Vrouw maer onder een verkeerden,
Wat dat ſy moſten doen ſy ſonder meeſter leerden:
En teel-ſucht heeft haer ſtrakx het ſoete ſpel getoont,
Waer Steden door geſticht, het land word door bewoont.
De voghel vind ſijn gaey, de viſch door duyſtre weghen
Soeckt inde water-gront met wie ſijn vreughd te pleghen,
De Koe loeyt na de Stier, het Hert loopt na het Hind,
Het Schaepje lockt den Ram, de Bock het Geytje mind.
Dit kittelend vermaeck laet niemand onbewoghen
En toont in lucht, aen land, op 't water ſijn vermoghen.
Doch wie hem ſelven kent, die ſal alleen recht wel
Sijn liefde legghen aen; en hem de kans van 't ſpel
Geheel ſal loopen mee, door dien hy ſtaegh ſal weten
Sijn werck na ſyne kracht en ſterckten af te meten.
Die ſchoon van aenſicht is, ſy vaeck van haer geſien,
Die witte handen heeft, die moetſ' haer dickwils bien:

So wie

So wie wel is ter tael, die ſchuw' het ſtille-ſwyghen;
Die wel kan ſinghen, moet met ſinghen gunſt verkryghen.
Doch let wel dat ghy in u doen niet zijt gemaeckt,
So ghy niet wilt in plaets van loven zijn gelaeckt.
Dan hier op draeyt het al: wie met gedult kan minnen,
Die ſal door myne kunſt ſijn Liefjes hert gewinnen.
De bouw-man niet altijd ſijn acker vruchtbaer vint:
En 't ſcheepjen zeylt in zee niet altijd voor de wint.
Des Minnaers vreught is kleyn, maer groot zijn ſijn verdrieten,
Hy moet veel moeyten doen, eer hy komt aen 't genieten.
Goed leven en gemack ſtelt dat vry uyt u ſin:
Die niet wat lyden kan, en deught niet tot de Min.
So menigh graeuw Conijn als hippelt op de duynen;
So menigh bloem als bloeyt des Somers in de tuynen;
So menigh ſchelp als leyt te Pettem aen de Zee,
So menigh ſwaer verdriet is in het vryen mee.

De pylen vande Min, die in ons boesem steecken;
Die zijn met bittre gal besprenckelt, en bestreecken.
't Kan wesen dat wanneer ghy haer komt spreecken aen
Men tot u seggen sal dat sy is uyt gegaen,
Daer ghy haer nochtans siet: wel, paeyt u met die loghen,
En laet u voorstaen dat ghy zijt in 't sien bedroghen.
Wort u somwijl de deur gesloten voor het hooft,
Zijt daerom niet terstont van u gedult berooft.
Ja mooghlijck wel, als ghy sit by u uytverkooren,
Sult ghy of vande meyt of suster moeten hooren
(Quansuys als binnens mondts) wel wat of dese bloet
, Ick woud ick het eens wist, hier doch dus dickwils doet?
Laet dit en diergelijck al ongemerckt gaen henen,
Sulcks sal u meer en meer met u vriendin vereenen:
Wanneer sy siet dat ghy om harent wil verdraeght
d'Onheuscheyt, spijt, en trots, waer mede men u plaeght.

Komt by haer, als 't haer luſt; mijd ſ' u, wild achter blyven:
't Paſt niet ſy u de tijd in weer-ſin ſal verdryven.
Toont u oock niet te ſeer verdrietigh en geſtoort,
Al krijght ghy van u Lief ſomtijts een ſpytigh woort,
Al houdſe haer wat dreuts, al ſchijntſe niet te achten
U langh-beproefde trouw en dienſt na u verwachten.
Ia dit is noch al niet; ick heb wat anders voor.
T'ſa, Minnaer, neyght hier toe u hert, u ſin, u oor;
Ick poogh, ick poogh u yet gantſch ſwaer om doen te leeren:
Dan alle deught valt ſwaer die 't hert moet over-heeren.
So ghy die met u vrijd kond tonen goed gelaet,
Sult ghy daer meer en meer door maken vaſt u ſtaet,
En d'overwinningh ſal aen uwe zyde hellen,
Soo ghy noch u, noch haer, noch hem beſtaet te quellen
Niet dat ick u verbie (kan 't ſonder ſmaet geſchien)
Hem met een aerdigheyt een voordeel af te ſien,

Maer

Maer dwarſheyt, trots, en hoon, en ſchimp, moet zijn gelaten
Daer liefde word geſocht door heuſheyd en ſoet praten.
In mijn geheele Kunſt en is noch vond, noch raed,
Die hier in waerden by te vergelijcken ſtaet:
Toondſ' yemand nevens u een ſoet en vriendlijck weſen,
Stoort u niet: ſchrijft ſy, ſoeckt haer ſchryven niet te leſen.
Kreuckt hare vryheyd niet met ongeruſt vermoen,
Noch parſt haer van haer wil geen reeckening te doen.
Soeckt u mee-Vryer in geen ſtricken te verlacken,
Noch dreyght hem ſoo by komt geen beenen af te hacken:
Ontſluyt de brieven niet die hy u Liefſte ſend.
Hy brengt hem ſelfs tot ſchand die yemands zeghel ſchend.
Laet dit de Mannen doen die haer getroude Vrouwen
Door norſſe achter-docht beſpieden en mis-trouwen:
De Vryers 't qualijck voeght: en dickwils krijght hy niet
Die eer hy Meeſter is neemt al te veel gebiet.

'T is

'Tis een voorneme deught 't betroude niet te klappen,
En over-groot gebreck 't verholen voort te ſnappen.
Hoe goed is 't, dat tot ſtraf, ſelfs in een water-gracht,
De lang-tong Tantalus van grooten dorſt verſmacht.
Voor al vereyſcht de Min een wel-beſcheyden ſwyghen,
Geen vuyle kaeckert ſal by hem oyt gunſt verkryghen.
Ghy ſult van yeder Maeght geſchuwt zijn en gehaet,
Wanneer ghy vande gunſt van andre Maeghden praet.
So ghy u roemt dat d'een u vriendſchap heeft beweſen,
En dat ghy d'ander hebt bewoghen en beleſen,
So krijght die ghy dit ſegt terſtond een quaed vermoen,
Dat ghy hier na met haer mocht als met andre doen.
Noch zijnder Jongmans die erdichten, en haer roemen,
Van 't geen dat zijnde waer, ſy hoorden te verbloemen,
Sy booghen vande gunſt en min van yeder een,
Hoe-wel ſulkx veel al is geweeſt een ſpytigh neen.

Fy, fy van ſulck gedrocht, en ſulcken aerd van menſchen,
Die ick niet anders kan, noch wil, noch ſal toe-wenſchen,
Dan dat ſy worden ſtaegh wel ſchimpigh uytgelacht,
En hare beſte dienſt de Meyſjes ſy verdacht.
Wy heel recht anders om die ſullen ons gewennen
Ons half bekent geluck noch even-wel t'ontkennen.
Wacht u voor 't leſt, dat ghy u Nymphje, tot verwijt,
Het geen dat haer mis-ſtaet niet ſchamper toe en bijt.
't Heeft velen nut geweeſt te hebben de gebreken
Van 't aerdigh ſoete dier wat over 't hooft gekeken.
De kloecke Perſeus heeft de moorſche ſwertigheyd
Sijn Lief Andromeda noyt op haer brood geleyd.
Andromache te groot by yeder ſcheen te weſen,
Alleen heeft Hector haer als wel-gemaeckt gepreſen.
't Geen daer ghy u aen ſtoot eer ghy 't te deghen kent,
En ſult ghy naeuwlijck ſien wanneer ghy 't word gewent.

De tijd en d'omme-gangh die konnen veel verſachten
De dingen die wy in 't begin onlijdlijck achten.
Als eerſt de nieuwe grif is op den boom ge-ent
So wordſe door de wind, hoe kleyn die is, geſchent:
Maer ſoo wanneerſe nu is inde ſtruyck volwaſſen,
En ſalſe noch op ſtorm, noch miſt, noch onweer paſſen.
De nieuwe Ruyter quetſt het onbereden Paert,
Dat door 't veel doen daer na hem niet meer weder-vaert.
Het ſmeden van een ſmit verbijſtert onſe ooren,
Maer als wy 't zijn gewent 't ſchijnt dat wy 't niet en hooren.
Een ongewoone neus die vind ſeer ſwaer en bangh
De reuck van 't Buffels leer; maer door verloop eer langh
So ſalſe van die lucht in 't minſte niet meer weten,
En al haer ongemack door d'ommeganck vergeten.
In 't noemen kanmen oock met een bequamen treck
Verkleynen 't geen mis-ſtaet, vermindren het gebreck.

Heet haer bevalligh bruyn, die ſwart is als de Mooren;
En poeſelachtigh, die ſchier in haer vet wil ſmooren;
Noemt luchtigh, die by-naeſt niet heeft als vel en been;
En aerdigh, die gelijckt een dochter der Pigmeen:
Kort-om; wilt yeder quaed met 't naeſte goed bekleden.
Doch ſulkx met oordeel doet, op dat ghy door u reden
't Geen ghy verkleynen wilt niet tien-mael meer vergroot,
En u daer mee geheel van alle hoop verſtoot.
Vraeght oock niet al te naeuw wanneerſe zijn geboren.
De Meyſjes in 't gemeen die vraegh niet garen horen;
Byſonder als haer bloem in 't volle bloeyſel ſtaet,
En 't ſoetſte van haer jeught hoe langs hoe meer vergaet.
Wanneer ghy dan 't gevaer van klippen en van zanden
Ontſeylt zijt door mijn Kunſt, ſult ghy op 't leſte landen,
En met behouden reys ter haven vande Min,
Na menigh onweers ſtorm, noch eyndlijck komen in.

Daer

Daer ſult ghy ſoet voor ſuur, voor arbeyd ruſt genieten,
En in u Liefjes ſchoot ontlaſten u verdrieten:
Daer ſal een nieuw Verbond u geven deſe eer,
Dat ghy na langhe dienſt van knecht ſult werden Heer.
En als de Bruylofts-Feeſt in alle vrolijckheden
Met danſſen en geſpeel ſal weſen ſchier verleden,
So ſal de traghe Bruydt (het moet ſo zijn gelooft)
Uyt 't midden vanden dans zijn tegen danck gerooft,
Die haer Geſpelen dan gaen na de kamer leyden,
Daer zy op 't ſachte bed haer Bruygom moet verbeyden.
Als ghy nu na u wenſch ter plaetſen zijt gebracht,
Waer dat ghy van u Lief word tot de ſtrijd verwacht,
Wat ſuycker-ſoet gevley en ſult ghy niet verſinnen,
Om ſonder groot gewelt de Minne-ſchans te winnen?
U dertle ſlincker-hand en ſal niet luy en leegh
Tot ballaſt van het bedt u weſen inde weegh;

U vinghers ſullen haer gaen haeſten om te ſoecken
De ſchuyl-plaets vande Min en ſijn verholen hoecken;
En hoe u vyandin haer hier meer teghen ſtelt,
Hoe dat ſy u meer nood tot aengenaem gewelt.
Ghy ſult haer ooghen ſien al glinſterende trillen,
Die met een ſoet gelonck getuyghen watſe willen.
Geeft haer dan kus op kus, door-vlochten met gevley,
Met ſuchjes, en een doen dat ziel en lichaem ſchey.
Hou Muſa, hoogher niet; dien die noch meer begeeren,
Segt vrylijck dat de reſt hem ſelven wel ſal leeren.
Ick heb mijn werck voleynd. Nu Vryers, nu wel aen,
Koom kroont tot dankbaerheyt mijn hooft met Myrte-blaen.

Eynde van 't tweede Boeck.

Vande

MINNE-KVNST.

DE Vryers heb ick eerſt de wapenen gegeven,
En inde Minne-krijgh voor al gemaeckt bedreven:
Hier heb ick voorraed nu van allerley geweer,
Tot voorſtant en beſchut der Maeghden en haer eer.
Het voordeel zy gelijck: laet die de kamp-ſtrijd winnen
Die Venus en haer Zoon zijn gunſtigh in het minnen.
't En is noch recht noch reen, daer ghy gewapent zijt,
Dat ſy ontwapent ſich begeven inde ſtrijt:
't Waer u niet eers genoegh, ô Jongmans ſo te vechten,
Noch ſoud geen Zeghe-merck daer over moghen rechten:
't Verwinnen waer u ſchand', wanneer een ſwacke Maeght
So weerloos van een man ſou' werden uyt-gedaeght.

Dan mooglijck ſal my dit uyt velen een verwyten,
Waer toe gaet ghy vergif de booſe ſlangh voor-ſmyten?
Wat jaeght ghy doch de Vliegh in 't webbe vande Spin,
En 't Schaepjen inde Beck en buyck van een Wolvin?
Ey, leght van een of twee de ſchult niet op hun allen;
Maer laet u elcke Maeght na haer waerdy bevallen.
Of ſchoon Helena haer in 't minnen heeft miſgaen,
En hare ſuſter heeft haer eygen man verraen:
Of ſchoon Æclides door een Vrouws trouw-looſe vonden
Allevend' op zijn koets ter Hellen is geſonden;
Penelope die bleef weer altijd even kuys,
Hoe-wel haer trage man was twintigh jaer van huys.
Siet eens hoe om haer Lief, op 't ſoetſte van haer jaren,
Laodamia is in 't droeve graf gevaren:
Alceſtis, als haer man nu lagh in ſtervens noot,
Heeft willighlijck gekoft ſijn leven met haer doot:

Ontfanght my Capaneus, laet ons onſ' aſſche minghen,
Sprack Iphias, en ginck met een in't lijck-vyer ſpringhen.
De deught wort ſelfs gelijck een vrouw-menſch afgebeelt;
Is 't wonder dan dat ſy in Vrouwen deughde teelt?
Dan myne kunſt vereyſcht niet ſulcke grootſe herten,
Die door een dolle min de doodt en 't nood-lot terten:
Een kleyn en handigh ſeyl op mijn kleyn ſchuytjen paſt,
Dat licht word overlaen door al te ſwaren laſt.
Niet anders ick u leer als een ſoet-weeldrigh vryen,
En hoe het Meyſje ſal met 't wulpſe Knechje ſtryen.
De Mans bedrieghen vaack; de Maeghdekens ſchier noyt,
Hoe-wel 't haer menighmael wordt t'onrecht na-geſtroyt.
De valſche Iaſon heeft Medea deur-geſonden,
En met een nieuwe Bruydt meyneedigh hem verbonden.
't Ontbrack, ô Theſeus, oock niet aen u trouwloos hert
Dat Ariadne niet der Tygren aes en wert,

Doe ghy haer liet alleen op 't woeſte Eyland blyven,
En met u vluchtigh Schip te Zee-waert in ginght dryven.
Vraeght waerom Phyllis doch haer ſelven 't leven nam;
Is 't niet om dat haer Lief niet tijdlijck weer en quam?
Æneas word voor vroom gehouden, en Godvruchtigh,
Nochtans is hy geweeſt, ô Dido, valſch en vluchtigh,
En heeft u arme Vrouw gelaten inde ſchand,
Een gaſt zijnd' in u Hof, een vreemdling in u land.
Mach ick u d'oorſaeck eens van ſulcken onheyl ſeggen?
Ghy koſt, ô ſlechte Sloofs, u min niet wel beleggen:
De kunſt ontbrack u noch: door kunſt ſo word de Min
Beſtendigh, en vol-krijght een rechten aert en ſin.
De Meyſjes ſouden 't oock te deſer uur niet weten,
't En zy my 't Venus haer te leeren had geheten:
Onlangs verſcheenſe my; ick ſagh haer voor mijn ſtaen;
En met een ſoet gelach ſo ſprack ſy my dus aen:

Wel Vryer, wel hoe nu; wat hebben d'arme Vrouwen
Miſdaen, dat ghy haer gaet gelijck een proy toe-douwen
So ſwack en weereloos, den Krijgh-gewende Mans?
Ey, laet dat lieve Volck niet ſtryden ſonder kans.
Twee Boecken hebt ghy tot der Jongmans leer geſchreven,
Wilt nu de Dochters oock haer les en voor-ſchrift geven:
So ghy zijt wijs, en ſtoort noch terght dat ſoete goet;
Want ghy u leven lang haer gunſt doch ſoecken moet.
Dit ſey ſy: en met een ſo ginckſe my toe-reycken
Een weynigh Myrte-blaen, van hare gunſt een teycken.
Strakx voelden ick in my yet Godlijkx, en mijn hert
Van logge ſuffigheyd geheel ontladen wert.
So komt dan Maeghden; komt, ontfangt hier ſulcke Wetten.
Die u noch eer noch ſchaemt te volghen niet beletten.
Bedenckt in tijds hoe haeſt den ouderdom treed aen,
So ſult ghy geenen tijd verloren laten gaen.

Terwijl 't u beuren mach, en ghy noch hebt de jaren,
So pleeght het ſoet gevry: want even als de baren
Van d'ongeſtuyme zee, ſo rollen die al voort,
Een baer alſſ' is voor-by, na geen weer-roepen hoort;
En een verloopen uur en ſal niet weder komen:
De jaren zijn in all's gelijck de vlugge ſtromen.
De Ieught moet zijn gebruyckt: want ſ' is ſeer ſnel en ras,
En 't geen dat volght is noyt ſo goed als 't eerſte was.
Dees dorre tack heb ick geſien vol groene bladen,
En deſe kale ſtam met Rooſen overladen.
Ghy ſult oock ſien de tijd, dat om u, die nu ſluyt
De deur voor yeders hooft, ſal niemant komen uyt:
En dat u niemand ſal met ſnare-ſpel opwecken,
Noch met een Morgen-lied in uwe venſter trecken;
Als ghy, eer dat ghy 't weet, geworden een oud wijf,
Sult op een eenſaem bed zijn ſonder tijd-verdrijf;

Sult legghen ongetrooſt, ſult legghen ongebeden,
Met wan-luſt in 't gemoet, met krevel inde leden.
Ay my! hoe haeſt wort 't vel met rimpelen doorploeght,
En 't ſchoone wegh geruckt, dat u ſo wel nu voeght!
De gryſe hayrtjes die ghy ſweert van jonghs te draghen,
Die ſullen u eer langh aen alle kanten plaghen:
De ſlangen ſtroopen af haer outheydt met haer huyt;
En 't Hert word jongh wanneer ſijn hoornen vallen uyt:
U gaven zijn ſo brooſch, ſo onwis, en ſo teder,
Dat ſy ſeer haeſt vergaen, en nimmer komen weder:
Derhalven pluckt u bloem terwijlſ' in 't bloeyſel ſtaet,
Die ongepluckt op 't leſt doch evenwel vergaet.
Als yemandt u beſoeckt, wilt u niet ſpytigh toonen,
Noch d'eer die hy u doet met een bangh kijcken loonen:
Want neemt, hy meent u niet; ſo blijft ghy dat ghy zijt:
Wat ſchaedt het dat hy u ſomwijl verdrijf de tijt?

Al ko-

Al komen nu en dan de Ionghmans by u praten,
Ghy ſult daer door niet een van uwe veeren laten:
't Gebruyck verſlijt het ſtael, en d'alderhartſte ſteen,
U lipjes en u tongh zijn daer van vry alleen.
Wie iſſer die verbiedt het ſchijnſel te gebruycken
Van een ontſteecken kaers, en nydigh die gaet duycken
In een verhoolen hoeck, waer 't licht niet komt te ſtaet:
Of 't water uyt de Zee met vreen niet ſcheppen laet?
Ja, ſeghtghy, ſulck gevry komt ons niet ſtaegh geleghen;
Als 't niet gelegen komt, wat hebt ghy 't dan te pleghen?
Wien hoeft ghy tegens danck doch oyt te ſpraeck te ſtaen?
Wanneer 't u niet en luſt, ſo heet u Vrijer gaen.
'k Verſta oock niet dat ghy elcks tijdt-verdrijf ſult weſen;
Maer waerſchouw u alleen voor een onnoodigh vreſen.
Dan ingeſien ick noch moet doen een verre reys,
Sal ick mijn ſeyl, terwijl ick ſteeck van lant, na eys

Van't

Van 't ſchip en vande vloed wat kleyntjes in gaen binden,
Om ſlus in volle zee dat wederom t'ontwinden.
U eerſte les dan zy van 't çierſel en gewaet;
Op dat een Dochter leer' wat wel of qualijck ſtaet.
Voor al ſo moet haer lijf op 't netſt' gehavent worden;
Die meer ſien na het huys, als 't lijf, zijn rechte ſlorden.
De Wijngaert, ſo wanneer die wel gehavent is,
Draeght vrucht in overvloed: als d'acker wel met mis
Geſtroyt word, en doorgaens met een ſorghvuldigh wieden
Gereynight is geweeſt, wat ſietmen dan geſchieden?
Het koren dat ſchiet op, en waſt ſo weeldrigh-hoogh,
Dat hoop van rijcken oegſt verluſtight 's landmans oogh.
De ſchoonheyd is Gods gaef; d'hoe-veelſte kan haer roemen
Daer in volmaeckt te zijn? die haer ſo moghen noemen
Zijn vry al dun geſaeyt: doch ſorgh en çierſel geeft
Het geen den Hemel u ten deel geweyghert heeft.

Jae

Jae 't ſchoonſte aenſichjen, ſoo 't niet werd onderhouden,
Geviert, gewaert, gewacht, ſal voor ſijn tijd verouden.
Indien in d'ander Eeuw de Meyſjes niet ſo ſeer
Geçiert en zijn geweeſt, de Jongmans waren weer
Als ſy heel ſlecht en recht: indienſ' haer doen niet kleden
In 't zyde noch fluweel, wat wonder was 't? ſoo'n deden
Haer ſoete Vryers oock: 't waer ſpottelijck geweeſt
Dat haer een Dochter doen, al was 't ſchoon vande meeſt',
Een armoſynen rock had om het lijf gehanghen,
Of met een glad Satijn haer dunne arm om-vanghen,
Als haer een Vryer quam beſoecken met een pack
Van grof ſwert laken aen, gemaeckt nae 't oud gemack,
Waer op noch koord, noch boord, noch yet geleyt mocht weſen,
Dat na de nieuwe ſnof van 't Hof was op-gereſen.
Een boerſch ſlecht volckjen heeft voor deſen hier gewoont;
Maer nu is Amſterdam met macht en pracht gekroont:

En

En al wat koſtelijkx van d'aerd-kloot word om-grepen,
Dat ſietmen haer te ſcheep in hare muren ſlepen.
Ick bid u ſiet 't gebouw en huyſen doch eens aen
Die'r nu zijn, en alhier wel hebben eer geſtaen;
Ghy ſult; ick twijffel niet, ghy ſult voorſeker ſegghen
Dat het de ſelfde Stadt niet is die ghy ſiet legghen:
De Beurs, die nu ſo trots ſteeckt inde lucht haer kop,
Daer wandelden hier voor maer arme Viſſchers op.
Daer nu de Heere-Graft en Cingel heerlijck pralen,
Daer pleegh de grage Koe wel eer haer koſt te halen.
Het oude prijſ' wie wil, voor my ick bender een
Die 't met het onſe houw; en blijf ſeer wel te vreen
Dat ick geboren ben op deſe tijd van heden:
Want die paſt recht te deegh op my en myne zeden.
Niet daerom, dat nu 't gelt hier is in overvloet;
En dat de milde winſt ons weeldrigh leven doet,

Veel min om dat ick ſie het huys en hout-werck glimpen,
En dat de bouw-luſt doet het Y en d'Amſtel krimpen;
Maer daerom dat men nu een goe bevalligheyd
In alle dinghen ſpeurt, en dat de bottigheyd
Des onbedreven Eeuws geheel in onſe daghen,
Is door wel-levens-kunſt ten lande uyt-geſlaghen.
Doch ick en rae u niet, dat ghy het maeckt ſo bont
Van ringhen aen te doen van drie vier hondert pont;
Noch wil oock niet dat ghy u mouwen ſult borduren
Met Peerlen en Geſteent, want dit en mach niet ſluren,
Noch dat ghy tot çieraed een al te dier Juweel
Sult ſteken in u hayr, of hanghen om u keel.
Gelooft my, die dit doet, dat ghy ons ſult verjaghen
Met uwe koſtelheyd, daer gh'ons mee wilt behaghen:
Want wie heeft oyt geſien een Ionghmans hert ontfonckt,
Die wijs is, op een Maeght die al haer goet verpronckt.

De

De netheyd in het kleen, en 't hullen ſien wy garen;
En dat de kraeghjes ſtaen, of die geſchildert waren,
Alſulkx beneemt of geeft de ſchoonheyd wonder veel,
Om u wel voor te doen, is dit niet 't kleynſte deel.
Doch eenderley çieraed en paſt u niet al t'ſamen,
Maer yeder moet hier in haer eyghen voordeel ramen,
En met haer ſpieghel gaen voor alle dingh te raet,
Om ſien wat dat haer wel, en wat haer qualijck ſtaet.
Een lang ſmal aengeſicht geen ſpitſe kap wil lyden,
Maer wel een die wat rond en breed is inde zyden.
Of anders, ſou 't daer 't is van ſelfs niet dan te ranck,
Door 't ſtellen vanden doeck noch ſchynen eens ſo lanck.
Een kleyn rond Backiſjen dat moet in 't hullen letten
Den doeck niet al te wijd noch vliegende te ſetten,
Maer magh wel pruycks-gewijs yet legghen onder 't haer
Dat, nevens het wel-ſtaen, het hooft voor kou bewaer.

Een

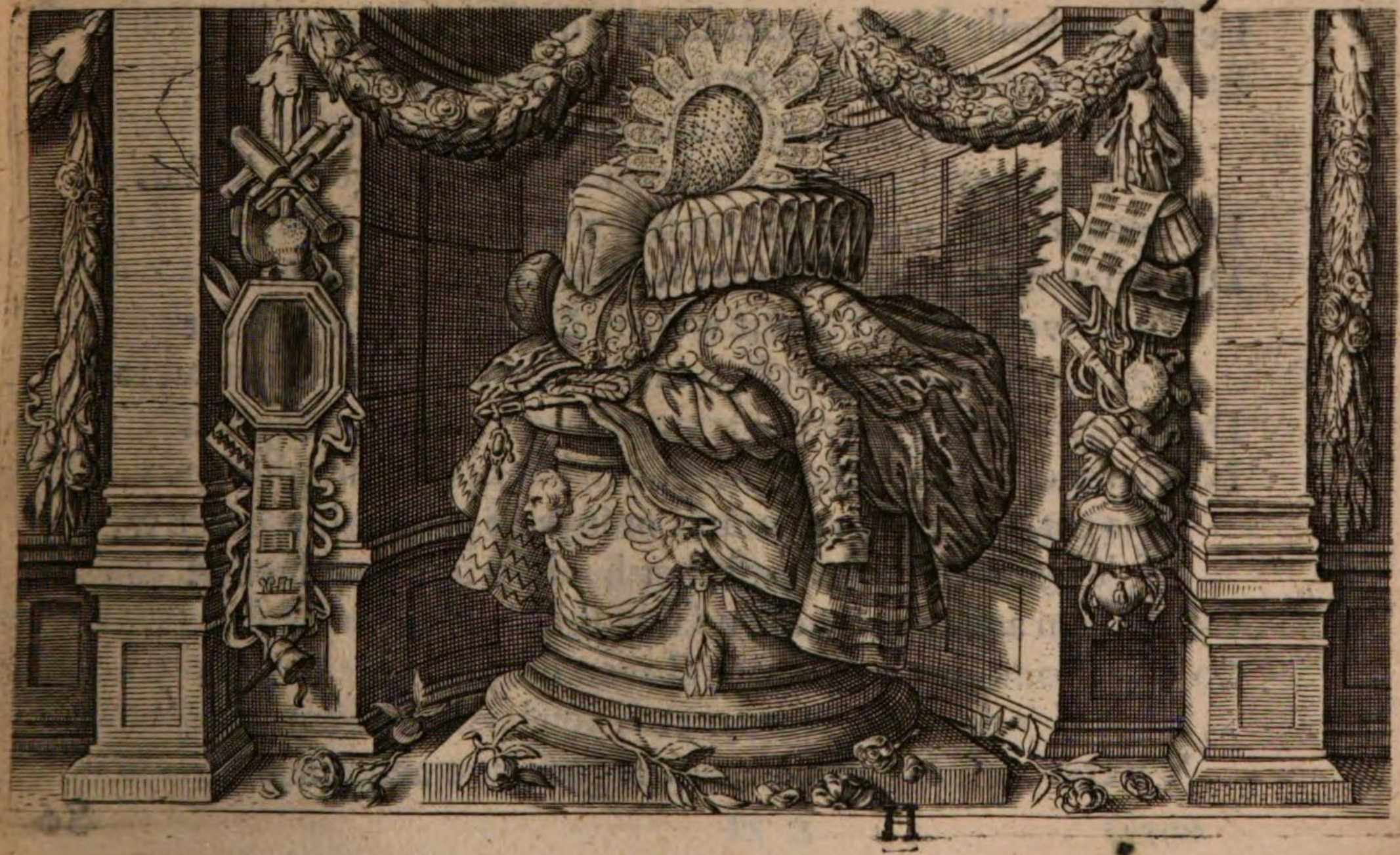

Een ſoete bolle Meyt, moet langhe dichte kraghen,
En een verheven kap met groote kanten draghen.
So veel u kleed belangt, beſorgt en tracht voor al
Dat het zy wel gemaeckt, want 't maeckſel geeft de ſtal.
Die blanck van verwe zijn, en fraey van lijf en leden,
Die ſullen haer in 't ſwert met franſſe tabberts kleden.
Op 't ſwert ſteeckt 't wit wel af: Briſeïs was in 't ſwert
Wanneer den Grieckſchen Helt op haer verſlinghert wert.
Den bruynen voeght wel kleur: Andromeda haer daghen
Noyt anders yet als kleur heeft aen haer lijf gedraghen.
Dies tot u mouwen neemt 't oranje, 't groen, het graeuw,
Of, 't geen een yeder paſt, het heldre Hemels-blaeuw:
Of wel een ander verw die u ſal beſt behaghen.
So vele bloemen als de nette Hoven draghen,
Wanneer de weſte wind met ſynen laeuwen aem
't Vervroſen dorre velt maeckt groen en aengenaem;

So

So vele verwen vat de wol, en 't ſyde laken;
Derhalven ſult ghy yet 't geen u wel voeght doen maken.
Dan, ſo ghy mynen raed, Bruynettekes, gelooft,
So kieſt voor alles geel; want geel het ſwert verdooft:
Het geel ſal met ſijn glantz de gaeuwheyd van u weſen
Noch maken eens ſo gaeuw, en eens ſo ſeer gepreſen.
Ghy daer en teghen die te bleeck u ſelven kent,
En 't Lely-wit alleen hebt op u wangh geprent,
Sult wijſlijck die, in plaets van aengeboren rooſen,
Door 't weerſchijn of van root of incarnaet doen blooſen.
En ghy wien 't purpre bloed het blanck te ſeer ontſteeckt,
Neemt tot u mouwen wit; want wit het blooſen breeckt.
Op 't maeckſel veelderley van uwe dracht en kleeren
En ſtel ick u geen wet, noch weet u niet te leeren:
Wat nieuw is dat ſtaet wel, en 't eene rijſt naeuw op,
Of als het ander komt, ſo krijght het ſtrakx de ſchop.

Geen hooffe ſnof ſo vreemt, ſo koddigh, ſo wanſchaepen,
Die onſe wulpſe Jeught niet daetlijck na ſal aepen:
Jae 't oude word weer nieuw, en 't nieuwe dat word oud;
Dies doet ſy wel en wijs die weynigh kleeren houd,
En niet meer t'evens maeckt dan ſy kan haeſt verſlyten:
Die ſo niet is geſint en moet het oock niet ſpyten
Van na den ouden toy ſtaegh door te gaen gekleet,
Of dat de mot en tijd 't verleghen goed op-eet.
Dan een dinck niet-te-min is u noch nut t'onthouwen:
U rock die hoort van verw te zijn gelijck u mouwen,
Of daer ten minſten yet te hebben mee gemeen;
So ſulkx niet heel en al kan komen over een:
En als de rock de mouw, ſo moeten oock de koorden
Gelijcken yet de rock daer ghy die om wilt boorden.
Tot hooſjes neemt of 't geel, of 't blaeuw, of 't incarnaet;
Doch 't leſt wel alderſoetſt' aen uwe kuytjes ſtaet.

Gewent

Gewent u teere voet een ſchoen te konnen lyen,
't En paſt geen hupſe Tes te ſlepen en te glyen
Op muylen langs de ſtraet; en die haer ſulkx niet ſchaemt,
Die belgs haer niet te zijn ſlof-toffel toe-genaemt.
Sal ick oock doen vermaen, hoe ghy moet vlijt gebruycken
Dat uwe oxſels niet na 't goore ſweet en ruycken?
En hoe ghy 's morghens vroegh moet ſpoelen uwen mond,
Op dat u tanden gaef en tand-vleys blijf geſond?
Neen: dit is van geen doen, want ick de Kunſt der Minnen
Geen plompe Iottos leer, noch morſſighe Knoetinnen,
Maer ſulck een geeſtigh volck, dat noch, beneven dit,
Haer tanden oock hoe ſwert door kunſt kan maken wit:
Dat 't wijnbrauws-net-gewulf ſo ronden kan om d'oghen,
Als of 't door 's Meeſters hand was met een pen getoghen.
En dit is pryſens waert, dan ſo ghy verder gaet
En u blancketten wilt, ſo doet ghy 't geen u ſchaet:

Want of al ſchoon in 't eerſt 't blancketſel uwe vlecken
Met een geleende glantz ſchijnt aerdigh te bedecken;
Sò is 't nochtans een ding dat uwe ſchoonheyd ſlijt,
En met ſijn vuyl vergif u oud maeckt voor de tijt.
Jae, waer wy yemand ſien beſchildert, en beſtreken,
Daer giſſen wy terſtond dat yet moet aen gebreken,
En datter yet wat ſchuylt; het welck, indien men 't ſagh,
U onvolmaecktheyd ons ſou brenghen aen den dagh.
Doch of ghy u hier in niet wildet laten raden,
En volghen woud u hooft, al ſoud 't u namaels ſchaden;
Wilt dan ten minſten ſo u dinghen legghen an,
Dat niemand u bedroch licht onder-kennen kan.
Laet uwe Vryer noyt u ſmeer-en-ſchilder-doecken
Op uwe tafel ſien, als hy u komt beſoecken;
Sluyt al u tuyghje wegh, ſo haeſt ghy hebt gedaen;
Want ſulcke kladdery brengt ons een walging aen.

U tanden ſult ghy oock noyt in ons by-zijn wryven,
Noch ſuyveren u oor, of ſo yet wat bedryven,
Want dit maeckt u wel ſchoon, maer is niet liefom ſien;
Dies laet het, ſydy-wijs, in eenſaemheydt geſchien,
Veel dinghen men in 't doen ſiet walgelijck te weſen,
Die alſſe zijn gedaen geacht ſijn en gepreſen.
De kleeren die ghy draeght, en die u ſtaen ſo wel,
Sijn eertijds af-geploot van een vuyl-ſtinckend vel:
En 't leer dat u nu ſchoeyt, indien ghy 't ſaeght bereyden,
Soud u door al 't geklad ſchier van u ſelfs doen ſcheyden.
De Vryers dienen niet te weten al u doen;
Dies kuyſt en toyt u op als wy het minſt vermoen.
En als wy meenen dat ghy noch leght inde pluymen,
Betracht u voordeel dan, en wilt gheen tijd verſuymen:
Ja doet al wat ghy wilt, wanneer men 't ſlechts niet weet,
Want datmen niet en weet en deert niet, al is 't leet.

Sy zijn niet alle ſchoon die in mijn Schoole komen,
Maer ſchoon en lelijck bey wort van my aengenomen;
Jae 't quaet is altijdt meer en grooter als het goet:
Waer na ick my dan oock voorſichtigh voeghen moet.
Den ſchoonen (ick bekent) en is 't niet ſeer van nooden
Te letten op mijn raet, en myne kunſts geboden;
Want ſchoonheyd is een dingh dat ſonder hulp of kunſt,
Door een verburghen kracht verkrijght een yeders gunſt.
Doch weynigh zijn die geen' daer niet ſoud aen gebreecken;
Dies ſult ghy u gebreck, ſo veel ghy kondt, verſteecken.
Die kort is, voeght het beſt dat zy ſtracks zitten gaet,
Op datſe niet en ſchijn te ſitten alſſe ſtaet:
Die een ſlim lichaem heeft, of dat wat uyt wil puylen,
Moet 't geen dat haer miſſtaet in een ruym kleet verſchuylen,
En hare tabberts-lijf doen maken ſo gevult,
Dat niemand aen haer ſie 't gebreck van buyl of bult.

Een groove boerſe voet die moet men aerdigh prangen
In ſchoentjes wijt-gegaet, en met breed lint behangen:
Die bol van vinghers is, en ruw en hart van huyt,
Sal ſelden, iſſe wijs, haer hant-ſchoen trecken uyt.
Wiens adem niet wel ruyckt, ſal eerſe heeft ontbeten
Noyt yemand ſtaen te ſpraeck; en dit daer boven weten,
Dat zy altijd wat plaets moet laten tuſſchen tween:
Op dat geen quade lucht en volge hare reen.
Indien ghy hebt een tand die ſwert of groot mocht weſen,
So ſult ghy boven al het ſchichtigh lachen vreſen.
In 't lachen is oock kunſt; het minnelijck gelach
Is een bevalligheyd, die veel by ons vermach.
Daer zijnder die haer mond ſo trecken, en ſo grimmen,
Gelijck 't miſmaeckt gedrocht der geckelijcker Simmen:
Een ander alſſe lacht, ſo ſchijnt het datſe ſchreyt:
De derde tiert en beert, gelijck een dolle Meyt:

Voor

Voor dit en diergelijck daer ſult ghy u voor myden,
En met een deftigheydt u lacchen wat beſnyden:
  En gaept niet al te ſeer, noch lacht niet 't evens uyt,
  Maer weſelijck en ſtil met vreughdigh-bly geluyt.
Het ſtaet oock wonder ſoet, als in u ſoete koonen
Twee kleyne putjes ſich al lachende vertoonen:
  Doch ſiet dat ghy niet vaack noch ſonder oorſaeck lacht,
  So ghy niet wilt voor ſot of dertel zijn geacht.
Waer dringht de kunſt niet in! men kan ſelfs ſchreyen leeren,
En 't traentjen paſſen doen op u en u begeeren.
  Jae; verder gaetſe noch, wanneerſe 't ſpreecken doet
  Verleeren, dat men eens geprent heeft in 't gemoet:
De tongh word teghens danck gedwonghen tot het liſpen,
En 't ſtreckt u tot behulp, 't geen ons ſtreckt tot beriſpen,
  Kieſt hier van voor u uyt het geen dat u ſtaet aen:
  Doch went u boven al tot een manierlijck gaen;

Het

Het gaen heeft dickwils gunſt verloren of verkreghen,
En in een wackre tret is vry al veel geleghen:
De dees' drie treetjes juyſt in een ſauçiertje treet,
En 't vierden op de kant, ja 't is haer meer als leet
Dat ſy om yemands wil een voetſtap moet verſetten;
So weet ſy op haer eer in al haer doen te letten.
De die weer ſtapt voor uyt niet anders als een man,
En ſlinger-voet langs ſtraet dat yeder haer ſiet an.
Het een is plomp en boerſch, en kan een Vrouw doen haten,
Het ander komt gemaeckt; dies ſult ghy 't beyde laten;
En wacker ſo 't behoort op uwe kootjes treen:
Die wacker is van tret men wacker houd van leen.
'Tgeſangh is aengenaem, en 't ſinghen voeght de Maeghden;
Ja 'k hebber veel gekent die yeder een behaeghden
Alleen door hare ſangh, en wien een ſoet geluyt
Gedient voor ſchoonheyd heeft om haeſt te zijn de Bruyt.

Zee-

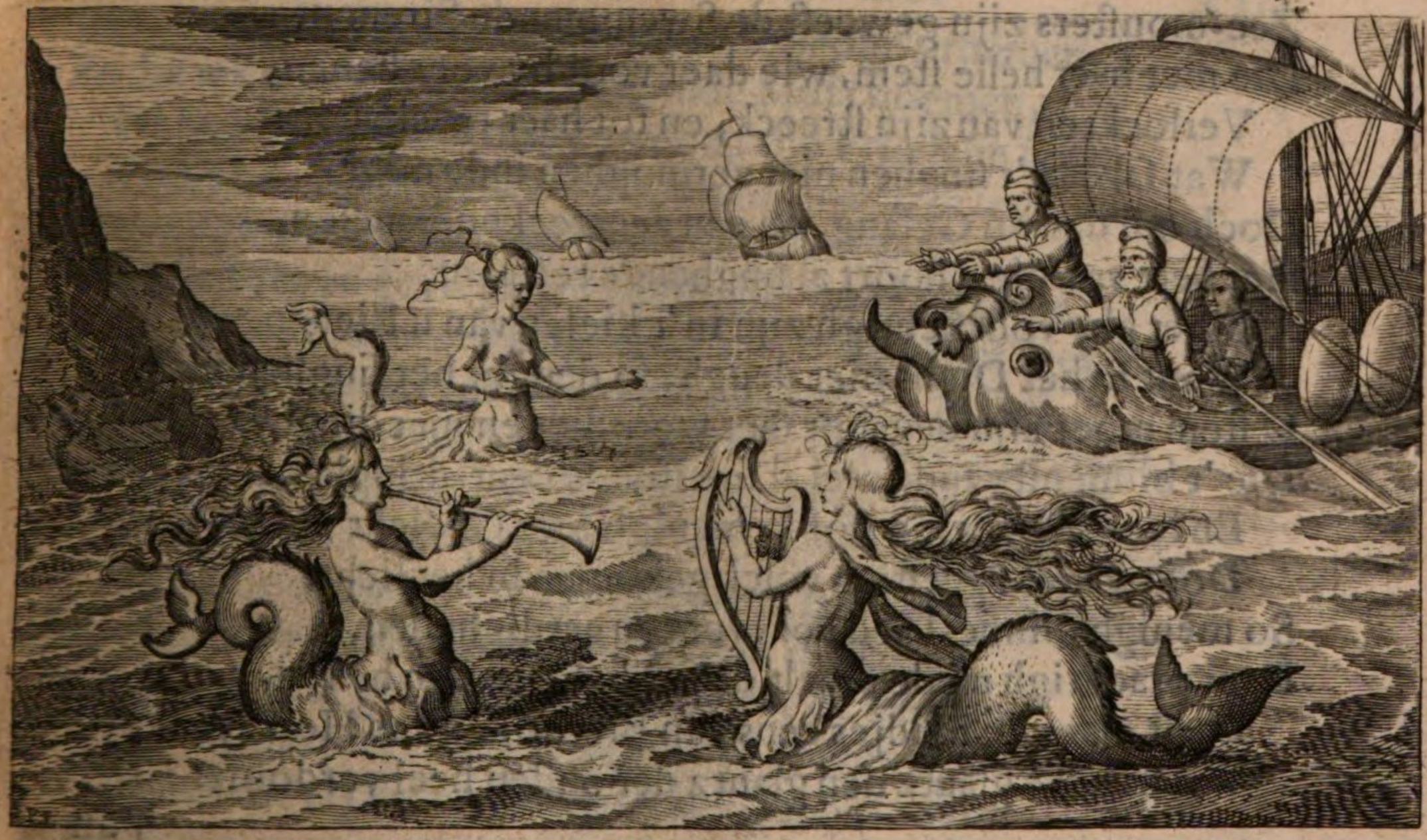

Zee-monſters zijn geweeſt de Swemmende Sirenen,
Die met haer helle ſtem, wie daer voor by voer henen,
Verlockten van zijn ſtreeck, en tot haer trocken in:
Wat ſal dan 't ſinghen niet vermoghen inde min?
Doch om door u Geſang, en een aentreckend quelen,
Het hert van die u hoort al ſinghende te ſtelen,
Moet ghy voorſichtigh zijn in 't kieſen van u Liet;
Want ſo het Dicht niet deugh, ſo deught het ſinghen niet.
U ſtem moet zijn begalmt met woordjes en met dinghen,
Die 't binnenſt vande ziel al ſmeltende deur-dringhen:
En hier toe geeft u ſtof ſo menigh ſoet Gedicht
Door Phœbi geeſtigh volck gekomen in het licht:
So menigh minne-Lied vol vyers en aerdigheden,
Daer prachtigh mede praelt de gulde Eeuw van heden.
Leeſt maer de Liedjes eens van Breroo, en van Hooft,
Wiens helle glantz den glantz der ouden heel verdooft:

Van

Van Anna, die haer mach een tweede Sappho roemen,
En die wy met goed recht de tiende Muſa noemen,
Of Starter, die van nieuws ons op ſijn Frieſſche Luyt
Komt brommen in het oor een aengenaem geluyt;
Een aengenaem geluyt vol ſoete minne-treken,
Met klachjes en gevley op 't geeſtighſt' onder-ſteken.
Leeſt Koſters ſoeten ſang, waer meed' hy yeder ſpel
Doorſtroyt heeft tot çieraed ſo kunſtigh en ſo wel.
En Cats, wiens aerdigh werck, vol net-gewrochte rymen,
Betoovert ziel en ſin, en 't hardſte hert doet ſwymen.
Vergeet oock niet 't geen Heyns ſo loflijck heeft betracht
Als hy de Muſen eerſt uyt Griecken land hier bracht.
Doch of u by-geval quam eenigh Lied in handen,
Als uyt het graf gehaelt, en midden uyt de banden
Van Cliôs troetel-kind, de groote Huygh de Groot,
So denckt vry dat indien geen Burgerlijcke doot

Had ſulck een geeſt belet de vruchten voorts te baren
Die nu in ſijn vernuft alreets ontfanghen waren,
Ghy door hem hebben ſoud ſo menigh kunſt-rijck Liet
Als 's avonds gulden oogh uyt 's Hemels voorhooft ſiet.
O wijd-beroemt verſtant wat ſal ick van u ſegghen!
Dan trooſt u, ſoete Jeught, dat daer ghy een ſiet legghen
Euterpe weder vier heeft met ſijn geeſt bedeelt,
Vier Vogheltjes als uyt des Phœnix aſch geteelt,
Die ſoomen 't Beeſjen kent aen ſijn gepiep en veeren,
Een heldre boven-zang in korten ſullen leeren.
De vlugſte van hun is Dien Huyghens, wiens gefluyt
De Nymphjes van den Haegh in ſijn voorhout lockt uyt.
Drie andre zijn Doublet, Verburg, en Broſterhuyſen;
Wien dit alleen ontbreeckt, dat ſy in duyſtre kluyſen
Noch hanghen inde koy, van niemand niet gekent,
Van niemand niet geſien, als die haer zijn omtrent:

Doch

Doch maghmen haren ſang in 't open Woud eens hooren,
Ick weet haer ſoete ſtem ſal alle man bekooren.
O Muſæ, gunt ons dit! en laet in 't drabbigh nat
Van Lethes loome vloet niet ſchuylen ſulcken ſchat!
't Kan zijn dat oock mijn naem ſal onder deſe namen
Een plaetſjen zijn gegunt; noch mijnder ſullen ſchamen,
Hoe-wel haer helle glantz mijn flicker-vlam verdooft,
Recht even als de Son een kaers van ſchijn berooft.
En yemand ſegghen ſal, koom laet ons eenſjes leſen
Ons' Meeſters Minne-kunſt, die ons heeft onderweſen;
Koom ſinghen wy een Lied van Cloris ſijn vriendin,
Waer in hy heeft gemaelt haer ſchoonheyd en ſijn min.
Doch 't ſinghen dat gaet manck, wanneer ghy niet de ſnaren,
Geſpelen van 't geſang weet met u ſtem te paren:
Het ſpelen met de ſtem eenparighlijck verſelt,
Verkracht 't ontroert gemoed met aengenaem gewelt.

Door 't ſpelen op ſijn Lier heeft Orpheus ſelfs de Bomen,
De Rotſen en 't Gediert des Wouts doen tot hem komen,
Jae 't onbeweeghlijck hert des Helſchen Gods beweeght,
En tweemael Charons ſchuyt geladen en geleeght.
Arion die heeft oock door ſijn geſpeel de ooren
Eens ſwemmenden Dolphijns ſo weten te bekooren,
Dat ſy hem, als hy was gewurpen inde Zee,
Gebracht heeft op haer rug tot aen een goede ree.
Derhalven ſal een Maeght die wel wil leeren leven,
Van joncks haer tot de Luyt of Clavecimbel geven:
Want 't is een tijd-verdrijf, dat boven al de jeught
En Venus ſoete volck verwackert en verheught.
Wie twijffelt of ick wil dat Dochters danſſen leeren,
Om op de maet haer tret te draeyen en te keeren?
Want 't danſſen is een ding dat ons ('k ſwijg in een Maeght)
In wie oock dat het doet wel aenſtaet en behaeght.

Voorts moet ghy weſen gaeuw in 't kaerten en in 't troeven,
Want alſmen is by een ſo valtmen vaack aen 't boeven:
Nu is 't verkeerden troef, dan een-en-dertigh uyt,
Nu pachten, dan vervolgh, en watmen meer beſluyt.
Het dammen is oock ſoet; en ſoeter noch het ſchaken;
Dat, bey gelijck de geeſt kan ſcherpen en vermaken.
Den een die tickt-tackt liefft; en d'ander liefft verkeert:
Een Dochter hoort van all's te hebben wat geleert.
Doch 't is de minſte kunſt te weſen gaeuw op 't ſpelen,
Maer ſwaer en quaed om doen ſijn tochten wel te helen:
Dan zijn wy onbedacht, en geven ons gantſch bloot
Door vierigheyd van 't ſpel, die 't reedlijck uyt ons ſtoot:
En in wiens plaets dat komt de gramſchap, het krackelen,
En 't ongeſchickt gekijf, ſtaet-Iuffers van het ſpelen;
Verſelſchapt hand aen hand met hoop, met vrees, met haet,
En vrecke winnens-luſt, die nimmer is verſaet.

Men vloeckt, men raeſt, men tiert, en 't gater op een ſchelden,
En watmen van een weet dat ſalmen ſchempigh melden:
Iae 'k hebber haer geſien te buyten gaen ſo wijt
Dat 't traentjen moſt her-uyt van quaetheyd en van ſpijt.
Wacht u voor ſulcken ſchand', en wilt u zedigh draghen;
So ſal u doen de geen, die ghy bemint, behaghen.
De Jongmans hebben noch dit voordeel meer als ghy,
Dat het haer over al te gaen ſtaet even vry.
So dat haer nimmer ſchier geen middel kan ontbreken,
Om hares herts-Vooghdes te moghen ſien en ſpreken.
Doch ghy, al had ghy ſchoon in yemand goede ſin,
En mooght hem 't minſte niet ontdecken van u min:
Maer moet in uwe krop verſticken u gedachten,
En 't uurtjen ſijns beſoekx geduldelijck verwachten.
Dan wilt ghy zijn gevrijt, ſo laet u dickwils ſien,
Want die u noyt en ſiet kan u ſijn dienſt niet bien.

Gaet dickwils aende Mart om dit of dat te koopen,
En wilt met vlijt te Kerck en inde Preken loopen:
Beſoeckt oock altemets de Kamers daer men ſpeelt,
't Is miſlijck wie ghy daer ſijn hert en ſinnen ſteelt.
Ick hou niet van dat volck die in haer binne-zalen
Gelijck een huys-Bagijn haer vryigheyd bepalen.
Het is een gecklijck dinck, dat die wil zijn de Bruyt,
Die altijd even ſchuw haer deur voor yeder ſluyt:
Want datmen niet en ſiet, men niet kan kennen leeren;
En datmen niet en kent en ſalmen noyt begeeren.
U ſchoonheyd is onnut, al waert ghy noch ſo ſchoon,
So ghy die wijſlijck niet ſtelt ſomtijds eens ten toon.
Wie ſou' van Danäe yet hebben oyt geweten,
Indienſe ſtadigh-door beſloten had geſeten?
En in haer tooren was geworden een oud Wijf;
Haer ſchoonheyd had gewis niet veel gehad om 't lijf.

So

So dan wilt u ſomwijl eens door de Stadt vertreden,
Noch weyghert niet te gaen daer ghy te gaſt gebeden
Of wel ter Bruyloft word, want ſulkx een baen u maeckt
Waer door dat ghy te mets vaſt inde kennis raeckt.
De graghe Wolf die gaet rontom veel ſtallen ſnuyven,
Om maer een eenigh Schaep te kryghen in ſijn kluyven:
En daer den Arent ſiet veel Voghels, vlieght hy heen,
Om uyt den heelen hoop te rooven een alleen.
Een ſchoone Deeren oock moet dickwils haer vertoonen,
Al is het vaack vergeefs; een reys kan 't al beloonen.
't Geval is over al: dies houd u hengel ree;
Want daer men't minſte giſt, daer heeft de Viſch haer ſtee.
De Bracken altemets vergeefs geheele daghen
Haer ſelven loopen moe om 't wilt in 't net te jaghen:
Dat ongejaeght daer na ſich in een ſtrick verhangt,
En als 't de Weyman minſt verhoopt, ſijn ſelven vangt.

Sit ſo in huys en naeyt, dat ghy geſien kond worden,
Noch deckt u glaſen niet met berders en met horden:
Maer boven al ſo komt, wanneer het ſchemer-licht
In 't vallen vande nacht vermindert het geſicht,
En als Vrouw-Venus Ster de Vryers gaet verſtouten
Om onder haer geley by u te komen kouten,
Of ſitten op u ſtoep, of legghen in u deur,
Met een wit lijſjen aen, en witte voorſchoot veur:
Dat is de rechte tijd, en rechte wijs van vryen,
Die die wel gade ſlaet, die ſal oock wel bedyen:
Gelooft my, 't kan niet zijn, of die u dan ſo ſiet
Moet wenſchen naer u Min, al acht hy 't Minnen niet.
Ick heb her ſelfs beproeft, en mach 't daerom wel ſegghen,
Dat ghy ons ſchier verkracht met ſo voor deur te legghen.
Doch als ghy yemand hebt getrocken in u net,
So paſt dat ghy terſtond u ſin niet op hem ſet;

Want d'ingeſlopen Min is qualijck te verwennen:
Dies leert de Voghel eerſt aen ſyne veeren kennen.
Siet eerſt wat dat hy ſoeckt, en voert in ſynen ſchilt,
Daer na of hy u dient, en ghy hem hebben wilt.
Het moeten ſeker zijn wel wonder ſlechte ſloven,
Die wat een Vryer ſeyd van ſtonden aen geloven:
En ſlechter zijnſe noch die hare gunſts treſoor
Ontſluyten aen de geen die'r naulijkx eens klopt voor.
Het paert dat loopt nae 't hoy, en 't hoy niet na de paerden:
Als 't Meyſjen ſelver vrijt, ſal 't vryen ſelden aerden.
Al waert ghy heet als vuyr, ſo ſult ghy, zydy wijs,
U houden onbeweeght, en veynſen koud als ijs.
Doch wacht u boven al, en let wel op de geenen
Die anders niet en doen als ſlepen langs de ſteenen;
Die altijd zijn gepronckt, en altijd even net:
Wiens adem ruyckt na Muſk, na Amber, en Civet.

Want deſe 't Minne-mal gelijck een ambacht leeren,
En vryen uyt gewoont, niet uyt een recht begeeren.
Het ſelfde dat ſy nu aen u te doen beſtaen,
Dat hebben ſy wel eer aen honderden gedaen.
Haer liefde ſonder grond kan nerghens langhe blyven,
Die over al wil zijn ſal nieuwers niet beklyven;
Sy ſlachten 't lichte kaf, dat vande wind beroert
Nu hier en dan weer daer onſtuymigh wort vervoert.
Dies geeft hun geen geloof, voor ghy kund ſeker weten
Dat ſy haer lichten aart nu hebben heel vergeten;
En dat ghy hare trou genoeghſaem hebt beproeft,
Waer toe al vry wat tijds en omme-gankx behoeft.
Noch zijnder, 't ſchijnt wat vreemts, die door het vryen talen
Haer ſchier verſlempte goed aen yemand te verhalen:
So lang het geltje duurt ſo ſet-men-ter op aen,
Men tuyſcht, men drinct, men klinct, en 't iſſer noyt gedaen:

Ia 't is de meeſte kunſt het meeſte te verteeren:
En d'alder-beſte man die beſt de borſt kan ſmeeren.
Alleen op hoop, als 't ſchip ſal zijn aen laeger wal,
Dat een goed hüwelijck het al betalen ſal.
Dies laet u door geen ſchijn van koſtelheyd verblinden,
Of door een groots geſnorck yets op u mouwen binden:
By ſulcken grooten Hans, en opgetoyt Juweel,
Is 't hachjen mooghlijck op, of ſit miſſchien niet veel.
Groot-ſpreken is geen kunſt; 't is niet te doen met praten;
Want d'aldermeeſte klanck is by de holſte vaten.
En die u ſo bemint; vrijd u niet, maer u goet:
Dies let wel op u ſtuck, en ſiet wat dat ghy doet.
Wacht u oock voor de geen die 'r vele heeft bedroghen,
En van wiens lichtigheyd ſchier alle menſchen boghen:
Dat elck heeft inde mond, is veel-tijds al wat aen.
Dies ſpieghelt u aen 't geen hy andren heeft gedaen.

Wat

Wat hy u ſweert of ſeyd, gelooft noch eedt noch ſegghen;
Voor ghy hem met ſijn trouw ſijn woorden ſiet belegghen:
Verhaeſt u niet te ſeer; men mach hem wel beraen
Op 't geen maer eens geſchied, en noyt kan zijn ontdaen.
Het Huwen is geen ſpel: na dat het luckt te deghen,
Daer aen is u geluck of ongeluck geleghen.
Wanneer ghy dan dit wel ſult hebben overdacht,
En, alles ingeſien, het Huwlijck oorbaer acht,
So moet ghy lankx hoe meer u eerſte ſtrafheyd laten,
En uwe Vryers min met weder-min om-vaten,
U gunſt moet nu en dan by trapjes klimmen op,
Tot dat ſy eyndlijck koom' tot aenden hoogſten top:
Waer door als hy, verſtout, u doet ſijn brieven langhen,
Sult ghy op 't leſt, na veel geweyghers, die ontfanghen;
En voort van ſtuck tot ſtuck met aendacht leſen door,
Om ſien of hy hem veynſt, dan of hy 't recht heeft voor.

Doch

Doch wilt hem niet weerom, als na wat uytſtel, ſchryven;
Het uytſtel, ſo 't is kort, ſal hem te meerder dryven
Tot d'aengevanghe min; want 't heeft een ſulcke kracht
Dat het de luſt ontſteeckt, en wackert het gedacht.
Wilt hem oock ſijn verſoeck niet al te licht vergunnen,
Noch al te plat ſlaen af, hier maet te houden kunnen,
Is teycken van verſtand. dies ſo u antwoord maeckt,
Dat hy daer te gelijck en hoop en vrees in ſmaeckt:
Doch hoe het langher duurt, hoe 't meer en meer moet weſen
Tot meerdring van ſijn hoop, en mindring van ſijn vreſen.
De woorden die ghy hem u meyning draghen doet,
Die moeten niet gemaeckt, maer ſuyver zijn en ſoet.
't Is geckelijck, wanneer een Dochter haer gedachten
Beeld kinds en ſlordigh uyt, en 't doet haer brief kleyn achten:
Maer geckelijcker is 't als ſy haer proncken gaet
Met op-geraept geſwets, dat ſy nau ſelfs verſtaet.

Op 't ſchryven dient gelet; doch hier op meeſt van allen,
Dat uwe brieven niet in vremde handen vallen:
Beſtelter geen, of wel: want 't is gantſch vol gevaer
Dat yemand word 't geheym van u gevry gewaer.
Sy zijn wel boos, ick kent, en waerd de ſnoodſte namen,
Die daer een eerbre Maeght mee ſoecken te beſchamen:
Doch niet-te-min ghy ſiet wat quelling, hoon, en ſpijt,
Hier door noch alle daegh ſo menigh Meyſje lijt.
Dies leert u hand van jongs ſo veel verſcheyden trecken,
Dat niemand uyt 't geſchrift de Schrijffter kan ontdecken:
En teyckent voor u naem yet wat, dat die alleen
Die 't mach en moet verſtaen, verſtae en anders geen.
Doch 't is niet al genoegh met een aentreckend loncken
En uyterlijck gelaet u Vryer eerſt t'ontfoncken,
En hem daer na te mets te ſtellen heel in brand
Door brieven, door gekout, en 't drucken van u hand:

Daer moet yet anders zijn om 't vyer te onderhouden,
Of anders ſal de tijd ſijn herte haeſt verkouden.
Het uyterlijck vermagh wel vry wat in 't begin;
Maer heeft niet veel om 't lijf, als 't recht geſien word in.
Een goedertieren aart, met minnelijcke zeden,
En een gemoed beſtiert nae 't voorſchrift van de reden,
Die, zijn de rechte ſtof, de rechte turf en 't hout,
Dat d'eens-ontſteken vlam in 't branden onderhout.
Geluckigh is de Maeght, wien dit is aengeboren!
Wien 't niet is, geef daerom den moed niet ſtrakx verloren:
Op-voeding is by-naeſt een andere natuur;
Dies kanſe metter tijd, hoe-wel 't in 't eerſt valt ſuur,
Verbeteren het quaed waer toe wy zijn geneghen:
En 't is de beſte deught, de deught aldus verkreghen.
Doch die ſo onvolmaeckt als miſdracht is geteelt,
Dat ſy van beyd dees twee gelijcklijck is miſdeelt,

Moet van twee quaden 't minſt voorſichtelijck verkieſen,
En 't geen dat ſy niet kan verwennen, noch verlieſen,
Ten minſten voor haer Lief bedecken, om ſijn ſin
Door een gemaeckt gelaet te houden in haer min.
De hevigheyd en toorn die doet een Maeght kleyn achten,
Dies ſult ghy u van quaed en gram te worden wachten.
De vrede voeght de menſch, de gramſchap 't woeſt gediert,
Die niet alleen 't gemoed, maer 't aenſicht oock ontçiert.
Het hooft dat ſwelter door, en d'ooghen glinſter-branden
Veel wreeder als een ſlang in d'alder-heetſte landen;
Het bloed dat ſtijght om hoogh door al de adren heen,
En menghelt 't rood', en 't paers, en valu onder een:
So dat indien ghy ginght eens in u ſpieghel kijcken,
Ghy dan u ſelven ſoud ter naeuwer nood gelijcken.
Niet minder ſal u oock de dreutſe grootſheyd ſchaen:
De min met minſaemheyd gelockt moet worden aen.

Wy haten in 't gemeen een trots hooveerdigh weſen;
En noyt is in een Maeght laet-dunckentheyd gepreſen.
Die u ſiet vriendlijck aen, toont dien weer goed gelaet;
Loont groet met weder-groet, beſoeck met ſoete praet.
Dit is de eerſte trap van 't lodderlijcke minnen,
Dat voorts hoe langs hoe meer doorkruypt d'ontroerde ſinnen;
Tot dat het eyndelijck de zetel van het hert
Bemachtight, en daer door volkomen meeſter wert.
't Swaer-hoofdigh bang-gekijck dat ſietmen ons oock haten,
Dies wy aen Ajax gaern ſijn lief Tecmeſſa laten.
Ons, een blygeeſtigh volck, die dient een vrolijck dier;
Een ſtuurſe houte klick die pack haer vry van hier.
Ick ſoud u naer u gunſt, Tecmeſſa, van mijn daghen;
Noch u, Andromache, noyt om een vriendſchap vraghen:
Ia naeuwlijkx ick geloof, 't en zy u baren dee
Dat ick 't gelooven moſt, dat ghy zijt immer ree

Geweeſt om by u mans uyt vrye wil te ſlapen,
En op een weeldrigh bed een ſoete vreughd te rapen.
Te weten, d'alder-ſuurſte' en d'alderheelſte Vrouw,
Bedolven in gepeyns, bedoven ſtaegh in rouw,
Heeft Ajax oyt genoemt mijn ziel, mijn trooſt, mijn leven,
Mijn wenſch, mijn toeverlaet, mijn hertjen, mijn aenkleven,
En wat geflickefloy de Liefde noch verſint
Als ſy haer by het bed van twee geliefjes vint.
De Jeught die voeght de vreught, het ſuffen d'oude Wyven;
Dies moet ghy vrolick zijn, of uyt ons gilde blyven.
Doch even als een Paert dat noch is woeſt en wilt
Heel anders werd getoomt, geneus-prangt, en gebrilt,
Als een dat nu al veel geleert heeft en geleden,
En door de Ruyter is van langher hand bereden;
So moet oock, die noch jonck en ſchichtigh is van ſin,
En die ſijn eerſte proef eerſt aenvangt in de Min,

Heel

Heel anders zijn gelockt, bejeghent, en gehouden,
Als een wiens hette nu al vry begint te kouden;
En die nu heeft geleert, door oeffening en tijt,
Wat van het Minnen is, en hoe men wijſlijck vrijt.
D'onrype domme Ieught heeft wonder vreemde vlaghen,
Is heftigh, onbeſuyſt, en kan gantſch niet verdraghen.
Voor al ſo wordſe dol, wanneerſe merckt en ſiet
Dat yemand nevens haer de minſte gunſt geniet.
Dies ſult ghy ſulcken een die noch ſijn kallefs klaeuwen
Niet afgeloopen heeft, het muyl-gebit wat naeuwen,
En houden ſo gantſch kort, dat hy zy buyten u
Van yeder een vervaert, van yeder even ſchu:
En dit, en wat ghy noch ſoud konnen meer begeeren,
Dat ſult ghy hem doen doen; ja ſult u meer doen eeren
Als Venus de Goddin, indien ghy u maer wacht
Dat geen mee-Vryer hem u liefde maeck' verdacht.

Een Koningh in ſijn rijck, een Minnaer in ſijn vryen,
Die konnen om haer dood geen mede-mackers lyen.
Doch die een rype Oeſt nu wat beſadight heeft,
Die ſal in 't minnen zijn gematight en beleeft:
En ſal geduldelijck veel konnen ſien en hooren,
Daer ſich een jonge wulp op 't heftighſt aen ſou ſtooren;
Hy ſal niet ſtrakx de geen die ghy ſiet vriendlijck aen
Uyt-eyſſchen in het velt, en dreyghen voorts te ſlaen:
Noch oock niet dagh en nacht voor-by u deur gaen waaren,
En willens ſo ſijn brand aen yeder openbaren.
Sulck kinderſpel dat voeght de herſen-looſe jeught:
De deſe ſal ſo wel ſijn lyden als ſijn vreught
Beklemmen in ſijn borſt, en al ſijn doen met reden,
Met voordacht, en met raed, beſcheydentlijck bekleden;
Dies mooght ghy hem de toom wel geven los en vry,
Al brand ſijn min niet heet, ſy blijft weer langher by.

Ick maeck u alles kond, en wil u niets verſwyghen,
Op dat mijn Kunſt daer door by u geloof mach kryghen.
Ick doe 't, daer ick wel weet dat ſulkx is tot mijn ſchae;
En dat ick met mijn raet mijn eyghen ſelfs verrae.
De Voghel ſal nochtans de Vogelaer niet leeren
Hoe hy haer vanghen moet, en hy haer meeſt kan deeren:
Noch 't ſnelle Hert en leert geen ſpronghen aen den Hond
Waer door het hem te eer ſou vallen inde mond.
Den oorber raem die wil. voor my ick ſal 't geſponnen
Trouhertigh haſplen af, en 't geen ick heb begonnen
Vol-mondigh ſpreken uyt; al ſoud ick ſchoon daer mee
Onnooſel tot mijn aars een roe ſelfs maken ree.
Het geen men licht bekomt, verſaed terſtond 't begeeren;
Dies ſult ghy uwe gunſt met ſtraf heyd menghen leeren:
Ontſeght ons ſomtijds 't geen dat ghy ons had belooft,
En ſluyt ons altemets de deur vry eens voor 't hooft:

Laet ons ſomwijl vergeefs na u ſoet by-zijn haken,
Want dit ſal ons de luſt niet dan te grooter maken:
Wy walghen van het ſoet, en onſe ſlappe maegh
Moet door een bittre pil weer worden fris en graegh.
Dit doet dat na haer Vrou de Mans niet ſeer verlanghen,
Dat ſy ſo vaack't hun luſt haer moghen troetel-wanghen:
Ghy Vrouwen ſluyt de deur van uwe gunſt maer toe;
U Mans die ſullen weer als Ionghmans zijn te moe.
Als u de Minnaer eerſt van liefden aen komt ſpreken,
En hy noch niet te deegh is met u Min ontſteken,
Maeckt dan dat hy geloov' en dat hy vaſtlijck meen,
Dat niemand by u heeft gehoor, als hy alleen.
Doch als hy is in 't net, laet hem te mets dan mercken
Dat andre nevens hem aen 't ſelfde ambacht wercken.
Het Paert loopt eerſt te deegh wanneer het loopt om ſtrijt,
En als het heeft die 't volght, en die 't in 't volghen mijt.

Een weynigh herte-leet ontfonckt de koele ſinnen;
Men kan ('t moet zijn geſeyt) niet ongeterght beminnen:
Doch d'oorſaeck ſijns verdriets en moet noyt zijn ſo groot,
Dat ſy hem heel te mael van alle hoop verſtoot.
Maer 't ſuur moet onder 't ſoet ſo in-gemenghelt weſen,
Dat het hem in 't gewicht houd tuſſchen hoop en vreſen.
't Sal hem oock wecken op, en dapper porren aen,
So ghy u veynſt hem niet te ſpraeck te moeten ſtaen,
En hem kond maken wijs dat ſulkx, om het verbieden
Van uwe Ouders, moet al ſteels-gewijs geſchieden.
Hoe lecker dat het is het geen men veyligh eet,
't En ſmaeckt ons noyt ſo wel als een geſtolen beet.
Al mocht ghy hem by daegh doen komen by u praten,
So wilt hem liever noch by ontijd inne laten,
En met een banghe ſtem, en een ontſtelt gemoet,
U houden of ghy dit deed op u ban en boet:

Laet dan wanneer hy nu aen ancker meent te legghen,
Een afgerichte Meyt verbaesdlijck komen segghen;
Och Iufvrou, zijt wat stil, uw Vader heeft gehoort
Dat ghy met yemand spreeckt, en is daer in gestoort:
Toont u dan heel ontroert, en wilt met angstigh beven
Hem daetlijck senden deur, en schielijck affcheyt geven.
Vult hem nochtans met hoop, en loont hem met een soen,
Op dat hy sulkx acht waerd om moeyten voor te doen.
Neemt dese vonden wegh; de liefde sal verouden,
En d'alderheetsten brand in korter tijd verkouden.
De wellust diemen vry en sonder vrees geniet,
Is minder aengenaem als die ter sluyck geschiet.
Al mocht ghy alles doen wat ghy soud konnen dromen,
Veynst u nochtans vol vrees als hy sal by u komen.
Doch of het geen, dat ick te veynsen u beveel,
U inder daed quam op, en toe-viel tot u deel,

En 't onbeleeft verbod, van u verſteende maghen,
U afhiel van de geen in wien ghy neemt behaghen;
Soo 't is u Ouders wil, ſo voeght u na haer raet,
Een Dochter onder dwang van hare Ouders ſtaet.
De Maeghdelijcke ſchaemt, de wetten, en de reden,
Gebien u elck om 't ſeerſt van dit niet t'over-treden:
Maer dat u ſoud een Oom, een Stief-moer, of een Vooght,
Gewelt doen in u keur, wie is 't die dat gedooght?
Wat recht belaſt een Maeght, die vry is, na de ſinnen
Eens anders teghen danck te haten of te minnen?
Wegh, wegh; 't is ongehoort: dies ſtel ick u hier voor
Hoe dat ghy ſulcken volck ſult aerdigh ſtrijcken door.
Acriſius die ſocht ſijn Dochter van het trouwen
Met voor-bedachten raed archliſtigh te weerhouwen;
Dies hy haer in 't vierkant eens ſtalen torens floot,
En even-wel op 't leſt ſy noch haer luſt genoot.

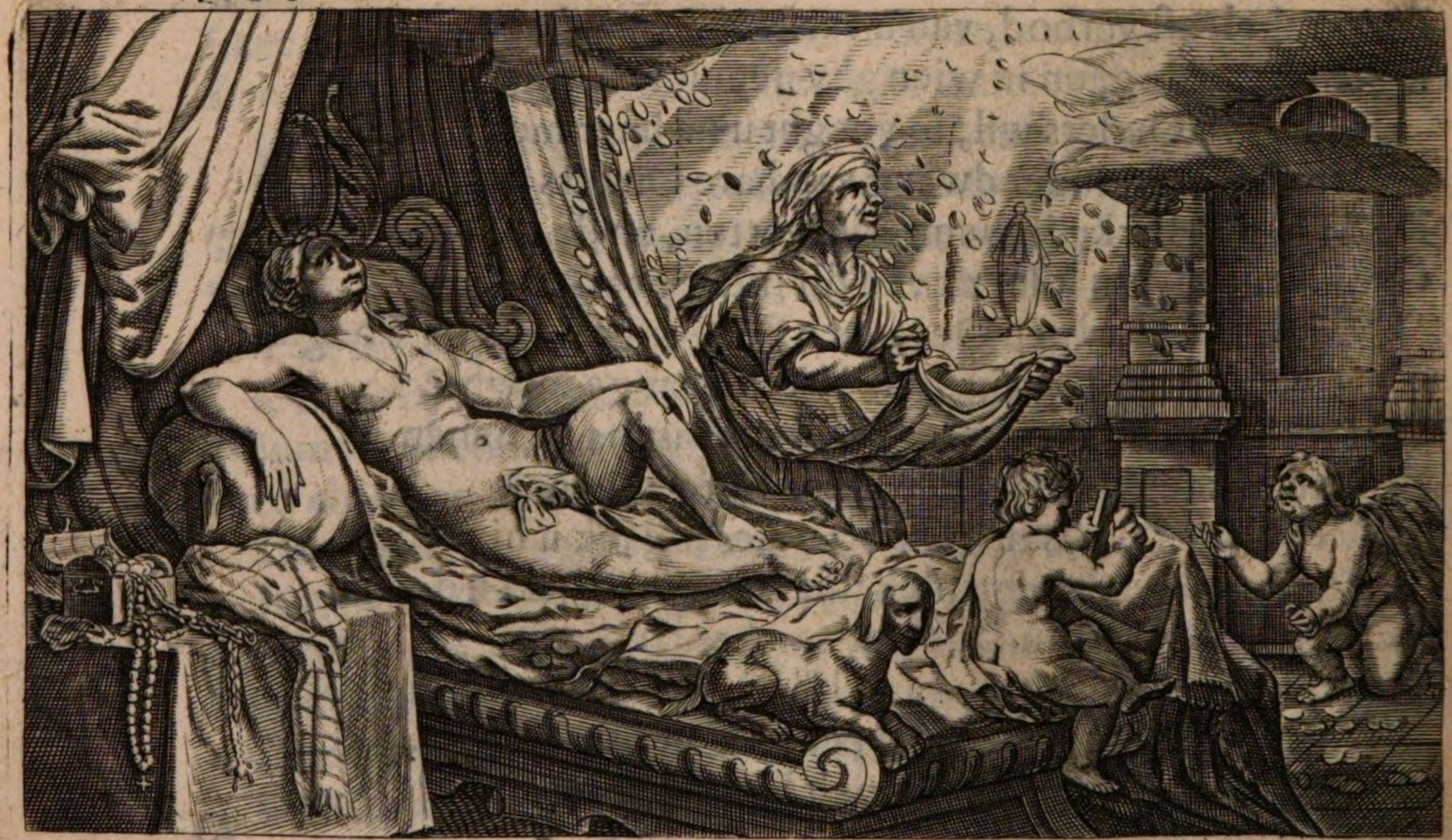

Al ſaghen ſy op u met hondert duyſent ooghen,
So ghy 't in ernſt maer meent, ſy moeten zijn bedroogheu:
Men ſluyt u ſoo men wil, wat baet het? als een brief
Kan worden minne-tolck van u en van u Lief:
En uwe Kamenier vind ſtadigh nieuwe vonden
Waer door u ſchryven heen en weer kan zijn geſonden.
Het doet oock dat een brief voor ſchoon papier in raeckt,
Wanneer de letters zijn met verſche melck gemaeckt;
Beſtroyt het ſlechts daer nae met ſtof van ſwarte kolen,
Ghy ſult het ſchrift ſtrax ſien dat daer in is verſcholen.
Of ſchrijft met Cyter-ſap, en die de blancke blaen
Niet teghen 't vyer en houd, ſal niets daer op ſien ſtaen.
So u een Totebel tot opſicht word gegeven,
Die u is ſtaegh omtrent, en altijd dicht beneven,
Wat leyd daer aen? nae dien ſy niet beletten magh
Dat ghy te Kercken gaet op 't minſt om d'andren dagh;

En dat ſy lyden moet dat ghy ſomwijls u Vrinden,
Recht of het was uyt plicht, komt t'haren huyſe vinden;
Na-dien een Speelgenoot, die ghy beſoecken gaet,
U onder ſulcken ſchijn u Lieffte ſpreken laet.
Na-dien ghy haer met bier of wijn kond droncken maken,
En ſo dan tot u wil voorts by malkander raken.
In 't kort; nae dien ghy haer met geld kond koopen om,
't Gelt dat de ſiende blind, de ſprekende maeckt ſtom,
De hoorende maeckt doof, de ſoeckers als verloren,
En wyſe' en dwaſe bey kan buyghen en bekoren.
En dit 's om eens te doen: is ſy u eens te wil,
Sy moet, hoe ghy 't oock maeckt, daer na wel ſwyghen ſtil.
Ick heb ('t gedenckt my noch) hier voor gedaen mijn klachten,
Dat in 't gevry men ſich moet voor ſijn Speelnoots wachten:
En deſe klacht en raeckt de Jongmans niet alleen,
Maer is u te gelijck met haer in all's gemeen.

Indien

Indien ghy over al gaet als een ſlecht-hooft ſegghen
Wat dat u heeft u ſin doen op u Vryer legghen,
So ſal die ſulkx gelooft, oock ſcherpen haer gemoet
Om u met liſt de ſchoen te treden uyt de voet,
En ſal haer beſt doen om dat Viſjen ſelfs te vanghen
Daer ghy haer met u lof hebt eerſt na doen verlanghen.
Sy dunckt my oock te ſlecht, en niet ſeer wel bedacht,
Die in 't verkieſen van haer Speelnoots haer niet wacht
Met ſo een om te gaen, en ſo een te bevelen
De vordring van haer min, die haer in alle delen
Uytmuntend overtreft: want 't is niet ſonder vrees,
Jae 't kan naeu anders zijn, of deſe domme Gees
Sal minnen ſonder vrucht, en die geminnet worden,
Om dat (indien 't niet is een al te ſlechte Jorden)
Een Jongman altijd 't beſt voor 't beter kieſen ſal:
Dies wacht u, zydy wijs, voor ſulcken ongeval.

Doch ſo ghy vyerighlijck begeert gemint te weſen,
So let, en ſpitſt u ſin, op 't geen ghy hier ſult leſen:
Maeckt dat u Vryer meent dat u ſijn doen behaeght,
En dat ghy in u hert hem weder-liefde draeght:
En 't ſal u vallen licht; want 't is den aert der menſchen,
Dat ſy ſeer haeſt vermoen het geen daer ſy nae wenſchen.
Siet hem maer vriendlijck aen, en vraeght hem met een ſucht
Waer hy ſo laet komt heen; gelijck of ghy beducht
En achter-dochtigh waert, dat hy ſijn loſſe ſinnen
Noch elwers had geſet, getwee-ſpalt in het minnen:
Laet daer dan komen by de kuſjes, en 't gevley,
Vermengelt met verwijt, met traentjes, en geſchrey.
Gewis hy ſal hier door hem uwer ſtrakx ontfarmen,
En uyt meedogentheyd u minnelijck om-armen,
Ia door u doen verlockt dus ſpreken in ſijn hert,
Het Meyſjen is verlieft, en lijd om my dees ſmert.

Byſonder

Byſonder ſo hy in hem-ſelven neemt behaghen,
So hy meent ſchoon te zijn, en net in kleed en kraghen;
Want ſulck een dencken ſal, dat hy ſelfs een Goddin
Door ſijn bevalligheyd ſou trecken tot ſijn min.
Maer even als ghy u mooght ſomtijds wel gelaten
Als of ghy waert ontſtelt door dat de luyden praten
Van d'ontrou van u Lief, en hoe hy andre vrijd,
So ſiet daer teghen toe, dat ghy u wijſlijck mijd
Voor ware jalouſy; noch wilt niet licht gelooven
Yet dat u van u Lief ſoeckt nydigh te berooven:
Hoe 't licht-gelooven is vol onheyls en gevaer,
U Procris leeren ſal; dies ſpieghelt u aen haer.
Ontrent den Bergh Hymet, recht daer ſijn groene dalen
Met klaever en gebloemt op 't alderluſtighſt' pralen,
Daer is een water-Bron den Nymphen toe-gewijd,
Wiens ſilvre vloed het zant al ruyſſchende door-ſnijd:

Rontom

Rontom een Boſjen groeyt van Myrten, en Laurieren,
Van Pijn-boom, van Cypres, van Palm, en Eglentieren,
Waer dat de Weſte wind met lieffelijck geblaes
Waeyt deur en weder-deur, en maeckt een ſoet geraes,
Waer 't Tortel-duyfje ſteent, de Nachtegaeltjes ſinghen,
Het geyle Moſje piept, de Vinckjes hippel-ſpringhen:
Een aengename ruſt voor Cephalus, wanneer
Hy van de Jacht vermoeyt hem daer quam ſetten neer:
Alleen, als hy het Wilt en wey-luy had verlaten,
Heeft ſich de Iongelinck daer dickwils vinden laten:
En riep dan, Aura komt, komt Aura in mijn ſchoot,
En koelt den heeten brand die my ſchier heeft gedoot:
Nu Aura was de naem van een van Sephyrs Maeghden,
Een kleyn koel windeken, waer naer hy 's middaghs graeghde.
Als yemand dit aldus had onverſiens gehoort,
Heeft hy het aen ſijn Vrouw terſtond gaen ſegghen voort.

En Procris, als haer ſulkx ſo over was gedraghen,
Wierd, lacy! inden naem van Aura heel verſlaghen,
Recht of het van haer Lief een Boeltje waer geweeſt,
Dies ſy van ſpijt vervoert, en door de ſchrick bedeeſt
Wierd bleecker als een blad dat door de winter-reghen
Van ſyne ſtruyck gerot ter aerden is geſeghen,
En ſcheurde voorts, ſo haeſt ſy tot haer ſelven quam,
Haer kleederen van een, en ſchrabde ſchram op ſchram
Onduldigh lanx haer borſt en lanx haer teere wanghen:
Ia wierd met ſulcken ſmert door yver-ſucht bevanghen,
Dat ſy op ſtaende voet liep heen ter Stede uyt,
Met ongevlochten hayr, en ingekropt geluyt.
So haeſt ſy quam ter plaets die haer was aengeweſen,
Heeft ſy haer neer-geleyd in een hoop Bremmel-Béſen.
Wat gincku, Procris, aen terwijl ghy daer ſo laeght?
Hoe heeft u teere borſt van bangheyd wel gejaeght?

Ghy meende dat nu nu die Aura voort ſou komen
Die dy dijn Minne-pand ſo dieflijck had ontnomen,
En dat ghy daer ter plaets ſoud voor u ooghen ſien,
Het geen ghy wenſcht en wilt dat nimmer mocht geſchien:
Nu ſpijt u dat ghy 't hebt ſo licht geloof gegeven,
En dat ghy niet zijt t'huys op uwe ruſt gebleven:
Nu ſpijt het u weer niet, Ghy brand van haet en min,
En ongegrond vermoen ontroert u hert en zin.
De naem, de plaets, de tijd, en neer-gefoolde kruyden,
Doen dat ghy ſchier gelooft het ſegghen vande luyden.
Sijn lang-beproefde trou doet dat ghy 't weer veracht,
Dies d'uytkomſt onder 't ruygh van u vaſt word verwacht.
De heete middagh-Son die ſtond nu vlack in 't Zuyen
En had de lucht geleeght van wolck-bevruchte buyen,
Als Cephalus quam aen, door 't jaghen moe en mat,
En maeckte ſyne leen in 't koele water nat.

Hy ſpreyde ſich ter neer langs 't groene graſjen heenen,
Niet veer van daer ſy lagh, en ſeyde voorts met eenen,
Gelijck hy was gewoon, koomt Zephyr, Aura koomt
En blaeſt een lieve koelt door 't ſchaduw-rijck geboomt.
So haeſt als Procris hem aldus had hooren ſpreken,
En ſy nu ſelver ſagh hoe ſy was uyt-geſtreken,
Bequamſe weer geheel, en kreegh haer oude kleur,
En vrees en quaed vermoen die vloghen t'ſamen deur.
Sy rijſt, om metter vaert haer lief een kus te geven,
En doet in 't ryſen 't groen en al de telghjes beven;
Hy ſiende dit gewoel in 't ſchudden vande blaen,
Vermoede dat een Wilt door 't ruygh quam ſpringhen aen,
En vatte ſtrakx ſijn boogh met een van ſyne ſchichten,
En heeft een felle ſchoot te boſch-waert in gaen richten.
Wat doet ghy Cephalus? 't en is noch Hert noch Hin
Daer ghy na ſchieten wilt; houd op 't is u Vriendin.

Ay my, riep Procris ay! ghy hebt een Hert geſchoten
Wien 't noyt van u gewond te zijn en heeft verdroten:
Ick ſterve voor mijn tijd; doch daerom wel te vreen
Dat ick de Min mijns Mans genoten heb alleen:
Mijn ziele die verſcheyd, mijn ſtem begind te ſtuyten;
Komt Cephalus, en wilt voor 't leſt mijn ooghen ſluyten:
Dit ſprack ſy noch terwijl hy quam geloopen aen,
Doch eer hy by haer was, ſo was 't met haer gedaen.
Hy ſtort hem op haer neer, blijft aen haer lippen hanghen,
En kuſt, en weder-kuſt, haer dood-geverwde wanghen;
Hy waſcht haer wreede wond met ſyne tranen af,
En klaeght, en ſucht, en wenſcht miſmoedigh na ſijn graf:
Doch alles te vergeefs, haer geeſt die vlieght daer henen,
Haer leden werden koud, haer leven is verdwenen.
Dit kan een quade tong, wanneerſe krijght gehoor;
Dies leent aen ſulck gedrocht niet lichtelijck u oor.

Daer

Daer 's altijd volck dat ſoeckt een ſtock in 't wiel te ſteken,
En recht-gemeende min met haer geklap te breken;
Ia die ſulkx tot u ſcha en tot haer voordeel raen,
Dies u te deegh bedenckt, eer ghy yet ſots vanght aen.
Ick ſpoe my tot het eynd, op dat ick eens ten leſten
In een behouden ree mijn Schip mach ancker-veſten.
Derhalven als u Min ſal zijn ſo ver gebracht,
Dat maer de Bruylofts-Feeſt noch word alleen verwacht;
De Bruylofts-Feeſt die 't ſlot is van u Maeghde-daghen
En die in 't Vrouwe-gild u naem gaet over-draghen;
So ſal u op het hooft een kranſjen zijn geſtelt
Tot teycken dat de Min behouden heeft het velt:
Tot teycken dat ghy zijt te boven al u lyden,
Te boven alle vrees, te boven al 't benyden,
Tot teycken dat ghy hebt verwonnen metter daet,
Tot teycken dat ghy dan zijt in u hooghſte ſtaet;

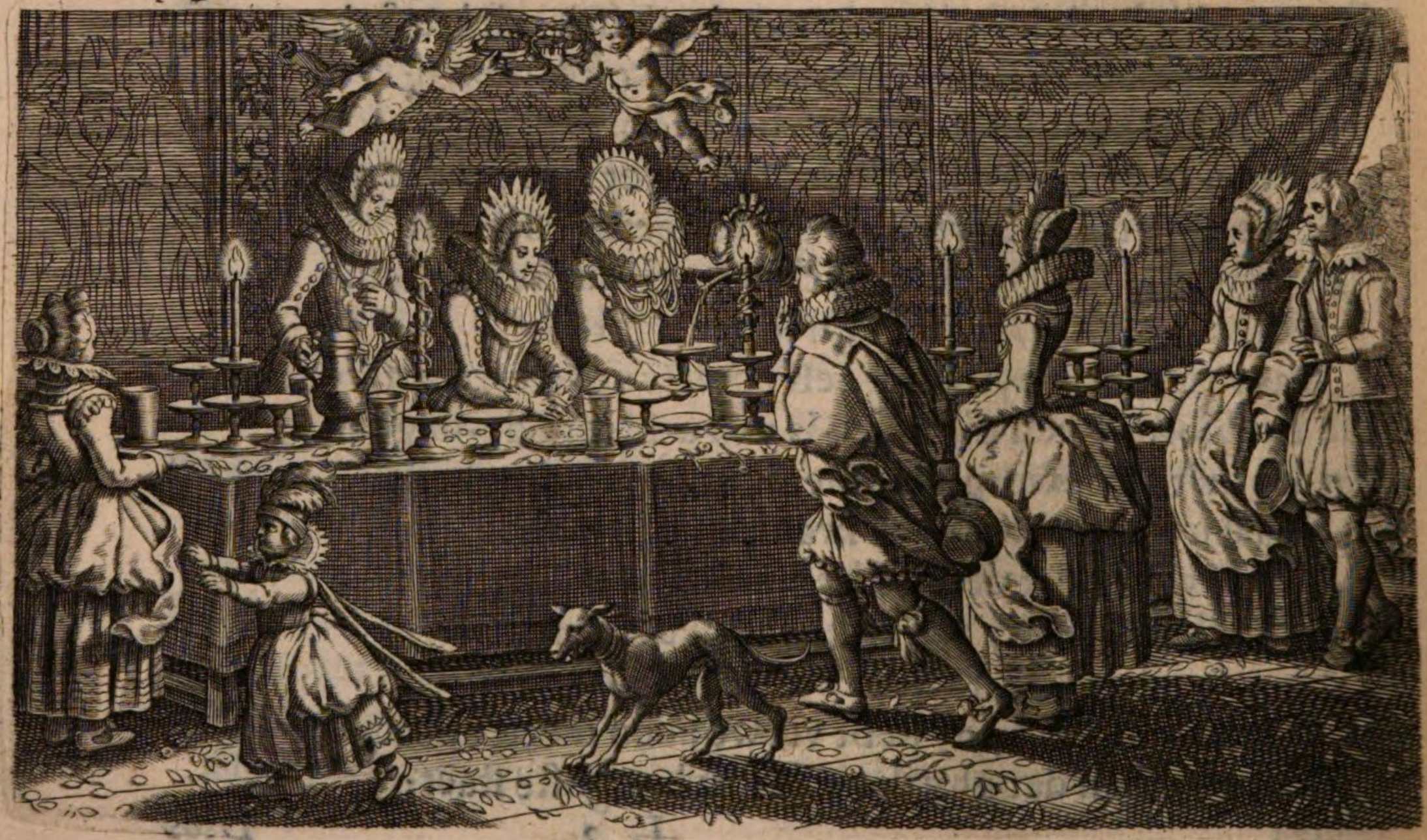

Dies voeght u vry daer na, en poogh u ſo te draghen
Dat 't eynd van u gevry u Vryer mach behaghen;
Het eynd goed, alles goet: en beyde laegh en hoogh
Die hebben op de Bruyt en op haer doen het oogh.
Ghy moet een ſekre maet in al u dinghen houwen,
Om d'op-ſpraeck van de luy en haer geſnap te ſchouwen.
Siet dat ghy niet te wulps, noch niet te ſtatigh zijt,
Noch toont u niet te ſeer ontbonden en verblijt:
Niet dat ghy daerom ſult gantſch onbeweeghlijck prijcken,
En meer een houten block als wel een menſch gelijcken,
Dit is de meeningh niet; al heeftmen ſulkx wel eer
By d'oude eeuw geacht voor deftigheyd en eer:
De vreughde voeght de menſch, de duf heyd doet hem haten,
Wanneermen in ſijn vreught ſlechts niet is uytgelaten.
Zijt oock niet al te reed om u nae 't bed te ſpoen;
Wat wachtens ſal u Lief te meer verlanghen doen,

En wat verlanghens ſal hem 't ſoet doen ſoeter ſmaken,
Doch futſelt niet ſo ſeer dat het hem moe kan maken.
Noch laet hem voor u deur geen drie vier uren ſtaen,
De luſt mocht hem terwijl door ongedult vergaen.
Doch als hy eyndelijck, door ſmeken en ſoet praten,
Van uwe Speelgenoots ſal weſen in-gelaten,
En hy nu is ter plaets daer ghy met ſoet gewelt
Van uwe Maeghde-ſtaet ſult worden afgeſtelt:
Wat dat ghy dan moet doen, en hoe ghy u moet draghen,
Indien ghy 't niet en weet, ſult ghy u Bruygom vraghen.
Mijn Dicht dat heeft eynd, mijn voor-ſtel is volbracht.
Komt Vryſters (ſo ick dit heb tot u nut betracht)
En wilt my met een Krans van Maeghde-palmen kroonen,
En 't goed dat ick u gun met weder-gunſt beloonen.
Wenſcht, als ghy door mijn Kunſt nu hebt die ghy begeert,
Dat hy oock krijg' de zijn, die u dit heeft geleert.

EYNDE

MINNE-BAET,

Genomen uyt Ovidii

Raet teghen de Liefde.

t'AMSTERDAM,

Voor *Heſſel Gerritſz:* Boeck-verkooper op den hoeck vande Doele-ſtraet in de Paſcaert, of in de Engel, Anno 1626.

Raet teghen de Liefde.

ALs Min, de ſoete Min, dit boeck kreegh onder d'ooghen,
En 't op-ſchrift daer van las; ha riep hy, 'k ben bedrooghen!
Dit is op my gemunt: ick ſie ick ben verraſt,
En van mijn troetel-kind als vyand aengetaſt.
Ey, Min, laet af mijn trouw van ontrouw aen te klaghen,
Die u de minne-vlagh ſo vaeck heb nae-gedraghen:
Ghy hebt u man niet voor; ick ben geen Tideus zoon,
Van wien u moeder is, miſhandelt, wegh-gevloon.
Een ander is by wijl, ick altijds minne-droncken:
En als het elwaerts roockt, ſo ſietmen t'onſent voncken.
Jae vraeght ghy wat ick noch te deſer ure doe;
Ick min, gelijck ick plagh, en word noyt minne-moe.

Dat

Dat meer is, 'k heb een Kunſt gemaeckt van 't ſoete minnen,
En 't geen eerſt wulpſheyd was dat doetmen nu met ſinnen.
So verd is 't dat ick ſou of u of my verraen,
En (los-hooft) weer ontdoen het geen ick heb gedaen.
Wie dan geluckigh mint, ſy met de Min te vreden:
Noch poogh niet weelde-ſat, uyt 't liefde-ſpoor te treden.
Maer wie, verſlaeft, ten dienſt van die 't niet waert is ſtaet,
En onder 't juck beſwijckt, die koom by my om raet.
Waérom heeft yemant oyt, door minne-ramp gedreven,
Sich met een ſnoode ſtrop benomen 't lieve leven?
Waerom heeft eyghen ſwaert, door eyghen borſt geboort,
Oyt jongelingh gevelt, oyt teere maeght vermoort?
Wie ſal u noch de God van 't ſoete minnen heten,
Daer u ſo menigh lijck, en onheyl wert geweten?
Wat! gunt hem dat hy mach het minnen laten ſtaen,
Die, ſo hy 't niet en laet, moet door de Min vergaen.

Dan

Dan ſult ghy niemand zijn een oorſaeck van verderven,
Noch droeve moeder van haer lieve kint ont-erven.
Ghy ſiet, ghy zijt noch jongh; de jonckheyds doen is ſpel:
Speelt, Venus zoontje, ſpeelt, het voeght u jaren wel.
Waer 't om ons dood gedaen, ghy ſoud met ſcherp wel ſchieten;
Maer uwe ſchichten noyt een koude dood-wond lieten.
't Moordadigh ſtael dat komt u wreede ſtief-vaer toe,
Laet hy hem inde ſtrijt met doot-ſlaen maken moe:
Volght ghy u moeder na, en leert met kuſjes vechten
Die midden in 't gevecht twee zieltjes t'ſamen hechten.
Maeckt dat de ſoete jeught een ſoeten handel drijft,
En tot het treffen koom' waer niemant dood en blijft.
Doet hier in 't nacht-gevry een glaeſjen open-breken,
Daer met geçierde groent een lieve ring beſteken,
Brengt ſteels-wijs, voor u vond, Mans, Meyſjes op de been,
En knoopt met ſoet bedroch de minne-knoop aen een.

Laet

Laet voor een doove deur de Vryers nu ſtaen vleyen,
Dan vloecken met gedreygh, dan hunne ramp beſchreyen.
Maer houd u buyten moort, en blijft hier mee te vreen:
Een lijck-kaers en u toorts en hebben niets gemeen.
Dus ginck ick aen voor my en 't minne-recht te ſpreken,
Met 't wreede Wicht vol-uyt te ſegghen ſijn gebreken:
Dat als 't geduldelijck mijn woorden had gehoort,
Wegh-vliegende my ſey', gaet met u voorſtel voort.
So komt dan teere jeught, die in u Min bedroghen,
Een al te ſwaren laſt hebt op u hals getoghen,
Keert weder tot mijn ſchool, en haelt voor 't minnen raet,
By die u 't minnen heeft geleert, en aengepraet.
Hy die u heeft gewont, die kan u weer geneſen,
De ſelfde hand ſal goed voor 't een en 't ander weſen:
Recht als het aertrijck draeght bey nut en ſchaedlijck kruyt,
En 't rooſjen menighmael omtrent de netel ſpruyt.

Dan

Dan Meyſjes, wat ghy ſiet de Knechjes voorgeſchreven,
Denckt dat de ſelve les u mede werd gegeven:
En ſooder buyten 't ſpoor van u beroep yet treet;
't Is goed nochtans dat ghy u Vryers weetje weet.
Het is een nutte daed, de vlammen uyt te dooven,
Die 't hert van redens toom, 't breyn van verſtant berooven.
Had Dido my gebruyckt tot raets-man in haer noot;
Æneas ontrou waer geen oorſaeck van haer doot:
Noch Iaſons heyloos wijf en had (haer man ter ſchanden)
Niet aen haer beyder vrucht geſchent haer wreede handen:
De lieve Phyllis had haer ſelven noyt miſdaen,
En meer als negen mael haer eenſaem pad begaen.
Brengt my Paſiphaë; ſy ſal de Stier verlaten.
Brengt Phædra; Phædra ſal haer vuyle luſten haten.
Sent Paris hier; hy laet Helena daerſe was,
En Troyen ſal door hem niet worden puyn en as.

Stiert Tereus; Tereus ſal in ſchen-luſt niet volherden,
Noch door ſijn eyghen ſchult een ſnoode voghel werden.
Had Scylla mynen Raet geleſen, en gelooft,
Sy had noyt 't purpren hayr gepluckt uyt 's vaders hooft.
Noch uyt een loſſe luſt vervallen tot het minnen,
En door de Min verleyt gebracht den Vyand binnen:
Die als hy binnen was, en haer, en haer verraet,
In ſtee van weder-min, verfoeyt heeft en gehaet.
Bedwinght dan, ſoete Jeught, door mijn beleyt de tochten,
Die menigh minnend Paer in druck en lyden brochten.
Behelpt u met de Min, ſo langh ſ'is nut, en goed,
Maer wercktſe ſchae, of ſchand, ſo rucktſe' uyt u gemoed.
Mijn Raet is voor 't gemeen, ick bie mijn hulp aen allen:
Elck wil ſijn eyghen ſaeck ten minſten gunſtigh vallen.
O Phœbe', in wiens beſchut bey Dicht-en-Heelkunſt ſtaen,
U roep ick in 't begin van dit mijn voorſtel aen:

M

Stiert Rijm-vooght mynen rijm, Genees-god mijn geneſen,
Op dat mijn rijm, en raet, de Minnaers nut mach weſen.
Terwijl 't is in u macht, en maer een kleyn begin
Des nieuw-geboren luſts u lief-lockt tot de Min,
Indien het u berouwt, bluſcht uyt by tijts het ſmoocken,
Eer dat de vlam in 't vlas, het vyer koom by het roocken.
Roeyt uyt, eer 't wortel krijght, het nieuw-geſaeyde zaet,
En kort u paert de toom eer dat het hollen gaet.
De tijd verſterckt de Min, de tijd maeckt koren-aren
't Geen, eer 't ſijn waſdom had, maer teere graeſjes waren.
De Boom, die nu ſo wijd haer ſchaduw ſpreyt op 't lant,
Was maer een kleyne ſpruyt wanneerſe wierd geplant:
Doen konſe van een kind uyt d'aerde ſijn getoghen,
Nu ſtaetſe wortel-vaſt, en blijft gantſch onbewoghen.
Weerſtreeft de nieuwe luſt, en dempt het eerſte quaet,
Tot ingewortelt zeer en vintmen qualijck raet.

Maer

Maer valter vaerdigh aen; laet u geen tijd ontglyen:
Die huyden niet en kan, ſal morghen min bedyen.
Vraeght, hoort, en overleght, eer dat ghy ſet u Min;
En ſooſ' u niet en dient, en treed niet verder in.
De Liefde die lockt aen, en groeyt door by te blyven:
Den eerſten dagh de beſt' om die weer uyt te dryven.
Want ſo ghy altijt ſeght, weerhouden door het ſien
Van een bevalligh Dier, 't ſal morghen wel geſchien:
So kruypt terwijl den brant allenxkens door u leden,
Bemachtight haer van 't hert, en overheerſt de reden.
Is niet te min de tijd voorby van d'eerſten raet:
En zit u in 't gebeent een ingekanckert quaet:
Al iſſer veel verſuymt, en wilt daerom niet vreſen
Dat ghy zijt buyten hoop van immer te geneſen.
Had Philoctetes 't lit doen ſetten af terſtont,
Dat een vergifte pijl gevaerlijck had verwont,

't Waer ſtrakx geheelt geweeſt: dan doch na vele jaren
So wiert hy weer geſont, en quam voor Troyen varen.
Ick, die u ried in 't eerſt te wederſtaen 't begin,
Ontſeg u noch geen hulp, al ſteeckter arbeyd in.
Neemt alles op ſijn ſwackſt; dooft nieuw-ontfonckte kolen,
Of alſſe half verteert in d'aſſche zijn geſcholen:
Dan is het licht te doen: maer houdter af de hant,
So lang de vlugge vlam op 't alder-vinnigſt brant.
Wijckt voor de dolle min terwijl hy is aen 't loopen;
U vryheyd die en is met geen gewelt te koopen.
Als 't paert aen 't hollen is en baet'er toom noch bit,
Maer als 't heeft uyt-geholt ſo dwinghje 't met een lit.
Goe raet is ongewilt, en hatigh het vermanen,
Als Liefde heerſcht in 't hert met opgerechte vanen.
Een ingenomen ſin niet lijd beriſpt te zijn,
En 't raeuwe zeer, geraeckt, vermeerdert maer de pijn.

Wie ſal een Moeder gaen beſtraffen over 't ſchreyen,
Als ſy haer lieve kind ſiet vande werelt ſcheyen?
't Geeft daer geen pas men haer met ſulcke woorden quelt,
En hoemer meer van rept, hoe meer men haer ontſtelt:
Als ſy heeft uyt-getreurt, en haer betraende ooghen
Vermoeyt door al 't geſchrey, beginnen op te drooghen;
Laet dan een h[illegible]euſſchen vriend met troooſtelicke reen
Beklaghen haren rouw, vermindren haer geween.
Elck dinck heeft ſynen tijt: de drancken, en de kruyden,
Genuttight op haer uur, verquicken ſiecke luyden:
Het hert-verheughent nat, de ſmakelijcke wijn,
By wylen is geſont, by wylen weer fenijn.
Ghy ſult oock inſgelijkx maer terghen de gebreken,
So ghy die buytens tijds wilt dwaeſlijck tegen-ſpreken.
Maer als ghy hebt te deegh u ſelven onder-gaen,
En u bequaem bevind mijn raet te nemen aen;

So ſal ick, ſoete Jeught, u voor het eerſt' gebieden,
De luye ledigheyt gelijck een peſt te vlieden.
Die maeckt u dus verſot: die lockt u tot de Min:
Die iſſer 't voedſel van: die houd u voort daer in.
Niet weten wat te doen, tot 's middaghs toe te ſlapen,
Te ſitten by de wijn, en lankx de ſtraet te gapen,
Is 't leven, dat te mets de krachten van 't gemoet
Verſwackt, en u in 't net van 't Boefje vallen doet.
Neemt wegh de ledigheyt; aen ſtucken zijn Mins ſchichten:
Sijn ſackel, ſonder vlam, en kan geen brand meer ſtichten.
So weeldrigh als het gras groeyt aende water-kant,
't Riet in een modder-poel, de wilgh op 't laeghe lant;
So veel houd Venus oock van luy en leegh te weſen.
Begeert ghy van u quael op 't ſpoedighſt te geneſen;
Geeft uwe ſinnen werck: en wilt ghy blyven vry;
Hout altijd yet ter hand, Sy gaet u deur voor-by.

Hier toe is 't Hof, den Raet, de Vyerſchaer, en de Wetten,
Pooght door een goeden naem u ſelfs in ſtaet te ſetten:
Of ruſt u tot de krijgh met Ridderlijck beſtaen,
De Min is veel te bloo, hy ſal niet met u gaen.
Siet hoe de Stadt Breda leyt om en om beſloten;
Met hongers-noot geperſt, met grof geſchut beſchoten,
Haer toe-voer afgeſneen, haer weghen opgeſtopt,
Haer Dorpen ingeſchanſt, haer ſtroomen toe-gepropt.
De Helden van Naſſauw, twee Leeuwen in het ſtryden,
Twee blixems in het velt, dit ongewent te lyden,
Die maken vyer, en ſwaert, en ſelfs het water ree,
Om's vyands vaſten wal te rucken uyt ſijn ſtee.
Begeeft u by de geen die onder 't kloeck beleyden
Van Hendrick (Hollands hoop) ſich tot 't ontſet bereyden:
Verjaeght op eene tijd, de Spanjaert, en de Min:
En voert in u gemoed, en land, de vryheyd in.

Of

Of ſchoon haer Venus liet wel eer in 't oorlogh vinden;
S'en ſal 't voortaen niet meer haer ſelven onder-winden.
Want ſints ſy heeft gevoelt Tydides grove ſpeer,
So ſentſer Mars na toe, en komter nimmer weer.
Dunckt yemant vraghens waert, waer door 't is by gekomen
Dat oyt Ægiſtus wierd met ſchen-luſt ingenomen,
En eyntlijck heeft ont-eert ſijn Heer en bloed-vrients wijf;
De reden is niet verr': hy had geen tijd-verdrijf.
Al d'andre waren uyt in 't lang belegh van Troyen,
Dat 't gantſche Griecken had geſworen uyt te royen.
Hy vond hem t'huys alleen: en 't zy hy luſtigh was
Na d'oeffeningh van Mars; 't en gaf aldaer geen pas:
Het land dat lagh in vree, de krijs-luy waren buyten,
Men hoorde geen trompet, men ſagh geen poorten ſluyten.
't Zy dat hy was geſint het Recht te nemen waer;
In Argos was geen twiſt, men pleyte nimmer daer.

Hy dee dan dat hy koſt; en, om niet leeg te blyven,
Begaf hem tot de min: dus raeckt men aen 't verwyven.
Her-uyt dan ledigheyt; en by aldien ghy ſeght
Het Oorlogh valt te ſwaer, te moeylijck is het Recht,
't Is daer mee niet genoegh om luy en leegh te leven,
Hy vint wel ander werck die hem tot werck wil geven.
Den handel wijd en zijd gedreven in ons lant,
De groote Zee beſeylt tot aen 't vervroſen ſtrant,
De Silver-kuſt ontdeckt, het Peper-oord gevonden,
En wat de Coopluy noch, uyt winnens-luſt, beſtonden,
Verſtreckt u al tot werck: beſteed u gelt daer in,
Waer dat de ſchatten zijn is veeltijts hert en ſin.
Gewis, wanneer ghy 's nachts door 't naer gehuyl der winden
Uyt uwen ſlaep geweckt, u ſelfs alleen ſult vinden,
De vreeſe van verlies, het ſorghen voor u goed,
Sal Lief en Liefde bey verdryven uyt 't gemoed.

Of is dit mee noch al te quelligh voor u ſinnen,
(Die door 't gemack verwent, veel omſlaghs niet beminnen)
Ick weet u andren raet, om met een lieve luſt
Van vreedſaem tijd-verdrijf u vlam te ſien gebluſt.
Den bouw van 't vruchtbaer land, het teelen vande Beemden,
En 't queken vanden Hof, 't hert vande Min vervreemden.
U oefning zy by wijl te ſien hoe 't koren ſtaet,
Dat u met milde winſt brenght in 't geſaeyde zaet:
By wylen hoe het gras groeyt inde vette weyden,
En d'ongemolcken Koe loeyt na de traghe Meyden.
Beſoeckt u moedigh Paert, u Oſſen vet-gemeſt,
U Swanen inde ſloot, u Reyghers op het neſt.
Een andermael be-ooght de tacken neer-geboghen,
Die d'appels, ongeſtut, niet langher draghen moghen.
Wat vreught is 't eyghen room, met boter, vleyſch, en viſch,
En 't ongekochte brood te hebben op ſijn diſch!

Wat

Wat ſoetigheyd met roock de Byen te verjaghen,
En hun den heunigh-raet en 't geele was t'ontdraghen!
Op 't land heeft elcken tijd ſijn eyghen nuttigheyt:
So haeſt als d'eene gaet werd d'ander weer verbeyt.
De Lente bloemen geeft, de Somer koren-ſchoven,
De Herrefſt lecker fruyt, de Winter hout te kloven.
Daer 's altijd yet te doen; nae 't ploeghen werd geſaeyt,
Nae 't ſaeyen 't land gewied, nae 't wieden 't graen gemaeyt.
En alſſer werck gebreeckt, wat luſt is 't te bemercken
In menigh vreemde bloem des Hemels wonder-wercken?
Met dat dit u ſoet-aen vervlieght de wulpſe Guyt;
En ſulcken lieven ſorgh drijft d'andre ſorghen uyt.
So ghy een Wey-man zijt; al 't velt leyt voor u open:
Gaet met de morghen-Zon u ſnelle Jacht ontknopen.
Het Jaghen is een ſpel heel ſtrydigh met de Min,
En daer Diana heerſcht komt Venus ſelden in.

Wan-

Wanneer ghy dan een Haes ſult in ſijn legher vinden,
So heſt hem achter her een lees geſtreckte Winden;
Tot dat hy, afgeraemt, ſijn vyand val tot buyt,
En met ſijn dood den dagh en uwen arbeyd ſluyt.
Of laet in 't zandigh duyn u looſe tuymlaers paſſen
Een Knijntjen, van ſijn hol verſteken, te verraſſen.
Of doet u legher-hond een Velt-hoen wyſen aen.
En leert de Dogh op 't Eendt geſwint te water gaen.
Steeckt booghjes in u Tuyn, doet Rennetjes op-hanghen,
Daer Lyſter, Meerl, en Snip, haer ſelfs in komen vanghen.
Legt uyt, ter vlucht, of druyp, om 't Vinckjen te verraen.
Verlockt het Quarteltjen met quick quack na te ſlaen.
Soeckt aende groene kant van ſchaduw-rijcke weyden
Het Viſjen inde ſuyck onnooſel te mis-leyden:
Of met bedrieghlijck aes, een Baers, een Bley, een Snoeck,
Door gulſigheyd bekoort te kryghen aenden hoeck.

Als

Als ghy dan afgeſlooft zijt 's avonts t'huys gekomen,
En ſult ghy van u Lief in 't bed niet leggheu dromen:
Maer met een ſoete ruſt ververſchen uwe leen,
En ſlapen tot de Son ſchijnt door de venſters heen.
Aldus, dagh uyt dagh in, ſo ſult ghy ſonder weten
U ſelven en de Min, al ſpelende, vergeten.
Maer doet dit noch geen baet, en keert u ſlaeffe ſin
Weer t'elckens onder 't juck van d'uytgejaeghde Min,
Om u, gantſch buyten vrees van weder in te vallen,
Te heelen van u quaed, te vryen van het mallen;
So moet ghy op de reys, en verre buyten 't lant,
Dit is den beſten raet, tot koelingh van u brant.
U tranen ſullen haer in 't eerſt daer teghen ſtellen,
Het dencken dat ghy ſcheyd van 't Meyſje ſal u quellen:
U voet ſal menighmael in 't loopen blyven ſtaen,
En ſonder moe te zijn niet verder konnen gaen:

Dan hoeſé min wil voort hoe meer ghy aen moet peuren,
En dwingtſe, teghens danck, u vryheyd nae te ſpeuren.
Verlangt na geen quaed weer, om onder ſulcken ſchijn
(Al let het u daer niet) wat langher t'huys te zijn.
Wilt om geen Bruylofts-Feeſt, noch ſlemp, u reys vertraghen,
Noch om dat Kermis komt, of Vaſtelavonts daghen:
Noch ſeght niet, als ghy zijt gereet, dat's maendaghs ſpoet
Voor een die reyſen ſal is noyt of ſelden goet.
En als ghy gaet op wegh, en telt dan niet de ſchreden
Die u van 't ſoete Dier allenxkens af doen treden:
Maer let hoe menigh mijl dat ghy noch hebt te doen,
En neemt daer oorſaeck uyt om beter voort te ſpoen.
Berekent d'uren niet van dat ghy zijt vertooghen,
Noch draeyt niet weer te rugh elck ooghenblick u ooghen,
Verdicht geen nieuw belet, om in het naeſte vleck
Te ſtuyten uwe reys, te hindren u vertreck.

Loopt

Loopt wat ghy loopen mooght, u welvaert hangt aen 't loopen,
Hier mee kond ghy u heyl, hier meed' u vryheyd koopen.
't Kan zijn dat yemand hard ſal vinden deſen raet;
Ick ken 't, daer is wat aen: maer om te heelen 't quaet
Dat u is in het bloet en om het hert geſlaghen,
Moet ghy al vry wat doen, en vry al wat verdraghen.
Ghy hebt wel in u ſieckt' verſwolghen teghens danck
Een ongeſiene pil, een ongewilden dranck:
Men heeft u graghe maegh wel vaeck het brood benomen,
En u verdrooghde longh verboon by 't nat te komen.
Hoe! ſult ghy, om het lijf te heelen, niet ontſien
U leden aende vlijm, u vel aen 't vyer te bien;
En ſult ghy, om de ziel van Minne-quael te vryen,
Niet yet-wes willen doen, niet yet-wes willen lyen?
Dit deel, dit godlijck deel, is nochtans meerder waerd
Als 't lichaem, dat niet is dan ſtof, dan aſch, dan aerd.

En niet-te-min het ſwaerſt beſtaet maer in 't beginnen:
De deur is engh en naeuw, 't is ruym en wijd van binnen.
't Sal met u gaen, als 't gaet met 't eerſte juck den Os,
En met de nieuwe zael het noyt-bereden Ros.
Ghy ſult (ick weet het wel) ſeer noode konnen ſcheyden;
En evenwel ſo ſcheyd: 't gevaer leyt in 't verbeyden.
Wegh zijnde, ſult ghy noch wel willen komen weer,
En ſulcken ſotten doen verbloemen tot u eer:
't Sal zijn, quanſuys, om noch u Ouders eens te ſpreken,
Maer 't is het oude ſpel, 't zijn d'oude minne-ſtreken.
Wat maeckt een eynd hier van; Gelooft 't geen ick u ſegh,
U on-luſt ſal vergaen ſo haeſt ghy zijt op wegh.
Het reyſen in ſich ſelfs, 't geſelſchap, en de ſaken
Die daeghlijkx vallen voor, verwecken groot vermaken.
't Gedacht veel denckens heeft, het ooghe veel te ſien,
Daer blijft noch tijd noch plaets om Liefde 't oor te bien.

Maer acht het niet genoegh alleen van huys te trecken,
Reyſt lang, komt langſaem weer, 't waer anders om te gecken:
En 't laetſte dat ſou zijn veel ergher als het eerſt.
U vyer moet zijn aen aſch, u tochten over-heerſt,
Eer dat ghy dencken mooght om wederom te keeren:
Want ſo ghy u verhaeſt, ſo ſal de Min u zeeren
Op 't nieuws weer ſchrabben op, en u met meerder druck
Doen voelen ſyne macht, doen buyghen onder 't juck.
Een ſlaef, gelijck ghy waert, ſo ſult ghy weder weſen,
U ſieckt ſal zijn verſlimt, u brandſel ongeneſen:
Jae 't geen maer minnen was, ſult ghy nu raſen nae,
En al u uyt-zijn ſal gedyen tot u ſchae.
Doch of een groot belet u dwongh by huys te blyven,
En u weer-hiel de Min door af-zijn te verdryven,
So hoort wat raed ick u ſal geven inde Stadt:
Js 't eene hol geſtopt men moet nae 't ander gat.

Hy ſoude zijn te recht een meeſter van ſijn ſinnen,
Een temmer vande luſt, een voorbeelt in het minnen,
Die met een erren moed verbreken koſt het juck
Dat hem te hevigh perſt; dit waer een manlijck ſtuck.
Dan waer is't datmen ſal ſo dappre Vryers vinden?
Gewis; die ſulcken bandt kan tot ſijn wil ontbinden,
Draeft hoogher als't gemeen: en ick rond uyt beken,
Dat hy is in mijn Kunſt meer Meeſters dan ick ben.
Ghy wien't beſwaerlijck valt het minnen te verleeren,
Die wilt, en niet en kond, u vyandin ontbeeren;
Koom geeft u tot mijn ſchool, en neyght een vlytigh oor
Nae't heylſaem onderricht dat ick u ſtelle voor.
Hebt dickwils inde ſin de woorden, en de ſaken,
Die u te wreede Lief u konnen teghen maken.
Niet anders ſpreeck' u tongh, niet anders denck' u hert,
Als d'oorſaeck van u ſchae, als d'oorſaeck van u ſmert.

Seght deurgaens binnens monts; hoe heeftſe my bedroghen!
Dit hadſe my belooft; dus heeftſe my geloghen.
Wat heeftſe niet begeert, waer toe my niet gebracht!
Noch krijgh ick geenen danck, noch word ick niet geacht.
Wat heb ick niet gedaen, wat heb ick niet geleden!
Noch wortſe niet beweeght, noch iſſe niet te vreden.
Hoe dickwils heeftſe my, in haren dienſt verſlooft,
Baldadelijck de deur geſloten voor het hooft,
Doen komen te vergeefs, verſmadigh laten wachten,
Beſpottet achter rugh, gehoont in haer gedachten!
Sy heeft een ander lief, en my en achtſe niet,
Haer geyle hert bemint wat 't dertel oogh beſpiet.
My weyghert ſy een kus, my ſchroomtſe toe te ſpreken,
Een ander kuſtſe ſelfs, en lockt hem met haer ſmeken.
Wel aen; na-dienſe toont dat haren lichten aert
Steeckt van mijn trou de walgh, heeft mynen dienſt onwaert,

Ick ruck haer uyt mijn hert; en heb ick haer verloren,
Daer zijnder andre meer, voor eene tien verkoren.
Al dit, en wat u noch, door lang-geterghde ſpijt,
Kan ſtrecken tot beklagh, kan dienen tot verwijt,
Laet wrocken in u geeſt, laet door u ſinnen malen,
En ſoeckt daer Oorſaeck uyt van uwen haet te halen.
Het is niet langh geleen, dat ick my eens bevont
Verſlinghert op een Dier, dat doen ick 't tot de gront
Doorſagh, my vry ontviel: 'k bleef niet te min gebeten,
't Berouw dat quam te laet, de lever was gegeten.
Gelooft my, als ick had nu dit nu dat verſocht,
So heeft my geenen raed geneſingh toe-gebrocht,
Dan dat ick ſtadigh hiel een oogh op haer gebreken:
Ja ſchreef haer dinghen toe die haer gantſch niet geleken.
Wat is het kleuter dom, dacht ick, dat niet en ſiet
't Geen haer ſo qualijck ſtaet; en nochtans was ſy 't niet.

Hoe boerſch is haren ganck; en ſy koſt wacker treden.
Wat voertſe ſotten klap; 't ontbrack haer aen geen reden.
Wat iſſe kort en dick; en ſy was fraey van leeſt,
So hupſch van lijf en leen al waer 't een beelt geweeſt.
Dus maecktmen ſich te mets het wel-gewilde teghen,
En noyt ontbreeckter ſtof; 't quaed is by 't goed geleghen:
En 't oordeel, door de ſchijn mis-leyt met ſulcken treck,
Geeft dickwils aen de deught de toe-naem van gebreck.
Verſlimt ſo veel ghy kond u hert-beſitſters gaven,
't Is wettelijck bedroch dat u maeckt vry van 't ſlaven.
Een logghe pof-ſack noemt, die poefligh is en vet:
Een ſwarte helle-veegh, de heldere bruynet:
Die vry en vrolick is, moet ſtout en dertel heten:
Die zedigh is en ſtil, ſeght niet met al te weten:
Die, teertjes, niet te ſeer is met haer vleys belaen,
Laet 't opgedicht gebreck van magerheyd mis-ſtaen.

Noch moet ghy, boven dit, haer altijd looſlijck ſmeken
Om 't geen ghy zijt bewuſt haer aldermeeſt t'ontbreken.
Verſoeckt haer datſe ſingh, ſo ſy houd toon noch maet:
Beroept haer totten dans, ſoo 't danſſen haer mis-ſtaet:
Die qualijck is beſpraeckt, brenght dickwils aen het ſpreken:
En noodight tot het ſpel, die niet en weet de ſtreken.
Die rouwe handen heeft, en een verharde huyt,
Treckt met een gaeuwe greep de hantſchoen ſomtijds uyt.
Die ſwart van tanden is, vertelt yet om te lacchen:
Die ſtuurs is van geſicht, een lonckjen af wilt pracchen.
't En kan u oock niet ſchaen, dat ghy by wylen tracht
Dit trots en ſpytigh Dier te vinden onverwacht,
Te ſien voor 't is gekleet, te ſpreken inden morghen,
Eer dat het middel heeft voor pracht en prael te ſorghen.
't Verçierſel ons verlockt, 't geſteent dat maeckt ons blint,
Sy ſelfs is 't minſte deel men minlijck aen haer vint.

Wy weten dickwils niet, als wy dees Pop be-ooghen,
Waer op wy zijn verlieft, waer door wy zijn bedrooghen.
Dit is het ſchemer-glas, waer mee dat Venus Wicht
Betoovert onſen geeſt, begochelt ons geſicht.
Maer komt ghy onverſiens, ghy vint haer ſonder wapen,
Ghy ſiet wat aen haer ſchort, ghy kond u niet vergapen:
En 't arme dier, ontbloot van 't koſtelijck gewaet,
Maeckt door haer eyghen ſchult haer eyghen ſelfs gehaet.
Doch wilt u niet te ſeer op deſe les vertrouwen,
Want 't is gantſch vol gevaer, een Soetertjen t'aenſchouwen
Dat, ſonder kunſt of koſt, door eyghen gaven ſchoon,
Te min 't is opgetoyt te meer ſich ſtelt ten toon.
Wat oogh kan zijn ſo ſtraf, dat niet en moet verſoeten
Als 't in ſijn nacht-gewaed een Nymphjen komt begroeten,
Met 't hayr langhs 't lieve hooft ſorgloosſlijck heen geſtreckt,
Den boeſem opgeſplitſt, de borſjes half ontdeckt.

De

De witte voorſchoot veur, de moutjes opgeſlaghen,
Al dit heeft wondre kracht, leyt wonderlijcke laghen.
Dan noch daer is een tijt, die wel genomen waer,
Noyt dyen ſal tot ſchae, noyt ſtrecken tot gevaer.
Verraſcht haer, ſo ghy kond, als ſy haer heeft gaen ſetten
Om boeſem, hals, en hant, en aenſicht te blancketten:
Dan legghen overhoop, de doeckjes vuyl beklat,
De potjes met het ſmeer, de fleſjes met het nat:
De verw die vloeyt lankx't vel, en 't eene deel beſtreken
Doet 't ander eens ſo ſeer in leelijckheyd af-ſteken:
Al waer 't ghy noch ſo naeuw in 't minne-net verwert,
De Min ſal voor die tijt verhuyſen uyt u hert.
't Kan zijn dat yemand dit ſal beuſelinghen noemen;
Wel, ick en wil my niet van groote dinghen roemen:
Dan wat geen baet en doet genomen elck alleen,
Kan nut zijn metten hoop, en helpen onder een.

Proeft op u minne-koorts de menicht' der bevelen,
Haeft iſſer yet-wes in dat u ſal konnen helen:
Voeght al mijn raet by een, noch u aen 't kleyne ſtoot:
Veel kleyntjes t'ſaem-gevoeght die maken op een groot.
Een ſelfden dranck en kan niet alle quaet geneſen:
Dies yeder pas ſich toe 't geen hem meeſt nut mach weſen.
Der ſieckten aerd is vreemt, dat d'een geen voordeel doet,
Sal mooglijck, wel gebruyckt, een ander vinden goet.
Hy ſoeck (die 't ſo verſtaet) om deſe quael te weeren
Sijn hulp by Toover-kunſt, en goddeloos beſweeren:
Ey 't is een rechte gril, en ouwe-wijfjes praet;
Voor my ick leer een kunſt die af-leyd van het quaet.
Door my en ſalmen noyt de grouwel-woorden hooren
Die d'afgeſturven ziel in ſyne ruſt verſtooren,
En 't naere ſpoock uyt 't graf doen ryſen teghens danck.
Door my geen booſe Kol ſal met haer toover-ſanck

Het

Het Aerdrijck ryten op, de Kruyden doen verdwynen,
De Son beſwijcken doen, de Maen doen doncker ſchynen.
Het is een miſverſtant, te meenen dat de Min
Door preutelend gevloeck kan raken uyt de ſin.
Wat hebben u gebaet Medea ſo veel woorden
Van uwe Helſche kunſt? de Min daer niet na hoorde.
Wat voordeel deden u ô Dochter vande Son
U kruyden, en den dranck die 't al verandren kon?
Ulyſſes maeckte zeyl, en liet ſijn ancker lichten,
U kunſt moſt voor de Min, ghy voor ſijn looſheyd ſwichten.
Wat bleeffer onverſocht om hem te houden aen?
Noch is hy u ontſlipt, noch is hy deur-gegaen.
Wat bleeffer onverſocht om uwen brand te koelen?
Noch blaeckt ſy in u borſt, en kond geen lichtingh voelen.
En daer ghy door u kunſt de menſch verandren doet,
En kond door geene kunſt verandren u gemoet.

Noch ſeydmen dat ghy hebt met dit ootmoedigh vleyen
Den al te looſen Grieck gelief-kooſt tot verbeyen:
Ick bid nu niet helaes! ick bid niet als ick plagh,
Dat ghy mijn man wilt zijn, waer eerſt mijn hoop op lagh.
('t En waer nochtans niet vreemt dat ghy als vrouw ſoud minnen
Een dochter vande Son, een vande velt-Goddinnen.)
Ick eyſch u maer wat tijds, ick bid wilt dus niet ſpoen:
Wat kan ick eyſchen min, wat kond ghy minder doen?
Ghy ſiet de Zee beroert; toeft tot de wind en baren
Door 't ſoete Somer-weer beginnen te bedaren.
Wat jaeght u doch van hier? daer is geen Troyen meer,
En niemand roept u volck dus ſchielijck in 't geweer.
De Vrede met de Min mijn veyligh Rijck bewoonen:
Ey! blijft Ulyſſes, blijft, 'k ſal u hier Koning kroonen.
Noch ſprack ſy al, en hy ontmart terwijl het touw:
Wegh dreef de wind het ſchip en 't geen ſy ſegghen wouw.

Den

Den brand die blijft haer by; Sy tijd weer aen 't beſweeren,
Maer doet daer door haer ruſt noch 't ſchip niet weder-keeren.
Dus wie verlichtingh hoopt in 't minnen door mijn Raet,
Gae by geen ſnoode Kol, noch Toovenaer om baet.
De rechte Toovery om 't minne-vyer te ſlyten,
Is 't minne-tochtigh hert by tijts in tween te ſplyten.
Wanneer het los gemoed van 't een op 't ander loopt;
De liefde niet en bint, het minnen niet en knoopt.
Wil yemand het gewelt eens vollen ſtrooms verbreken;
Die moet hem maken kleyn met afgeleyde Beken:
Wil yemand leſſen uyt een al te heeten brant;
Die treck het hout uyt 't vyer, en hael de turf van kant.
Enone waer ſo haeſt van Paris niet vergeten,
En had hy van het puyck van Griecken niet geweten.
Noch Jaſon had geruckt Medea uyt 't gemoet,
Had Creons vriendlijck kind haer niet gelicht de voet.

De

De ſnoode Tereus had ſijn Progne noyt verlaten,
Had hy haer niet ſo vaeck van ſchoonder hooren praten.
Wat breeck ick u het hooft met dit te ſcherpen in?
Door nieuw-geboren luſt verandert alle Min.
Twee Vryſters over-hoop die maken dat het haten
Van d'eene niet ſeer ſmert: men vint ſich noyt verlaten.
Een moeder, die niet heeft als maer een eenigh kint,
Draeght meerder ſorgh daer voor, en heeft het bet beſint:
Als eene die haer huys ſiet vol van jonghe ſonen;
Dees' kan haer in 't verlies van een gematight tonen.
Doch komt dit niet wel ſlaeghs; ſo went u, zydy wijs,
Al waer 't ghy heet als vyer te houden koud als ijs.
Gelaet u of ghy waert van uwe quael geneſen,
En ſo ghy noch yet voelt en maeckt daer van geen weſen.
Vertoont u beſt gemoed wanneer ghy 't minſte meent,
En trotſt haer met een lach als 't hert van binnen weent.

Ick wil niet dat ghy ſult in 't midden van het branden
U vlammen bluſſen uyt, verbreken uwe banden:
Dit valt te ſwaer om doen, dit is te byſter wreet,
De vryheyd ſtaet te dier, gekocht met ſo veel leet.
Dan veynſt 't geen niet en is, en houd u koel in 't praten,
Dus werd ghy metter tijd 't geen ghy u hebt gelaten.
Ick heb, om vry te zijn van d'omme-gaende kroes,
De ſlapert wel gemaeckt, uyt vreeſe van een roes;
Maer als ick my dus hiel quam rechte vaeck in d'ooghen,
En vond my door mijn vondt onnooſelijck bedrooghen.
'k Heb menighmael gelacht, als ick hem ſagh gevaen
Die, ſpeel-ſieck, met de Min te ſchertſen had beſtaen:
Men quam by 't ſoete Dier, men boerte ſonder meenen,
Men raeckte ſchielijck vaſt, de vryheyd vloogh daer heenen.
De liefde door 't gebruyck allenxkens 't hert verheert,
Krijgt waſdō door 't gebruyk, wort door 't gebruyk verleert.

So

So ſy u ſtelt een uur, met veel geſmeeckx verkreghen,
En als ghy komt, men ſeyt, 't is Juffrouw niet geleghen;
Dat dit ſo gae ſijn gangh: en vleyt haer dienſtmaeght niet,
Noch laet, al is 't u leet, niet blijcken u verdriet.
Siet ghy haer 's andren daeghs, wilt hier niet eens van reppen,
Noch doetſe' uyt u bedrijf geen minne-tekens ſcheppen.
Haer trots ſal ſyghen neer, ſo ghy hier vaſt op ſtaet:
Dit voordeel treckt ghy dan ten minſten uyt mijn Raet.
Terwijl ghy haer bedrieght ſult ghy u ſelfs bedrieghen.
Men moet de looſe Min in 't ſlaep dus looſlijck wieghen.
Die 't Paert op 't ruyme velt den Halfter wil doen aen,
Neemt haver inden hoet, en lockt het met ſacht gaen.
U niet eens voorſtaen laet u brand te moeten ſliſſen,
Al doende men ſich went ſijn tijd-verdrijf te miſſen.
De wonde vreeſt de vlijm daer 't oogh heeft op gelet:
De voghel wil niet neer wanneerſe ſiet het net:

De Min is op ſijn hoe voor die te luyde kryten;
Met ſollen, niet met ſlaen, is hy uyt 't hert te ſmyten.
Maer, Vryers, acht u ſelfs, om niet te zijn veracht;
Het moedigh vrouwen-volck heeft over u geen macht
Dan die ghy haer ruymt in: 't is al te ſlaefs de vlaghen
Eens uytgelaten breyns goedwilligh te verdraghen.
Sy zy ſo ſchoonſe wil, ſluyt ſy u eens de deur,
Al mocht ghy raken in, en komter niet meer veur.
Heeft ſy u uyt-gelacht, een ander ingenomen;
Al ſond ſy u een boo en wilt niet weder komen.
So ſy haer dreutſjes houd; zijt dreuts al even ſeer:
Indienſe' u bitſich nijpt, geeft haer het hare weer.
Bejeghent ſpijt met ſpijt, haer ſmaden loont met ſmaden,
So ſiet ſy hoe het hoort, en word eens wijs met ſchaden.
Doch heeft de Min ſijn voet geheel op uwen neck,
En kond ghy dit niet doen al hieltſe' u voor haer geck;

Koom aen, noch weet ick wat: men moet van als beproeven.
De ſieckten veelderley verſcheyden raet behoeven.
En lee-breeckt langher niet, maer ſet het voor de wint,
En laet de Liefd' haer loop tot dat ſy 't eynde vint.
De dorſt moet zijn geleſt die u ſo heeft ontſteken,
Siet daer de volle kan, laet u geen vocht gebreken:
Jae drinckt oock boven meugh, tot dat het drincken ſtuyt,
En 't ingegulpte nat weer loopt ter keelen uyt.
Zijt altijd by u Lief, verſlijt daer heele daghen,
Kuſt, ſabbert, revel-kalt, en leeft naer u behaghen,
So langh tot dat ghy word dit lymen ſelver moe,
Ja doet het als 't u walght, en langher noch daer toe.
De volheyd die verſaet, het ſat-zijn doet verachten,
Verſaed u vande luſt, ghy ſult nae luſt niet trachten.
De Liefde duurt oock langh die na-docht duren doet:
Wie vry wil zijn die treck dien doren uyt ſijn voet.

't En is naeuw moghelijck dat hem mijn kunſt kan baten,
Die vreeſt dat yemand mocht ſijn oude Lief bepraten.
Een Moeder, veel-tijds meer van tween haer ſoon bemint,
Die midden in 't gevaer des Oorloghs hem bevint,
Als die ſy by haer heeft; waerom? dan door te vreſen
Dat hy vermoort mocht zijn, dat ſy hem quijt mocht weſen.
Wie vreeſen wil, die vreeſ' ſijn eyghen ongeval;
Elck huyſjen heeft ſijn kruys, elck 't ſyne vinden ſal.
Die 't gelt dat hy verquiſt op renten heeft genomen,
Denck om den ſnellen dagh die hem haeſt op ſal komen.
Hy die een Staet verſoeckt, en niet te kryghen weet,
Bekommer' ſijn gedacht met d'oorſaeck van ſijn leet.
Wiens boomgaert ſtaet en bloeyt, denk om de miſt en wormen:
Wiens ſchip is op de vaert, die vreeſe 't windigh ſtormen:
Wiens vader altijd kijft, en gram is op de Min,
Heb, als hy 't Meyſjen ſiet, ſijn vader inde ſin.

Kort-om, wie leefter die niet heeft waer voor te ſorghen?
Den avond brenght ſijn vrees, en haren angſt de morghen.
Doch, Minnaer, ſoeckt ghy vry te blyven van u pijn?
So tracht, ſo veel ghy kond, van niet alleen te ſijn.
't Alleen-zijn vult het breyn met grillighe gedachten,
Voert treurigheyd in't hert, vernieuwt de Min ſijn krachten,
Dan dencken wy om't geen waer af wy zijn berooft,
En't Minne-vyer ontfonckt al was het ſchoon gedooft.
Hoe komt het dat de nacht doet alle ramp verſwaren?
Men miſt ſijn tijd-verdrijf, men heeft geen weder-varen.
Dies ſchuwt't geſelſchap niet, noch band u binnens huys,
Maer laet een vrient u raen ten beſten in u kruys.
Wat doch, als eenſaem zijn, heeft Phillis aengedreven,
Om hopeloos, eylaes, haer ſelfs te nemen't leven?
Sy liep gelijck als dol, 't hayr langs de ſchoudren heen,
Verbyſtert door getreur, verdroncken in geween,

Geen Maegt mocht met haer gaen, geen dienaer haer verbeydē,
De Min, en haer gepeyns, alleenigh haer geleyden.
Nu lagh sy op het strant, in 't heetste vanden dagh,
Nu sat sy op een rotz te zee-waert in en sagh,
En riep met luyder stem aen d'onbesuysde baren;
Demophoön ghy schelm, waer zijt ghy nu vervaren!
Ghy hebt mijn Maeghdom wegh, ghy hebt mijn eer gerooft,
En past op eed, noch trouw, die ghy my had belooft.
Verrader komt ghy niet? en als sy meer wou' spreken
So bleven in haer krop de droeve woorden steken.
Daer was in 't naere bosch een eensaem wandel-pat,
Waer noyt geen mensch en quam, noyt blyde voghel sat,
Als sy dit neghenmael wee-moedigh had betreden;
Wel, seydse, 't is te lang, ick heb te veel geleden:
Hy sie hoe 't hem vergae; en slaet met een haer hant
(Alreets doot-verwigh bleeck) aen hare kousse-bant,

Be-ooght een ſtyve tack, maeckt vaſt, bedenckt haer weder,
En in het dencken ſmijt haer ſelfs van boden neder.
Ach Phillis 't waer met u dus qualijck noyt gegaen,
Had eenſaemheyd u niet vervoert tot ſulck beſtaen.
Wacht Minnaer, wacht u dan van buytens-weeghſe paden,
En in een anders leet voorſiet u eyghen ſchaden.
Gelijck 't alleen-zijn ſchaet, ſo ſchaet oock d'omme-ganck
Van ſulcke die als ghy gaen aen dit euvel kranck:
Het is beſmettend quaet, en ſlacht de teere ooghen,
Die ſonder eyghen zeer geen zeerte ſien en mooghen.
D'een ſet het d'ander aen; recht als hy hincken leert,
Die met een hincke-poot gemeynſaemlijck verkeert.
De Liefde die kruypt voort, gelijck de vlammen glyen
Ter vlucht van kaers aen kaers: dies ſchuwt al wieder vryen.
Komt oock in 't Meyſjes buurt ſo ſelden als ghy kond,
Wel licht ſou door het ſien ontſpringhen weer u wond.

Men

Men kan de dulle Stier niet brenghen door de weghen,
Wanneer hy heeft in 't oogh de geyle Koe gekreghen:
En 't moedigh Ros dat brieſcht, dat bruyſt, dat ſteyger-voet,
Als 't maer een Merry-paert komt erghens in 't gemoet.
't Ontmoeten van u Lief heeft wonderlijcke krachten;
By brant is 't naeſte huys al vry wat quaed te wachten.
't Is goed men ſchuwt de plaets waer dat de plaghe valt:
Het is ſeer licht verkerft, en wonder drae vermalt.
Dies komt niet inde Kerck alwaer ſy gaet te preken,
Bewandelt noyt den Hof daer ghy haer pleeght te ſpreken,
Wat wilt ghy 't laeuw gemoed verhitten weer door 't ſien?
Waer 't mooghlijck ghy moſt in een andre werelt vlien.
Hoe kan die hongher heeft hem van het eten myden,
Wanneer de leckre ſpijs hem lockt aen alle ſyden?
Hoe ſal, hy die verſmacht, van drincken houden op,
Terwijl hy ſiet het nat, terwijl hy heeft de kop?

Iae noch gebreeckter meer: om u geheel te vryen
So moet ghy met u Lief al wat haer aengaet myen.
Haer moeder, en haer broer, haer ſuſter, met de meyt,
Haer ſpeelnoot, en haer nicht, ſchuwt ſonder onderſcheyt.
Laet niemant komen doen een groet van harent weghen,
Noch vraeght niet hoeſe vaert, het is u beſt geſweghen.
Vertelt de reden niet waerom ghy haer verlaet,
Kropt uwe klachten in̄, ſpreeckt nimmer van haer quaet:
Dus ſal ſy metter tijd u uyt de ſinnen raken:
Het ſpreken vaeck verbrod't geen 't ſwyghen goed kan maken.
't En heeft my noyt behaeght, met kyven, op een bof,
Naer al het ſoet gemal, de Min te breken of.
Het is geen eerlijck ſtuck, de liefde te vergelden
Met onbeſuyſden haet, de vriendlijckheyd met ſchelden.
Dat ſy te mets verdwijn, en in haer ſieck-bed ſlijt,
Gelijck een dicke damp verwaſemt metter tijt.

Dat ſy te mets houd' op, allenxkens ſy vergeten.
Waer toe u Lief haer leet by alle man verweten?
'T Moet zijn een wreede beeſt, 't moet zijn een rechte Stier,
Die koelen kan ſijn moed op eenigh aerdigh Dier.
't Is ſchande datmen ſeyd; die twee die nu dus kyven
En konden rechts hier voor niet vanden andren blyven:
Hoe haeſt is vriendſchap daer in vyandſchap verkeert:
Een yeder lacht u uyt, u onheyl niemant deert.
Als 't immers weſen moet, en 't noodigh dient geſcheyden,
Scheyd ſoo, dat niemand ſie den onwil van u beyden.
Raeckt haer niet in haer eer, u ſelven onrecht geeft,
Noch eyſcht niet wederom het geen ſy van u heeft.
Hy doet ſich ſelfs te kort die hem hier aen laet kennen;
Wie wel wil zijn geacht tot wel-doen hem moet wennen.
Doch of ghy by geval in haer geſelſchap quaemt,
Wat ſchilt dient hier gebruyckt, wat raet dient hier geraemt?

Gewis

Gewis ghy hebt alſdan wel op u ſtuck te letten,
U vryheyd loopt gevaer, u hert is voor de netten:
Neemt wantrouw tot een ſcherm, en tot beſchut de ſpijt,
En hebt voor ooghen ſtaeg 't geen ghy meeſt gram om zijt.
Denckt op haer loſſen aerd, denckt op haer looſe vonden,
Denckt op haer bitſe reen, denckt op haer valſche gronden.
En pronckt u ſelven niet, noch 't beſte kleet aen doet,
Wanneer ghy komen ſult daer ghy haer vinden moet.
En hebt geen ſorgh voortaen om 't Meyſje te behaghen,
Noch wilt na haer niet meer dan na de vreemſte vraghen.
Dan of ghy niet en wiſt wat 't vyer aen 't ſmoken houd,
En uwen haert belet te worden yſigh koud;
Wy komen tot geen eynd, om dat wy altijd hopen
Dat ſy ons noch bemint waer dat wy wegh van lopen.
So lang als yemand dit hem ſelven voorſtaen laet,
En iſſer voor ſijn ſieckt in myne Kunſt geen raet.

Dempt

Dempt ſulcken valſchen waen, roeyt uyt dit ydel meenen,
Die ſich te veel maeckt wijs ſtoot alder-meeſt ſijn ſcheenen.
Men hoopt het geen men wenſcht: en 't is den rechten aert
Van liefde, dat, erkent, ſy weder-liefde baert.
Gelooft haer woorden niet, wat valt ſo licht als lieghen,
't Schoon-praten niet en ſtreckt dan om u te bedrieghen.
Belooft ſy op een nieuw, op geen beloften paſt:
En 't zyſe vloeck of vley, blijft by u voorſtel vaſt.
Iae ſelfs en laet u van haer tranen niet verleyen,
Haer ooghen ſy door kunſt gewennen tot het ſchreyen.
Het teere minnend-hert dat word gevochten aen,
Met veelder-hande liſt, met wonderlijck beſtaen:
Met dreyghen, met verwijt, met trotſigh tegen-ſpreken,
Met aengeboden gunſt, met onderdanigh ſmeken.
Maer 't moet gelijck een rotz, in 't midden vande zee,
Niet ſchricken uyt ſijn plaets, niet wijcken van ſijn ſtee.

En wilt haer d'oorſaeck niet van uwen onwil ſegghen,
Dit ſou haer dienen ſlechs 't geſeyde te weer-legghen:
Vertelt niet wat u ſchort, noch opent uwe ſmert,
Maer draeght 't verburghen leet al pruylend in u hert.
Die ſwijght blijft onbeweeght, die 't ſpreken niet kan laten
Geeft middel aen ſijn Lief op 't nieuws hem te bepraten.
't Sal nut zijn oock, dat ghy het Meyſje vergelijckt
By ſulcke daer ſy voor in alle deelen wijckt.
Haer ſchoonheyd, oock hoe ſchoon, by meerder vergeleken,
Sal minder toonen af, ſal niet meer boven ſteken.
Haer danſſen, haren ſang, en al wat haer wel ſtaet,
Sal ſchynen ſlecht by een die haer te boven gaet.
Minerva was wel ſchoon, en Juno fraey van weſen,
Maer door een meerder ſchoont wierd hare ſchoont miſpreſen.
Noch wacht u, dat ghy noyt haer brieven over-leeſt;
De brieven raken 't hert, en roeren om den geeſt.

Smijt

Smijt alle die ghy hebt in 't vyer, en laetſe branden,
En denckt, in deſe vlam verſchroock ick myne banden.
Ick weet u hand die beeft, u oogh dat ſchrickter voor:
Dan neemt een kort beſluyt, en gaeter fluckx mee door.
Ia ſelfs haer ſchildery ſult ghy aen ſtucken ſcheuren,
U kan met die te ſien doch niet meer goeds gebeuren.
Laodamia is hier door geraeckt in 't graf:
Wie 't levend beelt verſtoot, het doode vry ruck af.
Die 't ſchilderijtje draeght, en niet en wil ontbeeren,
Al ſweert hy dat hy 't haet, wie ſal gelooven 't ſweeren?
De plaetſen ſchaden oock; dies als een peſte vliet
De plaetſen daer u is yet aengenaems geſchiet.
Hier heb ick haer geſien, daer quam ick by haer praten,
Hier heeftſe my ontboon, daer ſteels-wijs in-gelaten,
Hier heeftſe my geſtreelt, daer heeft ſy 't my gebracht,
Hier minnelijck gekuſt, daer vriendlijck toe-gelacht.

De

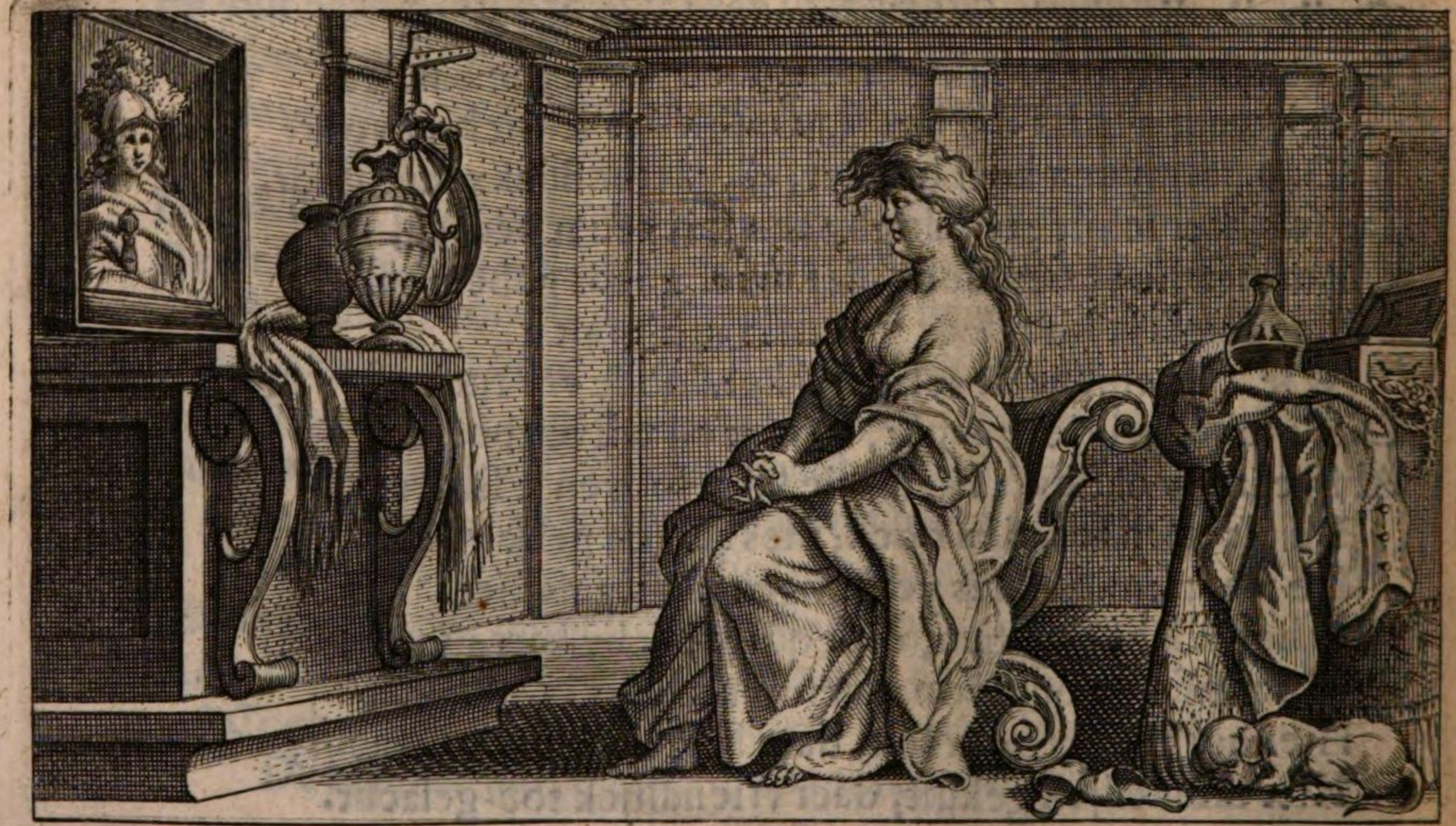

De Liefde die vernieuwt door ſulcken ſoet herdencken:
Die uyt het ſieck-bed komt een kleyn verſuym kan krencken.
Gelijck 't verſturven vyer, met ſwevel-ſtock geraeckt,
Weer inder yl ontfonckt, en meer als immer blaeckt:
So ſal, 't en zy ghy u voor 't geen verlockt kond wachten,
De Min weer breken uyt, weer kryghen nieuwe krachten.
D'ervaren ſtuurman ſchuwt de zanden inde Zee,
De bancken voor het land, de klippen op de Ree.
Schuwt ghy oock elcke plaets waer ghy hebt vreught genoten,
Schreumt daer te zeylen aen, vreeſt daer u ſchip te ſtoten.
Noch zijnder dinghen die niet konnen zijn geraen,
Maer, by geval gebeurt, vaeck hebben goed gedaen.
Had Phœdra arm geweeſt, en haren koſt met ſpinnen
Den gantſchen langhen dagh ſorghvuldigh moeten winnen;
Sy waer gebleven kuys, en had weerſtaen de luſt
Die niet als met haer dood kon werden uytgebluſt.

De Rijckdom weelde teelt, de weelde baert gebreken:
Armoede niet en heeft waer mee de Min te queken.
Dan niemand, gis ick, is voor 't minnen ſo vervaert
Dat hem den rijckdom ſou daer worden door onwaert:
Men vint geen Crates meer die werpt in zee ſijn ſchatten:
Die wijſheyd gaet te hoogh, men kanſe nu niet varten.
Dit waer te harden les, dit waer te ſuur gehaelt,
U vryheyd (ick bekent) ſou zijn te dier betaelt.
Maer 't is gantſch licht om doen, te ſchuwen de Toneelen,
Waer datmen altijd ſiet van vryery yet ſpeelen:
't Vertoonen vande Min, 't na-bootſen van 't geſmeeck,
Het danſſen, 't ſpel, 't geſangh, die maken 't herte weeck.
't En valt oock niet ſeer ſwaer, te laten af van 't leſen
Dat met een ſoet vertoogh u hinderlijck kan weſen:
Al wat van Liefde ſpreeckt, het zy dan noch ſo goet,
Houd wijſlijck uyt u oogh, voorſichtigh van u doet.

Voor al, betrouwt u niet op wel-geſtelde Dichten,
Haer voeten gaen te verr', haer woorden zijn als ſchichten.
Den Rijm is minne-melck, wie voor het minnen vliet
Die vlie met een den Rijm: 't is kruytje, roert-my-niet.
Sluyt Cats gedichten op: ſijn ſoete ſinne-beelden
Ick weet niet wat voor ſoet in myne ſinnen teelden.
Sijn Joſeph over-wint, de Geeſt behouwt het velt;
Maer ick ly niet-te-min door Sephyra gewelt.
Wie kan, wanneer hy 't werck van Heyns heeft in-gekeken,
Noch blyven even hard, de Min noch tegen-ſpreken?
Hooft is vol deftigheyts, ſijn dicht yet ſtatighs voert;
Hoe ſtatigh dat het is, noch heeft het my ontroert.
't Gezenuwt ſin-vol veers van Huyghens, breeckt mijn ſlapen,
Als Huyghens ſchrijft van Min, krijght Min een dubbelt wapen.
Den Rijm van Rodenburgh die brengt my aende Meyt;
En Breroos vryer-ſangh my tot het vryen leyt.

Noyt heeft my Weſterbaen, ſo als ick was, gelaten:
En Coſter, als hy kooſt, kan my terſtond bepraten:
Hoe ſal ick wrevligh zijn als ick ſingh Starters Liedt?
Mijn ſlecht en ſlordigh Dicht dat heeft al mee ſo yet:
Men hoeft geen ſcherpe pijl tot alderhande herten,
Een ſtompe bouwt kan wel een rouwe borſt doen ſmerten:
Wegh met mijn kinder-werck, hoe kints het is gemaeckt,
Noch ſteeckter al wat in dat nae de Liefde ſmaeckt.
Wel aen! komt ghy dit nae, ſo zijt ghy inde haven,
U vryheyd is verdient, u hert verloſt van 't ſlaven.
Maer om te blyven vry, u nimmer voorſtaen laet
Dat yemant anders acht het geen dat ghy verſmaet.
Dit nydigh wroeghen doet de doove-kool weer voncken;
Zijt hier al ſiende blint, en houwt u willens droncken.
Oreſtes heeft veel meer Hermione bemint,
Nae dat ſy in 't beſit was van een ander vrint.

Wat Menelaus ſeyt, hy trock alleen na Creten,
En had ſijn ſchoone Vrouw on-achtſaem ſchier vergeten,
Maer als hem Paris die argliſtlijck had ontſchaeckt,
Hy altijd om haer denckt, hy ſtadigh na haer haeckt.
Hy klaeght, hy kreunt, hy kermt, hy kan noch wil niet ruſten,
Voor Troyen leyt om verr', en hy heeft weer ſijn luſten.
En die te voren naeuw wat minnen was en wiſt,
Word door eens anders min tot minnen aengehiſt.
Het heeft Achilles oock meeſt in ſijn Nymph verdroten,
Dat nu een ander had't geen hy had eerſt genoten.
En 't was niet ſonder reen; Atrides ſliep by haer,
En dat hy 't daer by liet, wie neemt dat aen voor waer?
Elck weet wel hoe 't dan gaet: de koelſte viel daer henen:
Wie ſou by ſulcken Dier in 't bed ſich konnen ſpenen?
Al ſweert hy 't by ſijn ſtaf; ſijn ſtaf en is geen Godt,
En heeft hy 't niet gedaen; hy was te grooter Sot.

Hoe weynigh men yet acht, men kan niet wel gedooghen
Dat yemand nevens ons ſlaet op ons goed ſijn ooghen:
En 't is een eyghen aert van d'onvernoeghde menſch,
Dat meeſtendeel ſijn luſt ſtreckt nae eens anders wenſch.
Treckt ghy u dit niet aen, hebt ghy hier van geen weſen;
So zijt ghy van u quael geheel en al geneſen.
So mooght ghy ſonder vrees voor by haer deur wel gaen,
So mooght ghy ſonder vrees haer in haer ſtoep ſien ſtaen,
So mooght ghy als vol-leert mijn leſſen laten varen,
Vertrecken uyt mijn ſchool, voortaen u ſelfs bewaren.
Dies heeft mijn werck een eynd; en is den doel geraeckt,
So danckt hem, ſoete Jeught, die u heeft vry gemaeckt.

Eynde vande Minne-Baet.

MINNE-DICHTEN;

vervattende

't LOF van CLORIS.

t'AMSTERDAM,

Voor *Heſſel Gerritſz:* Boeck-verkooper op den hoeck vande Doele-ſtraet in de Paſcaert, of in de Engel, Anno 1626.

MINNE-DICHTEN;

VERVLECHTENDE

MET VAN. CLORIS.

T'AMSTERDAM,

Voor Hellet Cornelisz: Boeck-verkooper op den hoeck vande Doele-
straet in de Palcoert, tolin de Engel, Anno 1626.

CHLORIS NYM-
PHARVM GLORIA.

MINNE-DICHTEN;

VERVAETENDE

't LOF van GLORIS.

't AMSTERDAM,

Voor Hieft Cornelis: Boeck-verkooper op den hoeck vande Doele-
straet in de Valcaert, teyn de Engel. Anno 1626.

PHARAMUNDI GLORIA
CHLORIS

CATHOLICA
ECCLESIA

AEN CLORIS.

Choonſte onder de Schoone, wiens blixem-ſchietende ooghen de macht ghehadt hebben van alder-eerſt tot in 't binnenſte van mijn noyt-ghe-raeckte herte door te dringhen; ende wiens bevalligheden de wapenen gheweeſt zijn om mijn noyt-geſchende vryheyt onder 't iuck vande Min te brenghen: ſiet hier de eerſtelinghen vande vruchten die uwe liefde in my ghetcelt heeft, en die ick u, in teycken van dienſtbaerheydt, koom op-offeren: ontfanghtſe met alſoo goeden herte alſſe u van goeder herten aengheboden werden; ende en ſiet niet ſoo ſeer op de kleynheydt vande waerdije der gifte,

gifte, als op de grootheyd vande goede wille des gevers. Hoe weynigh het oock is dat ick vermagh, soo sult ghy dit ten minsten door my genieten, dat ghy de eerste sult wesen, wiens schoonheyd voor onse Nederlanders in haer eygen tale aldus ten toon gestelt werdt. Petrarcha *heeft sijn* Laura *by de Italianen*; Ronsard *sijn* Cassandra *by de Franssen*; Monte-Major *sijn* Diana *by de Spanjaerden bekent gemaeckt: ick hadde u oock wel toe-gewenscht, eenen deftigen* Hooft, *een soet-vloeyenden* Cats, *of een aerdighen* Heynsius; *die u met hare beroemde pinçeelen nae 't leven af-schilderende, uwe volmaecktheden ruchtbaer gemaeckt hadden soo wijd als de Duytsche Spraecke verstaen wordt. Doch by gebreck van beter, soo verwaerdight dit slechte Bloem-kranssen om op de krullende hayren van uwe Maeghdelijcke vlechjes geset te moghen worden, seecker zijnde, dat daer niet een eenigh blaedtjen aen en is 't welck niet van uwen lof getuyght, en van uwe begaeftheden roemt: isser yewers hier en daer een roossen by geraeckt, dat ick uyt de Buur-Hoven gepluckt ende by de myne in-gevoeght hebbe, en stoot u daer niet aen, want sulcx ge-*

schied

ſchied is om het Rooſen-Hoedjen dat ick u gemaeckt hebbe te meerder luyſter te geven. Ick en ſchame het my oock niet, als daer in gevolght hebbende ſoodanige voor-gangers, welcker geleerde wercken de Nydt ſelver moet pryſen, ende d'afgunſtigheyd moet voor goed kennen. Petrarcha, Ronſard, *en* Monte-Major *hebben den Griecken en Latynen af-geleent vele ſoete aerdigheden, daer ſy hare ſchriften en hare tale kunſtelyck mede hebben verçiert. Hoe ſoud men my dan qualyck konnen af-nemen dat ick haer en haers gelycken wederom yet ontleene, om daer mede te doen gelyck ſy gedaen hebben? Daerom myn Soetertje ſtelt u hier in te vreden; ende en vreeſt niet dat yemand deſe myne Dichten voor de ſyne aen-taſtende u die ſal komen ontweldighen. VVerter oock yewers een ghevonden, zijn werck maeckende van droomen uyt te leghen, ende de verhoolenſte ghedachten van anderen te raden; die ſoude willen ſegghen wat voor een Nymphje onder den ſoeten naem van* CLORIS *verburgen is, lacht hem uyt; want hy weet wel dat hy niet en weet wat hy ſeydt: en antwoordt hem vry, dat hy wel mach*

geloo-

ghelooven, dat by aldien my hier niet aen ghelegen en was, ick de moeyte niet en ſoude nemen om dit ſoo ſorgvuldigh te bewimpelen: en indien der my aen gheleghen is, ick wel een ſlecht-hooft moſte weſen van dit te willen bedecken en niet te kunnen. Vaert wel eenighe Vooghdeſſe van mijn hert, en maeckt dat u medooghende gunſte my noch eens ſoo veel ſtoffe gheve, om uwe goet-dadigheydt en mijn verghenoeginghe by al de wereld kundbaer te maecken; als u aentreckende ſchoonheyd ghedaen heeft, om uwe bevalligheden en myn lyden ten toon te ſtellen.

GAet Boeckje, gaet, en kuſt voor my de handen
Van 't ſchoonſte Schoon dat woont aen Amſtels ſtranden:
Beſiet haer wel, en let met wat gemoed
Dat ſy ontfangt mijn groet.

Slaet gae haer lach ſo vol bevalligheden,
Haer fiere tret, haer recht geſtreckte leden,
En watſe doet hoe wel haer alles voeght,
En 't keurighſt oogh vernoeght.

Merckt hoe om 't hooft de lieve lockjes hanghen,
En wat voor ſchoont komt ſluypen op haer wanghen
Als Maeghde-ſchaemt een blooſjen daer in maelt,
Waer by 't geen Roos en haelt.

Ach wat geluck! (ſo ghy 't geluck maer kenden)
Als ſy u blaen nieus-gierigh om ſal wenden,
Te worden van haer vingertjes geraeckt,
So ranck, ſo wel gemaeckt.

Ach, ach, wat luſt! t'aenſchouwen 't lieflijck ſtralen,
Dat uyt haer Oogh ſal op u komen dalen;
Haer oogh dat als 't een vriendlijck lonckje ſchiet,
Betoovert wat het ſiet.

Maer, Boeckje, neen; wilt u ſo groot niet maken,
't Is vol gevaers die vlammen te genaken,
En of ghy ſchoon terſtond treed aen een ſy,
Den brand die blijft u by.

Verſchijnt voor haer met neer-geſlagen oogen,
Een vreſigh hert, en uwe knien geboogen,
't Is gunſts genoegh ſy haer aenbidden laet,
Dies nae geen ander ſtaet.

't Komt u niet toe ſo hooghen moed te draghen,
Van ſulcken Nymph nae grooter gunſt te vraghen:
En is geluckt aen yemand anders yet,
't En luckt aen allen niet.

Aen den

Godt der Minnen.

CUpido, machtigh Godt, wiens wonderbaerlijck ſchieten
De grage Minnaer vreught en droefheyd doet genieten,
Kijckt eens van boven neer, en keert u gunſtigh oogh
Te my-waerts, om te ſien waer mee dat ick u poogh
Ootmoedigh eer te doen: en wilt in danck ontfangen
't Geen ick tot offer-gaef koom aen u Auter hangen;
Niet een gegoten beeld, van ſilver, goud, of tin,
Maer d'eerſte vruchten van mijn bitter-ſoete Min:
De vruchten van mijn Min, mijn onbeſnoeyde Dichten;
Waer meed' ick uyt-trompet u macht, u vlam, u ſchichten:
Recht is 't, dat ick u geef 't geen u met recht komt toe;
Want ick daer mee niet meer als myne ſchult voldoe.

Gelijck men ſiet uyt plicht den Acker-man bewaren
Voor Ceres ſijn Goddin d'eerſt-rype koren-aren;
En even als uyt plicht hy Baccho mede-deelt
Van d'eerſte Druyven die de milde Wijn-ſtock teelt:
So wil ick, dat uyt plicht mijn Muſa u ſal eeren
Met d'eerſte deuntjes die ſy van u quam te leeren.
'k Geloof wel Jovis kind, mijn waerde zang-Goddin,
Dat ghy hebt, onbekent, gehad van aen-begin
Een ſchuyl-hoeck in mijn hert: doch zijt daer blyven ſlapen,
Tot dat u Venus Soon op 't bedde quam betrapen:
U ſpring-aer was verſtopt, tot dat de Minne-ſchicht
Gehecht had mijn gepeyns aen CLORIS ſoet geſicht:
Doe wierd ick eerſt beweeght door 'k weet niet wat beroeren,
Dat my ſchier tegens danck gingh buyten my vervoeren:
Doe vond ick altijd ſtof om op mijn klinckend ried
Van CLORIS en mijn Min te ſinghen eenigh Lied.

Nu was 't haer krullend hayr, dan haer ſnee-witte handen,
Nu haer yvooren hals, dan hare peerle tanden,
Haer lip, haer lonck, haer lach, en altijd ſagh ick wat,
Dat ick noch na mijn ſin niet heel vol-preſen hadt.
Somtijds dwinght my mijn ſmert om jammerlijck te klagen,
En haer de reden van haer wreetheyd af te vragen:
Somtijds dunckt my haer gunſt ſo wonderlijcken ſaeck,
Dat ick door gunſt tot vreugd, door vreugd' aen't rymē raeck.
De Liefde doet my yet in CLORIS ſchoonheyd vinden,
Daer ick voorſeker weet dat niemand oyt op ſinde;
En door 't gevonden goed ontbrant mijn hert met luſt,
Wiens vlam moet door 't geſangh weer werden uytgebluſt.
Alſoo wanneer een Maeght den heelen dagh moet ſpinnen,
Eer datſe kan, goe Sloof, haer heyligh-avond winnen;
Sy ſpint, en ſingt terwijl ſo luſtigh alſſe magh,
En kort ſo door haer ſang den arbeyd en den dagh.

Hoe Muſa? ſeght my doch, waerom ſoud ghy u ſchamen
Met Venus en haer Zoon in vriendſchap te verſamen?
Gelooft my, die u heeft gebannen, onverdiend,
Van ſulcken ſoeten volck, is niet geweeſt u vriend.
Geen Goden ſijnder die malkander nader komen
Tot onderlingh behulp: ſo dat die u ontnomen
Heeft 't aerdigh-ſoete ſtof van 't vryen en de Min,
U nydigh oock berooft heeft van u rechter vin.
En die de min beneemt 't gebruyck van uwe Dichten,
Ontkokert hem daer door ſijn alderbeſte ſchichten.
D'een ſonder d'ander heeft ter nauwer nood de macht
Te raken tot het eynd, waer na ghy beyde tracht,
Waerom doch ſoud ghy dan de Min niet mogen luchten,
En uyt een blinden haet geſtadigh voor hem vluchten?
Koom, treed vry tot hem in; na-dien ick 't u belaſt:
De handen worden ſchoon, als d'eene d'ander waſt.

En ghy, ô Minne-Godt, wilt ghy dat lang ſal duren
U rijck en uwe macht; ſo wilt u doen beſturen
Nae 't voorbeelt, en bericht, van d'ander goede Goon;
Die 't offer, dat hun word ſchuld-plichtigh aengeboon,
Met een gantſch milde hand ontfangen, en beloonen:
En wilt u tegens my oock goedertieren toonen;
Geeft dat mijn trouwe dienſt, mijn liefde, mijn ellend,
Van CLORIS nu of dan mach werden eens erkend.

GESANGH
Vande verloren Cupido.

VENUS gaet haer Soontje ſoecken
,Gantſch verſtoort, in alle hoecken;
Venus ſoeckt 't verloren kind,
Doch ick wed ſy 't niet en vind.

Want de Min is haer ontſlopen,
En ſtracx in mijn hert gekropen:
Waer beſweet, beſnot, behuylt,
Hy voor Venus toren ſchuylt.
Ach! ick ben ſo ſeer beladen;
Ach! wie ſal my helpen raden
Wat ick doen of laten ſal,
Dat ick in geen ongunſt val!
'k Sie wel dat ick van twee quaden
Dit of dat op my moet laden;
'k Sie wel dat van een van twee
D'ongenaed' is voor my ree'.
Nochtans ſoud ick noode ſcheyden
Uyt de gunſt van een van beyden;
Liever waer ick beyder vrind,
En van beyde gaer bemind.

Venus kan haer leet ſo wreken,
En haer Soon weet duyſend treken
Om te quellen die hem laeckt;
Geen van tween wil zijn geraeckt.
Blijft de Min by my verholen,
Soo geraeckt mijn hert aen kolen;
En ſo word mijn ingewant
Door ſijn vyer tot aſch verbrant:
Gae ick oock by Venus ſnappen,
En 't verloren kind beklappen,
Of haer in mijn hertje toon
Waer geſcholen is haer Soon;
Dobbelt ſal hy my vergelden
Dat ick hem dus heb gaen melden,
Met een nieuw-gevonden ſmert
Sal hy pynigen mijn hert.

Lieve Liefde, ſtaeckt u huylen;
'k Laet u in mijn hertje ſchuylen:
Weeſt geruſt en onbelaen,
Ick en ſal u niet verraen.

Maeckt alleen, ghy vlamme-ſtichter,
Dat u brand my valt wat lichter,
So ſult ghy te beter vry
In mijn boeſem zijn by my.

En is vriendſchap vriendſchap waerdigh,
Maeckt dan dat mijn Nymph, goed-aerdigh,
Deſe liefd' die in my woont
Eens met weder-liefde loont.

KLINCK-

KLINCK-DICHT, op't ongekleedt zijn van Cloris.

ALs eerſtmael onverſiens mijn oogen u beſaghen,
So waert ghy nae u ſin en ſeggen ongekleed,
En 't ſpeet u, daer ghy dit of noyt of ſelden deed,
Ick juyſt in ſulcken ſtaet moſt nae u komen vraghen.
Ey, Schoone, laet u dit dus euvel niet miſhaghen,
Want ick gewis voor u geen beter kleedingh weet
Dan 't geen ghy ſoo verſmaed, en ongekleet zijn heet:
De rechte ſchoonheyd kan geen groote pronck verdraghen.
Een witte gaeve muur word met geen verw beklad;
En of ghy ſchoon-al 't beſt had prachtigh aengehad,
Dat u dat ſchoonder noch ſou hebben konnen maken,
Geloof ick nimmermeer; en ſoo 't ſoo weſen ſouw,
O dat ick u dan noyt alſo gekleed aenſchouw'!
Want myne ſinnen licht aen 't hollen ſouden raken.

LIEDT,

LIEDT,

Op de wyse van *Puis que ſeul je m'en voy.*

DE milde Hemel geeft
U, Cloris, 't ſchoonſt hy heeft
Van over langh geſpaert,
En naeuw bewaert,
Om u te maken 't eenigh een
Dat ſchoon genoemt mach zijn alleen.

U ooghjes, ooghen niet,
Maer ſterren, daer men ſiet
Uyt ſtralen 'k weet niet wat
Dat herten vat,
Heeft hy geſmeedt van 't ſelfde ſtof
Waer dat de morgen-ſterr' is of.

Om

Om u ſoet-krullend hayr
So nam hy Venus waer,
En ſneed haer af een vlecht,
Als ſy te ſlecht
's Nae-middaghs (ſooſe ſomtijds plach)
Met open deuren ſlapend' lach.

Dit 's 't vlechje (ſoomen ſeyd)
Waer van Cupido breyd
De ſtricken, daer aen 't kind
De Minnaers bind:
Is 't wonder dan dat menigh hert
In u ſoet-krullend hayr verwert.

U wangſkens hebben al
Het geen dat hy ontſtal

De

De Lely en de Roos,
Die hy verkoos
Om ſtellen haer wit-bloosend-ſchoon
Op uwe koontjes trots ten toon.

U borſjes appel-rond,
U kleyne lieve mond,
U lipjes als Corael,
Doen altemael
Die wie u ſiet yet in u vind
Dat hy acht waerdt te zijn bemind.

Doch d'Hemel heeft (belet
Doch Nood-lots ſtrenge Wet)
Noch yet zijnd onvolmaeckt,
Sijn werck geſtaeckt;

Dat's,

Dat 's, dat hy niet betracht en heeft
Dat even ſchoon ghy eeuwigh leeft.

Ach! is 't niet jammer groot,
Dat d'al-verdoende doot
Ons door verloop van tijt
Sal maken quijt
En dat ſal komen in het graf
't Schoonſt dat Natuur de werelt gaf!

Dan Nymph ick weet u raet,
,So ghy u raden laet,
Hoe ghy de wreede doot
Kond zijn te groot,
En hoe u ſchoonheyd, t'zijnder ſpijt,
Kan ſijn verwinſter van de tijt.

Een middel, een alleen
Ick weet, en anders geen;
Dat 's, dat ghy na u beelt
Een ſpruytje teelt,
't Geen onſ' na-Neven toonen mach
Hoe 't ſchoon in u te proncken plach.

Indien het Veulen aert
Na die het heeft gebaert;
En 't Tortel-duyfje ſoet
Geen Uyl en broet;
So kanmen giſſen licht, dat uyt
D'Een ſchoonheyd weder d'ander ſpruyt.

Dus Nymphje, volght mijn raet,
En geeft u tot de ſtaet

Die

Die u kan geven vreught
En veel geneught,
En die kan doen dat, tot haer leet,
Ghy Tijd en Dood met voeten treet.

KLINCK-DICHT,

op een on-lydelijck lyden.

En is geen ſieckte 't geen ſo ſeer beangſt mijn leven,
Het is veel eer de doot die my doorboort het hert.
Dood, neen; het is een brant die noyt gebluſt en wert,
Wiens vlam door al mijn lijf geſtadigh word gedreven.
Brandt, neen; maer een gequijn dat met een quelligh beven
En trage onluſt ſteeds mijn flaeuw gemoed benert.
Gequijn, neen; maer veel eer een eyndelooſe ſmert
Door 't Nood-lot my tot ſtraf van Stout-beſtaen gegeven.

Want was het ſieckte, men die wel geneſen ſoud':
Was 't brand, of dood, ick waer al lang verbrand, of koud:
Was 't quellingh en gequijn, helaes! mijn droeve daghen
Die waren al verteert: en niet-te-min ick moet
Gedurigh, ſonder dat my ſulcx eens ſterven doet,
Straff', ſieckt, dood, brant, gequijn, om uwent wil verdragen.

KLAGH:

KLAGHTE.

HEt tuymel-ſieck Geval, dat door een ſtadigh keeren
Sijns nimmer-vaſten ſtants ſchijnt d'Aertkloot te beheeren,
Voert met een los beleyt ons nu tot inde top
Van 't altijt-draeyend rat, en geeft ons dan de ſchop:
Lacht ons nu lieflijck toe, met een aen-minnigh vleyen,
En korts daer nae herſtelt ſijn ſtuurs geſicht tot ſchreyen.
Ons wanckelbaer geluck dat ſwiert gelijck een veer.
Die vande winden wert gedreven gints en weer:
So dat die, onbedacht, haer ſelfs daer op betrouwen,
Een huys in 't mulle ſant des-loſſen oevers bouwen.
Dit heb ick dus beproeft; en voor een weynigh ſoet
Mijn CLORIS my een kop vol gal uyt-drincken doet.
Ach CLORIS! en nochtans en kan ick niet gelooven
Dat ghy my met u wil ſoud van mijn heyl berooven:

U weſen anders tuyght, indien het uyterlijck
Van 't geen in 't herte ſchuylt kan geven eenigh blijck.
En hoe ſou 't mooghlick zijn, dat in die ſoete oogen
Yet anders woonen ſou als ſoetheyd en mee-doogen?
Hoe ſoud het konnen zijn, dat die wiens pen en hert
Geſtadigh tot u lof en dienſt gedreven wert,
Van u ſou zijn gehaet? en dat ghy ſoud de tyden
Van ſijn beſoeck met een te wreede hand af-ſnyden;
So hy daer meed' (helaes!) doch maer alleenlick tracht
Na ſtof waer door u naem tot d'eer-trap zy gebracht:
Op dat de Nymphen die de Maes en 't Scelde drincken,
U ſchoonheyds lof-geſangh noch moghen hooren klincken.
Denckt, CLORIS; denckt doch eens, of 't oock al billick zy,
Dat die op 't ſlechte hout u bootſt eens ſchildery,
Winn' gelt met u te ſien? en dat die u gaet maken
Om niet een beeltenis die wurm noch mot kan raken,

Van

Van u verſchoven blijf door noyt-verdiende ſpijt?
Neen CLORIS; neen, ick u mijn ongeluck niet wijt.
't Is verr' van daer dat ghy ſo wreed ſoud konnen weſen;
Maer geef't Geval de ſchult: dat, even als 't voor deſen
My hoogh-verheven had, my nu weer licht de voet,
Op dat het my oock doe gelijck het andren doet.
't Voorleden niet-te-min luſt my noch t'over-dencken,
Hoe wel my ſulck gedenck in tranen doet verdrencken:
Want mijn benaeuwt gemoed dat ſchijnt door het getraen
En door 't vergunt geklagh te worden wat ontlaen.
Wel op dan droeve Luyt, laet u bedruckte ſnaren,
Die eertijts van mijn vreught getrouwe tuyghen waren,
Nu oock getuyghen zijn van 't onverwacht verdriet,
Waer mee dat my 't Geval ontſchuldigh over-giet.
Heft aen een treur-geſangh, van 't geen my over-komen
Is ſindt dien dagh doe my mijn vryheyd wiert benomen:

Of mooglijck CLORIS door het hooren van mijn klacht
Tot mede-lyden mocht noch werden eens gebracht!
Ter tijt, als nu de Son, door 't wenden van ſijn waghen,
In een gelijcke ſchael had dagh en nacht gedraghen,
Verlockte my een luſt om eens de Feeſt te ſien
Die dan gewoonlijck plach aen d'Amſtel te geſchien:
Ick gingh om eens ter vlucht de ſchoonheyd aen te ſchouwen
Van ſoo veel Nymphen die langs 't ſchip-rijck Y haer houwen:
Ick gingh maer om te ſien; doch eer ick daer op dacht,
Gevoeld' ick my door 't ſien in ſlaverny gebracht.
Alſo geloof ick dat Leander was gekomen
Om Seſtus te beſien, als hy wierd in-genomen
Met Erôs lieve Min, en als 't ſoet-glinſtrigh oogh
Van ſulcken waerden Nymph ſijn herte t'haer-waerts toogh.
Doen eens, recht als de lucht met duyſent goude ooghen
Nae 't dalen vande Son op 't çierlyckſt was door-tooghen,

Gevielt

Gevielt dat 't lieve weer ons noode wat te gaen
Vertreden onſe ſpijs; want even had de Maen
In een volwaſſen rond haer hoornen toe-genepen,
En 't windjen langhs 't geboomt men naulycx hoorde ſlepen;
De Stadt die was vol volcx, en al de ſoete Jeught
Scheen door de milde wijn en 't kermis-bier verheught.
Een Herder om en om my leyde door de ſtraten,
Tot dat 't Geval ons bracht waer dat twee Nymphjes ſaten
Gedoocken onder 't loof van een beblade tack,
Die mynen maet terſtont, als kenniſjes, aenſprack;
En ick, wat kond ick min als my mee by te voeghen:
De Nymphjes, om ons op ons bidden te vernoeghen,
Die vonden goed, in 't leſt, dicht aende water-kant
Wat wandelen te gaen: dies wy ons hand aen hant
Elck met ſo ſoeten kaer op 't minnelyckſte paerden:
En mijn nieuws-gierigh oogh ſich niet ſo wel bewaerde,

Of 't pooghde ſtaegh te ſien by wie dat my 't geluck
So gunſtigh had gebracht: ick ſagh van ſtuck tot ſtuck,
En hoe ick langher ſagh, hoe meerder ſich vertoonde
't Uytmuntend'-çierlijck ſchoon, dat in mijn CLORIS woonde:
't Geſicht dat won mijn oogh, het oogh bekoorde 't hert,
En 't alder-ſoetſte ſoet wiert oorſaeck van mijn ſmert.
Maer als de lieve reen van haer beleefde woorden
De deuren korts daer na van mijn gehoor door-boorden,
Doe wiert ick eerſt geheel als buyten my vervoert,
En mijn gemoed door ſo yet ongewoons ontroert:
En wiſt niet, oft een droom, of waer was 't geen my beurde;
Voor 't nydigh klock-geſlagh mijn ſoete vreughde ſteurde,
En ons vermaende dat het tijd was om te gaen:
En doe ginck my op 't nieuws een nieuwe luſt bevaen,
Om eens by daegh te ſien het geen my ſo volkomen
By avond leeck te zijn: want 't oordeel wert benomen

Door 't ſcheemren van de nacht, en hy begint verkeert
Die ſchoonheyd by de kaers of by de Maen waerdeert.
't Geluck my wederom ſo gunſtigh hier toe-lachte,
Dat eer ick 't hopen dorſt, en eer ick het verwachte,
Ick my by CLORIS vond; by CLORIS, waer ick doen
Meer ſchoonheyds noch in ſagh als ick koſt eerſt vermoen.
Gelijck Diana munt uyt alle de Najaden,
Wanneer ſy gaet ter jacht, of als ſy haer gaet baden:
So deed' mijn CLORIS oock in 't midden van 't getal
Van ſoo veel ſchoone, die daer waren by geval:
Haer goud-beſchamend hayr in duyſent ſtrickjes vloeyde;
Waer mee Cupido my op 't onvoorſienſte boeyde;
Uyt hare ooghen (of veel eer twee ſterren) quam
Een ſulck ſoet-ſtralend' licht, dat het my ſchier benam
't Gevoelen van mijn ſelfs: ſo dat ick my gelijcken
Met recht mocht by de geen die op den middagh kijcken

Na 't flickren vande Son; en even-wel wat waſt,
Ick ſagh en ſagh ſo langh, tot ick my voelde vaſt.
Alſo wanneer des nachts de domme vlieghjes vlieghen
Nae 't ſchijnſel vande kaers (waer in ſy haer bedrieghen)
Al voelen ſy daer door haer wieckjes wat geſchent,
So houden ſy nochtans niet op, van daer ontrent
Te ſwieren heen en weer, voor datſe zijn gevanghen,
En, door haer eyghen ſchult, in 't kaers-ſmeer blyven hanghen.
Op 't net-beſneden vlack van 't voorhooft wel-gemaeckt,
Dat 't alder-witſt yvoor ſijn witheyds roem ontſchaeckt,
Daer waren in-geleyt twee ebben-houte bogen,
Op 't aerdighſt van natuur voor meeſter-ſtuck vol-togen;
Die aen haer ſoet geſicht ſoo dienden tot çieraet,
Gelijck het gout 't geſteent dat in haer prachtigh ſtaet.
Langs haer twee koontjes heen daer ſaghmen 't rood der rooſen
Met Lely-wit vermenght op 't alder-ſchoonſte blooſen.

Haer

Haer lieve kleyne mont die was rontom bepaelt
Met lipjes, daer 't corael op verre niet by haelt:
Waer onder, als 't gelach dee ſchuyven de gordynen,
Men, als een Peerlen lijſt, de tantjes ſagh verſchynen.
Haer effen blancke hals, beſchaemde 't Marmer-ſteen;
Waer onder in het kleed yet ſchoons verborghen ſcheen.
In haer ſnee-witte hant daer koſtmen ſien vergaren
En lieflyck loopen door de Hemel-blauwe aren.
Ja ſelfs ick heb gevoelt hoe dat haer kleyne voet
Al mee yet had, dat my ontroerde mijn gemoet.
Wat wil ick ſtuck voor ſtuck, en lit voor lit aenwyſen,
Nadien ick niet en ſagh dat niet was waert om pryſen?
Ach CLORIS! denckt doch eens, hoe ick moſt zijn geſtelt
Terwijl mijn keurigh oogh ſo was op u gevelt!
Helaes! 't was quaet genoegh: maer doen ick u ginghe geven
Een half-geſtolen kus, doe wiert mijn ziel gedreven,

Of

Of een groot deel daer van, tot in u lieve mont:
Dus komt het, dat ick haeck te weſen t'aller ſtont
By u, waer ick de helft heb van mijn ziel verloren,
En d'ander helft die pooght mijn boeſem door te boren
So haeſt ick u genaeck, om weer te zijn gepaert
Aen 't afgeſcheurde deel: recht even als de ſtaert
Eens door-geſueden Slangs, die, woeligh, op en neder
Vaſt wiſpelt langhs het velt, om ſo te moghen weder
Gevoeght zijn aen haer hooft. leght CLORIS, legt eens op
Mijn borſt u ſachte hand, daer ſult ghy klop op klop
Geweldigh voelen ſlaen, en ſult dan moeten vraghen
Hoe mijn benauwde borſt kan ſulcken ſlaen verdraghen.
Vijf ſes mael quam ick noch by CLORIS na dien dagh,
Doch noyt; dat ick in haer niet op een nieuw yet ſagh
't Geen was verwondrens waert: geheele weken ſchenen
My dagen maer te zijn; de tijd die was verdwenen

Eer

Eer ick het wierd gewaer dat ick moſt d' Amſtel-kant
Verlaten, en my weer gaen keeren na het lant
Waer d'af-getapte Rijn flaeuw-hertigh door komt vloeyen:
Doch CLORIS af-zijn deed mijn ſmert en quelling groeyen.
Alſo heeft Phyllis meer en vyerigher gebrant
Om haer Demophoön, doen hy verliet haer ſtrant,
Dan doe ſy hem mocht ſien, en ſy mocht by hem weſen;
Gelijck haer droeve dood dat heeft in 't leſt beweſen.
Ick was niet als ick plach, maer wou ſtaegh zijn alleen,
Om dat my 't lieve beelt van CLORIS dan verſcheen.
Ick vond mijn meeſte vreught, of onder dichte boomen,
Of yewers aende kant van buytens-weeghſe ſtroomen;
Om dat ick onbelet daer ſpreken mocht mijn klacht,
En in mijn eenigheyd mocht voeden mijn gedacht.
Vrouw Echo heeft alleen ſomwylen uyt meedogen
Haer al-begrypend' oor tot mijn getreur gebogen,

En ſcheen my nu en dan een hert te ſpreken in,
Als ſy my ried te zijn volhardigh inde Min.
Ick nam niet meer vermaeck in yemand te beſoecken,
Het hert was uyt-ten huys', de ſinnen uyt de boecken:
Mijn Meeſters mochten vaſt om ſtrijt doen les op les,
Ick quam naeuw tot gehoor ter maent een mael vijf ſes.
't Geen daer ick alder-beſt mijn tijd mee koſt verdryven,
Dat was een lof-gedicht van CLORIS te beſchryven:
Op dat door mijn geſangh haer ſoet-aen-treckend ſchoon,
En haer bevalligheyt mocht zijn geſtelt ten toon.
Hoe dickwils heb ick wel Leander gaen benyden,
En in mijn ſelfs geſeyt, 't geen hy heeft moeten lyden
Is niet by 't geen ick ly: 't is waer dat als hy ſocht
By ſyne Nymph te zijn, hy dan de koude vocht
Van d'Helleſpontſche zee met ſwemmen moſt door-boren:
Maer wat genoot hy weer niet van ſijn uytverkoren?

Daer ick, om ſlechts alleen mijn CLORIS eens te ſien,
Aen 't wreed onſtuymigh Meyr mijn ſelven wel ſou' bien.
Als hy ſich gaf ter Zee, ſagh hy een fackel branden,
Getuyge van het vyer, en van de ſoete banden,
Waer door hy met ſijn Lief in weelden was verknocht;
En ick, wanneer ick nu met moeyten heb geſocht
By CLORIS eens te zijn, ſou my geluckigh achten
Indien ick ſoo veel gunſts van haer ſlechs dorſt verwachten,
Dat ſy my of een ſtrick, of lint, of zyde bandt,
Tot een gedachtenis, wouw binden om mijn handt.
'k Beken; Leander heeft daer in geſchoten 't leven:
Maer wie en ſou' niet ſoo ſijn leven willen geven?
Met hoe veel tranen heeft hem Ero dood ontfaen,
Als ſy om ſynent wil haer ſelven heeft miſdaen?
Ach CLORIS! wiſt ick dat ghy ſoud mijn dood beſchreyen,
Ick gingh vrywilligh my van nu daertoe bereyen.

Dus bracht ick door de tijd in tranen en geween;
Hoe-wel mijn ongeval my noch verdraeghlijck ſcheen,
Om dat een blinde hoop my als voor vaſt toe-ſeyde
De gunſt van mijn Vooghdes, ſo ick de tijd verbeyde:
Ja deſe hop' die dee, dat in mijn ongeneught
Ick vinden koſt (helaes!) mijn alder-ſoetſte vreught.
Dan nu ſo ſie ick eerſt, hoe dat ick ben bedroghen,
En hoe de loſſe hoop my valſchlijck heeft geloghen.
Want als nu tien-mael had de ſilver-bleecke Maen
Haer holle rond gevult, en tien-mael weer ontdaen:
Sints ick uyt 't oogh verloor de leyd-Ster van mijn leven
(Waer door mijn ſchuyrjen wiert, gelijck verdwaelt, gedreven
In d'ongeſtuyme zee van klaghen en misbaer,
Waer 't ſuchten was de wind, de tranen golf en baer)
Begoſt de dolle Hond met een uytſinnigh raſen
Sijn brandigh-heeten aem vaſt over al te blaſen,

En door zijn naar geblaf der Muſen ſoeten ſanck
In't Leydſche Helicon niet meer een-ſtemmigh klanck:
Waerom de Hooge-School wierd voor een tijd geſloten;
Dies ick doe dacht mijn leet dat heeft de Goon verdroten,
Vermidts zy my de tijd vergunnen dat ick mach
Mijn CLORIS weder ſien, gelijck ick eertijds plach.
Doch als ick alder-dichtſt was by mijn heyl gekomen,
So wierd my heyl en hoop door 't wan-geluck benomen.
Fortuyn, dat wrevlig wijf, 't welck nieuwers in volhert,
Dan dat zy ſtadigh om en om gedreven wert,
Die had (ay wreede daed!) mijn CLORIS toe-geſonden
Een taije traeghe koorts, en haer daer mee gebonden
So even-ſtaeg in huys, dat zy nauw had de moet
Om buyten hare deur te ſetten eens een voet.
Ick was ter plaets zy was, en mocht niet by haer komen;
Ick ſagh meeſt alle daegh de groene linde bomen,

Waer onder ick haer had ſo menighmael geſien;
En nu mocht my niet meer een ſulck geluck geſchien.
Ick ſcheen recht Tantalus, die boven 't hooft heeft hangen
Veellecker-ſmaeckend fruyt, waer nae hem doet verlangen
Een hongerige luſt, die door het aenſien waſt,
Doch 't vlugge fruyt vervlieght ſo haeſt hy daer na taſt.
Hoe dickwils heeftmen my voor by haer deur ſien draven,
Om ſlechs met een geſicht mijn heeten brand te laven:
Hoe dickwils en hoe lang heb ick vergeefs gewacht,
Dat ick by CLORIS ſoud' op 't leſt eens zijn gebracht!
En ſoo 'k dan by geval haer ſagh eens voor de glaſen,
So wierd mijn vier maer meer geſtoockt en opgeblaſen;
Ia 't bracht my wel ſo verd, dat ick uyt ongedult
Mijn CLORIS ſomtijds gaf van mijn verdriet de ſchult.
Ach wreede! ſeyd ick dan, die luſt neemt en behagen
In my dus iammerlijck met ſoo veel leets te plagen,

Koom, koom, koelt liever eens u wrevelig gemoed,
En u moord-gierigh oogh in mijn onnooſel bloed:
Dan dat ghy my dus ſtaegh doet duyſent dooden ſterven,
Doch dooden; daer ick ruſt noch recht door kan be-erven.
Maer naulyckx was geparſt tot myne lippen uyt
Door ongedult en pijn dit klaeghlyck naar geluyt.
Of ick begon terſtont (gelijck die ſchielyck komen
Wt'traſen van een koorts, of uyt benaude dromen)
Te keeren tot mijn ſelfs, en had recht herten-leet
In't geen ick had geſeyd: dies ick't my dus verweet,
Ha! onbeſuyſde tong, wie heeft dy macht gegeven
Te ſeggen 't minſte quaed van't leven van mijn leven?
Wie maeckt dy doch ſo ſtout, dat du vertreetſt de wet
En 't nauw-bepaelde perck, dat ick dy heb geſet?
Of weet-ſtu kaeckſter niet, dat du maer biſt geboren
Om uyt-te-ſpreecken 't lof van CLORIS mijn verkoren?

Daer nae dan ginck ick voort mijn gal en grimmigheyt
Wt-braecken op't Geval, een oorſaeck van mijn leyt;
Ick noemden haer Beulin, en wreeder als de baren
Van d'eyſſelijcke Zee, die hare moeder waren,
Wanſchapen ongediert, kael-koppige Sottin,
Vreught-ſtoorſter, blinde feeckx, deughts-erref-viandin,
Der booſen voedſter-vrouw, Stief-moeder vande goeden,
Schijn-heyligh, die maer ſoeckt de werelt geck te broeden.
En dit was alle daegh iae alle uur weer aen,
Tot dat ick (afgeſlooft) nam voor my te beſtaen
Of ick door't reyſen ſou mijn CLORIS leeren derven,
En of d'onleegheyt kon mijn vier wat doen verſterven.
Doch even als een hert, dat een gekromde pijl
Heeft in zijn teere borſt, hoe't meer in alder ijl
Sich om te vluchten ſtelt, hoe't meer en meer doet dalen
Het doodelycke ſtael: Soo ginck't oock met mijn qualen,

Die

Die hoe ick verder vlood, hoe meer die in getal
Verveelden door de vlucht: en ſo ick by geval
Dan onder Nymphjes quam, in plaets van die te poogen
Met een ſoet onderhoud te trecken tot mee-doogen,
So ſat ick als verſuft, en als de ſtomme bloen
Die niet als na het ſchoon te ſien en konnen doen:
'k Beſagh nu dees, nu die; en vond ick dan eens haeren
Die lieflyck op-gekrult in duyſend golfjes waren,
So dacht ick ſulcken haer mijn CLORIS oock verçiert,
Waer in als in een net ick eerſt gevangen wiert.
Indien ick inden hoop ſagh twee git-bruyne oogen,
Die met een ſoet gewelt een yeder tot hun togen;
So dacht ick, dit zijn recht twee broertjes van't geſicht
Dat ſo ſoet-glinſtrigh in mijn lieve CLORIS licht.
Ia wat ick quam te ſien in deſe vreemde landen,
Was oly inde vlam, en deed mijn vier meer branden.

Helaes wat ſal ick doen? mijn CLORIS treckt mijn hert
Gelijck door 's ſeyl-ſteens kracht het ſtael getrocken wert.
Ick weet dat ick by haer geen middel heb te komen,
En even-wel en kan ick myne wil niet tomen:
Ick heb het al beproeft, ick heb van all's verſocht,
En word hoe langs hoe meer in wanhoops ſchuyt ghebrocht,
Dies ick (ten eynden raed) my gae voor't leſte keeren
Tot Minne-Gods Autaer, en my voor hem verneeren.
Gelijck de Stuurman, die, wanneer zijn ſchaeloos ſchip
Word vande Noorde wind gedreven na een klip,
So dat noch anckers hem noch al de kabel-touwen
En konnen tegen't ſlaen der baeren langer houwen,
Sich hoopeloos begeeft tot bidden, of miſſchien
Neptun in ſulcken noot hem zyne hulp wou bien:
So keer ick my tot u, ô God die ſelfs de Goden
Hebt onder u gewelt, hebt onder u Geboden,

Houd

Houd op, houd doch eens op, en pynight my niet meer,
My, die u Dienaer ben, en die u ken voor Heer.
Recht liever uwen ſchicht en uwe felle péſen
Nae CLORIS ſteenen hert, dat u noyt heeft beweſen
Noch eer, noch eenigh blijck van onderdanigheyd:
Indien ghy haer verwint, ſo is voor u bereyd
Een groene Laure-krans: doch yeder ſal u laecken,
Dat ghy u onderdaen u wreede kracht doet ſmaecken.
Of ſoo door't Noot-geval u ſulckx verhindert wert,
En dat mijn dood alleen kan eynden myne ſmert,
So bid ick, dat ghy dit te weegh brengt, uyt mee-dogen,
Dat na-demael haer noyt mijn lyden heeft bewogen,
Mijn vroeg-verhaeſte dood haer doch beweghen mach,
Dan ſal de dood my zijn meer lief als 't leven plach.

LIEDEKEN,

Op de wyse van *La Princesse.*

WEL op mijn Luyt wilt singen,
Laet door de wolcken dringen
Een helle klare klanck,
Laet hooren uwen soeten sanck,
Bromt uyt wat lof men geven sal
Aen CLORIS, die alleen heeft al
't Geen in't gemeen
Velen geeft Natuur te leen.

Mijn

Mijn wanckelbare ſinnen
Verdwalen in't beginnen,
't Geſtrael van haer geſicht
Doet ſchemeren mijn teder licht,
Haer blonde hayr beſchaemt het goudt,
Iae Phœbus 't zyne ſlechter houdt,
Haer ſchoon voor-hooft
D'eerſt-gevallen ſneeuw verdooft.

Haer kaeckjes lieflijck blooſen
Als nieu-geboren Rooſen,
Of als Auroor komt voort
Wanneer ſ'ontgrendelt 's Hemels poort,
Haer ſoet-aentreckende gelach
Is aengenamer als den dach,

En witter als
Wit yvoor is haren hals.

Haer wel-gemaeckte handen
Die maken vaſt de banden,
Waer in ſich menigh hert
Geluckigh acht te zijn verwert.
Wat wil ick pryſen deel voor deel?
Elck lit is waerdigh zijn geheel.
En verder niet
Koſt mijn oogh beſpeuren yet.

LIEDE

LIEDEKEN,

Op de wyse van *L'Espagnole*.

WAerom en is mijn tong doch niet so bequaem,
En niet so ree,
Wanneer ick u vertel met een hyghenden aem
't Geen my doet wee,
Als ick my vond, reed op die stond
Doen ick wierd door u oog ghewond?

Terwijl ick dool alleen in het groene velt,
Of aen het Y,
Kan ick so wel verhalen het geen dat my quelt,
En 't geen ick ly
Om dat u hert door al mijn smert
Weynigh of niet bewoghen wert.

Dat daer omtrent geen key-ſteen en is ſo verſteent,
Geen ſo hart hout,
Geen Straet ſo droog dat om mijn geklagh niet en weent,
En 't niet en rouwt
Dat ick dus quijn, en dus verdwijn,
Sonder van u gehoort te zijn.

Mijn oogen die met traentjes ſtaeg zijn bevrucht,
Mijn bleecke kleur,
Mijn borſt daer tegen danck ſtaegh uyt ſluypt ſucht op ſucht,
En mijn getreur,
Tuygen die niet, als ghy my ſiet
Dat ick min, en dat my ſchort yet?

Maer Schoone, ſo haeſt als ick eens by u kom,
Vrieſt my 't hert toe,

Mijn tong beſwijmt, mijn ſtem beſwijckt, en ick word ſtom,
Wat ick oock doe,
Iae wat ick poogh, 't ſeggen niet doogh,
En kan niet ſpreecken als met 't oogh.

KLINCK-DICHT;

Aen de V Vindt.

ACH ſoete Weſte wind, die ick ſie weeldrigh dolen
Door't lieve groene loof van menig hooge plant,
En die met ſoeten reuck de lucht en 't gantſche lant
Vervult ſo haeſt ghy die 't gebloemte hebt ontſtolen:
So oyt mee-doogentheyd was in u hert geſcholen,
So ſtelt om mynent wil u werck wat aen een kant,
En gaet begeeft u eens nae d'aengename ſtrant,
Waer dat mijn ongeluck houd mijn geluck verholen;

Gaet,

Gaet, maer draeght met u mee mijn klachten en ghetraen;
Die ick aen dit geboomt ſo dickwils heb ghedaen;
Mijn eenigh tijd-verdrijf in dit mijn droevigh leven;
Daer ſult ghy ſoeter geur gaen vinden inde mond
Van CLORIS, dan ghy oyt op eenigh blomken vond;
Brengt my die, om mijn hoop daer voedſel door te gheven.

Aen Apollo

Over de ſieckte van CLORIS.

APollo, 's werelts Oog, Genees-kunſts eerſten vinder,
Geleertheyts voedſter-heer, Luyt-liever, Sang-beminder,
Hoe komt daer ghy ſo naeuw door-ooght wat hier geſchiet
Dat ghy het ſieck-zijn van mijn CLORIS niet en ſiet?
Of ſo ghy 't ſiet, ey ſegt, hoe kan het mooglijck weſen
Dat ghy ſo lang vertraeght haer ſieckte te geneſen?

Helas!

Helas! ſy die hier voor met duyſend aerdigheen
Vermengde 't ſchoon en 't wijs bevalligh onder een,
Die alſſe nam de Luyt haer luyt gelijck dee leven,
Die alſſe ſong de ſangh een ziele ſcheen te geven,
Die vriendlijck met ontſagh, en deftigh met verſtant,
Een eer was van ons eeuw, de pronck was van ons lant,
Leyt nu geboeyt in 't bed, en ſchijnt door 't quelligh quynen
Eens al-te-taeyen Koorts allencxkens te verdwynen.
Haer blixem-ſchietend Oogh, dat met een wondre kracht
Haer alles watſe ſagh vrywilligh t'onder-bracht,
Nu met een flaeuwe keer ten Hemel-waert gheboghen,
Noodt Hemel, Hel, en aerd, en menſchen, tot medoghen.
Haer ſtem voor deſen tolck van duyſend ſoete reen,
Is nu een droeve boo van ſuchjes en geſteen.
Haer wancxkes, diemen ſagh veel aengenamer bloſen
Als inde lieve Mey de verſch-ontloken roſen,

Die

Die zijn nu ſlap en bleeck; en 't minnelijck corael
Dat op haer lipjes lagh verandert vaſt in vael.
Haer vinghers rond en ranck, haer net beſneden handen
Die worden dor en dun, en teren uyt door't branden.
Ay Koorts! ay wrede koorts! laet af, laet eenmael af,
So lieven iongen ſpruyt te ſlepen na het graf.
Haer lichaem is geen ſtof om in u vier te blaecken,
Haer hert en is geen doel voor uwe pijl te raecken,
En iſt haer opgeleyt het branden niet t'ontgaen,
Laet Min, de ſoete Min, haer hertje ſteecken aen:
Laet hem zijn gulde ſchicht op haeren boeſem vellen,
Haer ſchieten ſonder ſchae, haer kittelende quellen.
Deyſt bleeck-gekaeckte kol, deyſt oud verrimpelt vel
Nae Plutoos duyſter huys, verſteeckt u inden hel,
Eer dat u Phœbus koom met wel verdiende ſlaeghen
Uyt ſulcken lieven lijf, ſo ſchoone leden iaeghen,

En doet hy 't niet, ick ſweer hy is niet die hy placht,
Vermits hy luyt, noch ſang, noch geeſt, noch ſchoonheyd acht.

Vreughde-Sangh.

OM-vlecht mijn jeughdigh hooft met groene Myrte-rancken,
Die ick tot Venus eer, en om haer te bedancken,
Van nu af draghen wil: vermits laeſt-leden nacht
Sy eyndelijck my heeft by CLORIS weer ghebracht,
'k Heb CLORIS weer gheſien, ick heb haer ſoete oghen
Na menigh droevigh uur weer eens aenſchouwen moghen:
Alſo, wanneer nu lang de dick-bewolckte lucht
Is met een reghen-buy en ſtorm geweeſt bevrucht,
Komt 't ſchoone weder ſich op'dieflijckſt weer vertoonen,
En gaet 't voorleen verdriet met dubbel vreughde loonen.
Na dat ick had veel tijds met ſuchten en ghetraen
(Mijn daeghlijcx tijt-verdrijf) weemoedelijck verdaen,

Sints my het by-zijn van mijn CLORIS was benomen;
Gebeurdet dat ick eens was voor de deur ghekomen
Om uyt het schoon çieraed van 't blaeuwe Hemels velt,
Waer in dat licht by licht so kunstigh is ghestelt,
Te scheppen wat vermaecx; daer quam my stracx voor oghen
Vrouw Venus lieve Ster; ghelijck of sy, bewoghen
Door mijn geklaegh, my had haer hulpe willen bien:
Ach! Moeder vande Min, ach! seyd ick mach 't ghesschien,
So wilt my voor mijn doot noch eens by CLORIS brenghen;
Hier na, daer koom wat 't wil, ick sal 't ghetroost ghehenghen.
Terstond heeft Venus my met tintelend' ghestrael
Mee-waerdigh toe gheknickt, dies ick, gheheel te mael
Vervult met goede hoop, my op de wegh ginck gheven,
Om eens te sien het huys 't welck 't leven van mijn leven
In sich besloten hielt. Al gaende, sagh ick staen
In 't midden van 't Gesternt de schoone volle Maen.

Is 't waer, ſeyd ick, Goddin 't gheen van u wert gheſonghen
Dat u de Minne-God wel eer ſo heeft ghedwonghen
Dat ghy moſt menighmael af-ſtyghen uyt de lucht
Om u Endimion te kuſſen eens ter vlucht?
So leert nu uyt u leet te hebben mede-lyden
Met dien die 't ſelfde treft, en wilt ſo prachtigh ryden,
Dat CLORIS, door u glantz en helle ſchijn bekoort,
Mach komen eens op ſtraet: daer nae ginck ick al voort
(So op-ghetrocken en verwert in mijn ghedachten,
Dat ick naeu wiſt waer heen my myne voeten brachten)
Tot dat ick CLORIS huys van verre koſt ſien ſtaen,
En hoe ick nader quam, hoe meer ick voelde ſlaen
Mijn klop, klop, kloppend' hert: doch als ick vond gheſloten
Haer deur, doe wierd ick gantſch met onluſt over-goten:
Mijn hoop gheheel verdween, mijn moed gheheel beſweeck,
So dat ick eer een block als eenigh menſch gheleeck.

't Be-ooghen van de plaets deed my op 't leſt ontſpringhen
Als uyt een diepen ſlaep; dies ick doe ging de dinghen
Van d'eertijts ſoeten tijd her-kauwen in mijn ſin,
Dit 's, dacht ick, immers 't huys daer ick gheweeſt ben in;
Dit is de ſtoep, waer ick ſo vaeck (wanneer de ſtralen
Van d'onder-gaende Son begonden neer te dalen)
Mijn Nymph geſproken heb; en doen ick voort-gegaen
Noch vijf ſes treden was, ſo ſagh ick voor mijn ſtaen
De groene Linde-boom, waer onder ick ghevonden
Mijn CLORIS eerſt-mael had; mijn graghe lippen konden
Sich langher ſpenen niet te kuſſen 't lieve hout
Waer op 't beginſel van mijn liefde was ghebout.
Mits hoorden ick de deur van mijn Beminde kraecken;
Dies ick gheheel ontroert niet wiſt wat ick ſoud' maecken,
Of 't vluchten beter was, of beter 't blyven ſtaen,
Terwijl ſo ſie ick dat mijn CLORIS uyt komt gaen,

Verſelſchapt hand aen hand met noch twee Herderinnen,
Die ſy deed uytgeley, en na ick koſt beſinnen
So had dat ſoete Paer by haer geweeſt te gaſt;
Ach! die my doe ter tijt eens had mijn pols ghetaſt,
Die ſoud eerſt recht te deegh goed oordeel konnen gheven
Hoe dat ick was gheſtelt; met een gheſtadigh beven
So wiert die nu ghejaeght gheweldigh hevigh aen,
En dan koſt ickſe weer by na niet voelen ſlaen.
Ick was nu koud, nu heet, en in een omme-kijcken
So wierd ick root en bleeck: met een komt CLORIS ſtrijcken
Dicht heen voor by mijn lijf: driemael had ick de wil
Te treden tot haer in, en driemael hield ick ſtil:
Doch eyndlijck, wat verſtout, was dit mijn eerſte vraghen,
Of ick, met haer verlof, het ſoude derven waghen
Van haer te brenghen t'huys; en of ſy my die eer
Niet gunde, daer my mijn geluck van maeckte Heer.

Met diergelijcke praet begonden wy te naecken
De plaets, daer wy een eynd van wandlen moſten maecken:
Mijn CLORIS met een kus een vriendlijck af-ſcheyt nam,
En ick ſloegh gae waer dat dit lieve kuſje quam,
En op de ſelfde ſtee ginck ick mijn lippen voeghen,
Die dieflijck CLORIS gift haer ſpeelnoots ſo ontdroeghen:
Doch als ſy waren t'huys, kreegh ick een open baen
Om CLORIS na mijn wil en wenſch te ſpreken aen.
Ick voelden in mijn borſt mijn hert van blyſchap ſpringhen,
En door te groote vreughd mijn krachten my ontginghen.
Ick nam mijn Herderin by haer ſnee-witte hand,
Die ick veel ſachter als de ſachtſte zyde vand:
Ach ſchoone! ſeyd ick doe, recht proef-ſtuck der naturen,
Doch langher kond' ick niet mijn ſtramme tong beſturen,
Die ſtamerende naeuw meer voort koſt brenghen yet.
Ghelijck de gheen die Wijn uyt enghe fleſſchen giet,

Wan-

Wanneer hy die te ras wil 't onderſt boven keeren,
Den loop veel eer verſtopt, dan hy die doet vermeeren:
Recht ſo ginck 't oock met my; ick had ſo wonder veel
Te ſegghen over-hoop, dat ick niet wiſt wat deel
Ick eerſt beginnen ſou': doch 't over-ylde ſpreken
Dat bleef my inde krop noch ongheboren ſteken;
Mijn tongh die was verſtomt, en niet een enckel woort
Tot vordringh van mijn Min en koſt ick brenghen voort.
Voor 't ſpreken ick ſomwijl haer hand eens lieflijck druckte,
Of een gheſtolen kus ick die ter ſluyp ontruckte;
Waer door in mijn gemoed dan ſo yet wat ontſtont,
Dat ick het hooghſte goed daer in gheleghen vont.
Mijn half-ghefloten oogh dat lonckte van ter ſyden,
En CLORIS (ſo het ſcheen) was ſelfs met my te lyden;
Of immers dat ſy my ſoud' haten docht my niet,
Soo 't Maeghdelijck ghebloos eer goed als quaed bediet.

Mits dien ſo waren wy tot in haer ſtoep ghetreden,
En onder 't ſchey-ghekus ſo bracht ick deſe reden
Ter naeuwer noot noch voort: Meeſterſſe van mijn hert,
Weet dat mijn leven u ten dienſt ghehouden wert.

Op CLORIS goude Ketentjen en hare gulde Arm-ringhen.

WAer toe ſluyt ghy u hals, en uwe ſachte handen
Aen deſe goude boey, in deſe gulde banden?
Terwijl ghy u vertoont in een ghevanghens ſchijn,
So voert ghy heerſchappy baldadigh over mijn.
Kom CLORIS, kom en doet u boeyen om mijn leden;
Want die betamen bet mijn ſtaet als s'u oyt deden:
Ick ben u ſchoonheyds ſlaef; ſo is 't oock reden dan
Dat ick, en niet dat ghy, de teeckens draegh daer van.

LIEDT;

LIEDT,

Op de wyse van *Yets moet ick u Laura vraghen.*

Aestmael als al mijn ghedachten,
Door het brenghen en het wachten
Van het omme-gaende glas,
Waren soetjes ingenomen
Met gheneught, die stoutheyd komen
Dede daerse niet en was:

Ginck ick onse CLORIS vinden
By de dichte groene Linden;
Onse CLORIS, wiens gelijck
Onder al de Herderinnen
Diemen waerdigh acht te minnen
Niet en is in onse wijck.

Doe begoſt ick te verhalen
Hoe wy tot verſcheyde malen
Speelden met haer ſoete naem,
En op haer gheſondheyd droncken
't Glaeſje boorde-vol gheſchoncken,
Dat ons was ſo aenghenaem.

Daer na ginck ick haer mee-deelen
't Gheen ick had uyt de plateelen
Met een gaeuwe hand gheſackt,
En behendelijck ghenomen
Als het Fruyt was op ghekomen
In veel ſchoteltjes ghepackt.

Onder 't praten en het eten,
Dat my deed mijn tijd vergheten,

En te hebben ſcheen een val,
Beurdet; dat ick (eer ſy 't keeren,
En eer ſy my koſt af-weeren)
Haer een lieve kus ontſtal.

Ach! hoe ſoet was het ghenaecken
En het lieffelijck aen-raecken
Van haer ſachte lipjes teer!
Al de dienſten van mijn leven
Soud ick tot belooning gheven,
Om een kus te ſtelen weer.

Herderinne, dwinght u toren,
En wilt u ſo niet verſtoren;
Want ſo ick yet heb miſdaen,
Om de miſdaed te verſoeten

Sal ick brenghen ſelfs de boeten
Die ick hoor dat daer toe ſtaen.

Onlangs als ick raed begheerde,
Seyde my een Rechts-gheleerde;
Dat de Keyſerlijcke Wet
Die yet openbaerlijck ſtalen,
Vier-vout weder te betalen
Tot een ſtraffe had gheſet.

Viermael weder u te kuſſen,
So dat kan u gramſchap bluſſen,
Ben ick willigh en bereyd:
Ja kan dit u niet vernoeghen,
Heel en al wil ick my voeghen
Naer u lieve ſinlijckheyd.

KLINCK-DICHT, *Op een wenſch.*

ACh of ick waer geweeſt, doen ick haer eerſtmael ſag,
Van buyten alſo blint, gelijck ick ben van binnen!
En dat de Min op my niet meer had konnen winnē
Als op een Diamant een harde hamer-ſlag!
Of wel dat ick nu koſt met een ſoet rijm-geklag
Uyt-ſtenen 't gheen my leyt op 't hert en in de ſinnen:
So ſoud ick my daer door of van haer doen beminnen,
Of haer by yeder een doen haten na dien dag.
Of dat de Min ſijn gunſt te my-waerts ſo liet blijcken
Dat hy, gelijck hy ken, woud een recht oordeel ſtrijcken
Tot eynding van 't gheſchil van CLORIS en van my.
Of dat de dood, die'r toch ſo veel ruckt uyt dit leven,
My met de leſte ſnack mijn droeve geeſt dee gheven;
So ſoud' ick eenmael zijn van al dit lyden vry.

Liedt,

Liedt,

Op de wyse van *La Morisque*.

COom fluytje, koom, laet ons nu ſpelen eens een Liet,
Hier onder 't dicht gheboomt by deſe water-vliet;
Sa, tiereliert eens op, wat gaven, wat çieraet,
Natuur in myne Nymph te pronk voort-ſtellen gaet.
Indien ick, ſonder vrees, noch ooghen noemen mach
Twee vlammen, daer de Min verborghen inne lach;
So ſegh ick dat in 't git van haer bruyn' ooghjes woont
Een ſoet aen-treckend' licht, nochtans dat wreedlijck loont

Die

Die haer te teer gheſicht daer eens in menghen gaen,
Want ſy als in een val daer door ſtracx zijn ghevaen.
Ach! dat ick dit niet wiſt doe mijn te keurigh oogh
Onnooſel 't bitter-ſoet vergif uyt d'uwe ſoogh.
Recht boven't flonckrig licht twee boogjes ſtaen, ſo 't ſcheen
Van pick-ſwart ebben-hout op 't alder-netſt geſneen,
Die op het blancke vlack van 't voor-hooft ingeleyd,
Beſchamen 't witſte doeck in Holland toe-bereyd.
De Lely met de Roos op hare kaeckjes bloeyt,
Of ſooder inde May van verw yet ſchoonder groeyt:
Waer in als 't ſoet gelach twee lieve putjes hoolt,
So dunckt my dat de Min daer ſelver in verdoolt.
Aen hare kleyne mond twee nette lipjes ſtaen,
Die met haer blooſigh rood 't corael te boven gaen;
Doch als haer marbren hals en meer te ſien ick poogh,
So word door 't kleed belet de welluſt van mijn oogh:

Dies

Dies ick dan mijn ghepeyns gae keeren nae 't ghemoet,
Dat haer noch boven al verwondrens waert zijn doet,
Waer in bevalligheyd, beleeftheyd, en verſtant,
Blinckt even als in 't goud een ſchoonen diamant.
Dan ſo ick in u vind yet dat kan zijn gelaeckt,
Vergeeft 't my Nymph; want hier is niet geheel volmaeckt.
Een dinck mis-ſtaet u wat, een eenigh dinck alleen,
Dat u Natuur een hert ghegheven heeft van ſteen.

Twist-praetjen teghen en voor de Min, en 't Vrouw-volck.

Aeſtmael, als my om mijn hand
,Na veel bidden, na veel ſmeecken,
CLORIS een zyd lintje.band,
Van haer lieve gunſt een teecken;
Een zyd lintje, waer dat ſy
Selfs de weer-gae van wou draghen,
Om malkanderen daer by
Te ghedencken al ons daghen:
En als ſulcken ſoeten doen
Was verſeghelt met een ſoen,
Met een ſoentje dat door 't drucken
Van vier lipjes teghen een,
Onſ' ontroerde zieltjes ſcheen
Uyt haer plaets te willen rucken.

Scheyd' ick van haer, ſo vernoegt,
So voldaen, en wel te vreden,
Dat ick 't Spaenſche goud, ghevoegt
By al 't goud van onſe Steden,
Met mijn luck niet had geruylt;
Ja niet om al 't goed gegheven
Dat den Aerdkloot noch verſchuylt,
En in 't Zee-diep is ghebleven.
Al de Wereld niet en baet
Voor die noyt en is verſaet;
't Recht ghenot leyd in 't ghenoeghen;
Sinlijckheyd is 't Hemelrijck;
Heb ick ſo groot onghelijck,
Van my daer wat nae te voeghen?

Dus in ſoet ghepeyns verwert,
Datmen uyt mijn oogh koſt leſen
't Vreughd-ghenieten van mijn hert,
En ghemaelt ſagh op mijn weſen
Sulck een vrolijck bly ghemoed
Dat daer licht wierd uyt vernomen
Dat my 't een of 't ander goed
Onverwacht was toe-ghekomen;
Loop ick juyſt recht in de mond,
Even als ick nu beſtond
Mijn geluckjes 't over-tellen,
Een aerts-vyand van de Min;
Die ſijn vreugd-vergheten ſin
Altijd ſleep om my te quellen,

Kennis (ſeyd hy) waer doch heen
Is u wegh dit uyt gheleghen?
Om dat ick u ſie alleen,
Soud ick my noch wel verleghen
Weer met u weerom te gaen;
Want de heldre Sonne-ſtralen
In den bracken Oceaen
Noch in lang niet ſullen dalen;
En my dunckt ick ſie gheprent
(Anders dan ick ben ghewent)
Blyſchap, vreughd, en vrolijckheden
Op u voor-hooft; dies ick gis,
Dat u yet weervaren is
't Geen u maeckt dus wel te vreden.

Mits, gelijck het weſen wouw,
Slaet hy juyſt ſijn havicks-oghen
Op het lint dat in mijn mouw
Niet ghenoegh was neer-getoghen:
Daer had ick het ſtrackx; ho, ho,
Moſtmen dit ſo voor my myden?
't Is een groote ſchat bylo
Om u ſoo in te verblyden!
Ick die doen (helaes) wel ſagh,
Dat ick dien gheheelen dagh
Mijn verdriet en leet moſt hooren,
Stelde myne ſinnen ſchrap,
Om my aen ſijn ydle klap,
En al 't ſegghen niet te ſtooren.

Koom, ſprack hy, ghy zijt mijn vrient,
Daerom wil ick u gaen leeren
(Of ghy 't ſchoon al niet verdient)
Hoe ghy ſult de Min af-keeren:
Hoe ghy worden ſult als ick,
Die een walging heb van 't vryen,
Die voor al wat vrouw heet ſchrick,
En my vande luſt kan myen:
'k Weét ghy voor de Min ſult vlien,
Als ghy hebt zijn vuyl geſien;
Als ghy al ſijn ydelheden,
En zijn ſotheyd, waerd belacht,
Die ghy nu dus wonder acht,
My ſult hebben ſien ontleden.

Segt eens, kan een quade boom
Ons wel goede vruchten gheven?
Komter uyt een vuyle ſtroom
Wel ſchoon water af-gedreven?
Hoe ſou dan de looſe Min,
Uyt de ledigheyd gereſen
Die ons alle quaed brengt in,
Goed en nuttigh konnen weſen?
Slaet maer eens te deegh u oogh
Op ſijn ſchijn-goed, vlam, en boogh,
En ghy ſult terſtond bevinden,
Dat ſijn beſte kramery,
Niet en is als gochlery
Om de jonckheyd te verblinden.

En wat brenght hy doch al voort?
Leert hem aen ſijn vruchten kennen;
Krijgh, verwoeſting, brant en moort,
Moer aen 't kind haer hand te ſchennen;
En, als 't alderbeſt valt uyt,
Ydelheyd en ſottigheden:
Doch dees pillen weet de Guyt
Met wat ſuyckers te bekleden,
En die onder liefdes naem
U te maken aenghenaem.
't Schijnt al ſoet en wel te ſmaken
Wat een voor-komt in 't gevry:
Maer als 't Huwen komt daer by,
Is 't maer kyven, kreunen, kraken,

Doch ick wil dit overſlaen;
Want het gheen noch ſal ghebeuren,
Weetmen niet hoe 't mach vergaen:
Maer ick wil u laten ſpeuren,
Dat in 't gheen ghy daeghlijckx doet
So veel ſotheyd is geleghen,
Datmen met u lachen moet
En met al u minne-pleghen:
Want nae-dien ghy een Vriendin
Hebt ghekoſen nae u ſin,
En u ſelfs hebt wijs gaen maken
Dat ghy uwe vryheyd zijt
Teghens danck gheworden quijt,
En u hert voelt brandigh blaken.

Laet ghy u ghelijck een Hen
Aen een ſtroye keten binden;
En 't is al, helaes ick ben
Onder 't juck van mijn Beminde:
Haer goud-geel ghekruyfde hayr
Was het net daer 'k in bleef hanghen.
Seghje dat, mijn ſoete vaer?
So zijt ghy alleens ghevanghen
Als een krachteloose mugh,
Die niet keeren kan te rugh,
En in 't ſpinne-web blijft ſteken;
Daer de hommel, en de By',
Met de peerts-vlieg, los en vry,
Daeglijcx heen en weer door breken.

Seven-mael op eenen dagh
Ghy voorby haer deur komt ſtreven;
Om een ooghjen, om een lach,
Of te kryghen, of te gheven.
Of het reghend dat het klapt,
Of het waeyen Noorder-winden,
Of m'in 't ſlijck tot d'enklaeuw ſtapt,
Altijd laet ghy u daer vinden:
So dat al de heele buurt
Op u gaen-en komen gluurt,
Met u gecken, van u praten;
Noyt en doet ghy daer een keer,
Of ghy moeter altijd weer
Een van uwe veeren laten.

Ja ghy knoopt noch vaeck de nacht
Aenden dagh, en gaet nae 't eten
Houden by haer huys de wacht,
Om te moghen ſeecker weten
Of haer oock een ander vrijd;
Of om haer eens aen te ſpreken,
So u plaets, en uur, en tijd,
Niet wan-luckigh en ghebreken.
Hier en word niet aengheſien
Wat u mocht by nacht geſchien
Van gheboeft en onverlaten;
Neen: men is dan niet vervaert,
Al is 't ſop de kool niet waert,
Ghy moet weſen op de ſtraten.

Doch

Doch de meeſte ſoetigheyd
Komtmen dan aen u te mercken
Als de Min heeft grond geleyd,
En u liefd gaet weer-liefd wercken:
Evenwel òp ſulcken voet,
Dat ghy 't maer begind te ſpeuren,
Wat is 't dat ghy dan niet doet,
Wat en ſietmen dan niet beuren?
Bidden, ſmeken, en ghevley,
Zijn de brieven van gheley
Die u by u Lief doen komen:
Maer met watten ſotten klap
Vult ghy 't ſoete Dier de kap,
Om te worden aenghenomen?

Nu ſo noemt ghy haer Goddin,
Nu het leven van u leven,
Dan u hert, u ziel, u zin,
Die u 't hooghſte goed kan gheven.
Op haer voor-hooft blinckt yvoor,
Op haer koontjes gloeyen rooſen,
Hare lipjes die gaen voor
't Schoon corael in lieflijck blooſen;
En wat meer noch een die mint
In ſijn broetſe breyn verſint,
Als 't al om komt meeſt gheloghen;
Of indiender yet is aen,
Maeckt hy van een Mus een Swaen,
Willens in ſijn zien bedroghen.

Luckt het dan eens, dat ghy komt
Op een Bruyloft by den ander,
Daer word dan u Min ont-momt,
Want ghy ſtelt daer met malkander
So veel ſotte grillen voort,
Dat u vryen en mal weſen
Yeder een en ſiet en hoort
Die niet willens blind wil weſen;
Nu is 't met een geyl gelonck
Dat het oogh toont 't hertjes vonck,
Dan weer met een hand te drucken,
Of met kuſjes lang en veel,
Die de flaeuwe ziel ten deel
Schynen uyt het lijf te rucken.

Als ghy haer nu hebt ghedient
Vele maenden, vele jaren,
Wat is 't dat ghy dan verdient
Met u hollen, met u waren,
Met u draven door de kou,
Door de ſneeuw, en haghel-buyen?
Als het loon nae 't werck zijn ſou,
Moeſt het vry al wat beduyen.
Wel dan; hoort mijn Heeren hoort,
Wat hier groots ſal komen voort,
Alſſ' haer milde hand doet open,
En haer gunſts-ſcrapray ontſluyt,
Komter dees belooning uyt
Voor ſijn dienen en ſijn loopen.

Of het is een zyde Lint,
Waer s' hem wijs maeckt in te ſteken
Als ſy 't om ſijn hand hem bint
Van haer liefde gheen kleyn teken;
Of ſy reyckt hem toe een vlecht,
t'Saem-ghevlochten van haer haeren,
En ſy wil de ſoete knecht
Die ſal t'haerder eer bewaeren;
Of ſy geeft hem wel een ſtrick,
Of een neuſdoeck, of een quick,
Die hy niet en ſoude willen
Miſſen, om al 's werelds goet;
Siet, hoe dat de Min hem doet
Raſen, en hem weet te brillen!

Neen: 't is ſeker wel een buyt
Waert om ſo veel te verdraghen,
Die de Min de looſe guyt
U tot loon heeft doen bejaghen;
't Is wat liefs doch, om daer voor
't Hooft te brenghen gantſch op rollen,
't Redelijck vernuft uyt 't ſpoor
En de ſinnen aen het hollen;
Om daer voor ſo ſchoonen tijt
Sonder vrucht te worden quijt
In dees ſotte ydelheden,
Die j'in 't ſoecken, lieve maet,
Of van rijckdom, of van ſtaet
Nuttelijcker ſoud beſteden!

Dan ick weet wel dat de jeught
So heel ſtrack niet is te houwen;
Dies ick u wel gun u vreught:
Maer dat ghy die neemt met vrouwen,
Dat ghy die ſtelt in 't ghevry,
En in 't herſſelooſe minnen;
Dat is 't dat ick geenſins ly,
Noch kan velen in mijn ſinnen.
Segt my doch, wat is een Vrouw?
's Werelds onheyl, mannen rouw,
Die wel eer by d'oude Wyſen
Voor een ondier wierd gheacht,
Niet voor reedlijck menſch-gheſlacht,
Soo 'k uyt Plato kan bewyſen.

Enu CLORIS, dieje ſchier
Voert ten Hemel met u dichten,
Is dat niet een ſelfde Dier
Met d'onredelijcke wichten?
Is dat niet al mee een Vrouw?
Is ſy 't? ſ' is vol lichtigheden,
Vol van looſ heyd, onghetrouw,
Korſel-hoofdigh, ſonder reden,
Schoon in 't oogh en vuyl in 't hert,
Waer ghy door bedroghen wert:
Daerom wilt u voor haer wachten,
Eer 't u qualijck eens vergaet.
Nu wel aen, ſtelt na mijn raet
Lief en Liefd' uyt u ghedachten.

Ick, die ſo lang als hy my
Maer en roerde, hem liet ſnappen,
En daer dacht te blyven by,
Tot hy moe ſou zijn van klappen;
Stoof gelijck een Adder op,
(Die onwetende ghetreden
Schiet ſijn dick-gheſwollen kop
Vinnigh nae de vliende leden
Van den boer, wiens plompe voet
Hem gheweckt had ſo onſoet)
Alſo haeſt hy CLORIS raeckte,
En van ſulcken lieven beelt,
So begaeft, en ſo bedeelt,
Een onreedlijck ondier maeckte.

Wel riep ick, God ſeghen mijn!
Soud'er uyt de lucht ghevallen
Wel een derde Cato zijn?
Die ons hier komt revel-kallen
Nieuwe gronden, nieuwe leer,
Noyt van yemand aenghenomen?
't Waer hem beſt te keeren weer
Daer hy is van daen ghekomen:
Kneuter-vaer ghy ſuft, ghy ſuft,
Want gheen menſchelijck vernuft
Kan dat vatten of begrypen,
Dat een Vrouw ſou' zijn een dier
Sonder reden en beſtier,
Of men moſt ons eerſt verſlypen.

Doch

Doch het ſoete Vrou-gheſlacht
Sal wel voor ſich ſelven ſpreken;
En dat ghy haer dus veracht,
Mocht u noch wel ſuur op-breken:
Dan indien dat ghy hier van
Mijn ghevoelen ſoeckt te weten;
Dus heel anders, lieve man,
Soud ick die als ghy doet heten;
's Werelds heyl, der mannen vreughd,
Na wier beeld d'eer-waerde deughd
Haer doet om gelijckheyd malen;
En die (a) Plato daer j'op pocht,
Nevens hare Mannen ſocht
Tot 's Lands heerſchappy te halen.

(a) PLATO DE REPVB: DIAL: V.

Mulieres multæ, multis viris ad multa præſtantiores, ac omnium munerum naturá particeps eſt fœmina, ut vir: niſi quod mulieribus ut imbecillioribus, viris ut robuſtioribus eſt utendum, ideoque omnium omnino officiorum, quoad fieri poteſt, re ipſa participes eſſe debent.

Warender de Vrouwtjes niet
't Goed ſoud u maer hinder gheven:
Al u vreughde wierd verdriet,
Als een dood ſou zijn u leven:
Ghy ſoud in u vuyl vergaen,
's Nachts ſou eenſaemheyd u deeren,
Daeghs ſo ſoud ghy ſuffigh ſtaen,
En in herten-leed verteeren.
Arme wurmen als ghy zijt,
Die dus laſtert en benijt
Daer ghy meeſt af hoort te houwen;
Iſſer onder u yet goet,
Vredigh, veyligh, vrolijck, ſoet,
Dat moet komen vande vrouwen.

En voor my, ick doe 't gheſtant
Dat ick noch niet ben ghekomen
Tot die uyt-trap van verſtant,
Dat ick ſoude konnen dromen,
Datmen qualijck ſpreken moet,
Van die daer men uyt gheboren,
Daer men door is op-gevoet;
Sonder God en Menſch te ſtoren.
En ghy, die ghelijck ghy acht
Al de wijſheyd hebt verkracht,
Segt my doch wat ſoud ghy weſen
Waert ghy niet een vrouwen kint,
Van een vrouw gemamt, gemint,
Die ghy hebt ſo ſeer miſpreſen?

Inder waerheyd, 't komt te vreemt
Dat de Man niet is te vreden
Als hy 't ſoete vrouwtje neemt
Al 't gheſagh in Land en Steden;
Sonder dat hy van ſijn ſchult
Haer betalen doe de boeten,
En haer deughdelijck ghedult
Wrevel-moedigh tree met voeten:
Als hy yeder boven dit
Wijs wil maken ſwert voor wit
Met haer leelijck af te malen:
En gelijck een grootſe dwaes
Dan eerſt meent te weſen baes
Als hy haer mach over-halen.

Dus,

Dus, al doende wat hy wil,
Komt hy haer, die 't al verdraghen,
Met een op-geraept gheſchil
Daer-en-boven noch beklaghen.
So mijn Meeſters 't ſal wel gaen;
Mannen hebben 't goed te ſegghen,
Watſe doen is wel-ghedaen,
Want hoe ſoumen 't haer ontlegghen;
Sy ſijn Rechters in de ſaeck,
Sy bepleyten 't nae haer ſmaeck,
Sy beſchryven 't nae haer ſinnen,
Sy vol-trecken het beſluyt,
Wyſen vonnis, voeren 't uyt,
't Is ſo goed 't ghedingh te winnen.

Hebben Vrouwtjes niet ſo wel
Siel, en ſin, vernuft, en reden,
Om te komen in het ſpel
Als de Mannen ſtraf van zeden?
Rept hier teghen niet een woort,
Want het is te klaer ghebleken
Datſe weten hoe het hoort
Alſſer haer in willen ſteken.
D'oorſaeck, die ick kan vermoen,
Waerom datſe 't niet en doen,
Is om datſe weynigh achten
Eer-ſucht, Staet-ſucht, en al 't gheen
Daer de Mannen in 't ghemeen
So ontſinnighlijck na trachten.

En ghewis het waer wel goed,
Dat ghy Mans en Manne-pryſers,
,Eer ghy toont u bitſe moed,
Woud ghedencken aen wat wyſers;
Want indien ghy houd de Man
Voor ſo vol uytnementheden,
Dat hy aldernaeſt komt an
's Hemels hooghe heerlijckheden,
't Moet dan wel nae alle ſchijn
Een uytnemend ſchepſel zijn
Daer hy is van voort-gekomen:
Want noyt wierter Arents-klaeuw,
Noch 't ghevedert van een Paeuw
Uyt een Uyl ſijn neſt ghenomen.

Wel ick laet het hier dan by,
Dat de Vrouwtjes hebben krachten
Tot de deught ſo wel als ghy;
En de deught is veel te achten.
Maer ick achtſe eens ſo ſeer,
,So ick die ter keur mach ſoecken,
In een wooningh vol van eer,
Als in vuyle ſchimmel-hoecken.
Deught geplaetſt in min-ſaem ſchoon,
Is een peerel aen een kroon:
Maer in leelijckheyd wanſchapen
Iſſe, na dat ick ghevoel,
Als een peerel in een poel
Diemen met de hand moet rapen.

Maer hoor hier ongure prater,
Alſje haer taſt op haer ſeer,
Moetje dan jou vuyle ſnater
Steken noch in CLORIS eer?
CLORIS, die tot uwer ſpijt
Op de vlercken van mijn dichten
Sweven ſal ſo langhen tijt
Als de Son en Maen ſal lichten:
En veel eer als na u raet
Of om rijckdom of om ſtaet
Ick haer ſtel uyt mijn ghedachten,
Sal dees bracke ſoute vloet
Van het Yë worden ſoet,
En de dood mijn gheeſt verkrachten.

Wat en hebj' al niet gheſeyd
Van de Min en van het vryen;
Dat nootwendigh eens weer-leyt
Worden moet, of 't ſou ghedyen
Dat ghy u ſoud maken wijs,
En de luyden ſouden meenen,
Dat u ſegghen waer bewijs,
Daer 't van ſelfs ſchier valt daer heenen?
'k Heb nu lang ghehoort dit ſpel,
Dit ghekakel, en gerel,
Sonder oyt daer in te ſpreken;
Sal ick altijd hooren toe,
En mijn ooren maken moe,
Sonder my daer van te wreken?

Segt eens, komt een goede ſoon
Niet wel van een quade vader?
Wat let dan de Min, of ſchoon
Hy ontſprong uyt leecheyds ader?
Neffens dat, het gaet ſo los
't Gheen ghy voor heel vaſt wilt ſtellen,
Dat het met de minſte bos
Wel een kind ſou neder-vellen:
Of ſo vaſt gaet u beſluyt
Moet ghy zijn een booſe guyt,
Als van vrouwen voort-ghekomen;
Onghedierten, ſo ghy ſeght,
Die ghy alle quaed op-leght,
En wat goed is hebt benomen.

Wilt ghy weten wat de Min
Voort-brengt voor gewenſchte vruchten?
Door een houwlijck bindt hy in
Mars, en dempt de krijghs-gheruchten,
Daer het bars ontſtelt gemoet
Van twee Prinçen dee voor vreſen,
Die hy ſachjes weer verſoet,
En weer doet goe vrienden weſen.
Hy vervult t'ontvolckte lant
Of door peſt, of moort, of brant,
Weer met volck aen alle hoecken;
Sonder hem was 't haeſt ghedaen,
Want de werelt moſt vergaen,
Quam hy die niet vaeck beſoecken.

Liefde,

Liefde, vreed', en eenigheyt,
Wordt ons door de Min ghegheven:
En eer ick had uytgeſeyt
Wat hy noch geeft daer beneven;
Eer ick had ghenoemt al 't goet
Dat hy over landt en luyden
Overvloedigh vloeyen doet,
Van hier voortijds tot op huyden;
Waer ick 't weynigh van de tijt
Datter over is al quijt,
En om alles te weerlegghen
Daer ghy vieſe knorre-pot
Min en Minnaers mee beſpot,
Valter vry noch wat te ſegghen.

Als de Min dan heeft ſijn deel,
Moet ick oock het myne kryghen,
Elck moet hebben even-veel,
Eer ghy komen kond aen 't ſwyghen.
't Is (krijt ghy) een groote ſchand
Dat ick my ſo licht laet binden
Aen een broſſe ſtroye band,
En al willens laet verblinden;
Dat ick als een vlieghje teer,
't Gheen hem naeulijcx ſtelt ter weer,
In het ſpinne-web blijf hanghen,
Waer dat niemand kloeck van moet,
Rijp van oordeel, gaeuw ter voet,
Sich heeft oyt in laten vanghen.

Hola,

Hola, hola, lieve kaer,
Wilt ſo breed niet af gaen weyen!
't Iſſer noch niet half ſo klaer,
't Scheel en is niet al gheſcheyen!
Zijn de banden maer van ſtroy
Daer wy aen ghebonden legghen;
Komt het dan niet wonder moy
Vande groote Goon te ſegghen,
En van al de Helden meeſt,
Dat het volckjen is gheweeſt
Sonder oordeel, ſonder ſinnen,
Sonder hert, en ſonder kracht,
Die haer door Cupidoos macht
Hebben laten overwinnen?

Neen; men ſiet het anders gaen:
D' Alder-edelſte ghemoeden
't Minnen 't minſte teghen-ſtaen,
En haer qualijckſt daer voor hoeden.
Want Vrouw Venus trotſe Soon
Anders geene naeuw verwaerdight
Om te dienen voor ſijn Throon:
Die hy dan oock weer be-aerdight
Met ſoo veel bevallickheyt,
Dat met recht mach zijn gheſeyt
Dat de Min alleen de menſchen
Maeckt vernuftigh en beleeft,
En haer ſo veel gaven gheeft,
Als een menſch ſou konnen wenſchen.

Daer na ghy my noch verwijt,
Dat ick daghen ende nachten
Om en by haer huys verſlijt,
Sonder weer of wint te achten;
Sonder dat ick my eens ſtoor
Aen het praten vande buren,
Die mijn komen na en voor,
Met een gapigh oogh begluren:
'k Denck niet dat het is ſo grof,
Ja niet half, als ghy leght of;
En of 't ſchoon alſo mocht weſen
So is 't minder noch als niet,
By de dinghen die gheſchiet
In het Minnen zijn voor deſen.

Heeft de groote God Jupijn
Om Europa te behaghen
Niet ghewillighlijck de ſchijn
Van een domme Stier ghedraghen?
Hy die alle landen door
So veel Monſters had verdreven,
En de wereld, als hier voor,
Vreed en veyligheyd gegheven,
Sulcken Held, ſo wijd befaemt,
Heeft hem ſelven niet gheſchaemt
Om ſijn Omphale te winnen,
In een Vrouwelijck gewaet,
Als een Maeght, een ſlappe draet
Met ſijn ſtyve duym te ſpinnen.

Maer hoe meughje ſo vol nijt
Op de ſoete Meyſjes weſen,
Datje ſwelt en barſt van ſpijt
Alſſe worden wat ghepreſen:
Kond of wilt ghy 't ſelfs niet doen,
Andren hoort ghy 't niet t'ontraden,
Die haer voet in deſe ſchoen
Steken ſonder u te ſchaden.
Hy is wel van quader aert
Die die ſoetertjes niet ſpaert,
En niet laten kan met vreden,
Die haer ſchelt, die op haer ſchrolt,
Dien haer leet en onheyl bolt,
Daer ſy noyt hem yet miſdeden.

Heer! hoe gaeje inje gout,
Als j'ons ſiet te Bruyloft komen;
Als j'ons grilletjes beſchout
En wel nauw hebt waer-ghenomen;
Als je 't al-te-mael doorſiet,
En met hondert Argus ooghen
Onſe kuſjes hebt verſpiet,
Dieje nochtans moet ghedooghen;
O wat krijghje dan al ſtof
Om de Min te malen of
Op ſijn fraeyſte na het leven,
En ons dan al voort met een
,Sooje meent met groote reen,
Uyt de pan een ſtreeck te gheven!

Maer, mijn lieve ſoete man,
Als men 't recht gaet over-weghen
Weetjer ſeker weynigh van,
En verſtaet niet half te deghen,
Waer op dat een Bruylofts-Feeſt,
Tot wat eynd, en om wat ſaken
Eerſt is ingheſtelt gheweeſt:
Wiſt jy 't, inde plaets van laken
Souje loven onſe doen,
Souje pryſen ons gheſoen,
Souje ſegghen dat wy treften
Met ons vryen en ghewoel
't Rechte wit van deſen doel,
En de beſte kaert op-heften.

Die in al zijn dinghen helt
Om het eynde te bejaghen
Waer toe 't gheen is in-geſtelt,
Daer hy hem moet wel in draghen,
Is die waert belacht te zijn?
Is die waert te zijn begoten
Met een ſchotel ſchimp-azijn?
Noyt heeft Reden dit beſloten.
't Wit, in 't houden van een Feeſt
Is, en heeft altijd gheweeſt,
Dat uyt d'eene Feeſt ſou d'ander
Spruyten, en de jonghe jeught
Door dees aenghename vreught
Raken ſouden aen malkander.

Nu 't ghevry is d'eerſte trap
Om een Huwelijck te maken;
Wilje dan, jy rechte kap,
't Vryen op een Bruyloft laken?
Daer beneffens wie ſagh oyt,
Daer men vrolijck hoort te weſen,
Daer men ſingt, en ſpringt, en poyt,
Vrolijckheyd te zijn miſpreſen?
En al ſou jou vuyle beck
Scheeren eens ſo ſeer de gheck,
So ſal ick van 't vriendlijck loncken
Houden meer, als van 't gheſnap,
Van 't ghepruyl, van achter-klap,
En van ſich te drincken droncken.

Met veel quixe ſottigheyt,
En veel ſotte ydelheden,
Seght ghy is de Min door-breyt;
Dunckt u dat ſo buyten reden?
't Jong is vrolijck en verheught,
't Voeght haer oock wel beſt van allen,
En waer in beſtaet de vreught
Als in ſpelen, jocken, mallen?
Jonghers, die te vroegh zijn wijs,
Oude Mannen, ſot en grijs,
Daer aen ſal hem yeder ſtoten;
Yeder ſeyd ſoo 't weſen moet
Datmen koot, 't is wel ſo goet
Datmen voor als na ſal koten.

Maer om dat ick dit ſo ſtel,
Souje niet daerom wel meenen,
Dat ghy had ghewonnen ſpel,
En my vaſt had by de beenen?
O't is noch ſo verr' van daer,
Dat indienje ſo wilt giſſen,
Ghy wel dickwils, lieve Kaer,
In u rekening ſult miſſen.
Ick beken wel dat de Min
Heeft veel ydelheytjes in;
Maer dit moetje weder weten,
Dat al watter wordt ghedaen
Onder d'om-loop vande Maen,
Ydelheyd mach zijn gheheten.

Ydel, ydel is het al;
Waerom gaje dan dus kryten
Op de Min, in ſulck gheval
Datmen yeder kan verwyten?
En als 't al ſou zijn recht wel
Onder-taſt en over-woghen,
Soumen ſonder jock of ſpel
Van het vryen ſegghen moghen;
Dat de ydelheyd die 't teelt
Minder ſchaed, en min verveelt,
En is beter te verdraghen,
Als die daer een horen-gheck,
Of een bloem-ſot, of een vreck
Heeft ſijn luſt in en behaghen.

KLINCK-DICHT, *op een kuſjen.*

ACh kuſje ſuycker-ſoet, ach lipjes liefaenkleven,
Ach mondtje daer mijn mond wierd dichjes op ghedruckt,
Ach ſieltje dat mijn ſiel hebt uyt mijn lijf gheruckt,
Door ſulcken ſoeten doen benaemt ghy my het leven:
En door een ſelfde doen kond ghy 't my weder gheven,
U kus in my het beelt van dood en leven druckt.
Ick weet ſoo grooten bee' is ſelden wel gheluckt,
Dan word met bidden oyt een ſchellem-ſtuck bedreven?
Vooghdeſſe van mijn hert ick 't my onwaerdigh ken,
Maer ghy my waerdigh maeckt 't gheen ick niet waerdigh ben:
Dies ſullen ſiel, en lijf, en leven, en ghedachten,
Leen-houwers van u gunſt, erf-eyghens van u wil,
Tot dat een yſ're ſlaep mijn min en moeyten ſtill',
Alleen op uwe dienſt in aller ootmoed wachten.

LIEDT,

Op de wyse van *Dedans ces campagnes ou loge l' Amour.*

EEns als Phœbus (duycken
Gaend' in d'Oceaen
Sijn vergulde pruycken)
Had sijn reys ghedaen,
Tusschen licht en duyster,
Als nu 's nachts Boodin
D'Avond-ster, haer luyster
Schoot te venstren in:
En de swarte wolcken
Haer bruyn-verwigh kleet,
Over land en volcken
Hadden uyt-ghespreet;

Ginck

Ginck ick my vertreden
Lancks een water-kant,
Om mijn moede leden
En verſuft verſtant
Naer het langhe leſen,
Wat vermaeckx te doen;
Eñ't wou juyſt ſo weſen,
Dat ick vond in't groen
By gheval gheſeten
Voor haer deur alleen
't Schoonſt', ſo ick kan weten
Dat my oyt verſcheen:
't Zy de nacht my maken
Moedigh ginck en ſtout,
Dat ick dorſt ghenaken
't Gheen ick had beſchout.

't Zy dat hare ooghen
Met een ſoet gheſtrael
My te haer-waerts tooghen,
Als de zeyl-ſteen 't ſtael:
Even als de vlieghen
Om de kaers en aen
Dom en roeckloos vlieghen,
Tot ſy zijn ghevaen:
Soo oock heen en weder
Keerden ick mijn tret,
Tot dat ick my neder
By haer had gheſet.
Wat heeft haer aenſchouwen
In my niet ghewracht,
En het lieflijck douwen
Van haer handtjes ſacht!

Doch

Doch wanneer ick pooghde
Haer wel te beſien,
En haer ſcherp be-ooghde,
Ginck de Maen wegh vlien:
't Maentje ſcheen te vreſen,
Datmen dees Ionckvrouw
Neven haer na deſen
Of meer achten ſouw:
Dies ſy ginck verberghen
't Nydigh-bleecke hooft,
En om my te terghen
Heeftſ' haer licht verdooft.
Koomt de wolcken breken
Maentje met u ſchijn,
So ghy wilt gheleken
By mijn CLORIS zijn.

Of soo u te toonen
Ghy door vrees u wacht,
So wilt my verschoonen
Dat ick haer meer acht.

KLINCK-DICHT, *op een hopeloose twijffelachtigheyt.*

MYn twijffeligh gemoedt vast om en om ghedreven,
En weet niet of het wil het leven of de doot;
Indien ick leef, so wort mijn lyden veel te groot,
Indien ick sterf, helaes, so moet ick my begheven
Om sonder haer te zijn, om wien ick wensch te leven:
Sterf ick, wat win ick dan? als dat ick selfs verstoot
De hoop die my noch voedt en tot een beter noot,
Leef ick, so kan ick niet als herten-leet beleven:
Ach dit 's een hard gelagh, en een onmijdlyck quaet,
Dat mijn wreed ongheval, en jammerlijcke staet,

Door

Door leven noch door doot niet kan ten eynde komen,
't En zy mijn heet ghetraen 't bevroſen koudt ghemoet
Van my verſteende Lief eens wat ontdoyen doet,
En hier toe is my noch de hoop by-naeſt ontnomen.

Horat : Carm : Lib: 1. Od: 23.

Aen Cloris.

GHy vlucht voor my, veel ſnelder als de windt,
Al even eens ghelijck een vreeſigh Hindt
Dat door 't gheberght loopt na ſijn moeder ſoecken,
En ſich verſchuylt in holen en in hoecken,
Hier van een rots, en daer van 't woeſte wout,
Alwaer 't door anghſt hem ſelven ſtille hout
So langh als 't hoort de groene telghjes beven,
En langhs 't gheboomt een labbrigh koeltje ſweven.

Of recht, alſo ghelijck het ſchrickigh vliedt
Als een haegh-dis ter doren-hegh uyt-ſchiet:
Het knicke-beent, en 't hert en leden trillen,
En zijn in lang niet wederom te ſtillen.
Ick ben nochtans gheen bloed-ghewende Beer,
Noch wreede Leeuw, die uwe dood begeer:
'k Vervolgh u niet om u van een te ſcheuren.
Maer om dat u van my ſou goed ghebeuren.
Wat! loopt niet meer ſoo kinds heen na u Moer,
Steunt op u ſelfs, en neemt in handen 't roer.
U çierlijck kleet, u langh-en-dichte kraghen,
Zijn niet ghemaeckt om Moertje te behaghen:
U fiere tret, u boeſem uytghepuylt,
Die ons doet ſien wat ghy daer in verſchuylt,
U ſtaen voor deur, en u eerbiedigh buyghen;
Aen die niet blint al-willens is, getuyghen

Dat ghy zijt oud, en groot, en wijs ghenoegh,
Om met een man te trecken 's Huwlijcx ploegh.
Daerom en zijt voortaen niet meer so schouw,
So ghy gheen Klop wilt zijn, maer Bruyt en Vrouw.

CLORIS Antwoort.

Op de wyse van *Het daghet uyt den Ooſten.*

ALL was al 't soet in 't minnen dat minne-lust belooft,
Noch wil ick 't niet beginnē, 'twert by my niet gelooft:
Noch wil ick 't niet beginnen, niet beginnen.
Ick min de gulde vryheyd, en eyghen heerschappy,
Sluyt uyt de geyle tochten, besluyt mijn wensch in my:
Sluyt uyt de geyle tochten, geyle tochten.
De Knechjes moghen praeten, haer praet ick niet verstae;
Haer vleyen ick niet achte, haer doen gheen gade slae:
Haer vleyen ick niet achte, ick niet achte.

Haer vryen sy mee ghecken, haer trouw haer niet en bindt,
Haer liefde zijn maer woorden, haer woorden niet als windt.
Haer liefde zijn maer woorden, zijn maer woorden.
Het minnen is maer mallen, een dertel-wulpse wil,
Een kint van Lust en Leecheyt, een inghebeelde gril.
Een kint van lust en leecheyt, lust en leecheyt.
So langh in my de Reden bestiert den hersten-toom,
Sal noyt in mijn jonck hertje die gast zijn welle-koom.
Sal noyt in mijn jonck hertje, mijn jonck hertje.
Want waerom soud ick willen, dat, als 't al best valt uyt,
My maeckt van los ghebonden, my aen een trouw-block sluyt?
My maeckt van los ghebonden, los ghebonden.
Dus laet my veyligh vlieden de by-naem van een vrouw,
Ghekocht met korte vreughde, betaelt met lang berouw.
Ghekocht met korte vreughde, korte vreughde.

Wee-klaghe.

Ck ben moe van des daeghs de Goden met mijn klacht
Te moeyen altijd weer, ick ben moe van de nacht
Met een onruſtigh waecken,
Of naere droeve droom, dus ſtaegh te brenghen door;
So dat de ſlaep, wanneer ick komen ſie Auroor,
My nauwlyckx komt ghenaecken.
Ick ben moe van ſo veel plas-tranen en gheween
Uyt myne ooghen langs mijn wangh te ſtorten heen
(Niet ooghen, maer twee beecken.)
Ick ben moe van dus lang met dit vergheefs gheſucht,
Dit dencken ſonder end, dit hopen ſonder vrucht
Mijn levens loop te breecken.

De

De beemden, het gheboomt, en 't water dat hier vloeyt
Zijn van 't weer-galmen op mijn heeſſche ſtem vermoeyt.
Ay my! hoe kan 't dan komen
,O Hemel veel te wreet, dat maer alleen mijn ſmert
Die my ghedurigh volght, noyt niet vermoeyt en wert,
En ſtaegh heeft toe-ghenomen?
Niet, niet is hier beneen beſtendighlijcke vaſt;
Behalven mijn ellent; wiens al te ſwaren laſt
Ick even-ſtaegh moet draghen.
Vervloeckt ſo ſy de Min, ſijn pylen, en ſijn vlam;
Vervloeckt ſo ſy den dagh, doen ick ſijn wet aen-nam
Vol van bedroch en laghen.
Hy is niet Venus Soon, ſy heeft hem noyt ghebaert;
De drie-kop Cerberus, met Raſerny ghepaert,
Een ſulcken Beul voort-teelden;
Die jong gheſoghen heeft het drabbigh-ſwarte bloedt

Van

Van een helſch Monſter-dier, en daer van op-ghevoedt
Soeckt hy dat na te beelden.
Van vry (helas) ſo heeft hy my ghemaeckt een ſlaef;
Hy heeft de reden, die ons is een eyghen gaef,
Uyt mijn ghemoed verdreven.
Hy heeft my, daer ick hem te dienen was bereyd,
Met valſch bedroch gheloont, en om den tuyn geleyd,
Ja tot een proy gegheven
Van eene, wiens gheneught in mijn verdriet beſtaet;
Die lacht wanneer ick ſchrey; die met my ghecken gaet
Als ick haer ſpreeck van minnen:
Die mijn eenvoudigheyd met dubbelheyd vergelt;
En mijn onrype Ieught met al de wreetheyd quelt,
Die ſy oyt koſt verſinnen.
Ach! CLORIS vreeſt ghy niet dat Nemeſis u ſal
Naer u verdienden loon noch brenghen eens ten val?

Sy heeft wel wolle voeten,
Maer ſtale handen weer, waer mee ſy eyſlijck ſlaet
Die haer ghedult miſbruyckt en ſich te buyten gaet:
Sy wacht vaſt in haer boeten;
Tot dat de maet heel vol ſal weſen op-ghehoopt,
En d'eens-gheſtelde tijt van lijdſaemheyd verloopt.
Helaes! hoe kond ghy haten
Die u op 't hooghſt bemint? hoe kond ghy weſen ſchuw
Voor die u bied ſijn dienſt; ja niet leeft als voor uw?
En u noyt ſal verlaten.
Verlaten! eerder ſal des daeghs de bleecke Maen
In hares broeders plaets berennen 's Hemels baen,
Omringt met duyſent ſterren;
En eerder ſal de Son in 't midden van de nacht
Op ſijn vergulde koets te voorſchijn zijn ghebracht,
En in ſijn loop verwerren;

Het

Het vyer veel eer ijs-kout, en 't water heet zijn ſal;
Gal-bitter 't ſuycker-riet, en ſuycker-ſoet de gal;
Dan dat door al de plaghen,
Die ghy my onverdient dus wreedelijck aendoet
Mijn ſchier verbrande hert, en afgheſlooft ghemoet
In liefde ſou' vertraghen?
Gheluckigh waer ick noch, had ick u noyt gheſien!
Dan dat eens is gheſchiet, en kan niet weer ont-ſchien.
Maer wie ſou kunnen giſſen,
Dat onder ſulcke ſchoont en ſulck aentreckend ſoet,
Verburghen ſteels-wijs lagh een wreveligh ghemoet?
Wie ſou daer in niet miſſen?
Niet anders als een viſch, die door het aes verlockt,
Den doodelijcken hoeck, daer in verburghen, ſchockt,
Ben ick daer door bedroghen;
Of even als een vliegh, die door het kaers-gheſchijn

Ghelief-

Gelief-kooſt en verleyt, als hy daer by wil zijn,
Komt in ſijn doot ghevloghen.
Doen ick u eerſtmael ſagh op 't minnelijckſt vergaert,
Met menigh ſchoone Nymph, waer van ghy 't puyckje waert,
(Ach oorſaeck van mijn treuren,)
En ick be-ooghen ginck u ſchoonheyd, u çieraet,
En u bevalligheyd die 't al te boven gaet,
So dacht my dat de deuren
Des Hemels ginghen op, en dat de goede Goon
Den menſchen lieten ſien 't onſichtbaer-Godlijck-ſchoon;
Dies ick u ginck gelijcken
By Venus, die ſoo ver' voor-by al d'andre gaet,
Als oyt de volle Maen, wanneerſe helder ſtaet,
De Sterretjes doet wijcken.
Ach! ſeyd ick, wat gheluck hanght dien noch over 't hooft
Die ghy door 's Hemels ſchick zijt tot een Bruyd belooft:

Doch deſe mijn ghedachten
Veranderden terſtont daer na in ongheneught,
Om dat ick op een bot verlieſen moſt de vreught
Die my dit ſien toe-brachte,
En deſe ongheneught wierdt vaſt allenxkens ſmert,
Maer weynigh dacht ick noch, dat liefde mee het hert
So haeſt had konnen raken:
Ick pooghd' en deed mijn beſt den gantſchen avondt door
Om t'over-reden mijn ghevoel, mijn oogh, mijn oor,
En ſocht my wijs te maken
Dat ick niet wiſt waer uyt een traghe koorts quam voort,
Die mijn ghewoone ſlaep onruſtigh had gheſtoort
Na dat ick had mijn ooghen
Ghedruckt in 't lieve licht dat van u aenſchijn ſtraelt:
Waer uyt ick gierighlijck, tot dat ghy 't my ontſtaelt,
Mijn ſieckte had gheſoghen.

't Gheval gaf midler tijt dat ick u wooning vondt,
Recht ſo ghy voor u deur aen 't klare water ſtondt:
Maer even als in 't minnen,
So wel als hooghen Staet, 't verkryghen van een ſtap
Niet dan een prickel is tot na een ander trap;
So deed my dit niet winnen,
Als dat door 't dickwils ſien van 't oog'-merck van mijn hert,
Mijn brandt allenxkens meer en meer ontſteken wert;
So dat my doe dee ſterven
Meer dooden, dat ick niet van u had als 't gheſicht,
Dan 't hebben ſou ghedaen, ſoo ick u heughlijck licht
In 't eerſt had moeten derven.
Hoe dickwils heb ick wel voorby u deur ghegaen!
En altijt dacht my dat ghy my ſaeght vriendlijck aen.
Doch om u toe te ſpreken
Belette my een vrees, een vrees die in 't ghemeen

Den

Den Minnaers eyghen is, en maeckt dat hare reen
In 't midden blyven ſteken;
Die haer verlamde tong ſo aen 't verhemelt lijmt,
Dat d'inghekropte ſpraeck ſchier in haer mont beſwijmt:
So dat alleen de ooghen
(De ooghen, die niet zijn als ſchoorſteens van het hert,
Waer uyt door 't fel gheſtoock het vyer ghedreven wert:)
Haer pijn te tuyghen pooghen.
Ten langhen leſten eens, recht als de traghe nacht
Noch niet ghekomen was, maer even wiert verwacht,
Ginck liefde my verſtouten,
En blies my in een moed dat ick het dorſt beſtaen,
U daer ghy ſat alleen voor deur te randen aen,
Om wat met u te kouten:
Doch eer ick half te deegh ontdecken koſt mijn ſin,
So wierden wy gheſtoort, door dat een Herderin

En Herder by u quamen;
Die ghy terſtont in 't groen deed ſitten aen u zy;
En ick ginck voeghen my, ſo ick beſt koſt, daer by:
Dus ſpeelden wy vaſt t' ſamen,
Tot dat de Lucht nu heel met Sterretjes beſet,
Ons ſcheen te ſegghen, gaet, 't is tijt, gaet heen na bedt;
Dies wy doe moeſten ſcheyden
Na dat wy hadden u ghewenſcht een goeden nacht;
En ick na dat ick had al d'andre t'huys ghebracht,
Ginck my oock mee bereyden
Om op mijn ruſt te zijn, doch als ick had mijn leen
Langs 't veder-ſachte bedt gheſtreckt ghemacklijck heen,
So quam my ſtrackx voor ooghen
U weſen, u ghelaet, u woorden, maer voor al
U vriendelijcke lonck die my mijn hert ontſtal,
En my had op-ghetoghen.

De ſlaep, hoe ſeer dat ick die ſocht, terwijl ick my
Vaſt keerde heen en weer van d'een op d'ander zy,
Die ſcheen met my te ghecken:
Ick dacht en weder-dacht, en 't dencken had gheen endt,
So dat ick 't ſlapen ſcheen gheheel te zijn ontwendt,
En alles ginck ick trecken
Tot voordeel van mijn wenſch, als meeſt de Minnaers doen,
So dat ick doe wel ſagh en lichtlijck koſt bevroen,
Hoe dat ick had verloren
Mijn vryheydt, en gheheel was aen u banden vaſt;
Doch banden, in wiens plaets en voor wiens ſoete laſt
Ick niets en had verkoren:
Quam ick u in 't ghemoedt, ghy kreeght een lieve bloos,
En op u kaeckjes ſproot een nieuw-gheboren roos,
Of met een lieflijck loncken
En over-vriendlijck oogh, ſo ſcheent ghy mynen brandt

En mijn verborghen vyer (als met des blaſers handt)
Te willen wat ontfoncken,
Indien my mijn gheluck in u gheſelſchap bracht,
So ſagh ick altijd yet, of yet te ſien ick dacht,
Dat my mijn hoop vermeerde:
Geen tijdt en achten ick ſo wel te zijn beſteet,
Als die ick in 't gheſangh van uwen lof verſleet,
En daer ick u mee eerde:
Getuygh ſo zy de Rijn, de Maren, en de Vliet,
Die aen haer groene kant ſoo menigh Minne-Liedt
My hebben hooren ſinghen:
Ghetuygh ſo zy 't gheboomt, dat in ſijn dunne ſchil,
De letters van u naem, de teeckens van mijn wil,
So dickwils voelde dringhen.
Maer ſoo ick nu wel merck, ſo heeft de Minne-Godt,
En ghy, in al u doen, met my ghevoert de ſpot,

En hebt my 't ſoet doen ſmaken;
Of ſchaduw eer van 't ſoet; om dat te meerder ſouw
De ſmaeck van 't bitter zijn, en om dat my 't berouw
Te dieper 't hert ſou raken:
En even-wel (waer toe doch brenght ghy my ô Min?)
Mach 't my niet van mijn hert, dat ick mijn Vyandin
Haer wreetheyt voor ſou leggen;
Veel eerder ſal mijn ſtem, in myne borſt verkracht,
Uytſuchten mynen geeſt door haer ter dood ghebracht,
Dan ick haer yet ſal ſegghen.
Ja ſelfs, nadien dat ſy gheſtadigh voor my vliedt,
En datſe my (helaes!) niet als met onwil ſiet,
So wil ick my vertrecken
Uyt alle menſchen wegh, (of deſe dienſt miſſchien
Haer over-tuyghen mocht, dat ick dit niet verdien)
Daer wil ick gaen verwecken

Tot mede-dooghentheyd (die ſy noyt heeft ghevoelt)
De wilde woeſte Zee, die 't drooghe ſtrandt beſpoelt;
En door mijn bitter wenen
Dat haer noyt heeft beweeght, het water, aerdt, en lucht,
Aenhoorders van mijn klacht, op mijn benauwt gheſucht
Een weder-ſucht doen ſtenen.
Doch CLORIS, oft 't verdriet, dat ghy my nu aendoet,
U weer eens viel op 't hooft, denckt dan in u ghemoet
Dat Godt de ſelfde plaghen
Waer mede men wel eer een ander heeft ghequelt,
Tot een gherechte ſtraf van onrecht en ghewelt,
De ſondaers weer doet draghen.

MENGEL-DICHTEN,

Van

Verſcheyden Stoffe.

t'AMSTERDAM,

Voor *Heſſel Gerritſz:* Boeck-verkooper op den hoeck vande Doele-ſtraet inde Paſcaert, of in de Engel. Anno 1627.

LOF
Van
't Landt-Leven.

GEluckigh is hy, die bevrijt
Van wreede krijgh en bitſe nijt,
Verr' uyt 't ghewoel der Steden
Bebouwt ſijn landt met vreden.
't Gheluyt van trommel noch trompet
Sijn ſoete ſlaep hem niet belet,
Geen ſtaet-ſucht quelt van binnen
Sijn wel-vernoeghde ſinnen.

Hy

Hy heeft gheen wrevligh na-ghebuur
Die hem beluyſter' en begluur',
Of met ſijn qualijck ſpreken
En kyven 't hooft koom' breken.
Maer onghemoeyt, en hem oock weer
Met niemand moeyende te ſeer,
Slaet gae ſijn eygen ſaken
Met naerſtigh op te waken.
Want als de ſoete tijdt begint
Hy 't ſwacke wijngaert-ranckje bint,
En gaet de boomen ſnoeyen
Die al te weeldrigh groeyen.
Nu plant hy kunſtigh onder een
't Ghebloemt dat 's winters lagh vertreen;
Nu gaet hy 't koren zaeyen,
Om dat met winſt te maeyen.

En als de Mey het al verheught,
Wat dat hy ſiet dat baert hem vreught:
Noch ſou daer voor begheeren
De pracht der groote Heeren.
Want by aldien (als 't wel ghebeurt)
Een ſoete droom ſijn ſlapen ſteurt,
En hy ſiet na de Waghen,
Of 't haeſt begint te daghen;
Soo merckt hy hoe te mets de Lucht
Ontbloot wort door der Sterren vlucht,
En ſich door haer vertrecken
Den dagh begind t'ontdecken:
En hoe Aurora vaſt breeckt aen,
Van haren Tithon op-gheſtaen,
Wiens oude koude leden
Haer eer uyt 't bed doen treden.

Daer

Daer na hoe Phœbus luſtigh mendt,
En 's Hemels ruyme velt door-rendt,
En hoe ſijn eerſte ſtralen
De morghen-dauw op-halen.
Gheen ſteyl ghebouw, noch gével hoogh,
Belet de welluſt van ſijn oogh:
So dat het na begheeren
Sijn vry gheſicht kan keeren.
Komt hy dan af! ſo gaet hy ſien
Hoe Flora heeft ſijn Tuyn verſien
Met alderhande bloemen
Die 's Hemels hantwerck roemen;
De bloempjes met haer ſchoon koleur,
De kruytjes met haer ſoete geur,
Bekoren hert en handen
Te rooven ſulcke panden.

Daer hy een ruyckertje van maeckt,
Waer't keurighſt' vanden Hof in raeckt,
Een ruyckertje van Minne
Voor ſyne Herderinne.
Daer nae gaet hy betreden 't velt
Met 't wit-ghevlockte vee verſelt,
En ſiet het weeldrigh dwalen
Door d'onghemaeyde dalen.
Als dan de Son het Zuyden naeckt,
En op den middagh vinnigh blaeckt,
Loopt hy om die t'ontwijcken
Na koele lommer kijcken,
Alwaer hy, onder 't dicht gheboomt
By 't water dat lankx 't Beeckje ſtroomt,
In 't groene gras gheſeten,
Sijn middagh-mael gaet eten;

En etens graghe luſt die maeckt
Dat een ſtuck kaes-en-broodt hem ſmaeckt
Veel beter als 't ghebraden
Den even-ſtaegh verſaden.
Daer na gheprickelt door 't ghequeel
En ſoet ghefluyt van voghels veel,
Die met haer ſangh de ooren
Van die haer hoort bekooren;
Neemt hy ſijn fluytjen inde handt,
En alle vorder ſorghen bandt,
Terwijl hy ſpeelt wat lyen
Hy heeft ghehadt in 't vryen,
Met dit ghepeyns eer hy ſich mijt
Is hy den heelen middagh quijt,
En ſiet de Son verberghen
Sijn aenſchijn inde berghen.

Dies

Dies ſpreeckt hy dus ſijn ſchaepjes aen,
Kom, kom, mijn beeſjes laet ons gaen,
Siet, d'Avondt-Ster die ſpoedet,
En ghy zijt wel ghevoedet.
Dit tijdt-verdrijf de Lenten heeft;
En als de Somer komt, die gheeft
Dan weder nieuwe ſaken,
Om nieuwe vreught te maken.
Want als den Oeſt 't verwachten loont,
En 't koren ſchoon op d'acker toont,
De vruchten doen vergheten
Hoe 't ploeghen hem dee ſweten.
Als dan 't ghewas is inde ſchuur
So noodt elck bouw-man ſijn ghebuur,
En gaen verſcheyde malen
Malkandren wel onthalen.

Daer na ſo komt de Herfts-tijdt aen
Met vruchten om en om ghelaen,
Die 's landtmans diſch verçieren
Op veelderley manieren.
Want Bacchus ſchenckt hem mildlijck wijn,
Die uyt het hert jaeght ſorgh en pijn:
Pomona daer beneven
Hem lecker ooft komt gheven.
Hoewel daer na de tijdt verloopt,
Wanneer de kou' de boomen ſtroopt,
En ons de Winter-daghen
Met vorſt en haghel plaghen.
Die woont op 't landt is nimmer quijt
Waer mee dat hy verdryv' de tijt,
Staegh weet hy te verſinnen
Wat nieuws om te beginnen.

So haeſt hy voelt de eerſte kouw
Brengt hy te voorſchijn 't Vincke-touw,
En gaet ſijn Boghen hanghen
Om Lijſters in te vanghen.
Hoe meent ghy dat hem ſijn ghemoedt
Verheught wanneer de vangſt is goedt,
En hy mach t'ſamen voeghen
't Ghenot en 't wel-ghenoeghen?
Wat tijdt-verdrijf, wanneer de Snip
Loopt plomp-verloren inde knip,
En door ſijn domme ganghen
Hem ſelven komt verhanghen?
En als 't bedrieghend-ſoet ghefluyt
't Onnooſel Pimpeltje lockt uyt,
Dat om de Mees te hooren
Sijn vryheydt laet verlooren?

Wanneer dan Boreas fel raeſt,
En uyt 't Noord-Ooſt ſo dapper blaeſt,
Dat hy doet 't water ſtremmen
Waer in men pleegh te ſwemmen:
En als betreet de fluxe voet
't Kriſtal van een bevroſen vloet,
Waer onlanx noch de boeren
Met ſchuytjes over voeren;
So bindt hy met een ſtout beſtaen
Sijn vlugghe ſchaetſen kunſtigh aen,
En ſchijnt de Lucht in 't tryen
Met vleughels te door-ſnyen.
Of ſoo 't hem luſt, den bal hy ſlaet,
En met ſijn maets uyt kolven gaet,
Elck trachtend' in 't ghenaecken
Het paeltjen eerſt te raecken:

Dus ſpelen ſy vaſt in't ghelagh,
Tot dat verloopen is den dagh,
Dies ſy dan t'huyſwaert keeren,
En gaen de winſt verteeren,
Ghepaert elck met ſijn Herderin
Die ſy toe-draghen reyne min,
Waer by ſy ſonder vreſen
En na-docht moghen weſen.
Soo maeckt dees ongheveynſde Ieught
Den gantſchen nacht van herten vreught,
En pooghen door het kuſſen
Malkanders brandt te bluſſen.
Veel anders als te Hoof gheſchiet,
Of inde ſteden, daer men niet
En vindt dan looſe treken,
Met ſchimp, en qualijck ſpreken:

Waer dat gheveynſtheydt is het ſtier
Van 't onghegronde minne-vier,
Waer 't hert leydt van de woorden
So wijd als Zuyd en Noorden.
Waer anders ſchier niet omme-gaet
Als afgunſt en vermomden haet:
Waer datmen doen of lyden
Moet 't gheen men hoort te myden.
Waer dat een angſtigh ſorghen 't hert
So vinnigh knaeght en gantſch verwert,
Dat ſelfs de leckre ſpyſen
Hun walghen en afgryſen:
Hun, wien de ſoete ſlapens luſt
Noyt ſo kan brenghen inde ruſt,
Dat haer de ſorgh in 't dromen
Niet ſou te voren komen.

Een nydighe quaet-willigheydt
Staegh haer ghemoedt ter pijnbanck leydt,
Staegh hebben sy van binnen
Veel wreede vyandinnen.
Gheluckigh is hy dan die leeft
Op 't landt een gulden eeuw, en heeft
Die rust waer by de prachten
Van 't Hof niet zijn te achten.

Horat. Carm. Lib. 2. Od. 2. & 3.

BEtoont u altijt wel-ghemoedt
In lyden en in teghenspoedt,
En matigt weer u vrolijckheden
Wanneer 't gheluck u mede loopt,

En heyl op heyl mildadigh hoopt,
En wacht u van uyt 't ſpoor te treden.
't Zy dat ghy al u levens tijt
Met ſorgh en kommer anghſtigh ſlijt,
En willens u gheluck gaet derven:
't Zy dat ghy vrolijck en goets moets
U ſelven ſoeckt te doen wat goets,
Ghy moet, hoe dat ghy 't maeckt, eens ſterven.
Daerom, terwijl 't u beuren magh,
So neemt ſomtijts een goeden dagh
Van 't gheen dat Godt u heeft ghegheven:
En van u overſchot verſiet
De gheen die niet veel overſchiet,
Dit 's 't recht ghebruyck van haev', en leven.
Het gheld begraven onder d'aert,
Of in een duyſtre kiſt bewaert,

Dat

Dat d'eyghenaer niet derf ghebruycken;
Heeft niemant nut noch voordeel af,
Ja 't dient den vreck maer tot een ſtraf,
Als hy daer door gheen oogh kan luycken.
Die ſijn begheerten temt met reen,
En met ſijn kleyntjen leeft te vreen,
Is rijcker, en heeft minder wroeghen,
Dan of hy al de dierbre ſchat
Van China en Peru beſat,
Met een ghemoedt niet om vernoeghen.
Het ghelt en ſtopt gheen gierigheydt;
En die veel heeft noch meer verbeydt;
Recht als die water-ſuchtigh quynen,
Hoe datmen hun meer nats in ſtort,
Hoe dat haer dorſt maer grooter wort,
Tot dat ſy in haer ſucht verdwynen.

Woelt, draeft, en ſchraept het al by eèn,
En zijt dan noch al niet te vreen,
Koopt hoef aen hoef, bouwt huys by huyſen,
En pot u lang-vergaerde ghelt,
Als 't al ſal weſen wel ghetelt,
Sult ghy uyt al u goedt verhuyſen.
Ghy moeter af, u tijdt is uyt,
De doodt wordt door gheen goedt gheſtuyt,
En gaet te ſeecker in haer ſchieten:
De vruchten van al u gheſloof,
Dat u ghemaeckt heeft laf en loof,
Die ſal u erfghenaem ghenieten.
Daer leydt niet aen, of ghy gheweeſt
Zijt over-rijck, en vande meeſt';
Dan of ghy arm hebt moeten woonen
In een verſchoven kleyne hut,

Naeuw voor de windt en 't weer beſchut,
De doodt ſal u noch hem verſchoonen.
Wy moeten alle dit padt heen,
Dat niemandt heeft te rugg' ghetreen,
Onſ' treck-korf wordt noyt ruſt ghegheven,
Na dat het rolletjen uyt-gaet,
Van deef' wat vroegh, van die wat laet,
Moet yeder ſcheyden uyt dit leven.

Boëtius.

Wie mae een onbeſproken macht
En rechte heerſchappye tracht,
Bedwing ſijn eyghen wulpſe ſinnen:
Noch buyg' niet onder 't ſchandlijck juck

Van

Van welluſt, voor-bodin van druck,
Sijn hals die andre wil verwinnen.
Want of al ſchoon van 't Mooren-lant,
Tot aen 't vervroſen Waygats ſtrant,
De knien van yeder voor u boghen:
't En is nochtans gheen rechte macht,
De banghe ſorgh en bittre klacht
Van 't wroeghent hert niet t'over-moghen.

Horat: Carm: Lib: 2. Od: 10.

HY leeft verr' beſt die vande ree
Niet loopt te diep in volle zee:
Noch oock te na komt drucken
't Onveyligh Strant, door al te feer

Te

Te vreesen 't onghestuymigh weer,
En stoot sijn schip so stucken.
Wie dat bemint de middel-maet,
In vuyle huysingh niet vergaet,
En kan oock willigh derven
Het Hof vol kostelijcke pracht;
Waer voor hy wijslijck meerder acht
t'Huys onbenijt te sterven.
Wanneer de windt haer fel verheft
Sy meest de hooghe boomen treft:
Met swaerder val en slaghen
De steyle Torens storten neer:
De blixem plach de berghen meer
Als heuveltjes te plaghen.
Een wel-ghestelt ghemoedt dat hoopt
Wanneer 't gheluck hem teghen loopt;

En weder als 't hem gheven
Gaet alles wat men wenſchen magh,
So denckt het om den quaden dagh
Die 't noch wel mocht beleven.
Godt is 't die ons de plaghen ſendt,
Hy is 't oock die daer nae 't ellendt
Van ons weer wegh kan ſturen:
Indien het ons nu qualijck gaet,
't Is niet gheſeydt dat deſe Staet
Sal eeuwigh blyven duren.
In teghenſpoedt een manlijck hert,
Dat nieuwers door miſmoedigh wert,
Volſtandelijck laet blijcken:
En weder als ghy ſeylt voor windt
Voorſichtigh dan een reef in bindt,
En wilt u zeyl wat ſtrijcken.

Bruylofts-Dicht.

CUpido, 't dertel kindt vol luye ledigheden,
Dat op een pluym-ſacht bed ſijn weeld'-ghewende leden
Wel eer te ruſten plach, al ſluymer-ſlapend heen,
Tot dat de Zuyder-Son hem op ſijn bed beſoheen,
Was eens vroegh op-gheſtaen, en ſteels-ghewijs gheſeghen
Van ſijn Vrouw Moeders zyd' die by hem was gheleghen;
Gheen ſlaep en had dien nacht ſijn oogh gheloken toe,
Maer een verwert ghepeyns ſijn ſinnen maeckte moe:
En als naer al 't ghepeyns de vaeck eens ſcheen te komen,
So woelden hem door 't hooft een hoop benaeuwde dromen.
Noch naeuwlijckx was verjaeght de ſwarte duyſtre nacht,
En 't kriecken vanden dagh was naeuwlijckx voort-ghebracht,

Als

Als 't ſufferighe Wicht te boſch-waert neemt ſijn ganghen;
Swaermoedigheydt hem doet naer eenſaemheyt verlanghen.
In 't dickſte van het woudt ſo doolt hy gints en weer,
Loopt ſomtijts, ſtaet dan ſtil, en doet vaſt keer op keer,
Tot zijn vermoeyde voet tot ruſt hem moet vermanen,
En ruſtens graghe luſt gaet hem een toe-padt banen
Tot aen een water-bron, wiens ſilver-blaeuwe vloet
Door 't groen-begraeſde veldt een beeckje loopen doet;
Een beeckje dat ſijn ſtroom ſchijnt als een ſtem te paren
Met nachtegaeltjes ſangh die daer ront-om vergaren.
De Lauwr-boom altijdt groen, d'Eyck ſpyſer van 't ghediert,
De Lind wiens lieve loof de Steden meeſt verçiert,
De witte Populier, de Wilgh, de Noote-bomen,
Die 't vruchtbaer aertrijck daer van ſelfs heeft voort doen komẽ,
Belommeren dees plaets met hare blaen ſo dicht
Dat Phœbus daer naeu ſtraelt ſijn al-door-dringend licht.

Veel

Veel heuvels om en om men wel mocht ſtoelen noemen,
Met kruytjes ghetapijt, en op-ghetoyt met bloemen.
Op deſer een de Min vermoeyt hem neder-ſtelt,
't Hooft inde handt, den arm leydt op de knie ghevelt,
En ſonder woordt of tael; 't ſcheen 't hooft vol muyſe-neſten,
Kaſteelen inde Lucht bouw-valligh wilde veſten.
Als nu een langhe wijl gheſuft had ſijn ghedacht,
So ſpringt hy op, en ſeydt: heb ick niet door mijn kracht
Den fellen krijghs-Godt Mars in liefde doen verdwynen?
Heb ick niet ſelf Jupijn door deſen arm doen quynen,
Die met ſijn handt nochtans des Hemels loop beſtiert,
En bey van Godt en menſch als Koningh wordt gheviert?
Doen hy in ſchijn eens ſtiers Europa ginck ontſchaken,
En Danaë ghelijck een goud-drup moeder maken.
Hoe? daer wel eer de Goon my kenden voor haer Heer
Sal ick dan vanden menſch gheachtet ſijn niet meer?

Ick wed! doch ſonder meer een woordt te konnen ſpreken
So bleef hem inde krop de reſt van quaetheydt ſteken.
Terſtont nam hy ſijn boogh, en gaf hem op de vlucht,
Met ſyne vleugheltjes door-ſnydende de Lucht;
Vlieght over boſch en velt, vlieght over bergh en dalen,
En komt ſo voort tot op de groote Zee te dwalen,
Tot dat hy eyndelijck aen d'Amſtel neder-daelt,
Ghelijck een voghel die vermoeyt ſijn adem haelt;
Aen d'Amſtel daer de ſtroom doet 't water neer-waert vloeyen,
En dwars door Amſterdam nae 't ſchip-rijck Y ſich ſpoeyen:
Cupido, moe en mat, ſet ſich daer wat ter neer,
En werpt terwijl ſijn oogh verwondert heen en weer:
Aenſiet de groote Stadt, aenſiet de hooghe huyſen,
Aenſiet 't ontelbaer volck, aenſiet de ſtercke ſluyſen,
Terwijl ſo komt daer op een Jongman derwaerts aen,
Die lang dees looſe Guyt ſijn laghen was ontgaen.

Het

Het Wicht gheheel verblijdt, begint luyds-keels te ſegghen,
Ha quantje, 'k moet aen u mijn kunſt te werck gaen legghen:
Ghy zijt het die tot noch mijn vlammen hebt veracht;
Den handel-God Mercuur ſcheen u alleen van macht.
Mijn noyt-beproefden arm deed u met andre ſpotten,
U luſt in 't reyſen lagh, ghy noemde Minnaers ſotten;
Wat ghelt het dat ghy haeſt my aenbidt met ootmoet;
Gheen Godt men nu ghelooft voor dat hy wonder doet.
So haeſt dit was gheſeydt, verkieſt hy uyt ſijn ſchichten
Een fel verſtaelden pijl, die hy gaet wrevligh richten
Nae 't middel-punt ſijns herts; dat onverſiens gheraeckt
Terſtont was yſigh koudt, en nu van hette blaeckt.
Niet anders als een hert, dat ſonder yet te vreſen
Sorglooſlijck 't groene gras en kruyden af gaet leſen,
Als 't door een vlugghe ſchicht dan ſchielijck wort verraſt,
En 's Iaghers handt ontkomt; doch in ſijn borſt voelt vaſt

Een weer-gehaeckte pijl; door-draeft boſch, beemden, weyden;
Doch d'oorſaeck van ſijn quaet daer kan het niet van ſcheyden:
So doet deeſ' Minnaer oock, hy komt, hy keert, hy gaet;
Maer ſijn ſoet-ſure quael hem nimmermeer verlaet.
Nochtans ghelijck den Eyck een bijl-ſlagh niet kan vellen,
So kan de Min dit hert niet ſtrackx ghevanghen ſtellen:
En Reden die ontſeylt was kalver-Liefdes klip,
Waer op dat ſchip-breuck doet ſo menigh roeckloos ſchip,
Raet hem, ſo hy niet kan met Liefde langher ſtryden,
Te nemen voort de vlucht, en ſtrackx de plaets te myden
Waer dat de Sonne ſchijnt die hem verweckt dees brandt:
Want af-zijn doet wel vaeck ontbinden liefdes bandt.
Hy voeght hem na dien raedt, noch ruſt niet voor ſijn oghen
't Wolck-draghende gheberght van Spanjen ſien en moghen,
Doch waer hy henen vliedt, hy noyt ontvliedt ſijn ſmert,
Vermidts het gheen hy vliedt hy mee draeght in ſijn hert.

Hy

Hy treckt nae Cambo toe, of mooglijck voor ſijn qualen
Door ſulck gheneſend' nat gheen laefnis waer te halen:
Het looſe Venus kindt daer ſchempigh-bits om lacht,
En denckt, indien die Bron had ſulcken grooten kracht.
Apollo, die Natuur en kracht kendt aller dinghen,
Soud ick ſo menighmael niet hebben konnen dwinghen.
Gelijck de Zeyl-ſteens aert het yſer na ſich treckt,
En na de Sonne-loop de Sonne-bloem haer ſtreckt.
So treckt een Nymph tot haer dees Minnaer ſijn ghedachten,
Hy kan noch wil gheen plaets, dan daer ſijn Lief is, achten.
Segt doch, hoe ghy Bajoon ſo haeſt nu moede wort:
Is 't niet de Liefde, die u tot de weer-komſt port?
Meer als ghy maenden nu bleeft ghy wel eer hier jaren:
Of quam het door de Min dat maenden jaren waren?
Ghy worſtelt langher niet, maer bidt ootmoedigh aen
De groote Minne-Godt, als willigh onderdaen:

Cambo is een plaets inde Pyreneïſche Bergen, drie groote mylen van Bayona, alwaer men gaet water drinckē van veel meerder kracht eñ werkinghe als dat van 't Spae.

Die ſtrackx tot u ghebedt neyght gunſtelijck ſijn ooren,
Want hy niet uyt een Rotz of Tygher is ghebooren,
Maer met de lieve borſt van Venus op-ghevoet,
Wien d'eens-beproefde Min medooghen hebben doet.
Gelijck men ſiet de Leeuw verwoed ter neder vellen
Die hun te ſwacke kracht hem teghen willen ſtellen;
En ſparen die ſich buyght; ſo doet oock deſe Godt,
Plaeght die hem weder-ſtaen, helpt die doen ſijn ghebodt.
Hy weet dat niet lang duurt, en datmen haeſt ſiet keeren,
't Moetwilligh wreede rijck van al te ſtrenghe Heeren:
Dies als de ſtille nacht het al vervult met ruſt,
En ſorghs onluſt verdwijnt door ſorgheloose luſt,
Verſchijnt hy voor de Maeght, die d'onbewoghe ſinnen
Van d'eertijts-harde ſiel ghebracht had tot het minnen,
Blaeſt haer in 't vlammig vyer, door wiens verburghen kracht
In haer bevroſe borſt werdt weder-min ghewracht,

En ſpreeckt: hoe lang ſult ghy dit eenſaem bed beſlapen?
Denckt waer toe dat ghy zijt en tot wat eynd' gheſchapen:
't Is waer men prijſt den boom wiens bloeyſel 't oog verblijt,
Maer meer noch prijſtmen dien die vrucht draegt t'ſyner tijt.
Ghebruyckt terwijl ghy mooght, ghebruyckt u jonghe jaren,
Die noyt en komen weer wanneerſe zijn vervaren:
Let op een ſchoone bloem; hoe luſtigh datſe ſtaet,
't En ſyſe yemandt pluckt, ſy van haer ſelfs vergaet.
Cupido die verdwijnt: de Maeght gaet over-legghen,
Al wat ſy in haer droom hem hadde hooren ſegghen;
Beſluyt, naer langhen ſtrijdt, te volghen deſen raedt,
En haer verholen gunſt te toonen met der daedt.
Voelt nu hoe langhen tijdt dat tuſſchen hoop en vreſen
Haer Dienaer heeft een ſlaef der liefde moeten weſen:
Sy gheeft haer ſelven ſchult, ſy laeckt haer ſteenen hert,
En wenſcht een groot ghedeelt te draghen van ſijn ſmert;

Neemt voor haer ſynen brandt en heete minne-voncken
Te bluſſen met den dauw van een gheneſend' loncken:
Haer veynſen is ghedaen, ghekomen is de ſtond
Dat ſy haer min, haer hert, haer trouw hem t'ſamen jond.
Gheluckigh Bruydegom, gheluckigh boven maten,
Wien ruſt hanght over 't hooft, en onruſt gaet verlaten;
Ontfanght nu ſoet voor ſuur, voor tranen kus en lach,
En al wat in dees ſtaet Natuur te wercken plach,
Loon van verleden pijn, vrucht van gheſtadigh minnen;
Ghy hebt u loop volbracht, ghy zijt ter haven binnen;
Geniet nu naer u luſt dees lang-gewenſchte vreugt; (meugt.
Doch denckt 't ſal meer gheſchien, maeckt dat ghy 't herden
En ghy Vrouw Bruydt, die hebt door al te langh vertoeven
Sijn onvervalſchte trouw en liefde willen proeven,
Toont dat twee herten nu maer een gheworden zijn,
Dat ſyne vreught u vreught, ſijn pijn is uwe pijn:

So

Soo menigh bitter uur laet eene nacht verſoeten,
Wilt niet meer weygrigh zijn, 't is tijdt u luſt te boeten:
Vreeſt niet voor ſulck gevecht, 't en maekt geen lamme leen;
Waer toe toeft ghy dus lang? voorwaer ghy hebt gheen reen.
Ick wed men morghen nacht u niet en hoeft te trecken.
Dan 't is 's lands wijs, 's lands eer, deeſ' uurtjes wat te recken.
Maer hola, 'k maeckt te lang, de kamer-deure kraeckt,
Siet Hymen houdt de kaers d'wijl Juno 't bedde maeckt:
Gaet heen gheluckigh Paer, wilt ſteeds elck-andren minnen,
Gheſeghent moet het zijn al dat ghy ſult beginnen:
Gaet heen, bluſcht uyt het vyer dat u heeft lang verteert,
Laet door u vruchtbaerheydt de wereld zijn vermeert.
Heer Bruygom toont u kunſt, wilt d'acker ſoo beſaeyen,
Dat ghy moogt binnen 's Jaers ghewenſchte vruchten maeyen.

Horat:

Horat. Carm. Lib. 2. Od. 16.

OM ruſt de Zee-man bidt,
Die vande Noorder-golven
Omringt, miſtrooſtigh zit,
Wanneer de Maen bedolven
In ſwarte wolcken leydt,
En 't licht in duyſterheydt.
Om ruſt de Ruyter draeft
In 't midden van het vechten;
Om ruſt de Rechter ſlaeft
In zijn verwerde rechten:
Om ruſt, die niemandt koopt,
Met ſchatten op-ghehoopt.

Want

Want noch 't ghekiſte Goudt,
Noch groot gheſleep van Boden,
De ſorgh uyt 't herte houdt;
Die teghen haer gheboden
Den rijcken meeſt omtrent
Te weſen is ghewent.
Met weynigh hy wel leeft,
Die matigh derft verteeren
Het gheen hy eyghen heeft;
En wien noch vuyl begheeren,
Noch vrees, meer als 't behoort
Sijn dunne ſlaep en ſtoort.
Wat trachten wy doch veel
Met moeyten te bejaghen,
t'Onvreden met ons doel,
In onſe korte daghen?

Wat loopen wy nae 't landt
Daer d'Ooſter-Son ons brandt?
Wie kan, wanneer hy vliet
Van hier, ſich ſelfs ontvlieden?
De ſorgh klimt inde ſpriet,
En wil op 't Schip ghebieden.
In 't loopen ſy verwindt
De ruyters, ja de windt.
Een vrolijck bly ghemoedt
Sal 't verder ſorghen haten:
En weer ſijn teghenſpoedt
Met een ſoet lachen maten:
Want men ter wereld niet
In all's gheluckigh ſiet.

Gheſont-

Ghesontheyts Les.

IN woorden, steenen, kruyden,
Schuylt wondre kracht, nae 't duyden
Der ghener die de rechte gront
Ons leeren hoemen blijft ghesont.
Ick ken 't zijn groote dinghen,
So diep in al's te dringhen
Dat kracht, noch aert, noch eyghenschap,
Verholen blijft van salf of sap.
Maer noch veel grooter zeghen
Heeft hy van Godt verkreghen,
Die hare kruyden niet behoeft,
Haer drancken noyt en heeft gheproeft,

De

De werckingh van haer woorden
Sijn leven niet en hoorde:
Die ſteenen laet de ſteenen zijn,
En houdt het met goe ſpijs en wijn,
Ghenut in matigheden:
Met oeffeningh der leden,
Met heyl en onheyls onderſcheyt,
Met weldoen en met vrolijckheyt.

Horat: Carm: Lib: 1. *Od:* 9.

Aen J. V. B.

GHy ſiet hoe over al de ſtraet
Is wit door 't ſneeuwigh vlocken,
En hoe men niet te les en gaet,
En niet en hoeft te blocken:

Want

Want Rapenburgh dat is en blijft
Door deſe harde vorſt verſtijft.
Verjaeght de koude vanden haert
Met luſtigh op te ſtoocken,
Voor vrienden dient gheen broot gheſpaert;
Dies haelt hier inde koocken
Een kannetjen van 't Rijnſche nat
Uyt 't beſte Baccherachſe vat.
Beveelt de goede Godt de reſt,
Die 't alles wel ſal voeghen,
En die alleen weet alderbeſt
Wat yeder kan vernoeghen;
Hy is het die ons Vaderlandt
Weer brenghen kan in goeden ſtandt.
Wat u hier na ghebeuren magh
Soeckt niet te nauw te weten,

Maer

Maer reeckent voordeel elcken dagh
Die u wordt toe-ghemeten:
Hy doolt, die 't gheen 't gheluck hem biet
Door vorder ſorghen niet gheniet.
Terwijl u jeught noch niet verout,
En u de gryſe hayren
Niet maken gémelijck en kout,
Gebruyckt u jonghe jaren,
En ſtelt u onghebonden ſin
Tot 't ſoete vryen en de min.
Mijn ander-ick het is nu tijdt
Dat wy eens gaen na buyten,
Om ſien wie daer op ſchaetſen rijdt;
En als de poorten ſluyten,
So ſullen wy eens heen en weer
Langs 't lieve Steen-ſchuur doen een keer:

Misschien wie dat ons daer verwacht,
En wie wy daer betrappen,
Waer by wy, tot de klock slaet acht,
Wat moghen Minne-klappen:
En waer wy met een soet ghesoen,
Ons graghe hartjes moghen voen.
Doch om met eeren onsen voet
Weer by haer in te kryghen,
Men stout en aerdigh wesen moet,
Om met een stille swyghen
Of van haer hooft, of van haer handt,
Te rooven eenigh Minne-pandt.
Wanneer men komt om ring of naelt
Haer wederom te gheven,
Wie kan dan qualijck zijn onthaelt,
En voor sijn dienst bekeven?

Wat valter op als 't is gheſchiet?
En kyven ſy, ſy meenen 't niet.
Dewijl het ons nu beuren magh,
Soo laet ons al wat mallen:
Want licht kan komen ſulcken dagh,
Dat 't niet ſou willen vallen.
En machmen 't mallen niet ontgaen,
't Is beter jong als oudt ghedaen.

Lijck-

Lijck-ſuchjes

Van een ſoete Iuffrouw, over 't be-ooghen van een verwelckt Rooſjen dat ſy van haer doode Speelnoot-jes hooft ghepluckt had.

ACh lieve ſoete Rooſelijn,
Wiens naeu te deegh ontloke bladen
,Wel eer met ſchoonheydt overladen,
Nu dus verlept en dorre zijn.
Hoe wel ghelijckt ghy 't bleecke hooft,
't Verſturven oogh, de ſlappe wanghen,
En 't mondtje met de doodt omvanghen,
Daer u mijn handt heeft af gherooft.

Gherooft, helaes, doen ick u ſagh
By bloem aen bloempjen inghebonden,
Die op de gulde vlechten ſtonden
Van een die in haer doodt-kiſt lagh.
Van eene die ſo korts hier voor
Een licht ſcheen van onſ' eeuw te weſen,
Ghe-acht, ghe-eert, ghemint, ghepreſen,
Al d'Amſtellantſche wijcken door.
En nu, in min als niet, ontbloot
Van al haer çierſel en haer gaven,
Als noyt gheweeſt, daer wert begraven,
In eenen dagh gheſont, ſieck, doot.
Haer lach die 't hertſte hert door-kroop,
Het flonckren van haer ſchoone oghen,
Die d'onbeweeghlijckheydt bewoghen
Als hun een lieve lonck ontſloop.

Haer komt eens uyt, haer wellekoom,
Haer ſoet gheſelſchap, en ſoet praten,
Daer wy de tijdt vaeck mee vergaten,
Schijnt niet te weſen als een droom.
Van haer is hier ghebleven niet
Voor my als druck en treurigheden,
Om 't hertjen inden rouw te kleden
So dickwils als 't dit Rooſje ſiet.
Koom aen dan Rooſje, dat ick dy
Met ſo veel traentjes doe belopen,
Als dropjes uyt den Hemel dropen
Doe die was met haer doodt te ly'.
Strelt u mijn weſen alſo droef
Ghelijck de Son, die ſyne ſtralen
Ginck onder duyſtre wolcken halen
Des Sondaghs alſmen haer begroef.

Steent banghe Sieltje ſucht op ſucht,
Om als de windt haer te beklaghen,
Die, doe ſy wiert ter aerd' ghedraghen,
Sijn ſuchjes ſteende door de Lucht.
Nu Rooſje, gaet en neemt u ſtee,
In 't midden van al mijn Juwelen,
Want ick u daer ſo wel mach velen,
Als ick oyt peerl of keten dee.
Gaet, gaet, en alſo menighmael
Als Phœbus komt de Kreeft beſoecken,
Sal ick u halen uyt de hoecken,
Om u te doen een ſelfd' onthael.

Hollantſche bottigheyts verdediging
Aen
ANNA ROEMER VISSCHERS.

WAnneer ick leeſ', ô Maeght, u deftigh-ſoet Ghedicht,
Waer door ick te gelijck vermaeckt word en geſticht,
En als ick ſie u geeſt, met duyſent aerdigheden
Op 't ſachte doeck gemaelt, in't harde glas geſneden,
Beſluyt ick een van drien; Of datmen heeft ons landt
Hier voren, buyten ſchult, een ſchandtvleck aenghebrandt,
Wanneermen 't heeft beticht, van onbequaem te weſen
Om yet te brenghen voort dat waerdt ſoud zijn ghepreſen;
En alſmen hielt voor vaſt, dat wie uyt Hollandt ſproot,
Moſt weſen plomp en lomp, van alle gheeſt ontbloot:

Of dat (ghelijck hier niet beſtendighs is te hopen)
De kunſten by verloop van tyden oock verlopen,
En ſo een yeder volck ſijn beurt eens hebben moet,
Den Hemel deſe beurt ons nu beleven doet:
Of wel dat ghy (ô prael der prachtighe verſtanden!)
Een eene Phœnix zijt van onſe Nederlanden,
En dat Natuur in u een wonder heeft ghewracht,
Tot blijck van haer noch niet gantſch uyt-gheteelde kracht.
Doch als ick 't wel beſin, en recht gae over-weghen,
Beſluyt ick 't al in al, en gheen de waerheydt teghen.
Want ſo by yeder volck een redelijck verſtant
En Goddelijcke ziel den menſch wort ingheplant,
Die, even als papier dat noch is onbeſchreven,
Alſulcken weſen krijght als haer de Meeſters gheven:
En ſo den Hemel, recht ghelijck hy 't al omgort,
Sijn gaven over al oock mildelijck uytſtort,

Wie

Wie ſal dan, ſo hy niet de reden uyt wil byten,
't Vernufts ghebreck het landt en niet de luyden wyten.
Bœotiën, hoe wel 't wiert eertijts bot gheacht,
Heeft Pindarum nochtans ghequeeckt en voort-ghebracht:
Die met ſijn ſchrandre gheeſt, en net-ghewrochte dichten,
Het gantſche Griecken-landt erkent wort voor te lichten.
En wat de Werelt ſchrolt, en hoeſe Hollandt ſcheldt,
Noch vindſe niemandt die ſy voor Eraſmus ſteldt.
Eraſmus, eer ſijns eeuws, in Hollands ſchoot gheboren,
Die ons te voorſchijn bracht de Muſen lang verloren.
Dat oock de kunſten gaen van 't een tot 't ander volck,
Leert d'ondervinding ſelfs, en hoeft gheen ander tolck.
Het rijck Egyptenlandt, waer met ſijn ſeven vloeden
De wonderlijcke Nijl ſich na de zee komt ſpoeden,
Heeft voor de wijſheydt eerſt een hooghe-ſchool bereydt,
Die daer van daen te mets haer vorder heeft verſpreydt

Door Sidon, door Chaldeen, door Perſen, en door Meden,
* Tot daer de morghen-Son gaet op ſijn waghen treden:
Van 't Ooſten iſſe weer nae 't Weſten toe ghedaelt,
En heeft in Griecken-landt haer adem wat ghehaelt,
Alwaerſe ſoo ghequeeckt en ſoo wiert onderhouwen,
Dat ſy een valte ſtoel daer ſcheen te willen bouwen;
Ghetuyghe ſy hier van ſo menigh aerdigh Geeſt,
Wiens werck men alle daegs in Griekſche ſpraek noch leeſt.
Ons Hollandt was doe woeſt, en woeſter noch de luyden;
Nu is de kans ghekeert, en Griecken is op huyden
Dat eertijds Hollandt was, en Hollandt heeft al 't gheen
Dat Griecken in die Eeuw haer ſelfs ſchreef toe alleen.
't Is waer dan, dat ons landt, niet min als andre landen,
Een Voedſter-Vrouw kan zijn van aerdighe verſtanden,
En dat het ons ontbrack hier voren, niet ſo ſeer
Aen oordeel en vernuft, als onderwijs en leer:

* Dat is, in 't uyterſte van 't Ooſten, alwaer haer eertijds een ſoorte vã Wyſen die men *Gymnoſophiſten* ende *Brachmannen* noemde, gehouden hebben. *Vid. Strab. lib. 15. Plin. lib. 1. cap. 17.*

't Is waer oock, dat die uur is eyndelijck ghekomen,
Dat kunſt en wijſheydt hier haer woonplaets heeft ghenomen:
Doch alderwaerſt is dit, dat ghy, ô Anna! zijt
Een Phœnix van u landt, een wonder van u tijdt.
Want of wel nevens u, de wijd-beroemde namen
Van Huyghens, Hooft, De Groot, de Griecken ſelfs beſchamen,
So zijt ghy niet-te-min de eene Maeght alleen
Die Hollandt heeft gheſien den Helicon betreen:
Die in verſtandt de Mans, in handtwerck tart de Vrouwen,
En u van alle-bey doet voor verwinſter houwen.
Die al, wat leerbaer is, te leeren hebt begheert,
En tot verwondrens toe, in alles zijt vol-leert.
Roem van onſ' Eeuw! by wie ſal ick u verghelijcken?
Sal 't Sappho zijn? ô neen; die moet veer voor u wijcken,
Want hadſe ſchoon u gheeſt, ſy had niet uwe handt,
Die u gheen minder lof verkrijght als u verſtandt.

Sal

Sal 't dan Arachne zijn, die wel ſo trots van herten
Op hare naey-kunſt was, dat ſy dorſt Pallas terten?
Neen; deſe noch veel min het by u halen ken,
Want had ſy uwe naelt, ſy had niet uwe pen.
Wel aen begaefde Maeght, laet uwe wyſe Dichten,
So wel als uwe kunſt, voor al de wereld lichten:
Op dat, ſo wieſe lees', u oordeel; 't eenigh een,
Een yeder onghelijck, ſich ſelfs ghelijck alleen.

Af-ſcheydt-

Af-ſcheydt-Dicht

Aende Stadt

L E Y D E N

VAert wel Bataafs Atheen,
Dat ick heb lang betreen,
En daer ick ſulcke daghen
Vier jaren heb ghehadt,
Dat in gheen Staet noch Stadt
Ick die weer ſal bejaghen.
Vaert wel ghy Hooghe-School,
En bloeyt, terwijl ick dool
In vreemde buyten-landen:
In u ſoo heeft mijn oor

Ghenoten

Ghenoten het ghehoor
Van Hemelſche verſtanden.
Vaert wel ghy Doelens bey,
Waer in ick inde Mey
My menighmael liet vinden,
En met het morghen-root
De lieve groent' ghenoot
Van u bedauwde Linden.
Vaert wel ghy wandel-paen,
En Cinghels dicht van blaen,
Waer ick, wanneer de ſtralen
Van d'avont-Son alree
Haer doocken inde zee,
Mijn adem vaeck quam halen.
Vaert wel, ghy ſchoon gheweſt,
Van al de weeghjes 't beſt,

Dat

Dat men mijn Paedtje noemde:
Mijn Paedtje; daer ick plagh
Te rymen dagh aen dagh
Yet dat mijn CLORIS roemde.
Vaert wel ghy ſoete goedt,
Jonckvrouwtjes, die 't ghemoedt
Van die u ſiet kond roven:
Soo langh mijn ziele blijft
In deſe romp ghelijft,
Sal u mijn tonghe loven.
Vaert wel, vaert wel op 't leſt,
O Vrienden! daer ick beſt
Mijn tijdt mee koſt verdryven:
En wilt, ghelijck 't behoort,
Wanneer ick nu ben voort,
Uws vriendts ghedachtigh blyven.

't Ghe-

't Geneuchelijcke Paedtje
Aen eenighe
Leydtſe Nymphjes.

OGhy driemael drie Goddinnen,
Voedſters van gheleerde ſinnen,
Teelſters van een lieve luſt,
Soeckſters van een ſoete ruſt:
Haetſters van het béſigh woelen
Daer de ſteden in krioelen,
Minſters van het vreedſaem velt
Waer noch ſorg noch vrees u quelt.

Komt

Komt, en helpt mijn gheeſt wat dryven,
Om op 't aerdighſt te beſchryven,
't Paedtjen aller paden nijdt,
't Paedtjen 't pronckje van ons tijdt.
Wilt mijn ruwe duyſtre Dichten
So beſchaven en verlichten,
Dat ick door mijn Paedtjes prijs
Klaerder als den dagh bewijs,
Hoe ghy met goed recht en reden
Hebt verlaten alle Steden,
Om u woon-plaets neer te ſlaen
By de Hengſt-brons water-kraen.
Eens recht als de warme daghen
Ons begonden eerſt te plaghen,
En de Son uyt 't vlammigh oogh
Van de Leeuw ſijn hette ſoogh;

Beurdet, dat ick door dit blaken,
Dat mijn machteloos moſt maken,
En door 't leſen van veel blaen
Die ick niet en koſt verſtaen,
Vond mijn ſinnetjes op rollen,
Die mijn wiſten ſo te pollen,
Dat de boecken door haer liſt
Raeckten after banck en kiſt.
En om op haer flemigh vleyen
't Suffe-goedt wat af te leyen,
Ginck ick inder yl alleen,
Van mijn kamer na beneen.
Doch daer ick mijn vreught wou' ſoecken,
Vond ick oorſaeck om te vloecken:
En mijn half-ontwervelt hooft
Wiert van ſinnen voort berooft.

Want ſo haeſt ick was beneden,
En ick uyt de deur ſou treden,
Quam my teghen ſulck ghetier,
Dat ick raeckten over ſtier.
Hier ſo hoorden ick door 't weven
Al de glaſe venſters beven:
En dan gorde noch 't ghetouw,
Datm'er dol van werden ſouw.
Daer weer ſagh ick 't yſer plaghen
Met alſulcke grove ſlaghen,
Dat de voncken, en 't gheluyt
Vloghen t'ſaem ter deuren uyt.
Ginder quam mijn oor t'ontmoeten
't Naar ghedons van 't ketel-boeten;
En het timmermans gheklop
Doe my ſcheuren ſchier de kop.

Dan ſo quam-'er nochteen waghen,
Wiens verroeſte ſpil door 't draghen
En ſo knarſte, en ſo kreet,
Dat het door mijn hertje ſneedt.
Dies bal-oorigh door al 't tieren,
Ginck ick voort na Steenſchuur ſwieren,
't Steenſchuur dat (ghelijck ick gis)
't Puyckjen van ons Leyen is.
Niet om ſijn verheven daecken,
Die zijn 't niet die my vermaecken;
Noch oock om ſijn groen gheboomt,
Noch om 't water datter ſtroomt:
Maer om ſo veel ſoete Trooſjes,
Die als vers-ontloken rooſjes
Rontom Steenſchuurs lieve kant
Vande Goden zijn gheplant.

Doch als ick daer was ghekomen,
Heb ick ſulck ghewoel vernomen,
Dat my door ſo vreemd een dingh
Hooren ende ſien vergingh.
Ick ſagh daer aen alle ſyden
(Ach my docht 't was niet te lyden)
Sulcken volck beſmeert, beſmult,
Dat ick had aen 't ſien de vult'.
Twee en twee was 't dat ſy ſtonden
Recht als aen een vel ghebonden,
Met een ſchortel-doeck voor 't lijf
Die van vettigheydt was ſtijf.
Elck een ſtock dat was haer wapen,
Waer mee deſe vreemde knapen
Een verrotte vuyle vacht
Met veel ſlaghen maeckten ſacht.

Klop op klop ſagh ick haer gheven,
En ſy waren ſo bedreven,
Dat niet een in ſyne ſlagh
Miſte, noch ſijn beurt verſagh.
In't voor-by-gaen; ſonder vraghen,
Kreegh ick wat om mee te draghen,
Want mijn mantel raeckte vol,
Van haer vlocken en haer wol.
Qualijck was ick uyt dit ploten,
Of ick vond my weer beſloten
In een nieuwe moeylijckheydt;
Want mijn wegh die was beſpreydt
Met haer half-verrotte vellen,
Die die vuyle morſſe-bellen
Legghen langs de gantſche ſtraet
Daermen op en over gaet.

Boven 't ſtruyckeligh mis-treden,
Dat mijn voeten hier door leden;
Quam daer uyt alſulcken ſtanck,
Dat de wegh ſcheen eens ſo lanck.
Sulcken lucht quam my beſpringhen,
En my tot mijn neus indringhen,
Dat ick meer als eens wiert bleeck,
En van quaxheydt ſchier beſweeck.
Denckt, ſo 't hooft was eerſt op rollen,
Hoe het doe moſt ſuyſe-bollen;
En of mijn verſtroyt ghedacht
So te recht koſt zijn ghebracht.
Hoe ick inde Stadt ginck dwalen,
Ick en koſt daer niet in halen
Daer ick was om uytghegaen:
Ja wiert langhs hoe meer belaen.

Eyndelijck de Goden gaven,
Dat ick na een moeylijck draven
Quam van 't een door 't ander oort
Buyten d'Hooghewoertſe poort.
Eenigh, eenſaem, vol ghepeynſen,
Ginck ick, voet voor voetje, deynſen,
Langs de groene Rijn-kant heen,
Om my ſo wat te vertreen:
Tot dat my het brandigh blaecken
Dee na koele lommer haecken,
En juyſt ſo ick na de ſtreeck
Vande Sonne-waghen keeck,
Quam ſich onverſiens vertooghen
Eenen inganck voor mijn ooghen,
Eenen inganck; wiens ghelijck
Niet en is in eenigh rijck.

Eenen inganck die my leyde,
En die my de wegh bereyde
Tot het ſchoonſte Landt-gheweſt,
Dat Natuur oyt heeft gheveſt
Op de ronde kloot der aerden:
Daer ſy kunſt noch koſt aen ſpaerde,
Om te planten in dit perck
Een volmaeckt vol-trocken werck.
Tempe mach 't hier niet by halen,
Noch de lieffelijcke dalen
Waer in 't groene Dafne leydt,
Daer men ons ſo veel af ſeydt.
D'eerſten in-trees groene kanten,
Waren met veel Wilghe planten
Dicht beſchaduwt en beſet,
Wonder ſoet en wonder net.

Die haer telghen ſo verſpreyden,
En ſo door malkander breyden,
Dat my d'al-beſiende Son
Naeuwlycx daer bekijcken kon.
Onder mijn vermoeyde voeten
Scheen my 't klaver-gras te groeten,
En ſijn dienſt te bieden aen,
Om daer wat te legghen gaen.
Doch de traghe luye leden
Konden 't hert niet over-reden:
Dat in ſtee van 's lichaems ruſt
Koos het boeten van ſijn luſt.
Dies ick ſoetjes voort ginck ſchuyven,
Sonder dat het ſandigh ſtuyven,
Daer men 't buyte-gaen om haet,
My ghequelt heeft of gheſchaet.

'k Was

'k Was naeuw uyt dees Laen te deghen,
Of terſtont ſo quam my teghen
Sulcken geur, dat ick daer voor
Muſck noch Amber-reuck verkoor.
't Scheen de ſoete Weſte winden
Wat ſy hadden konnen vinden
Op de lip van bloem of kruyt,
Daer weer lieflijck aemden uyt.
En recht juyſt ſo als mijn ooghen
Haer gheſicht ter zyden booghen,
Om te ſien, uyt wat ghehucht
Dringhen quam dees ſoete lucht;
Vond ick dat ick was ghekomen,
Uyt de tacken vande bomen,
In een effen open pleyn,
Niet te groot noch niet te kleyn;

Waer dat rondsom henen vloeyde,
En wiens drooghe kant besproeyde
Een ghegraven water-aer,
Silver-schoon en spieghel-klaer:
Voort so was dit dal beslooten
Met veel jonghe Elfe-pooten;
En de grondt was om en om
Fraey door-wrocht met menigh blom.
Uyt dit pleyn, wat bet beneden,
Quam ick op een wegh ghetreden,
Eenen langhen wandel-wegh,
Daer noch dooren was, noch hegh.
Daer van afteren tot veuren
Niet on-effens was te speuren:
En de Nijdt, hoe quaedt van mondt,
Gantsch niet op te segghen vondt.

So

So verd als twee gaeuwe ooghen
Yet recht onder-kennen moghen,
Streckte ſich dit lieve Pat,
Daer ick my ſchier in vergat,
't Aertrijckx vael-verbrande leden
Had de goe Natuur doen kleden
In een groene ſomer-rock,
Loon van arbeydts dienſtbaer jock.
Aen de ſlincker-handt daer waren,
Om dit Paedtjen te bewaren
Voor de ſchrale Noorde-windt,
Die het teere gras verſlindt,
Vele dicht-beblade boomen
Gantſch volwaſſen, en volkoomen,
So dat ſulckx recht ſcheen een woudt
Daer Diana haer onthoudt.

Daer

Daer ſy 's middaghs in komt ſtrijcken
Met haer Nymphen, om t'ontwijcken
't Vinnigh ſtralen vande Son,
Dat daer in noch uyt en kon.
Rechts af ſagh ick henen vlieten,
En het drooghe land begieten
Eenen ſtillen water-ſtroom,
Die daer vloeyde luy en loom.
Waer beneven ick ginck dwalen,
Om mijn hert wat op te halen,
Tot dat die my onverdacht
Op een ſchoonen drie-ſprong bracht.
Op een drie-ſprongh, die met boghen
Van gheboomt was over-toghen,
Waer ick in een çierlijck rondt
Tien-mael ſeven boomen vondt:

Die ſo dicht in een ghevlochten
Waren, dat de dunne tochten
Vande windt, die 't al door-woelt,
Daer naeuw wierden in ghevoelt.
Vorders ſo gantſch wel gheleghen,
Datmen daer van daen te deghen
Koſt beſichten 't vlacke lant
Tot de Soeter-wouſche kant.
Daer ſagh ick de dertle oſſen
Met de kop d'een d'ander boſſen,
En in 't gras de grage Koe
Stappen tot de knie-ſchijf toe.
Uyt dees drie-ſprong ging ick treden
Wat ter ſyden na beneden,
Waer ick langhs een rechte wegh
Quam tot aen een houte bregh.

Recht

Recht in 't midden hielt ick ſtille,
Om daer nae mijn wenſch en wille
Eens te laten van het hoogh
Weyen gaen mijn keurigh oogh.
Noyt en heb ick tot op heden
So veel ſoete luſtigheden
In een eene plaets alleen
Overſien, veel min betreen.
Voor my ſagh ick niet als weyden,
Waer de hupſe mellick-meyden
Molcken yeder op haer ſtee
't Luye wel-ghevoede vee.
Noch wat verder, recht in 't Weſten,
Lagh rontom in ſyne veſten,
Op een over-ſchaduwt pleyn,
't Nieuwe huys te Krooneſteyn.'

Rechts

Rechts af daer ſagh ick de duynen
Met haer witte kaele kruynen
Schemer-blicken inde Son,
En wat naeder Voorburgh ſton'.
's Graven-Haegh met Delft, en Leyden,
Koſt ick duydlijck onderſcheyden,
En noch vele Dorpen meer
Die daer laghen in die keer.
Vele Dorpen, veel ghehuchten,
Vele landen vol van vruchten,
Vele velden vol van gras,
Vele hoven vol ghewas.
'k Had mijn ſelfs hier haeſt vergheten,
En met ſien den dagh verſleten,
Sulck vermaeck en ſulcken luſt
Vond ick in dees ſoete kuſt:

Had ick niet in 't herwaerts komen
't Woudt gheſien ſo dicht van bomen
So beſchaduwt, ſo beplant,
Dat ick liet ter ſlinckerhant:
Dies ick licht was t'over-reden
Om weerom te rugh te treden,
En gingh haeſtigh daer van daen
Door de drie-ſprong en de Laen,
Sonder yewers meer te dralen,
Noch mijn hertjen op te halen,
Tot ick my in 't boſchje vondt
Dat ſo groen en luſtigh ſtondt.
Elſen, Eſſchen, Wilghen, Linden,
Keerden af de Noorde-winden;
Elck was netjes zy' aen zy'
Daer gheplaetſt op ſyne ry'.

In

In en uyt, en heen en weder,
Swierden ick tot ick my neder
Door vermoeytheydt had gheſet,
'k Moſt wat ruſten, noot brack wet.
Doch ick ſal my van mijn daghen
Van die ruſt-plaets niet beklaghen,
Noyt ick yewers inde Stadt
Nae mijn ſin ſo luſtigh ſat.
Blaedtjes, bloempjes, graeſjes, kruytjes,
Klaver en Kamille-ſpruytjes,
Waren als het tafel-kleedt
Daer de grondt was mee beſpreedt.
En de telgjes met malkander
Dicht ghevlochten inden ander,
Maeckten een verwulfde tent
Met haer loof-werck daer omtrent.

Waer langs heen de vinckjes ſpronghen,
En haer ſoete wild-ſang ſonghen;
Onderwijl de geyle Mus
Gaf ſijn gaytje kus op kus.
Achter my, om wat te leunen,
Quam een kromme Wilgh my ſteunen,
Voor my ſtondt een Eſſchen-boom
Dicht aen 't kantje vande ſtroom;
Die ſijn tacken ſo verſpreyde,
En van een ſo aerdigh ſcheyde,
Dat ick recht van daer ick lagh
't Velt als door een venſter ſagh.
't Velt; dat onlanghs van te voren
Had ſijn groenen rock verloren,
Die hem was ghetrocken uyt
Om ſijn harde ſwarte huyt.

En met ſpitten, en met graven,
En met ploeghen, en met ſlaven,
Toe-te-reden tot een ſtee;
Niet als eertijts voor het vee,
Maer voor jong-ghe-ente boomen
Vande Voedſter af-ghenomen,
Die daer wierden veelderley
Op-ghequeeckt in 't vruchtbaer kley.
Hier dus mackelijck gheleghen,
Over-ſagh ick eens te deghen
Watter was te ſien; en doe
Sprongh ick op van 't legghen moe.
Gaende door verſcheyden hoecken
Uyt 't gheboomt een uytgangh ſoecken;
Tot dat ick my eyndlijck vondt
Daer een kleyn ſlecht huyſje ſtondt,

Over 't water uyt de boomen,
Daer ſchier nimmer menſchen koomen,
Stond dit eenſaem ſtille huys,
Veer uyt 't moeylijck ſteedts ghedruys.
En terwijl ick my vergaepte,
En mijn oogh begheerigh raepte
Al de welluſt diemen vindt
In het ſien van 't gheen men mindt;
Quam uyt hare deur ghetreden
Een bejaerde Vrouw, wiens leden
En verſtijfde traghe tret
Met een ſtock was onder-ſet.
Wiens veroude donckre ooghen
't Wercken had na d'aerdt ghebooghen:
En wiens graeuw verrimpelt hooft
Met veel kreucken was door-klooft.

Beſje,

Beſje, ſeyd' ick, mach 't u beuren,
,Anders wil ick u niet ſteuren,
Seght my eens, 't gheen dat ghy weet
Van dees plaets, en hoeſe heet.
So moet Pan u gunſtigh weſen,
En u ſchaepjes voorts na deſen
Voor de wreede Wollefs tant
Nemen in bewaerder hant:
So moet Ceres voorts bewaeren
U half-rype koorn-aeren,
En Pomoon jaer in jaer uyt
U verſien met lecker fruyt.
Vryer, ſeyd' ſy (en met eenen
Keerde ſy haer traeghlijck heenen
Na de plaets daer ſy vernam
Dat dees vreemde ſtem uyt quam)

't Is nu al moy lang gheleden,
Dat ick niemant uyt de ſteden
Heb vernomen hier ontrent,
Dies ick menſchen ben ontwent.
Maer om u te deegh te ſegghen,
En ten vollen uyt te legghen,
't Gheen ghy van my wilt verſtaen:
Moet ghy daer wat ſitten gaen.
Stelt of leghtje wat ter neder,
Want het lieve Somer-weder
Heeft de Stede daer ghy zijt
Met groen graſje ghetapijt.
En dees hooghe Populieren
Doen haer koele ſchaduw ſwieren
Over 't water tot op 't velt,
So dat u gheen Son daer quelt.

Mits,

Mits, om voort niet te verſmaden
't Gheen ſy my had aengheraden,
Streckt' ick my ſo lanck ick was,
Neder op het klaver-gras.
Doe ginck ſy weer dus beginnen:
Wie dat ghy oock zijt, die binnen
Deſe luſt-plaets zijt gheraeckt,
Hier op vry u giſſingh maeckt:
Dat, of yemant van de Goden,
U hier toe heeft willen noden;
Of wel dat u een Goddin
Eerſt ghebracht heeft inde ſin,
Dat ghy dit gheweſt ſoud ſoecken,
't Aenghenaemſt van alle hoecken,
Daer de Goden ſelfs wel vaeck
Komen nemen haer vermaeck.

Want indien dat my mijn ooghen
Niet en hebben heel bedrooghen,
So is my Pan geyte-voet
Hier wel menighmael ontmoet:
Met veel Satyrs en Silvanen,
En meer andre vreemde hanen,
Die elck met ſijn velt-Goddin
Quamen hier gheſtreken in.
Pan ginck op ſijn fluytje ſpelen,
Hoe hy eens had willen ſtelen
't Roompje van Seringaes Jeught,
Doen in 't riet liep al ſijn vreught.
Waer de Nymphjes onder ſonghen,
En de Satyrtjes op ſpronghen,
Eenen wilden ronden dans,
't Hooft om-gort elck met een kranſ.

Pan den grooten Geyten-hoeder,
Om dat hy is ons behoeder,
Kan ick noemen by ſijn naem,
En ſijn mackers al te ſaem.
Maer dit heeft niet te beduyden,
By het gheen, dat ick op huyden
Over derthien weken ſagh,
Op een hooghen heylghen dagh.
Koſt ick maer de groote namen
Vande Goden, die doe quamen
In dat groen-beblade wout,
Dat ghy neffens u aenſchout;
Wonder ſoud ick u vertellen,
Van die Hemelſche Gheſellen:
Maer is mijn verhael wat ſlecht,
't Sal weer waer zijn en oprecht.

Drie-

Driemael drie, gheen velt-Goddinnen
(Want dit koſt ick licht verſinnen,
Aen haer Goddelijck ghelaet,
En haer Hemels rijck ghewaet)
Ginghen, vrolijck ſonder kommer,
Neder-ſitten inde lommer:
En in 't midden van haer ry,
Voeghden hem een Godt daer by.
Sulcken Godt! zijn gouwe hayren
Als de Sonne-ſtralen waren;
En daer had hy om ghedaen
Eenen krans van Lauwre blaen.
Bey ſijn kunſt-ghewende handen
Een ghehoolden ſchelp om-ſpanden
Van een Schilt-pad, of ſo yet
Dat ick niet en weet hoe 't hiet:

Waer my dochten op te weſen
Veel ghedrooghde ſchape-peſen:
En die gaven een gheluyt
Soeter dan ons' boere fluyt.
Die Goddinnen ſonghen deunen,
('t Is te wongder hoeſe 't keunen)
Niet als wy doen, uyt de gheeſt,
Maer uyt boecken diemen leeſt.
Onderwijl ſy daer ſo ſaten,
Sagh ick t'ſamen komen praten
Weer een Godt en een Goddin,
Daer ick noch verſchrickt van bin.
Wongder, wongder my ontmoeten,
Want de Godt had aen ſijn voeten
Vleughels, en oock op ſijn hooft:
Wie ſoud' hebben ſulckx ghelooft?

In

In ſijn handt ſagh ick hem houden
Eenen ſtaf gheheel van goude,
Of ten minſten braef vergult,
Waer dat waren om ghekrult
Twee gheſprickte adder-ſlanghen,
Om en door malkaer ghehanghen,
En twee vleugheltjes, wel net,
Waren boven aen gheſet.
Maer noch vreemder wongder-wercken
Mocht m'aen die Goddinne mercken,
Wiens ſoet-blaeuw-gheooghde hooft
Was in een Helmet verdooft.
Op haer ſchilt ſtondt tot een wapen
Sulcken Monſter, ſo wanſchapen,
So vol ſlanghen dat ick tril
Als ick daer om dencken wil.

Noyt

Noyt mijn ooghen van haer daghen
Yet verſchrickelijckers ſaghen:
En haer rechter-hands gheweer
Was een ſtyve Ruyters-ſpeer.
Dees twee traden ſoetjes binnen,
Tot dicht by de zang-Goddinnen:
Waer ſy ſtille bleven ſtaen,
Om dit Liedt te hooren aen:

O wijd-beroemde Leyden,
Vermaert Bataafs Atheen,
VVaer wy, nae dat wy ſcheyden
Uyt Griecken, weecken heen:
Lang moeten in u bloeyen
Gheleertheydt en verſtandt,
En op die bloempjes groeyen
De Stutſels van u Landt.

De Stutſels die door 't ſtuyten
Van ſchrale borgher-haet,
U Vyandt houden buyten,
Behouden uwen Staet.
U Staet die lanckx hoe meerder
Door 't oorlogh werde vaſt,
Ghelijck de Palm te eerder
Door 't neder-drucken waſt.
U oorlogh moet eens enden
In veyligh vrye vree,
U vryheydt niemandt ſchenden,
U ſchenders ſtraf zijn ree.
De vryheydt met de vrede
Brengh volheydt weer in ſwang,
En Deught, en rechte Reden,
Houw volheydt in bedwangh.

Dat,

Dat, als ſy eens weder-keerden,
Onſe dochter haer af-leerde,
En door dien die't dickwils ſongh
Loopt het my mee op de tongh.
Deel' en dierghelijcke ſaken,
Dit gheweſt eerweerdigh maken:
Wat de luſtigheydt belanght,
Aen u eyghen oordeel hanght.
Want u be-ghenade ooghen,
Hebben ſelfs aenſchouwen mooghen,
Hoe der Goden milde gunſt
Over-treft der menſchen kunſt.
Dit is dat op u begheeren,
Ick u hebbe konnen leeren
Van dit ſchoon gheneughlijck dal,
Dat volkomen is in al.

En alleen dees kleyne ſtromen
Doen ons by de Goon niet komen:
Daer in met de Goden een
Dat wy zijn met 't onſ' te vreen.
Siet dit hutje daer wy woonen,
Dat en ſal u niet vertoonen
Overdaed, noch Steedtſche pracht,
Die van ons niet word gheacht.
En nochtans wy daer ghenieten,
Vry van onluſt en verdrieten,
Meer geruſtheydt, en meer vree,
Als ghy Stee-luy doet in Stee,
In u huyſen en ghebouwen
Van arduynſteen uytgehouwen:
Waer gheen deur hoe vaſtſe ſluyt,
Angſt noch ſorgh kan houden uyt.

Siet

Siet die drie-mael drie Abeelen,
Die ons mildlijck mede-deelen
Hare lommer, om en by,
Beter als een gaeldery.
En hoe lieflijck dat daer onder,
't Soete groen, tot een verwonder,
Lancx het water weeldrigh groeyt,
Dat het vruchtbaerlijck beſproeyt.
't Welck my 's middaghs doet verlanghen
Om een Uyltjen op te vanghen:
Waer ick 't ſlapen vind ſo ſoet,
Als ghy op u pluym-bed doet.
Deſen Boogaert, daer ter ſyden,
Geeft ons, elck op ſyne tyden
So veel vruchten, dat ons dis
Altoos daer verſien van is:

Nu met verſſche rype Kerſſen,
Dan met Pruymen, dan met Perſſen,
Nu met Appels, en dan weer
Met een leckre ſuycker-Peer.
Die bylô wel anders ſmaken,
En de laffe mondt vermaken,
Als het half-verlepte goet
By u inde ſteden doet.
Siet, daer noch wat voort, de landen,
Die wy met ons eyghen handen
Bouwen, ſiet hoe daer 't Salaet
En het ander Moes-kruyt ſtaet.
Siet, hoe lieflijck dat de Boonen
In haer bloeyſel haer vertoonen;
Siet, hoe 't groene Wortel-kruyt
Weeldrigh onder d'Uyen ſpruyt.

Siet,

Siet, hoe net het een en 't ander
Is gheſcheyden van malkander.
Denckt nu of u Schildery
Hier in ſchoonheydt yet heeft by.
Selfs den arbeydt, en het wercken,
Doen ons krachten ſo verſtercken,
Dat ick van mijn jonckheydt aen
Noyt met ſieckte ben belaen.
Soo dat geene bittre drancken,
Die by u de vieſe krancken
Drincken teghen wil en ſin,
Hier oyt zijn ghekomen in.
Nochtans mach ick wel ghewaghen
Van ons moye ouwe daghen:
Want ick en ons Beſte-vaer
Zijn al inde tachtigh jaer.

Nu is 't onſe tijdt van ruſten,
En ons kinders doen met luſten
Ons nu weder al de deught
Die wy haer deen in haer Jeught.
's Morghens eer dat d'eerſte ſtralen
Vande Son den dauw op-halen,
Rijſt mijn dochter uyt haer neſt,
En gaet melcken al haer beſt.
En dan, tot ons goedt behaghen,
Komtſ' op 't vriendelijckſte vraghen,
Vaer en Moertje luſtje elck
Niet een kopje ſchape-melck?
O dat ſelje ſoo verkoelen,
'k Weet je leen die ſellen 't voelen;
En jou ouwe ſlappe maegh
Sel daer moy van worden graegh.

's Mid-

's Middaghs als mijn Seun komt eten,
Sal hy nimmermeer vergheten
Ons te brenghen, elck een paer
Hennen-eyers, verſch en klaer.
's Avonts tuſſchen ſes en ſeven
Komtmen ons weer eten gheven;
Nu wat Roompjes, dan wat Vis,
Of wat anders datter is.
Daer na gaetmen ons gheleyden
Nae het bedtje, met ons beyden;
Daer een ongheſtoorde ruſt
Onſe moede leen verluſt.
Dus is 't dat wy vredigh leven,
Onbeknort en onbekeven;
Tot dat onſe tijdt, die ſpoeyt,
Gantſch ſal weſen uÿtghevloeyt.

Gaet het ſoo wel, in u Steden?
Waer dat niemant is te vreden
Met ſijn deel: maer yeder pooght
Meer en meer te zijn verhooght.
Waer d'onmenſchelijcke menſchen
Dit en dierghelijcke wenſchen,
't Moertje, kindtje waerje groot!
't Kindtje, moertje waerje doot!
Maer eer ick te deegh ſoud toonen
Hoe gheluckigh wy hier woonen;
En ick hebben ſoud vertelt
Al de welluſt van het velt;
Soud den dagh ons zijn ontſlopen,
Want de Son is al aen 't lopen
Na het Weſten: en miſſchien
Waerje garen op de bien.

Ouwe luy die konnen 't praten,
Alſſer aen zijn, niet wel laten:
Jonghe luy, als 't gaet na wil,
Zijn veel liever op den tril.
Omje 't hooft dan niet te breken
Gae 'k een ſpeltjen hier by ſteken:
Mooghlijck ſegh ick u wel meer,
Als ghy eens ſult komen weer.
Mits heeft ſy haer opgheheven,
En als ick haer had ghegheven
Haer verdiende lof en danck,
Steld' ick my oock op de ganck;
So vernoeght en wel te vreden,
So vol vreughd' en vrolijckheden,
Dat ick voor my nam wel meer
Herwaerts aen te doen een keer:

Om mijn afgemende ſinnen,
Of door 't leſen, of door 't minnen,
Weer te brenghen op haer ſtel,
Vry van 't moeylijck Steedts ghequel.
Soctertjes ick heb nae 't leven
't Paedtjen hier een ſtreeck gegheven,
So wat ruw en haeſtigh heen,
Om dat ghy 't my had gebeen.
Kan ick u noch yewers dienen,
En daer meed' u gunſt verdienen;
Segh t u wil maer, en dan ſiet
Hoe ick ſtae tot u ghebiet.

EYNDE.

t'AMSTELREDAM,

Gedruckt by Paulus Aertsz Van Ravesteyn.

ANNO 1627.

BSB Bayerische StaatsBibliothek
MDZ Münchener DigitalisierungsZentrum Digitale Bibliothek

Minne-Kunst Minne-Baet, Minne-Dichten, Mengel-Dichten

Amsterdam 1626

P.o.rel. 6292
urn:nbn:de:bvb:12-bsb10037958-1